

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

10'uncu Toplantı

8 Kasım 2019 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve trnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri

a)Ticaret Bakanlığı

b)Ekonomi Bakanlığı

c)Rekabet Kurumu

ç)Helal Akreditasyon Kurumu

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, bütçesi görüşülen bakanlık ve kurumların dokümanlarının eksik geldiğine ilişkin açıklaması

2.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bütçe görüşmelerinin televizyonda canlı yayınlanmasına ve grup sözcülerinin konuşma sürelerine ilişkin açıklaması

3.- Bursa Milletvekili İsmail Tathoğlu'nun, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın ekonomiyle ilgili kötü yorum yapanlara yönelik sözlerine ve bütçe görüşmelerinin canlı yayınlanması gerektiğine ilişkin açıklaması

4.- *Düzce Milletvekili Ayşe Keşir'in usul tartışmalarının bir usule girmesini istirham ettiğiine ilişkin açıklaması*

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- *Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan ve Bursa Milletvekili İsmail Tathoğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

V.- SUNUMLAR

1.- *Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın, , 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunumu*

2.- *Rekabet Kurumu Başkanı Birol Küle'nin, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunumu*

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

10'uncu Toplantı
8 Kasım 2019 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.10'da açılarak üç oturum yaptı.

Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu, bütçesi görüşülen bakanlık ve kurumların dokümanlarının eksik geldiğine,

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, bütçe görüşmelerinin televizyonda canlı yayınlanmasına ve grup sözcülerinin konuşma sürelerine,

Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın ekonomiyle ilgili kötü yorum yapanlara yönelik sözlerine ve bütçe görüşmelerinin canlı yayınlanması gerektiğine,

Düzce Milletvekili Ayşe Keşir'in usul tartışmalarının bir usule girmesini istirham ettiğine,

Komisyon Başkanı Lütfi Elvan, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan ve Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan,

Rekabet Kurumu Başkanı Birol Küle,

Tarafından, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunum yapıldı.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkerelerinin Komisyon görüşülmelerine devam edilerek;

Ticaret Bakanlığının,

Rekabet Kurumunun,

Helal Akreditasyon Kurumunun,

2020 yılı bütçeleri ve 2018 yılı kesin hesapları;

Ekonomi Bakanlığının 2018 yılı kesin hesabı,

Kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 19.53'te toplantıya son verildi.

8 Kasım 2019 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.10

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 10’uncu Birleşimini açıyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/277) ve Sayıştay tezkereleri (x)

a)Ticaret Bakanlığı

b)Ekonomi Bakanlığı

c)Rekabet Kurumu

ç)Helal Akreditasyon Kurumu

BAŞKAN – Gündemimizde Ticaret Bakanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay Raporu; Ekonomi Bakanlığının kesin hesabı; Rekabet Kurumunun bütçe, kesin hesap ve Sayıştay Raporu; Helal Akreditasyon Kurumunun bütçe ve kesin hesabı bulunmaktadır.

Sunumlarını yapmak üzere önce Sayın Pekcan’a, daha sonra da Rekabet Kurumu Başkanımız Sayın Küle’ye söz vereceğim.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Ticaret Bakanımız Sayın Ruhsar Pekcan’a söz veriyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Pekcan, bir söz talebi var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bir saniye efendim, arkadaşlar yerini alsın hemen size söz vereceğim.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, bütçesi görüşülen bakanlık ve kurumların dokümanlarının eksik geldiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, bu yıl Komisyon dışından gelen arkadaşlarımız ilgili kurumun, bakanlığın dokümanlarını alamıyorlar; böyle bir şikâyetimiz var. Bu yıl az mı basıldı? Neden dağıtılmıyor?

*

(*) (1/278) ve (1/277) esas numaralı Kanun Teklifleri ile Sayıştay tezkereleri 24/10/2019 tarihli 4’üncü Toplantı tutanağına eklidir.

BAŞKAN – Nasıl? Hangi dokümanları alamıyorlar?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Faaliyet raporu.

BAŞKAN – Faaliyet raporu mu? Temin ederiz efendim onları hemen, hemen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Faaliyet raporu veya kesin mizan gibi şeyler.

BAŞKAN – Kim, hangi arkadaşlara lütfen buradaki Divanın yan tarafındaki Komisyon elemanlarımız...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – “15 adet geliyor, başka gelmiyor.” diyorlar.

BAŞKAN – 15?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, evet.

BAŞKAN – Hayır, temin ederiz efendim, temin ederiz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Cumhurbaşkanlığı Programı vesair tüm dokümanlar eksik gelmiş bu yıl.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Tamam efendim.

Teşekkür ediyoruz.

Sayın Paylan...

2.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, bütçe görüşmelerinin televizyonda canlı yayınlanmasına ve grup sözcülerinin konuşma sürelerine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sizi göremiyorum ama umarım oralardasınızdır.

BAŞKAN – Buradayım, buradayım. (Uğultular)

Arkadaşlar, lütfen sessiz olalım, lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basın değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ön sıralarda nihayet kadınları görmekten büyük mutluluk duyduğumuzu öncelikle söylemek istiyorum. Ön sıralarda hep erkekler oturuyordu ama arka sıralarda daha çok kadın olmasını arzu ederdik Sayın Bakan, onu da söyleyeyim.

Sayın Başkan, halkın bütçesinin halkın şahitliğinde görüşülmesini, tartışılmasını istedik, bu konuda da tedbirleri sizlerle görüştük. Yıllardır Sayın Süreyya Bey bu kameraların gün boyunca burada kalabileceğini söylerdi ama ne hikmetse bu kameralar sayın bakan sunumunu yaptıktan sonra buradan çıkardı. Açıkça söyleyeyim -basın emekçilerini tenzih ederim- biz bu karmakarışık görüntünün Türkiye'ye yakışmadığını düşünüyoruz. Burada, bu teknolojik dünyada -Sayın Bakan birazdan teknolojiden, yüksek katma değerli ürünlerden bahsedecek “Bunları ihraç edeceğiz, bunları artıracacağız.” diyecek işte, teknoloji 4.0 dünyasında bu şartlarda, Sayın Bakan, bütçemizi görüşüyoruz ve Sayın Başkan “Bu Meclisin teknolojik altyapısı bir canlı yayın mekanizması kurmaya uygun değil.” diye iddia ederek bizi bu görüntüye mahkûm ediyor.

Şimdi, Sayın Başkan, canlı yayın talebimizi “Teknolojik altyapı yetersiz.” diye reddettiniz, bunun doğru olmadığını düşünüyoruz. Sonra “Kameralar burada Sayın Bakanı çektikten sonra da kalabilir.” dediniz, çalışmaya başladı sayın kameramanlar, basın emekçileri; Uğur Bey itiraz etti “Ben göremiyorum arkadaş Bülent Bey'i.” dedi...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Görebiliyor muyum?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru, göremiyorsunuz, haklısınız ama şimdi de göremiyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Uğur Bey’in haklı itirazı” diyeceksiniz ama.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi de göremiyorsunuz. Haklı itirazı, haklı itirazı, katlıyorum. Haklı itirazı ama şu anda da göremiyorsunuz.

BAŞKAN – Şu anki şartları görüyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Az önce konuştu Bülent Bey. Az önce Bülent Bey konuştu, görebildiniz mi? Göremediniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben nereden bileyim konuşmak isteyeceğini Bülent Bey’in?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Göremediniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Baştan haber verseydi kameraları kaldırırdık.

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar... Lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şunu söyleyeceğim: Şimdi “Bütün gün görüntü alsın.” dediler, “Bazı karışıklıklar var.” dediniz, sonra şu konuda bir uzlaşma oldu: “Canlı yayın yapamıyoruz ama en azından Türkiye Büyük Millet Meclisi TV gün boyu çekim yapacak ve basına servis yapacak.” diye bütün gruplarla uzlaşıldı. AKP, MHP, HDP, İYİ PARTİ, CHP, hepsi bir araya geldiler, Sayın Başkanla beraber bu konuda uzlaşıldı; herhangi bir karmaşa da yoktu. İlk gün gün boyunca bu kayıtlar yapıldı ve basına servis edildi. Sayın Başkan, dün sabah geldiniz ve “Ben artık bundan da vazgeçtim.” dediniz. Şimdi, Sayın Başkan, bununla ilgili bir açıklama almak için söz istedim, söz vermediniz ve dediniz ki: “Ben Başkanım, ben ne istersem burada öyle olur.” Ama Sayın Başkan, bu konuda bir açıklama borcunuz var bize. Neden tek bir kameraya tahammül edemiyorsunuz? Neden halkın bütçesinin tartışmalarını milletin vekilleri yapıyorsa millete ulaşması konusunda bir yasakçı politikaya giriyorsunuz? Çünkü Sayın Süreyya Bilgiç hep şunu derdi: “Ya, ben yasaklamıyorum arkadaş, istediği zaman gelsin çöksün.” Ne hikmetse kimse gelip çekmezdi ama yasak kalktığı anda gördük ki bütün kameralar geldi. Sayın Başkan ilk kez yasağı kaldırdı, bütün kameralar geldi; demek ki bir yasak varmış. Bu yasak da dün sizlerin oylarıyla tescillendi. Ben tekrar bu konuda bir usul tartışması açmanızı ve açıklama yapmanızı istirham ediyorum. Halkın bütçesinin tartışmalarının halka ulaşması gerektiğini düşünüyorum.

Diğer bir mesele: Sayın Başkan, teamüllerden bahsettiniz. “Şimdi bu konudaki teamülü uygulayacağım.” dediniz ama teamül yasak değildi, siz bunu tescillediniz. Bakın, grup sözcülerine -yıllardır ben buradayım- bütün grup sözcüleri bilir, ilk konuşmalarda daha geniş... Çünkü grup sözcüleri bütün konulara değinir. 4 kurum, 5 kurum, 6 kurum olabiliyor; her birine birer dakika, ikişer dakika yetmeyebiliyor; grup sözcüleri daha geniş -bir anlamda- ilk sunuşları yaparlardı ve ne bileyim, çünkü sunumla ilgili, geçen sene ben yirmi yedi yirmi sekiz dakika konuşmuşum, CHP sözcüsü, gene aynı şekilde konuşmuş diğer parti grupları ama ne hikmetse “On dakika arkadaş, bir dakika, iki dakika da uzatırım; keserim.” dediniz. Bu konudaki teamülü de size hatırlatıyorum eğer illa “teamül” diyorsanız. Grup sözcülerinin bu anlamda açılış konuşmalarında daha geniş söz almalarıyla ilgili de o teamülü uygulamanızı öneriyorum. Bu konuda da görüşlerinizi merak ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

3.- Bursa Milletvekili İsmail Tathoğlu'nun, Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın ekonomikle

ilgili kötü yorum yapanlara yönelik sözlerine ve bütçe görüşmelerinin canlı yayınlanması gerektiğine ilişkin açıklaması

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan, sayın bürokratlar, değerli basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz.

Öncelikle, dün basına düşen bir ifadeyi şiddetle kınıyorum. Ekonomiye kötü diyenleri, profesörler ve benzerlerini teröristlere benzeten açıklama devlet dili olamaz, siyaset dili olamaz. Sayın Albayrak'ı hep beraber, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına, ben parlamenterler adına, siyaset adına kınıyorum. Bu ifade, artık, ifade özgürlüğünün alenen sınırlandırılması demek. Yani Ordu'da Sayın Bakanın ekonomiyle ilgili kötü yorumlar yapanları teröristlerle bir tutması Türkiye'ye son derece zarar verici bir davranış tarzı ve bir ifade tarzıdır ve küçük düşürücüdür.

İkinci olarak da -usulü nedir bilmiyorum Sayın Başkan ama- bu, canlı yayın konusunda, bu bir denetimdir, halkın kendi kaynaklarının nasıl kullanılacağını vekillerinin ne şekilde tartıştığını görmesi, nerede duracaklarını anlaması ve de onların karar vermesi için gerekli bilgileri edinmesi açısından çok uygun bir yöntem olacaktır. Çünkü artık bugün 6 metrelik çalışma ofislerinden bile canlı yayınlar yapılabilmektedir. Küçük belde belediyelerinin meclislerinde bile canlı yayınlar yapılmaktadır. Bundan uzak durulmasının bir anlamı yoktur. Gerçekten de Komisyon çalışmalarının canlı yayınlı topluma paylaşılması sıkıntı verici bir davranıştır. Bunun hiçbir faydası da yoktur. Bunu altyapı yetersizliği ve benzeri nedenlerle yapamamak da eksikliklerdir. Lütfen, bunun için ne gerekiyorsa hepimiz yapalım, Uğur Bey'le yer değiştirelim, bir şey yapalım ama bunu yapalım.

Teşekkür ederim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tamam, kameramanları oraya alalım.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Olabilir, olur, olur.

BAŞKAN – Sayın Keşir...

4.- Düzce Milletvekili Ayşe Keşir'in usul tartışmalarının bir usule girmesini istirham ettiğine ilişkin açıklaması

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; elbette ki usul, esastan önce gelir fakat usul tartışmalarının da bir usulü var. Bu Komisyonunda yüce milletin bizi görevlendirmesi, ilgili kurumların bütçelerini tartışmak üzere. Her gün aynı cümlelerle aynı şeyi konuşmak... Arkadaşlar, bana göre, usul tartışmalarının yeri siyasi PR değildir. Aynı cümlelerle her gün aynı şeylerin konuşulmasına ben bir milletvekili olarak itiraz ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sonuç alamıyoruz Ayşe Hanım.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bu usul tartışmalarının da bir usule girmesini istirham ediyorum Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Halkın bilgi alma özgürlüğü sınırlanmasın.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz değerli arkadaşlar.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan ve Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Öncelikle, şunu ifade edeyim: Değerli arkadaşlar, bugüne kadarki uygulamamız neyse, yıllardan beri yapılan uygulama neyse aynı uygulamaya devam ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yasak yoktu.

BAŞKAN – Uygulamamızda herhangi bir değişiklik söz konusu değildir. Geçmişte nasıl oluyordu? Geçmişte olan yöntem şu: İlgili bakan sunuş yaptıktan sonra kameraman arkadaşlar çıkıp yazılı basına ait arkadaşlar sürekli olarak bizimle birlikte burada kalıyorlardı. Benzer yöntemi uyguluyoruz, farklı bir yöntem uyguluyoruz. Takdir edersiniz ki bu Komisyon salonumuzun fiziki şartlarını sizler de görüyorsunuz. Şu anda ben ne Sayın Bakanı ne Komisyon üyelerini görebilme imkânına bile sahip değilim. Bunu bir yana bırakın, ben kendimi geçtim, şu anda kamera konulduğu anda muhalefet tarafına konuluyor, muhalefet milletvekillerimiz diyor ki: “Önümüze geçmesin.”

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Öyle demiyoruz, gelsin, gelsin.

BAŞKAN – İktidar tarafına veya 1’inci parti konumundaki AK PARTİ tarafına konulduğunda yine benzer bir söylem söz konusu oluyor. Dolayısıyla, bu müzakerelerin..

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tek bir kamera koyulsun.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, tam tutanak tutuluyor. Bu tutanakları istediğiniz kişiyle, istediğiniz basın mensuplarıyla paylaşabilmeniz mümkün. Yine, tüm basın mensupları, yazılı basından tüm ilgili arkadaşlarımız, gazetecilerimiz hepsi burada, bizimle birlikte; tüm notlarını alıp gerekli yazılarını yazabiliyorlar, buradakileri haber yapabiliyorlar. Bu konuda en ufak bir kısıt söz konusu değil.

İkinci hususa gelince...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, tek kamera...

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen sözümüzü kesmeyin.

Değerli arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, tek kamera meselesi, tek kamera.

BAŞKAN – Lütfen sözümü kesmeyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, Meclis TV’ye söz verin.

BAŞKAN – Bir başka husus...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Meclis TV kalsın.

BAŞKAN – Sayın Paylan şunu ifade etti... Plan ve Bütçe Komisyonumuzun tüm üyeleri bilir ki, burada hem CHP’nin, HDP’nin, İYİ PARTİ’nin, MHP’nin, AK PARTİ’nin tüm üyeleri bilir ki buradaki milletvekillerimizin en az 3 katından fazla konuşan bir kişi Sayın Paylan. On dakika konuştuğunu ifade eden Sayın Paylan, Meclisin geneli üzerindeki görüşmelerde tam kırk üç dakika konuşmuştur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır.

BAŞKAN – Tam kırk üç dakika konuşmuştur. Bu tutanakları da dakika dakika basın mensuplarıyla paylaşmaya da hazırım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul tartışmasını neye taşıdınız?

BAŞKAN – Ne kadar konuştuğunu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütünü üzerinde yirmi sekiz dakika konuştum.

BAŞKAN – On dakika konuştuğunu ifade eden Sayın Paylan tam kırk üç dakika konuşmuştur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, yanlış söylüyorsunuz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, hangi Komisyon üyemize sorarsanız sorun -HDP’li üyeler dâhil- Sayın Paylan’ın buradaki Komisyon üyelerinin en az 3 katından fazla konuştuğunu tüm arkadaşlarımız bilirler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hakkım kadar konuşuyorum.

BAŞKAN – Lütfen suistimal etmeyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Suistimal etmiyorum.

BAŞKAN – Müzakerelerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi açısından biz ne gerekiyorsa onu yapıyoruz. Biz her yönüyle de sizlere açığız, açık olmaya da devam edeceğiz.

Çok teşekkür ediyorum değerli arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, tek kamerayla ilgili bir şey söylemediniz.

BAŞKAN – Şimdi, sunumunu yapmak üzere Ticaret Bakanımız Sayın Ruhsar Pekcan’a söz veriyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, tek bir kamera olmasına bir şey demediniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – TRT kamerası olsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tek bir kamera olsun, bak, tek bir kamera.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

SALİH CORA (Trabzon) – Aynı konuşmaları yapıyorsunuz, aynı tartışmalar!

BAŞKAN – Bir saniye efendim...

On dakika konuştuğunu ifade eden hem Sayın Paylan’a hem de tüm basın mensuplarına -Bütçe Başkanına talimat veriyorum- kırk üç dakikayı nasıl ve ne şekilde konuşmuş lütfen dağıtalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, kameralarla ilgili konuşuyoruz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Pekcan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yanlış söylüyorsunuz.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Sayın Başkan, bu nedir ya!

BAŞKAN – Buyurun Sayın Pekcan.

V.- SUNUMLAR

1.- Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan’ın, , 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunumu

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun çok kıymetli, değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyor, bütçe sürecinde Plan ve Bütçe Komisyonumuzun ortaya koyduğu özverili çalışmalarından dolayı Sayın Başkan ve saygıdeğer üyelere teşekkür ediyor, kolaylıklar diliyorum.

Bu vesileyle hepinize hayırlı cumalar diliyor ve Mevlit Kandili’nizi kutluyorum.

Sözlerime cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün ölümünün 81’inci yıl dönümünde kendisini rahmet ve şükranla anarak başlamak istiyorum.

Sayın Başkan, kıymetli üyeler; Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişle birlikte Ticaret Bakanlığımız 2 farklı bakanlığın birleştirilmesi suretiyle dış ticaret, gümrükler, iç ticaret idarelerini; bir diğer ifadeyle ticaretin tüm alanlarını tek çatı altında toplayan kurumsal bir yapıda teşkil edilmiştir.

Memnuniyetle belirtmek isterim ki birleşme sürecimiz sorunsuz, hızlı, verimli bir şekilde tamamlanmıştır. Bakanlığımız yüksek kurumsal kalite standartları çerçevesinde iş erbabına, vatandaşlarımıza etkinlikle ve memnuniyet odaklı hizmet sunmak üzere çalışmalarını sürdürmektedir.

Bakanlık olarak küresel bir vizyonla hareket edip çağın gereklerine uygun yaklaşımları, gelişmeleri ve teknolojileri proaktif bir biçimde süreçlerimize entegre ediyoruz.

Ticaret Bakanlığımız hâlihazırda 110 farklı ülkede 285 personele sahip geniş yurt dışı teşkilatıyla, merkez teşkilatta 4.126, ülkemiz geneline yayılmış taşra teşkilatında ise 16.169 olmak üzere toplamda 20.580 personelle yurt dışında, sınır hattımızda ve yurt içinde ticaret erbabı ve vatandaşlarımıza özenle hizmet vermeye devam etmektedir.

Bakanlığımızın başlıca hedefleri: Dış ticaretimizi ülkemizin sürdürülebilir büyümesine katkı sağlayacak şekilde geliştirmek, teknoloji ve katma değere dayalı ihracat kapasitemizi güçlendirmek; gümrük idarelerimizi modern, etkin ve güvenilir kılmak; ülkemizdeki iş ortamını geliştirmek; küçük işletmelerin, esnaf, sanatkâr ve kooperatiflerin olanaklarını güçlendirmek; tüketici hakları ve ürün güvenliğini en ileri seviyede temin etmek; ticaretin en hızlı, en güvenilir, en kolay biçimde yapıldığı ülkeler arasında yer almak.

Söz konusu hedeflerimiz çerçevesinde üzerinde durduğumuz çalışmalarımız birazdan daha detaylı olarak, konuşmam için ayrılan süre ölçüsünde takdim etmeye gayret edeceğim. Ancak, birleşmeyle Bakanlığımızın genişleyen faaliyet alanı ve hizmet verdiğimiz kitlenin çeşitliliğine dayanarak konuşmam çerçevesinde sunacağım yoğun bilgilerden, bizlere ayrılan süreyi zorlayabilme ihtimalinden ötürü şimdiden sabır, ilgi ve anlayışınızı rica ediyorum efendim.

Size sunulan kitapçıklarda konuşmamda yer verebildiğim bilgilerden fazlasını bulabilirsiniz. Yeterince kitabımız var, almayan bütün milletvekillerimizle de paylaşıyoruz.

Bakanlık hizmetlerimize geçmeden önce, küresel ticaret ve küresel ticaretin önemli bir aktörü olan Türkiye'nin ticari ve ekonomik görünümüyle ilgili kısa bir bilgilendirme yapmak isterim.

Son dönemde uluslararası arenadaki “ticaret savaşları” söylemleri ve bu yönde ülkelerin aldıkları korumacı tedbirler küresel ekonomide belirsizliklerin artmasına sebep olmuş, küresel ekonomik büyüme ve uluslararası ticaretin gelişimini olumsuz etkilemiştir.

Ticaret savaşlarının da etkisiyle Çin ekonomisindeki yavaşlamanın devam etmesi, en önemli ihracat pazarımız olan Avrupa Birliğinde büyümeye ilişkin göstergelerin olumsuz seyri ve “Brexit” süreci gibi faktörler küresel ekonomiyi olumsuz etkilemeye devam eden başlıca faktörler arasındadır.

Uluslararası kuruluşlar küresel ekonomik görünümle ilgili tahminlerini sıklıkla aşağı yönlü revize etmektedirler. Slaytta da gördüğünüz gibi, 2019'da küresel büyümeyi IMF 3,9'dan başlayıp 3,7; 3,5; 3,2; geçen hafta da 3,2'ye revize etmiş durumdadır. Bu büyüme rakamlarının içinden Çin ve Hindistan'ın büyüme rakamlarını çıkardığımız zaman küresel büyümenin gerçekte -Çin ve Hindistan hariç- 1,4 olduğunu görüyoruz.

Bu durum küresel ticaretin seyrine de yansımaktadır. Dünya Ticaret Örgütü 2019 yılı beklentilerini önce yüzde 4 olarak açıklamış, aşağı doğru revize ederek 2,6'dan en son 1,2'ye revize etmiş durumdadır.

Ticaret savaşlarının tahakkümü altındaki uluslararası ekonomik konjonktürde Türkiye olarak kendi ekonomik gelişim ivmemizi nasıl en sağlam şekilde koruyup geliştirebiliriz, bunun yollarına bakmalıyız ve biz bakıyoruz.

Bir dengelenme yılı olarak ifade ettiğimiz 2019 yılını takip eden dönemde, Yeni Ekonomi Programı'mızda açıklanan -başta yüzde 5 büyüme hedefi olmak üzere- makroekonomik hedeflerimizi yakalamayı, ekonomik dinamizmimizi güçlendirmeyi öngörüyoruz.

Küresel ekonomi ve ticaret ortamındaki olumsuzluklara rağmen dış ticarete oldukça güçlü ve olumlu bir performans sergilemeye devam ettiğimizi memnuniyetle vurgulamak isterim.

Slaytta da gördüğünüz gibi, ilk on aydaki ihracatımız 2,09 artışla 148 milyar 842 milyon olarak gerçekleşmiş; ithalatımız yüzde 13,16 gibi bir azalmayla 172 milyar 70 milyon olarak gerçekleşmiş. Geçen sene ilk on ayda, dış ticaret açığımız 52 milyar 347 milyonken bu rakam 23 milyar 229 milyon dolara gerilemiştir. İlk on ayda dış ticaret dengemize 29 milyar 118 milyon katkı sağlamış bulunuyoruz yani dış finansman ihtiyacımızı ilk on ayda 29 milyar 118 milyon dolar aşağı yönlü çekmiş bulunuyoruz. Bu sayede, ilk on ayda ihracatın ithalatı karşılama oranı da geçen sene yüzde 73,6'dan yüzde 86,5 seviyesine ulaşmıştır.

Burada ayrıca bir de açıklama yapmak istiyorum. Biliyorsunuz, bu sene 1 Ocaktan itibaren dış ticaret verilerimizi GTS sistemi olarak adlandırılan Genel Ticaret Sistemine göre açıkladığımızı hatırlatmak isterim. Bugün, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Japonya, Güney Kore, Çin, Hindistan, Rusya, İngiltere ve bazı AB ülkeleri dâhil 117 ülke dış ticaret verilerini Genel Ticaret Sistemine göre açıklamaktadır.

Bu sistemin daha yerinde ve geçerli olmasının bizim açımızdan en önemli sebebi, ülkemizdeki serbest bölgelerimizde ve antrepolardan yapılan dış ticaretimizin, net ihracatımızın da rakamlarımıza dâhil edilmesidir. Esasında, GTS sistemi Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ödemeler verilerinin hesaplamasında çok uzun zamandır kullanılmaktadır, orada zaten ÖTS kullanılması düşünülemez ve TÜİK de bu verileri 2013'ten itibaren hem ÖTS hem GTS olarak tutmaktadır. GTS rakamlarımıza serbest bölgeler ve antrepodaki net ihracatımız dâhil, transit ticaret ve yurt için satış teslimler net ihracat kayıtlarına girmemektedir. Bilindiği üzere, dâhilde işleme rejimimiz yıllardır uygulanan usulleri net, uluslararası standardı olan bir rejimdir. Dâhilde işleme rejimi kapsamında ithal edilen eşyalar ithalat olarak kaydedilirken yapılan her türlü katma değer yurt dışı girdi kıymetiyle birlikte toplanarak ihracata dâhil edilmektedir.

Ticaret Bakanlığı olarak her alanda olduğu gibi, veri sağlama alanında da işimize büyük bir ciddiyetle yaklaşıyoruz. GTS'ye dayalı idari kayıtlarımızı herhangi bir hataya meydan vermeyecek şekilde tüm kontrollerini yaptıktan sonra her ayın ilk üç günü içerisinde yayınlıyoruz ve bizim yayınladığımız veriler ile TÜİK'in bir ay sonra yayınladığı resmî ticaret istatistikleri arasında bir fark çıkmamaktadır, yaklaşık on binde 1 civarında bir fark olmaktadır. Hem Bakanlığımız hem de TÜİK bu verileri hem GTS hem de ÖTS sistemine göre kendi internet sitelerinde paylaşmaktadırlar. Bu bakımdan, Ticaret Bakanlığı olarak verilerimizi doğru, şeffaf, öngörülebilirliği destekleyen etkinlik ve hassasiyette açıkladığımızı bir kez daha vurgulamak isterim.

Mal ticaretinin yanında, hizmet ihracatımızın da ilk sekiz aylık döneminde geçen senenin aynı dönemine kıyasla yüzde 11 artış göstererek 35,4 milyar dolara yükselmiş, aynı dönemde hizmet ithalatımız yüzde 5 azalarak 14,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Net ihracatımızdaki bu olumlu performans ekonomik büyümeye de ciddi katkı sağlamıştır. Burada, 2018 ve 2019'un çeyrek dönemlerinde net ihracatın büyümeye katkılarını ekranda görüyorsunuz. 2019'un ilk yarısı itibarıyla net ihracatımızın büyümeye katkısı 9,7 puan olmuştur.

Dış ticaretimizdeki bu olumlu tabloyla ilgili iki hususa ayrıca dikkatinizi çekmek isterim. Birincisi, miktar bazında baktığımızda, ihracatımızın size sunduğumuz rakamlardan daha fazla arttığını görüyoruz. Miktar bazında ihracatımız, ilk sekiz ay itibarıyla yüzde 8,5 artmış, değer bazında bu

dönemde ihracatımız 2,9 artmış. Ama dünya geneline baktığımız zaman da dünyada emtia fiyatları ve küresel mal fiyatlarının ilk sekiz ayda 6,9 oranında düştüğünü görüyoruz yani fiyatlardaki konjonktürel gerilemeden dolayı ihracatımızda değer olarak artış -yeterince yansımada- bizlere ilerisi için olumlu sinyaller vermektedir. Ayrıca, malumunuz, ithalatımızın önemli bir kısmı, ara mal ve ham madde dolarla ithal edilmekte olup ihracatımızın da büyük bir kısmı euroyla ihraç edilmektedir. Bu geçtiğimiz dokuz aylık süreçte, geçen seneye göre baktığımız zaman, euro/dolar paritesi 1,12'den 1,19'a geldiği için paritede yüzde 5,9 oranında bir gerilemenin 2019 yılı ilk dokuz aylık ihracatımıza da 3,92 milyar dolarlık bir negatif etkisi olduğunu da görüyoruz.

2019 yılı ilk sekiz aylık ihracat verisini açıklayan gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin pek çoğunda düşüş söz konusu. Bunu da slaytta çok yakinen görebiliyorsunuz. Güney Kore'de yüzde 9,6; Japonya'da yüzde 4,9; İngiltere'de yüzde 6,1; Almanya'da yüzde 5,7; Güney Afrika'da yüzde 4,1 ihracatta, 2019 yılının bu sekiz aylık döneminde düşme söz konusudur, sadece Çin'de yüzde 0,4'le sınırlı bir ihracat artışı var ama Türkiye olarak bizim sekiz aylık ihracat artışı 2,9 seviyesindedir.

İkinci vurgulamak istediğim önemli husus ise ihracatın ithalatı karşılama oranıyla ilgilidir. Hâlihazırda yüzde 86,5 seviyesine ulaşmış durumdayız, oldukça iyi bir oran. Elbette, yatırımların artmasıyla ithalatımızda belli bir artış söz konusu olacaktır ancak ihracatın ithalatı karşılama oranında yakalanan mevcut iyileşmenin belli ölçüde korunabileceğini de vurgulamak isterim. Biz de çalışmalarımızı bu yönde yönlendiriyoruz. Bu amaca yönelik yapısal politika adımlarımızla ithalata olan bağımlılığı düşürmeyi, ileri teknoloji içerikli ihracatı ve üretimi artırmayı hedefliyoruz.

Saygıdeğer Başkan ve değerli Komisyon üyeleri; küresel ticaret ortamı ve ülkemizin konumuyla ilgili özet bilgilerden sonra şimdi Bakanlığımızın faaliyetlerine değinmek istiyorum.

Bakanlığımızın geniş faaliyet alanı çerçevesinde, sırasıyla, dış ticaret, gümrükler, iç ticaret, esnaf ve sanatkârimız, kooperatifler ve son olarak da ürün güvenliği ve tüketicinin korunmasıyla ilgili konulara değineceğim.

Türkiye, stratejik coğrafi konumu, sanayi altyapısı ve beşerî sermayesi sayesinde dış ticarete küresel ekonominin en önemli aktörlerden birisidir. Avrupa Birliği dış ticaretimizde en büyük payı alsa da bugün, dünyanın hemen her köşesinde Türk ürün ve hizmet ihracatçılarını görmemiz mümkün.

Ticaret Bakanlığı olarak, ihracatçımıza sağladığımız teknik ve mali desteklerle, ticari diplomasi bağlamındaki temaslarımızla, uluslararası hukuk temelinde ülkemizin ticari hak ve menfaatlerinin geliştirilmesi yönünde attığımız adımlarla ihracatçımızın önünü açmak için çalışıyoruz. Çağın gereklerine uygun, yenilikçi politikaları takip ediyor, dijital ekonomiye geçişe özel önem veriyor, Türkiye'nin katma değerli ürün ihraç kapasitesini geliştirmeyi hedefliyoruz. Bu doğrultuda, paydaşlarımızla istişare hâlinde hazırladığımız ve 2023 yılı için bize önemli bir yol haritası sunan İhracat Ana Planı'mızı 29 Ağustos tarihinde kamuoyuyla paylaştık. İhracat Ana Planı'mızda 17 hedef ülke ve 5 hedef sektör seçtik.

Hedef ülkeleri tespit ederken IMF veri tabanını kullanarak büyüme hızına kıyasla ithalatı daha fazla artacak ülkeleri ve 2018 yılında dünya ticaretinde payımızın üzerinde kaldığımız pazarları Büyüme-Pay Matrisi Analizi çerçevesinde ele aldık. Dünya gayrisafî hasılasından yüzde 60 pay alan, dünya ithalatından yüzde 43,7 pay alan, toplam ithalatı 8,6 trilyon, toplam nüfusu 4,2 milyar olan hedef ülkeleri seçtik.

Hedef sektörleri seçerken küresel trendleri ve ülkemiz ihracatında son dönemde kaydedilen gelişmeleri göz önünde bulundurarak ticaret hacmi yükselen orta, ileri ve yüksek teknoloji ihtiva eden, ayrıca 11'inci Kalkınma Planı ile Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında yer alan sektörleri dikkate aldık.

Bu seçtiğimiz hedef ülkelere Türkiye'nin ihracatı binde 5 oranında, hedefimiz bunu yüzde 1'e çekmek. Biliyorsunuz, dünyanın ihracatından Türkiye'nin aldığı pay 8,7. Ayrıca, seçmiş olduğumuz kimya, makine, otomotiv, elektronik, işlenmiş gıda sektörlerinde de dünya ihracatından aldığımız pay binde 7,6; bunu da yüzde 1'e çekmeyi hedefliyoruz.

İhracat Ana Planı'mız, ayrıca, yeni nesil serbest bölgeler, melek yatırımcı ağları, yurt dışı temsilciler ağı gibi stratejik oluşumları, dış ticarete mesleki eğitimden yeni finansman kanallarına kadar kritik politika konularını ve e-ticaret, dijitalleşme gibi yenilikçi alanlarda atılacak adımları barındırmaktadır.

İhracatta ilk hazırlıktan pazarlama kabiliyetlerinin geliştirilmesine ve dış pazarda tutunup markalaşmaya kadar, firmalarımızın yetkinlik düzeyine göre farklılaşan özel destek mekanizmalarımız mevcuttur.

Bütçemiz içinde en büyük kalemi oluşturan ihracatta devlet destekleri bağlamında bu yıl ihracatçılarımıza 3 milyar 754 milyon TL destek vermeyi öngörüyoruz.

Bu destek mekanizmalarına bazı örnekler vermek gerekirse; uluslararası rekabetçiliğin geliştirilmesi, yurt dışı fuar katılımı, pazara giriş, ticaret ve alım heyetlerine yönelik desteklerimiz, markalaşma programımız olan TURQUALITY, tasarıma ve tasarım ofisleri kurulmasına yönelik desteklerimiz, küresel tedarik zinciri programımız ve serbest bölgelerde yeni nesil teknolojilere sağlanan teşviklerimiz destek programlarımıza verebileceğimiz belli başlı örneklerdir.

Bugüne kadar 11.952 ihracatçımıza hususi damgalı (yeşil) pasaport temin ettiğimiz de ayrıca altını çizmek isterim.

Bu örneklerden anlaşılacağı üzere, burada hepsini sayamadığımız çeşitlilikte, ihracatın hemen her alanıyla ilgili kritik desteklerimiz söz konusu. Yeri geldiğinde ihracatçımızın uluslararası geçerliliği olan kalite belgesi almasına, yeri geldiğinde markasını yurt dışında tescil ettirmesine destek oluyor, yeri geldiğinde de tasarımcı istihdam etmesine destek oluyoruz.

Bu desteklerimizin pek çoğunu sadece mal ihracatımız anlamında değil hizmet ihracatımız için de sunuyoruz. Hizmetlerin uluslararası ticarete sahip olduğu önemin farkında olarak tasarladığımız sağlık turizmi için hasta yol desteği, bilgisayar oyunları için, film sektörümüz için pazara giriş desteği gibi pek çok sektörel destek unsurumuzla hizmet ihracatımızın çeşitlendirilmesine katkı sağlıyoruz. Bugün Türkiye, sağlık hizmetlerinden bilgisayar oyunlarına, müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetlerinden dizi/film ihracatına kadar pek çok alanda rekabet gücü yüksek ihracatçı ülke konumundadır.

Müteahhit firmalarımız 126 ülkede 9.900 proje ile 392 milyar 700 milyon dolarlık fiili proje gerçekleştirmiş bulunmaktadır ve ENR listesinde 44 firmayla dünyada 2'nci sırada yer almaktalar.

Öte yandan, ihracatta devlet desteklerimizi esnaf ve sanatkârımıza açmak için mevzuat çalışmalarımızı tamamladık. Zira, bazı faaliyet kollarındaki esnafımızın özellikle e-ticaret imkânından yararlanarak ihracata adım atabileceğini değerlendiriyoruz. Bu yönde eğitimlerimizi de sürdürüyoruz.

İhracatta devlet desteklerimizi -mevzuat çok karışık ve anlaşılması güçtü- "kolaydestek.gov.tr" "web" portalımız üzerinden tanıtıyoruz, çoğunuz da televizyonlarda rastlamış olmalısınız. Adından da anlaşılacağı üzere, bu portalımızda animasyonlarla, en küçük çocuğun bile anlayabileceği şekilde, bütün desteklerimizin, halkın her kesiminin, iş dünyasının faydalanacağı şekilde duyurusunu yapmaya gayret ediyoruz ve çok da olumlu geri bildirimler, geri dönüşler almış bulunuyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; daha önce ifade ettiğim üzere, Bakanlık olarak çağımız koşullarıyla uyumlu biçimde dijitalleşme ve otomasyona özel önem veriyoruz. Bu şekilde, hem kendi işlerimizi daha verimli kılmaya hem ticaret erbabımıza daha iyi hizmet sağlamaya hem de bir kamu kurumu olarak dijitalleşme noktasında iş dünyamıza öncü ve örnek olmaya gayret gösteriyoruz. Bu bağlamda, dış ticaret süreçlerimizle alakalı bazı özel otomasyon projelerimizle ilgili size kısaca bilgi vermek isterim.

Dâhilde ve hariçte işleme rejimlerimiz dâhil olmak üzere devlet desteklerimize ilişkin tüm süreçlerimizi kapsayacak bir otomasyon sistemi kurmaktayız. Bu sistemin ilk modülü de devreye girdi. Belgesiz ihracat, vergi, resim, harç istisnası gibi düzenlemeler devreye girdi, tamamını da bu yıl sonu itibarıyla devreye almayı planlıyoruz. İhracat rejimlerimizden, desteklerimizden bu otomasyon sistemimiz üzerinden herkes faydalanabilecek.

Bunun dışında, Akıllı İhracat Platformu Projesi var. Bu projemiz de son derece özel bir projemiz. İhracatçılar ürettikleri, ihraç etmek istedikleri ürünle ilgili... Bir kere, biz her ihracatçımıza bir dijital kimlik vereceğiz, onları dijital ortamda tanıyacağız. Onlara özel pazar araştırmalarını geliştirecek bu programımız. Ürününün adını girdiği zaman “Bu ürünü dünyada hangi ülkeler ithal ediyor? Burada 2’nci ihracatçı kim? O ülkede Türkiye’ye uygulanan vergiler nedir?” gibi her türlü bilgiyi kendisiyle paylaşacağız; hatta ulaşım ve tercih edilen ödeme sistemleri de dâhil. Bu programımızın da 1’inci fazını önümüzdeki yılın ilk altı ayında, 2’nci fazını da gene yıl sonuna kadar, 2020 sonuna kadar tamamlamayla planlıyoruz. Firmalara 7/24 destek verebilecek bir “chatbot” alıcı ve satıcı bilgileri, diğer ülke gümrük vergileri ve uygulamalarına dair bilgiler, düzenli eğitimlerin gerçekleştirileceği bir eğitim modülü, dış ticarete yeni başlayan firmalara gümrük işlemleri ve mevzuatın anlatıldığı bölüm ve dış ticarete ilişkin güncel haberlerin bulunduğu bir de haber portalımız olacak.

Ticaret Bakanlığı olarak günümüzün bir diğer önemli konsepti olan blokzincir uygulamalarını yakinen takip ediyor, bu noktada Türkiye’de öncü bir rol üstleniyoruz. Blockchain Türkiye Platformu’na üye olan ilk kamu kurumu bizim Bakanlığımız. Bu konuda OECD ve DTÖ’yle ilgili eğitimlere katıldık, şu anda da onlara katkı sağlamaya başladık.

Blokzincir ve benzeri yenilikçi alanlara ilişkin çalışmalarımızı... Bakanlığımızda gene 2019’da Davranışsal Kamu Politikaları ve Yeni Nesil Teknolojiler Daire Başkanlığı kurduk. Bu daire başkanlığımız bünyesinde “blockchain” üzerine bütün dış ticaret sistemini aktarabileceğimizi düşünüyoruz ama bu karşılıklı olarak yapılacak bir sistem olduğu için 3 pilot proje seçtik. Bunlarla ilgili çalışmalarımızın da detayı zaten dosyalarımızda var.

Yine üzerinde titizlikle durduğumuz bir proje olarak da Dış Temsilcilikler Yönetim Bilgi Sistemi’ni hayata geçirmiş bulunuyoruz. Bildiğiniz üzere, dünyanın farklı bölgelerinde çalışan ticaret müşavirlerimiz, ataşelerimiz, sadece Bakanlığımızın değil bir anlamda tüm iş insanlarımızın yurt dışındaki eli ayağı, gözü kulağı. Ticaret müşavirlerimiz, ataşelerimiz birbirleriyle ve merkez teşkilatıyla iletişimlerini, bilgi paylaşımlarını artık bu sistem üzerinden daha etkin, daha hızlı ve daha kolay gerçekleştiriyor. Haziran ayında dış temsilciliklerimizin kullanımına açtığımız sistemde, temsilcilerimizin görev yaptığı ülkelerle ilgili ekonomik gelişmeler, gümrük vergileri, teknik düzenlemeler gibi temel hususlar, pazara girişte karşılaşılabilecek engellerle ilgili bilgiler toplanmaktadır. Ticaret müşavirlerimizin, ataşelerimizin iş süreçlerinde eş güdümü ve kurumsallaşmayı teşvik eden, aynı zamanda onların performansını ölçüp takip edebileceğimiz ve ilgili ülkeyle ticari ilişkilerde kurumsal hafızayı temin eden bu sistem yurt dışında görevli personelimizin görev kabiliyetlerini önemli düzeyde güçlendirecektir. Müşavir

değiştikten sonra da o bilgileri aynen kullanmaya devam edecek. Aynı zamanda, yıl sonu itibarıyla bu platformu iş dünyasına, firmalarımıza da açacağız, o ülkeyle ilgili sorunlarının cevaplarını alabilecekler. Hatta “video conference call” da yapabilecekler ticaret müşavirlerimizle bu sistem üzerinden.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ülkemizin ihracata açılan en önemli kapılarından biri serbest bölgelerimiz. Ülkemizin genelindeki 18 serbest bölgemizdeki, 2019 yılı Ekim sonu itibarıyla toplam ticaret hacmi 16,1 milyar dolara, istihdam 73.922’ye, buradan yapılan ticaretin içinde ihracatın payı da yüzde 71’e ulaşmıştır. Bu bölgelerimiz, sağladığı imkânlarla ülkemize katma değerli yatırım çekilmesi noktasında oldukça işlevseldir. Nitekim, sanayi ürünleri grubunda Türkiye’den yapılan yüksek teknolojlü ürün ihracatının payı son on yılda yüzde 3,5 seviyesindedir ama bizim serbest bölgelerimizden yapılan yüksek teknolojlü ürün ihracatının payı yüzde 9. Şimdi, biz bu doğrultuda serbest bölgelerimizin bu potansiyelini kullanmak ve güçlendirebilmek amacıyla yeni nesil ihtisas serbest bölgelerimizi kuruyoruz. Burada teknoloji odaklı yatırımların ve ihracatın teşvikini, desteklenmesini özendireceğiz. Bu konudaki çalışmalarımızı, mevzuat çalışmalarımızı da tamamladık. Hedefimiz de birinci aşamada OECD ortalaması olan yüzde 14’e ulaşmak.

Bakanlığımızın organizasyonu ile gerçekleşen bazı özel tanıtım faaliyetleri hakkında bilgi vermem gerekirse: Biliyorsunuz, bu sene EXPO 2019’a katıldık ve ülkemizin pavyonu EXPO Pekin’in en başarılı ve en çok ilgi çeken pavyonlarından biri oldu ve 4,5 milyon ziyaretçi ziyaret etti bizim pavyonumuzu ve aynı zamanda Altın Tasarım Ödülü aldık. Çin Hükûmeti bizden bu standımızın kalıcı olmasını istedi, biz de memnuniyetle kabul ettik. Artık Çin’de Türkiye’yi üç yüz altmış beş gün tanıtacak bir anıtımız oldu. Türkiye’nin bütün özel bölgelerine has binalarına da orada yer vermiştik.

Türkiye ve Türk ürünlerinin uluslararası tanıtımını sağlayan, ticari manada Türkiye markası ve algısının oluşumunu hedefleyen Türkiye Tanıtım Grubu bünyesinde 2019 yılında 39 farklı sektörel proje gerçekleştirdik. İzmir Enternasyonel Fuarı’nın uluslararası bilinirliğini artırmak için yabancı ülkelerden resmî heyetler davet ediyor ve bu heyetlerin bölgenin ekonomik paydaşlarıyla bir araya gelmesini sağlayacak programlar düzenliyoruz. Bu sene Çin Halk Cumhuriyeti’nin “ortak ülke” Hindistan’ın “odak ülke” olarak katıldığı fuarda 41 ülkeden 13’ü bakan, 5’i bakan yardımcısı olmak üzere 197 yabancı konuğu misafir ettik, onların fuara katılımını sağladık; 12 ülkeden 483 katılımcı ise ürünlerini sergiledi.

Tanıtımla birlikte eğitim, farkındalık çalışmalarımıza devam ediyoruz. 56 ilde 65 dış ticaret bilgilendirme semineri düzenledik.

BAŞKAN – Asında, Sayın Pekcan, sunuşunuz da var, o kısımları biraz daha hızlı geçebilirsek çünkü...

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Peki.

Ülkemiz genelinde ihracat destek ofislerimizi hayata geçirmeye başladık. Hâlihazırda 56 ilde, 67 oda/borsada ihracat destek ofislerini kurduk. Bunları 81 ile yayacağız.

Bunun dışında, Millî Eğitim Bakanlığıyla bir anlaşma yaptık, artık meslek liselerini dış ticaret meslek liseleri olarak STK’lerimizle beraber güçlendirip buralarda İspanyolca, Japonca, Çince eğitim veren meslek liseleri kurup ihracat neferleri yetiştireceğiz.

Ticaret Müşavirleri Konferansı’mızı düzenledik ama sadece Bakanlık içi toplantı değil, bütün iş dünyasıyla toplanmalarını, firmalarımızla ikili görüşmeler yapmalarını sağladık.

Esnaf ve sanatkârımıza yönelik e-ticaret eğitimleri düzenledik. Bugüne kadar 14 ilde 7 bin esnafımıza hem e-ticaret hem de pazarlama, markalaşma projelerimizin eğitimini başlattık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, anlamakta zorlanıyoruz sizi. İsterseniz, süre verir Sayın Başkan, çok hızlısınız.

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Pekcan, biz takip ediyoruz efendim.

TİCARET BAKANİ RUHSAR PEKCAN – Öte yandan, Bakanlığımız bünyesinde 2019 yılında Kadın ve Genç Girişimciler İhracat Daire Başkanlığını kurduk ve bu vesileyle Türkiye Kadın ve Genç Girişimci Ağı, Melek Yatırımcı Ağı, İhracat Akademisi gibi programlarla bu alanda iletişim ve danışmanlık ağı ve network oluşturmaya yönelik ilk adımlarımızı da attık.

2019 yılında ayrıca kooperatifçilik konusunda 14 ilde 1.600 girişimci kadınıma kadın kooperatifleri hakkında eğitim verdik. 2.500’den fazla ortak sayısı bulunan 189 kadın kooperatifimiz aracılığıyla kadın girişimlerini desteklemeye devam ediyoruz.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; ihracatçılara özel kredi, sigorta ve benzeri finansman imkânları sunan ihracat kredi kuruluşlarının önemi özellikle içinde bulunduğumuz küresel koşullarda çok daha artmıştır. İlgili kuruluşumuz olan Türk EXIMBANK, Bakanlığımız ve iş dünyasının ortak akıl ve istişareleri neticesinde pek çok finansal ürünü ihracatçılarımıza sunmaktadır. Türkiye’den yapılan ihracat kredilerinin yüzde 53’ünü EXIMBANK tek başına kullanmış bulunmaktadır. EXIMBANK’ın finansman desteğini bu sene 48,4 milyar dolara ulaştıracamız. Aynı zamanda EXIMBANK’taki KOBİ oranını artırmayı ve tabana yaymayı, firma sayısını artırmayı hedefliyoruz. Bunu da çok çabuk geçtiler ama 11.897’ye ulaştık, 12.500’e ulaşmayı hedefliyoruz ve KOBİ oranında yüzde 73’e ulaştık sayılır, yıl sonu itibarıyla hedefimizi yakaladık.

Finansman ve ürün çeşitlendirmesinde EXIMBANK’ın çok yeni ürünlerini devreye aldık. Bence onlar da kitapta var, oranın detayına girmeyeyim. Ama EXIMBANK’ın özellikle sigorta konusunda yeniden yapılandırmaya gidiyoruz ve uluslararası EXIMBANK’larda olduğu gibi kur riski sigortası dâhil, akreditif teyit sigortası dâhil ve politik risk sigortası dâhil EXIMBANK’ın sigorta imkânlarını genişletiyoruz.

Şimdi, sizlerle dış ticaret çalışmalarımızın önemli bir ayağını bir ayağını oluşturan ticaret diplomasisi ve uluslararası ticaret hukuku bağlamında çalışmalarımızdan belli başlı örnekler vermek istiyorum.

Ulusal ticari hak ve menfaatlerimizi gözeterek, ticaret diplomasisi araçlarını uluslararası ekonomik iş birliğini derinleştirme amacıyla etkin ve verimli olarak kullanıyor, sorunların çözümlenmesine ve ticaretin önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik ikili platformlarımızda başta Dünya Ticaret Örgütü olmak üzere çoklu platformlarda gerekli girişimlerde bulunuyoruz.

Karma Ekonomik Komisyon ve Ekonomik ve Ticaret Ortaklık Komitesi mekanizmalarımız çerçevesinde 15 ülkeyle bir araya geldik ve bakan seviyesinde 43 ikili görüşme gerçekleştirdik.

Serbest ticaret anlaşmaları pazara erişim noktasında önemli enstrümanlar. Artık dünya ikili ticari anlaşmalara, STA’lara doğru kaymaktadır çoklu anlaşmalardan ziyade. Biz de stratejimizi bu yönde kuruyor ve STA’lara bu yönde bakıyoruz.

Avrupa Birliğiyle 1996 yılından bu yana yürürlükte olan Gümrük Birliği Anlaşması’nın güncellenmesi 2016 yılından beri, komisyonun önerisi, konsey onayı beklemektedir. Yalnız, geçen hafta yayınlanan değerlendirme raporunda, Avrupa Birliği, Gümrük Birliği Anlaşması’nın güncellenmesiyle ilgili, güncellenmenin AB ticaret gündeminin önemli bir önceliği olmaya devam ettiğini vurgulamıştır. Biz de yeni komisyonun atanmasıyla beraber ikili temaslarımıza yeniden başlayacağız, onlara güncellenmeyi hatırlatacağız. Ama beraberce yaptığımız bir şey daha var; bu güncellemeden, gümrük

birliğinden yararlanan iş dünyası. İş dünyasıyla, STK'lerle bir araya geliyoruz "Siz kendi ticaret partnerlerinizle gidin konuşun, bunun sadece siyasi ayağı değil, bu Türkiye için, sizin için de önemli. Sizin kendi partnerleriniz kendi ülkelerine bu konuda baskı yapınlar." diyoruz.

Bu arada Birleşik Krallık'ın, İngiltere'den Avrupa Birliğinden ayrılacak olması da ikinci bir handikap. Bildiğiniz gibi bizim en çok ihracat yaptığımız ikinci ülke konumundadır ama Birleşik Krallık'la ilgili de şu anda biz Avrupa Birliği Anlaşması'ndan sonra STA imzalayacak durumda değiliz ama teknik seviyede ekiplerimiz karşılıklı olarak görüşüyor. Daha geçen hafta ben Birleşik Krallık'ın ticaret elçisiyle görüştüm. Şimdi 12 Aralıkta seçimler var. Bizim teknik ekiplerimiz 6 toplantı yaptılar. çalışmadan iş dünyasının en az etkilenmesi yönünde çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Gene Amerika Birleşik Devletleri'yle ilgili 100 milyar dolarlık ticaret hedefimiz var ve biz her koşulda Sayın Ross'la iletişimimizi sürdürüyoruz, çalışmalarımızı sektör bazında derinleştirerek devam ediyoruz. İletişimimiz her aşamada devam etti, ediyor.

Son dönemde uluslararası ticarete artan korumacılık politikaları önlemlerinden dış ticaretimizin nasıl etkilendiğini rakamlarla ifade etmek gerekirse, 2017 yılında ihracatımızın 893 milyon dolarlık kısmı ticaret politikası önlemlerine tabiyken, 2018 yılında bu miktar 7,2 milyar dolara ulaşmış durumundadır. Biz de bu doğrultuda üreticilerimizi, ihracatçımızı korumak için önlemler alıyoruz. Yakın zamanda ABD ve Fas'a karşı Dünya Ticaret Örgütünde biz Türkiye olarak 2 tane dava kazandık çelik sektöründe ama ikisi de temyize götürdü, devam ediyor. ABD'nin çeliğe açtığı koruma önlemlerine karşı gene DTÖ nezdinde panele davet ettik, panel süreci devam ediyor. Bütün önlemlerimize DTÖ kuralları nezdinde devam ediyoruz.

Yerli üreticilerimizi ithalattan kaynaklanan haksız rekabet ve zarara karşı korumak amacıyla da ticaret politikası önlem araçlarını gerektiği şekilde kullanıyoruz. 70'in üzerinde ürün grubunda 20 ülkeye dampa ve sübvansiyona karşı önlem uygulamaktayız ve ülkemiz Dünya Ticaret Örgütünde bu önlemleri en çok kullanan 3'üncü ülke sırasındadır.

Yerli sanayimizi korumak için uyguladığımız tüm ticaret politikası önlemlerinin kapsadığı ithalat değeri 2018 yılında 41,6 milyar dolarla toplam ithalatımızın 18,7'sine tekabül etmektedir. Ayrıca, 21 sanayi girdisinde tarife kontenjanını açtık. Türkiye'de üretimi bulunmayan özel nitelikli girdilerle sanayicilerimize gümrüksüz ithalatı sağlayıp 103 milyon dolarlık katkı sağladık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dış ticaret faaliyetlerimizi genel hatlarıyla aktardıktan sonra, gümrüklerle ilgili, gümrüklerin modern, etkin gümrük idaresi anlayışını ortaya koymak, hem ticaretin hızlı, sorunsuz akışı hem de ülkemizin, halkımızın güvenliği açısından önem arz etmektedir. Bu bilinçle, gümrüklerimizin mümkün olan en ileri seviyede hizmet sunabilmesini sağlamak üzere, ülkemizin dört bir yanındaki gümrüklerimize pek çok yeniliği yoğun bir şekilde uyguluyor, teknolojik yatırımlar yapıyoruz.

2018 Karkamış, 2019 Çobanbey, Kapıköy, Sarp Gümrük Kapılarını açtık. Ayrıca, Afrin'e açılan Zeytin Dalı Gümrük Kapısı'nı faaliyete geçirdik. Öncüpınar, Kapıkule, İpsala, Hamzabeyli, Habur Gümrük Kapılarımız inşa hâlinde. Gürbulak, Pazarkule ve Türkgözü'nde çalışmalarımızı tamamladık, önümüzdeki sene inşaata başlayacağız inşallah.

Türkiye genelinde gümrük müdürleri sayımızı 164'e çıkardık. Bir taraftan gümrüklerimizde fiziki kapasite ve olanakları genişletirken, bir taraftan da süreçlerimizi daha verimli kılma noktasında titizlikle çalışıyoruz.

Kâğıtsız gümrük vizyonumuz çerçevesinde ihracatta işlemlerle ilgili olarak süreçlerin elektronik ortamda izlenmesini sağlayan İhracatta Dijital Gümrük Uygulaması'nı devreye aldık. Şu anda beyannamesini hiç gümrüğe gitmeden ofisinden açabiliyor. Gümrük memuru "Bir evrakın eksik." diyorsa sistem üzerinden istiyor, o da sistem üzerinden evrakını tamamlıyor. İthalatta da kağıtsız ithalat uygulamamızda, inşallah, diğer kurum, kuruluşlarla beraber çalışıyoruz, onlardan istediğimiz evraklarımızı on-line olarak alabildiğimiz zaman hemen açabilecek durumdayız, biz Bakanlık olarak hazırız.

Dış ticarete konu eşya ile ilgili gerekli tüm bilgi ve belgelerin tek bir başvuru noktasından sunulduğu Tek Pencere Sistemi'nden halihazırda 143 belge alıyoruz, bunu da 2020 yılında 196'ya çıkarmayı hedefliyoruz diğer kurum ve kuruluşlarla beraber.

Liman Tek Pencere Sistemi ve Konteyner Liman Takip Sistemi'miz hâlihazırda konteyner işlemlerinin yüzde 92'sini gerçekleştiren 23 limanımızda kullanılmaktadır.

Serbest Bölgeler Bilgi Sistemi Programı'nı (SEBİS) gerçekleştirdik ve bu sistemle serbest bölgelere giren her türlü mal ve serbest bölgedeki şu anda bulunan bütün malı biz elektronik ortamda izleyebiliriz ve antrepolarla ilgili de böyle bir analiz çalışması başlattık.

Bunun dışında, Gümrük Rehberi uygulamasını ve "web" sitesini devreye aldık. Artık bireysel ve tüzel kişiler gümrükle ilgili haklarını anında izleyebilecekler, bunları gümrük kapılarına da koyacağız.

Gümrük Tarife Arama Motoru'nu (TARA) devreye aldık.

Yine, gümrük işlemlerinde daha etkin risk analizi anlayışıyla modern teknikleri çalışmalarımıza dâhil ederek Bütünleşik Veri Analitiği Projesi kapsamında risk yönlendirmenin bilimsel yöntemler ve modellemeler ışığında yapılması risk analizleri çalışmalarındaki etkinliğin artırılmasını amaçlayan Veri Madenciliği çalışmamızı yürütüyoruz. Aralık ayında devreye alınacak bu projeye gümrüklerdeki riskli işlemlerin daha etkin, daha doğru biçimde tespiti sağlanarak gümrüklerde yapılan risk analizi çalışmalarının etkinliğini artırılmasını amaçlıyoruz.

Bunların yanında, büyük veri analizlerini, iş analitiği ve bunları destekleyecek yapay zekâ kullanımını ön plana koyan Bakanlığımızın kendi iç verileri için Veri Analitiği Mükemmeliyet Merkezini hayata geçirmek üzere çalışmalara başladık. Bu da kamuda bir ilk ama biraz uzun soluklu bir proje. Bunun birinci yarısı 2020 sonunda, ikinci fazı da 2021 sonunda devreye girecek ama Bakanlığımız iç ve dış ticaret, gümrüklere ilişkin bütün verilerine buradan ulaşabiliyor olacağız.

Bakanlık olarak kendi iç süreçlerimizi bu şekilde geliştirirken hedef kitlemiz olan iş âlemine yenilikçi ve işlemleri basitleştirici uygulamalar sunmaya devam ediyoruz. Biliyorsunuz, Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası'nı 469 firmaya verdik, yıl sonunda 475'e, 2020 sonunda da 500'e çıkarmayı hedefliyoruz. İhracatımızın yüzde 33'ü, ithalatımızın yüzde 42'si bu firmalar tarafından gerçekleştirilmektedir. İthalatta Yerinde Gümrükleme'yi de 2020 yılında devreye almayı planlıyoruz.

Varış Öncesi Gümrükleme Projesi'ni de 2019 Nisan ayında hayata geçirdik. Deniz yoluyla ham madde ara malı getiren üretici/ihracatçı daha gemi yanaşmadan beyannamesini veriyor ve gemi yanaştığı anda da hiç limanda vakit kaybetmeden hemen fabrikasına göndererek artık üretime başlayabiliyor. Projenin hava yolu taşımacılığı uygulamasını da 2020 yılında tamamlayacağız.

Geliştirmeye başladığımız ikinci bir proje -bunu da 2020 yılının Nisan, Mayıs ayında tamamlamayı hedefliyoruz- Randevulu Sanal Sıra Sistemi. Artık ihracatçı beyannamesini açarken ofisinden ne zaman çıkacağını görecektir, ona göre yola çıkacak ve aracı gidip kapıda beklemeyecek.

Yine, bir uygulamamız Gümrük Eşya Takip ve Analitik Performans uygulamamız (GET-APP) dış ticaret erbabına işlemlerini anlık olarak takip imkânı sunmakta, elektronik izin, ceza kararı gibi belgelere kolay ve güvenli erişimi sağlamaktadır, kendi işleminin hangi süreçte ve nerede olduğunu ekrandan takip edebilmektedir.

Yine, bir ay önce devreye aldığımız Süre Hesaplama ve İzleme Programı'yla ileri analiz modelleme teknikleri üzerinden ihracat ve ithalatta başlatılacak gümrük işlemleriyle ilgili tahmini tamamlama süreçlerini ortaya koyuyoruz. Artık bir ürün getirecekseniz ya da ihraç edecekseniz hangi gümrük kapısında ne kadar sürece ihtiyacınız olduğunu biliyorsunuz. Verimi, şeffaflığı, öngörülebilirliği artıran bu yenilikçi teknolojik uygulamalar ticaret erbabına kolaylık sağladığı gibi Bakanlık olarak bize de yeni strateji ve politikalarda kullanılmak üzere önemli veriler üretebilmekte, ayrıca gümrükler ve dış ticaret sürelerimizde hizmet performansımızı daha iyi ölçme ve değerlendirme imkânı sunmaktadır. Dijitalleşme ve otomasyonu dolayısıyla şeffaflığı hâkim kılmaya devam edeceğiz.

Bakanlığımızda bir Komuta Kontrol Merkezimiz var, bununla ilgili detaylı bilgi var ama burada kara, hava, deniz yoluyla Türkiye üzerinden ticareti yapılan, Türkiye'ye giren çıkan bütün yolcuları biz 7/24 gümrük kapılarımızın tamamını kontrol altında izleyebiliyoruz, analizlerini x-ray taramalarında merkez ile gümrük kapıları paralel çalışıyor, vaktiniz olursa bekleriz, sizlere de gösteririz Komuta Merkezimizi.

Bunun dışında, Savunma Sanayii Başkanlığımızla koordineli Millî Tarama Projesi'nin fizibilite çalışmalarına başladık. Bu projeye 2021 yılında ilk millî x-ray sistemini yapıyor olacağız.

TÜBİTAK'la beraber yapay zekâ teknolojisine dayalı Tarama Ağı Projesi'nin fizibilite çalışmalarını tamamladık. Artık transitte bir kapıdan giren, x-ray'den geçen aracımız çıkarken giriş çıkış x-ray'lerini karşılaştırıp onu o şekilde mukayese edebiliyor olacağız.

Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütüyle birlikte yürüttüğümüz Gümrük Muhafaza Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi'yle buralarda bazı ekipman ihtiyacımızı da bu seviyede karşıladık.

21 kapımızda Plaka Tanıma Sistemi kurduk. 2019 sonu itibarıyla da 10 Ro-Ro limanımızda bu sistemlerin kurulumunu tamamlayacağız.

TÜBİTAK'la gerçekleştirdiğimiz çalışmalar sonrasında üretilen Yolcu Görüntüleme Sistemi'yle yolcu üzerine gizlenmiş kaçak eşya, uyuşturucu, silah, patlayıcı madde gibi yasa dışı eşyayı artık fiziki müdahale olmadan tespit ediyoruz. Sistemler hâlihazırda, Kapıkule, Sarp, Gürbulak, Esendere Gümrük Kapıları İstanbul Havalimanı'nda faaliyette olup İpsala, Habur, Kapıköy ve Dilucu Gümrük Kapıları'nın kurulumunu da 2019 yılı sonunda tamamlamış olacağız.

Ayrıca, kriminal laboratuvarı kurduk. Laboratuvarımız sayesinde doğru sonuçlara kısa sürede ulaşmayı ve adli mercilere yardımcı olmayı hedefliyoruz.

Deniz devriye botlarımızın sayısını 25'e çıkardık. Yine, gümrüklerde ilk defa insansız hava araçlarını kullanmaya başladık denizde konteynerleri kontrol etmek, devriye amaçlı.

Gümrüklerimizde ilk defa İstanbul Havaalanı'nda üç boyutlu CT Bagaj Kontrol Cihazı'nı ve Yutucu Tespit Cihazı'nı kullanmaya başladık.

31 Ekim itibarıyla 6,5 ton uyuşturucu yakaladık, 32 NARKOKİM Birimi kurduk. Sigara kaçakçılığında yakalamalarımız 31 Ekim itibarıyla 9,2 milyon pakete ulaştı ve kaçak sigara kullanım oranını da yüzde 1,2'ye düşürdük. Elektronik sigara kaçakçılığında 123.418 adet elektronik sigara ve aksamı yakaladık. 16.600 ton kaçak akaryakıt tespit ettik. Yaptığımız yatırımlar, getirdiğimiz yenilikçi yaklaşımlarla birlikte sahadaki personelimizin özverili çalışmaları sayesinde mücadelemize devam ediyoruz. Bununla ilgili detaylı bilgiler sizde var.

Gümrüklerde kalan, tasfiyelik hâle gelen eşyanın satışıyla ilgili de son derece şeffaf ve mobil uygulaması olan bir e-ihale sistemi geliştirdik. Artık 18 yaşını doldurmuş herkes evinden istediği zaman bu sistemimize girerek araç satın alabiliyor ve kredi kartıyla aracın muhammen bedelinin yüzde 30'u kadar teminat yatırıyor ve otomatik olarak alamadıysa iptal oluyor. Bununla ilgili de 708 bin üyeye ulaştık ve ekim sonu itibarıyla da 273 milyon TL civarında satış gerçekleştirdik. Ayrıca, gümrüklerdeki yoğunluğu dikkate alarak İstanbul, İzmir, Bursa, Kocaeli gibi 18 gümrük müdürlüğümüzde nöbetçi gümrük uygulamasına başladık, artık artı iki saat fazla çalışıyor bu gümrüklerimiz. Ayrıca, hepimizin bildiği gibi, talep doğrultusunda gümrüklerimiz yirmi dört saat hizmet veriyor.

Bunların da dışında, İstanbul Havaalanı ve Muratbey Gümrükleri'ni de 2020 yılından itibaren yirmi dört saat vardiyalı çalışmaya geçireceğiz.

Şimdi; iç ticaret, esnaf, sanatkârla ilgili... İç ticarete, biliyorsunuz, karekodlu çeki devreye aldık. 112 milyon karekodlu çek devreye girdi. Şimdi karekodlu bonoyu da devreye alıyoruz. Ondan da önemlisi, biz çalışmamızı tamamladık, elektronik çek ve bonoyu sisteme dâhil ediyoruz. Artık bu çeki kim imzaladı, kim yaptı, bunun karşılığı var mıydı, çekimi kaybettim, sahte imza mıydı sorunları da ortadan kalkacak Allah'ın izniyle.

Ticaret sicil işlemlerinin de elektronik ortamda yapılması amacıyla uygulamaya koyduğumuz Merkezi Sicil Sistemi'ni (MERSİS) geliştirmeye devam ediyoruz. Son olarak da Şirket Sorgulama Uygulaması'nı devreye aldık, detaylı bilgiler yine bulunmakta.

Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi'ni kuruyoruz. İnşallah, 2020 yılının ilk çeyreğinde ülkemizdeki e-ticaret resmî verilerini artık açıklayabileceğiz. Ayrıca, girişimcilerimizi e-ticarete yönlendirmek amacıyla Elektronik Ticaret Bilgi Platformu kuruyoruz, elektronik ticaret strateji oluşturulmasını sağlayacağız. E-ticarete güvenlik kaygılarının giderilmesi ve hizmet kalitesinin artırılması amacıyla Güven Damgası'nı faaliyete aldık.

Hazine ve Maliye, Ulaştırma Bakanlarımızla Elektronik Ticaret Kurulunu oluşturduk.

Taşınır Rehin Sicil Sistemi'ni devreye aldık, 27 bin adet tescil edildi. Bunun dışında, KOBİ'lerin alacaklarının elektronik ortamda devredilmesiyle ilgili bir çalışma gerçekleştiriyoruz. Bunu da önümüzdeki dönemde tamamlayacağız. Bu sayede finansmana erişimde alacakların da etkin bir araç olarak kullanılmasını sağlayacağız.

Perakende bilgi sisteminin kurulmasına yönelik çalışmalarımıza başladık. Yazılımın da inşallah, önümüzdeki senenin ilk yarısı itibarıyla tamamlanmasını hedefliyoruz. Bu vesileyle ilk aşamada 750 bin, daha sonra bütün perakende işletmeler bütün kuruluş işlemlerini, eskiden otuz-kırk beş gün süren işlemleri beş altı gün içinde PERBİS üzerinden yapabilecekler.

Sebze ve meyve ticaretinde kayıt dışılıkla mücadele için Hal Kayıt Sistemi'ni devreye aldık ve buradaki bildirim sayısı 120 milyona ulaştı ve Türkiye genelinde 160 noktada denetim ağı oluşturduk. Bunu da belediyelerle iş birliği içinde artıracamız.

Ayrıca, komisyoncu ve tüccarların e-fatura, e-sevk irsaliyesi ve e-müstahsil makbuzu sistemlerini de 1/1/2020 tarihi itibarıyla kullanmaları zorunlu hâle getirilmiştir.

BAŞKAN – Sayın Pekcan, beş dakika içerisinde lütfen tamamlayalım.

İlave beş dakika süre veriyorum.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Neyi anlatalım burada beş dakikada?

BAŞKAN – Lütfen, sadece başlıklara değinseniz... Zaten sunuşunuz tüm arkadaşlarda var.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Yaklaşık 1 milyon 800 bin esnafla ilgili Esnaf ve Sanatkârlar Stratejisi Eylem Planı çerçevesinde mesleki eğitim sisteminin gerçekleştirilmesiyle esnafımızın ihracat potansiyelinin, rekabet gücünün artırılmasını hedefliyoruz. Bu yönde eğitimlerimize başladık.

ESBİS sistemini kuruyoruz. İnşallah, yıl sonu itibarıyla devreye girecek. Hem esnaflarımız kendi işlemlerini bunun üzerinden yapabilecek hem de tüketicimiz “Evimde su borusu patladı. Nereden usta bulurum?” demeyecek. Bu sistemin mobil uygulamasıyla bununla ilgili en yakın esnafımıza ulaşabilecek.

12 bin kooperatife, 1,5 milyon kooperatif ortağına hizmet veriyoruz. Gene, TESKOMB üzerinden yaklaşık 40 milyar liraya ulaşan düşük faizle ve sıfır faizle esnafımıza bu sistem üzerinden kredi veriyoruz. Detayına giremiyorum.

Ayrıca, esnaflarımızı güçlendirmek için tedarik dağıtım kooperatif modelini gerçekleştiriyoruz. Esnaflarımız da kendi dükkânlarındaki tedariklerini bu dağıtım kooperatifi üzerinden gerçekleştirebilecekler.

Lisanslı depo işletme sayısı 88’e ulaştı, 4,5 milyon tona ulaştı. Ayrıca, 26 Temmuz 2019 itibarıyla da Ürün İhtisas Borsasını kurduk. Artık, lisanslı depoda ürünü bulunan çiftçimiz, tüccarımız elektronik ortamda ürünlerini satabilecekler.

Ürün güvenliği denetimiyle ilgili 9 farklı Kurum tarafından gerçekleştirilen AB teknik mevzuat uyumu ile piyasa gözetimi ve denetimi yapmaktayız. Avrupa Birliği fonlarından da burada yararlanmaktayız. Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemimiz olan TAREKS üzerinden kontrol yapmaktayız. 1,7 milyar ithal ürünü doğrudan etkileyecek şekilde denetim yaptık. 7,2 milyon güvensiz ürünün ithalatına izin vermedik, geri gönderdik.

Ayrıca, güvensiz ürün bilgi sitesini kurduk. Şu anda 750 bin üyesi var. Annelerin en çok kullandığı sitelerden biri. Aldıkları ürünün güvenliğini burada kontrol edebiliyor.

Gene, yeni bir şey geliştirdik özellikle sebze, meyvede geri gelen ürünlerle ilgili. 125 bin ihracat partisi üzerinden tarım ürünlerini biz denetleyip, 2 bin partinin ihracatına izin vermedik.

Tüketici hakem heyetleri devrede. 450 bin başvuru olmuş. Kararların yüzde 62’si tüketicilerin lehine sonuçlandı. E-devlet üzerinden tüketici hakem heyetlerine artık başvuru sağlanıyor, TÜBİS ve Ulusal Yargı Ağı UYAP’la entegrasyonunu sağladık.

Tüketici mobil uygulamasını geliştirdik. Alo 175’e yaklaşık 300 bin başvuru oldu. Denetimlerimiz devam ediyor. Sahte servisler türedi. En kısa zamanda onlarla ilgili de Servis Bilgi Sistemini (SERBİS) kuruyoruz, 2020 başında devrede olacak. Artık, servisi evinizde bir şeyle ilgili aradığınız zaman buradan takip edebileceksiniz.

BAŞKAN – Evet, son sözlerinizi alalım.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Peki.

Helal Akreditasyon Kurumu sunumunu kendisi mi yapacak, biz mi yapacağız?

Tüketicilere yönelik korumalarımıza AB standardında devam ediyoruz.

BAŞKAN – Bütçeyle ilgili rakamları alalım.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Helal Akreditasyon Kurumunun da gerçekleşmesi... Yönetmeliği 16 Ekimde yayımlandı, denetim havuzu da oluşturuldu. Bundan böyle denetimlerine başlayabilecek.

Son konuşma, kapanış...

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; öncelikle sabrınız ve beni dinlediğinizin teşekkür ediyorum ama çok büyük bir Bakanlık, daha anlatacağımız çok şey var, bu kadar kısılabildik.

Dış ticaret, gümrükler, iç ticaret, ürün güvenliği süreçlerimizin tamamında yenilikçiliğe başta dijitalleşme ve otomasyon olmak üzere teknolojik etkinliğe büyük önem veriyoruz. En önemlisi, çalışmalarımızı, hizmetlerimizi özel sektörümüzle, vatandaşımızla, esnafımızla, onlarla istişare ederek yerine getiriyoruz. Ticaret Bakanlığı olarak TOBB, TİM, DEİK, TESK, TESKOMB gibi STK'lerimizle ve diğer sektör temsilcileriyle iş birliği hâlinde yürütüyoruz.

Tüm birimlerimiz dışa açık, paydaşlarıyla etkileşim hâlinde çalışmakta. Birimlerimizin mutlak çalışmalarının ötesinde ben, Bakan Yardımcılarım ve Genel Müdürlerim il ziyaretleri gerçekleştiriyoruz. Hatta, illerden aldığımız tepki: "Bakanlık ayağımıza geldi." Evet, biz artık kapı çalıp "Neye ihtiyacınız var? Siz niye ihracatçı değilsiniz?" diye konuşuyoruz. 55 bin iş insanımızla bir araya geldik sadece 2019 yılında. İş dünyasından gelen 3 binin üzerinden talebe yazılı olarak geri dönüş yaptık, bizimle ilgili olsun, diğer bakanlıklarla ilgili olsun.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Ticaret Bakanlığımızın, sizlere takdim olunan amaç ve faaliyetleri doğrultusunda kullanılmak üzere 2020 yılı bütçesi toplam 5 milyar 752 milyon 364 bin TL'dir. Bu meblağın 1 milyar 368 milyon 562 bin TL'si personel giderlerine, 209 milyon 556 bin TL'si SGK devlet primi giderlerine, 259 milyon 17 bin TL'si mal ve hizmet alım giderlerine, 134 milyon 178 bin TL'si sermaye giderlerine, 1 milyon TL'si sermaye transferleri tertibine, 3 milyar 780 milyon 51 bin TL'si cari transferlere, büyük ölçüde ihracatçı ve ticaret erbabımızın desteklenmesiyle ilgili giderlere tahsis edilmiştir.

Bakanlığımız için ayrılmış olan bu ödenek, hedeflerimize ulaşmamızda lokomotif görevi üstlenen tüm paydaşlarımıza, özellikle de ihracatçımıza daha fazla destek vermek amacıyla kullanılacaktır.

Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, sabrınız için bir kere daha teşekkür ediyorum. Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Pekcan.

Şimdi, Rekabet Kurumu Başkanımız Sayın Küle'ye söz vereceğim.

Süreniz on dakika.

Buyurun.

2.- Rekabet Kurumu Başkanı Birol Küle'nin, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) hakkında sunumu

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; mal ve hizmet piyasalarında rekabetin sağlanması, korunması ve geliştirilmesi amacıyla Rekabet Kurumu kendisine intikal eden başvurular üzerine veya kendiliğinden harekete geçerek sektör farkı gözetmeksizin teşebbüsler hakkında inceleme, araştırma ve soruşturma yapmakta ve gerektiği durumlarda 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'da öngörülen idari para cezalarını uygulamaktadır.

Rekabet Kurulu 1 Ocak 2019-31 Ekim 2019 döneminde 37'si rekabet ihlali, 169'u birleşme, devralma, özelleştirme, 16'si menfi tespit, muafiyet dosyalarına, 13'ü de diğer konulara ilişkin olmak üzere toplam 235 adet nihai karar almıştır. Nihai kararların yüzdelik dağılımına bakıldığında, bunların yüzde 72'lik kısmının birleşme, devralma ve özelleştirme, yüzde 16'sının rekabet ihlalleri, yüzde 7'sinin ise menfi tespit ve muafiyet başvurularına ilişkin olduğu görülmektedir. Anılan dönemde, birleşme,

devralma ve özelleştirme işlemlerine ilişkin 169 karardan 152'sinde işleme izin verilmiş, 17'sinde ise başvuru konusu işlem kapsam dışı veya izne tabi olmayan işlem kategorisinde değerlendirilmiştir. Ayrıca, Rekabet Kurulu, özelleştirme kapsamındaki işlemlerle ilgili olarak 7 adet görüş bildirmiştir.

Rekabet ihlallerine ilişkin kararlar, kanunun 4'üncü ve/veya 6'ncı maddelerinde öngörülen yasaklamalar kapsamına giren davranışlar nedeniyle alınan kararlardır. Bu kararların 7'sinde yürütülen soruşturma neticesinde idari para cezası verilmiş, 4'ünde ise kanunun 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca teşebbüslere görüş bildirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2019 yılının başından 31 Ekim 2019 tarihine kadar geçen sürede 28 soruşturma açılmış, yine aynı dönemde 10 soruşturma tamamlanmıştır. Hâlihazırda devam eden soruşturma sayısı ise 48'dir. Anılan dönemde 47 başvuru kanunun 42'nci maddesinin ikinci fıkrası bağlamında kapsam dışı olarak değerlendirilmiş, 24 başvuru ise (2012/2) sayılı Tebliğ kapsamında ele alınmıştır.

Rekabet Kurulunca yine aynı dönemde teşebbüslere, esasa ilişkin hükümlerin ihlali nedeniyle, kanunun 16'ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca 259.830.263,05 Türk lirası, eksik, yanlış, yanıltıcı bilgi veya belge verilmesi nedeniyle kanunun 16'nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca 748.025 Türk lirası, yerinde incelemenin engellenmesi nedeniyle kanunun 16'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2.740.021 Türk lirası, yargı makamlarınca iptal edilen kararların yeniden değerlendirilmesi üzerine 876.536 Türk lirası, kanunun 17'nci maddesi uyarınca ise 226.794 Türk lirası idari para cezası verilmiştir. Böylece Rekabet Kurulu, ilgili dönemde toplam 264.421.641 Türk lirası idari para cezası uygulamıştır. Komisyonunuzca da bilindiği üzere, teşebbüslerin rekabete aykırı eylemleriyle ilgili olarak Rekabet Kurulunca verilen para cezalarının tahsili Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yapılmakta ve bu cezalar genel bütçeye gelir kaydedilmektedir. İdari para cezalarının tahsilinden kuruma herhangi bir gelir aktarımı yapılmamaktadır.

Değerli milletvekilleri, bilindiği üzere, kanunun daha açık ve anlaşılır hâle getirilmesi, teşebbüsler açısından hukuki belirliliğin artırılması ve kurum kaynaklarının ciddi rekabet ihlallerine yönlendirilmesi hedefleri doğrultusunda daha etkili bir rekabet hukuku sistemini yerleştirme çalışmaları bir süredir devam etmektedir. Öncelikle mevcut ikincil düzenlemelerde değişiklik ihtiyacı bulunup bulunmadığı ulusal ve uluslararası gelişmeler takip edilerek tespit edilmekte ve çalışma grupları oluşturularak ihtiyaç hâlinde tüm paydaşların katılımı sağlanarak yönetmelik, tebliğ ve kılavuzlarda gerekli değişiklikler yapılmaktadır.

Rekabet Kurumunun 2019-2023 dönemine ilişkin stratejik plan çalışmaları tamamlanmış ve stratejik plan bu yılın mart ayında kamuoyuyla paylaşılmıştır. Ayrıca kurum her yıl, bir önceki yıla ilişkin faaliyetlerini anlatan bir raporu kamuoyuyla paylaşmaktadır. 2018 yılı faaliyetlerine ilişkin yıllık rapor, yenilenen yüzü ve içeriğiyle paydaşlarımızın bilgisine bu yılın nisan ayında sunulmuştur.

Değerli milletvekilleri, bilindiği üzere, Rekabet Kurumuna yüklenen bir diğer önemli işlev, teşebbüs davranışlarından kaynaklanan piyasa aksaklıklarını asgari düzeye indirecek yapının ortaya çıkarılabilmesi amacıyla görüşler sunmasıdır. "Rekabet savunuculuğu" olarak adlandırılan bu görev kapsamında, mikro ölçekte piyasanın yapısı rekabet otoritelerinin önerileri doğrultusunda şekillendirilmekte, böylece, sonradan ortaya çıkması muhtemel aksaklıkların önüne geçilerek ekonomik etkinlik teminat altına alınmaktadır. Buna ek olarak sektör incelemeleri de rekabet savunuculuğunun önemli bir aracı olarak görülmektedir. Bu çalışmaların ilgili alanlarda rekabet sorunlarının tespit edilmesi ve rekabetçi işleyişi teşvik edecek ön alıcı çözüm yollarının belirlenmesi açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Diğer yandan, Rekabet Kurumu, misyonu gereği hem ulusal hem de uluslararası alanda birçok etkinlik içinde yer almaktadır. Özellikle çok taraflı platformlar temelinde kurumumuz, OECD, UNCTAD ve ICN gibi uluslararası platformlarda yürütülen faaliyetleri yakından takip etmekte, bu faaliyetlerde etkin görevler almakta; dahası, bu faaliyetlerin şekillenmesinde belirleyici bir rol üstlenmektedir.

Değerli milletvekilleri, uluslararası alandaki faaliyetlerimizle ilgili olarak bu konuda, Rekabet Kurumu ve Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı iş birliğiyle 25-26 Kasım 2019 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenecek Rekabet Forumu'ndan kısaca bahsetmek isterim. Rekabet hukuku uygulamacılarının karşılaştığı önemli sorunları tartışmak üzere ulusal rekabet kurumlarının ve uluslararası organizasyonların temsilcilerinin katılacağı İstanbul Rekabet Forumu'nda dijitalleşme, artan uluslararası iş birliği ihtiyacı ve kartellerle mücadele gibi son dönemde rekabet hukuku alanında yoğun olarak tartışılan konular ele alınacaktır. Küreselleşen ve dijitalleşen dünyada, uluslararası ilişkiler kapsamında diğer ülke rekabet otoriteleriyle ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği kaçınılmaz hâle gelmiş ve ikili ilişkilerimizi bu yönde geliştirme gereği doğmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde rekabet hukukuyla ilgili farkındalığın artması ve rekabet kültürünün toplumda yerleşmeye başlamasıyla her geçen gün kurumun iş yükü artmaktadır. Söz konusu iş yüküyle başa çıkabilmek ve etkin bir rekabet ortamının sağlanmasına katkı sunabilmek inceleme ve karar süreçlerinin daha etkin bir şekilde tamamlanmasıyla mümkündür. Bu kapsamda kurumumuz, önümüzdeki dönemde kendinden beklenenlere cevap vermek adına, kurum çalışanlarının hem niceliksel hem de niteliksel gelişiminin sağlanmasını öncelikleri arasında kabul etmektedir.

Bu çerçevede, Rekabet Kurumunun 2020 yılı bütçesi 115 milyon 750 bin Türk lirası olarak öngörülmüştür. Kurum bütçesinin yüzde 67,4'lük kısmı sosyal güvenlik ve devlet primi ödemeleri dâhil olmak üzere personel giderinden oluşmaktadır. 2020 yılı için mal ve hizmet alımları toplam bütçenin yüzde 14,2'sini, sermaye giderleri yüzde 8,6'sını oluşturmaktadır. 2020 yılında cari transfer kalemine ayrılan pay ise yüzde 9,8'dir. 2019 yılına göre toplam ödenek 19 milyon 560 bin Türk lirası artırılmış olup 2020 yılı bütçesinin 2019 yılı bütçesine göre artış oranı yüzde 20'dir.

2020 yılı bütçemizin hem ülkemize hem de kurumumuza hayırlı olmasını temenni eder, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum, tam zamanında tamamladınız Sayın Küle.

Değerli arkadaşlar, bütçeler üzerindeki sunumlar tamamlanmıştır.

Şimdi müzakereye başlayacağız ancak başlamadan önce bakan yardımcılarımızı ve bürokrat arkadaşlarımızı lütfen tanıyalım.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum değerli arkadaşlar.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a)Ticaret Bakanlığı (Devam)

b)Ekonomi Bakanlığı (Devam)

c)Rekabet Kurumu (Devam)

ç)Helal Akreditasyon Kurumu (Devam)

BAŞKAN - Sayın Kuşoğlu, buyurunuz efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, Değerli Bakan Yardımcıları, Rekabet Kurumunun Değerli Başkanı, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, geçen yıl yeniydiniz, birkaç aylık Bakandınız, Bakanlığınız da sizin gibi yeni bir Bakanlıktı. Biraz önce bahsettiğiniz gibi ve biraz da sitemli konuştuğunuz gibi, çok farklı ve fazla fonksiyon bir araya gelmiş Bakanlığınızda, hakikaten öyle. Yani gümrükler, ki gümrükler... Bir taraftan vergi topluyorsunuz, bir taraftan güvenlik fonksiyonu var, diğer taraftan haller sizde; ticaretin düzenlenmesi, KOBİ'ler, lisanslı depoculuk, kooperatifçilik, Reklam Kurulu vesaire yani çok geniş bir alana sahipsizsiniz Bakanlık olarak.

Ben, geçen yıl, çok farklı ve çok geniş bir kapsama nasıl bir vizyona sahipsiz yeni bir Bakanlık olarak, bunu yeni olduğunuz için öğrenmek isteriz demiştim. Bu yıl aşağı yukarı bir buçuk yıllık bir tecrübeye sahipsizsiniz. Nasıl gördünüz geçen yıldan beri bu kapsamı? Bu şekilde devam etmek ne kadar uygundur bu yapıyla? Ne kadar yararlı oldu; ne kadar sıkıntılar, sorunlar var? Bunları da sizden öğrenmek isterdim doğrusu. Bundan sonraki açıklamalarınızda bunlarla ilgili bilgi alabilirsek de memnun oluruz çünkü biz, burada, kamuyu, yapılanları denetlerken bir anlamda da onlara yardımcı olmak istiyoruz. Burada, siz bu konuları bize aktarırken, anlatırken, karşılıklı olarak tartışırken size yardımcı olmak da isteriz. Zannederim -benim gördüğüm, tespit ettiğim- olumlu tarafları da vardır, olumsuz tarafları da var. Geçen yılki sunumunuz ile bu yılki sunumu kıyasladığımda bazı şeyler gördüm. Tabii, Sayın Başkan, sizin konuşmanızdan hemen sonra, boşluk bırakmadan bizim konuşmamıza geçiyor, o arada yeteri kadar değerlendirme yapamıyoruz ama bazı boşluklar yine de gördüm, onları aktarmaya çalışacağım.

Ben de hemen daha konuşmamın başında hepinizin Mevlit Kandili'ni kutluyorum. Pazar günü de Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 81'inci ölüm yıl dönümü, rahmet ve minnetle anıyorum.

“Vizyon” derken unutmadan bir şey daha söyleyeyim Sayın Bakanım: Küresel vizyonla ilgili bazı şeyler çizdiniz. On Birinci Kalkınma Planı da biliyorsunuz, bu dönemleri, bu beş yıllık dönemi, 2023'e kadar kapsıyor; Avrupa Birliğinden hiç bahsetmiyor. Avrupa Birliği -biraz önce sizin söylediğiniz gibi- bizim en fazla ticaret yaptığımız yer. Bizim kalkınma planında bunun kavranmamış olması tabii büyük bir eksiklik. Siz de bu konuya çok yer vermediniz gerçi, bir tablonuz var Avrupa Birliğiyle ilgili, gümrüklerle ilgili özellikle ama...

TİCARET BAKANANI RUHSAR PEKCAN – Aslında var ama sürem yetmedi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani gümrük birliği konularına, o konulara daha fazla girilmesi -çünkü önemli konular onlar- daha fazla yer verilmesi lazım. Kalkınma Planı'nın 84'üncü maddesine bakarsanız daha farklı bir vizyon çizildiğini de görürsünüz.

Son zamanlarda ürünlerimiz geri dönüyor biliyorsunuz. Özellikle Rusya'yla yaptığımız ticarete geri dönen ürünler iç piyasada tüketiliyor. Ne kadar sağlıklıdır, bilemiyorum ama eğer sağlıksızdır diyorsak da o zaman iç piyasada tüketilmemesi lazım. İnsanın kafasında soru işaretleri oluşuyor maalesef. Özellikle Rusya'yla, kuzey ülkeleriyle olan ticarete gümrüklerde bekleme gibi, ticaretle ilgili epey bir sorun olduğunu biliyoruz. Bu konulara da değinebilirseniz memnun olurum.

Blokzincir uygulamalarından bahsettiniz, çok memnun oldum. Blokzincir ekonomiyle ilgili bizim Bakanlığımızın bir sunum yapmasından ve bu konuda ilk müracaatı yapıyor olmasından, bu konuda çalışmaların yapılıyor olmasından çok memnun oldum gerçekten. Ama şu anda bir kanun görüşüyoruz Türkiye Büyük Millet Meclisinde -buradan, Plan ve Bütçe Komisyonundan geçti- blokzincirle ilgiliydi,

blockchain ekonomiyle ilgiliydi. Bu konuyla ilgili sizin görüşünüz alındı mı acaba? Önümüzdeki hafta geçecek; biz, dün ve evvelsi gün görüştük, önümüzdeki hafta buradan geçmiş olacak. Ödemelerle ilgili, elektronik para ile ilgili, kripto para ile ilgili bir kanun bu. Sizin bilmeniz ve görüşünüzün alınması lazımdı. Ben, kanunla ilgili yaptığım eleştirilerde de bu konuyla ilgili yeteri kadar ilgili tarafların görüşlerinin alınmadığını söyledim; hakikaten öyleymiş baksanıza, görüşler alınmamış.

Yine, Cumhurbaşkanlığı Kalkınma Planı'nda -o da bu hafta çıktı- Türkiye'nin kendi bitcoinini üreteceği, kendi TL/bitcoinini piyasaya süreceğiyle ilgili bir proje var.

Bakın, sizinle hiçbir şekilde istişare edilmemiş, bilginiz yok. Bunların olmaması lazım, birlikte yapılması lazım çünkü bu konular çok önemli konular

Biliyorsunuz, 2018 yılında Ticaret Bakanlığı değişti ama Sayıştay denetiminin raporuna geçmek istiyorum. Çok güzel bir rapor hazırlanmış. 8 denetim bulgusunu etkileyen, 7 de etkilemeyen tespit var. Döner Sermaye İşletmesiyle ilgili de bir tane eleştiri de bulunulmuş. Önemli olan bazılarını okuyacağım, vaktimiz yok çünkü, kusura bakmayım. Serbest bölge firmalarına kiraya verilen taşınmazların kira gelir payları ve bunlardan takibe alınan tutarların muhasebeleştirilmemesi bir sorun olarak görünüyor Sayın Bakanım. Bilmiyorum, bunlar size iletildi mi ama bunlar önemli konular yani yapılan harcamaların daha sonra denetlenmesi, ne yapıldığının bilinmesi, hukuka uygun olup olmadığının, mevzuata uygun olup olmadığının bilinmesi lazım.

Özellikle bu yılda, 2018'de de TURQUALITY'yle ilgili bir eleştiri var, Sayıştayın bir eleştirisi var. Bakın, sizin bu yıllık sunumunuzda TURQUALITY'yle ilgili hiçbir bilgi yok, geçen yıl vardı, bir bölüm, paragraf ayırmıştınız. Acaba ne oldu, bu markalaştırma çalışmalarlarıyla ilgili bir farklılık mı var, bir başarısızlık mı söz konusu oldu acaba? Yani TURQUALITY'yle ilgili olarak Sayıştayın eleştirisi, artık yabancıların eline geçmiş firmalara da bizim destek verdiğimiz yönündeydi. Birkaç yıldan beri bu eleştirileri devam ediyor, çok da haksız olmayan bir eleştiriydi. Bu konuyla ilgili farklı bir tutum mu söz konusu oldu acaba sizde sununuza almadığınıza göre?

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Var, sunumda var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Göremedim ben. Dediğim gibi, hemen biz başladığımız için şey yapamadım ama göremedim.

8'inci bulgu, yap-işlet-devret modeliyle yaptırılan gümrük kapılarının hatalı muhasebeleştirilmesi; bu da önemlidir Sayın Bakanım.

5'inci bulgu, bakın, serbest bölgelerde hazine taşınmazlarının kiraya verilmesi ve "tahsis" adı altında kullanım haklarının kullanıcılara bırakılması işlemlerinin yasal dayanağının bulunmaması. Yasal dayanağı olmadan serbest bölgelerde bazı gayrimenkuller kiraya veriliyor ve bu konuyla ilgili bir de ısrar edilmiş. Sayıştayın bu konuyla ilgili çok da güzel bir anlatımı var, gerekçesi var. Ona bakarsanız, bu konunun düzelmesi söz konusu olursa memnun olurum.

Sayın Başkanım, bu sene Sayıştayın bu Ticaret Bakanlığıyla ilgili raporunda bir de izleme bölümü konulmuş ek 2 olarak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Toplam 36 konu geçen yıllardan, önceki yıllardan geliyor, izlemeye alınmış, bunlardan 10'unun halledilmediği, çözülmeye, yerine getirilmediği, 26'sının yerine getirildiğini görüyoruz, 10 tanesi henüz bu dönem içerisinde yerine gelmemiş. Vakit olmadığı için ayrıntılı giremeyeceğim, aslında güzel bir rapordur.

Rekabet Kurumuyla ilgili olarak da Sayıştay denetim raporunda 2 eleştiri var ama önemli olan iç kontrol sisteminin olmaması. Biliyorsunuz iç kontrol sisteminin kurulması lazım, bir kamu kuruluşu olarak Rekabet Kurumunda da kurulması lazım ama bu yerine gelmemiş.

Sayın Bakanım, yine geçen yıl değindiğiniz “hedef ülkeler”, “öncelikli ülkeler” ayrımı vardı, bu sene ona değinmemişsiniz, görmedim yine. Hedef ülkeler, öncelikli ülkeler kapsamında bir farklılık söz konusu oldu mu acaba, farklı bir durum söz konusu mu?

Tanıtım grubu kampanyası daha önce 47 proje müracaatı vardı, 39’a düşmüş, 39 bu sene için verdiğiniz rakam, orada da bir sıkıntı mı söz konusu?

Bir de Helal Akreditasyon Kurumuyla ilgili olarak henüz yaptığımız bir akreditasyon var mı, bildiğim kadarıyla yok.

Lisanslı depoyla ilgili olarak da 168 müracaat var, başvuru var, kabul edilmiş, 88’i çalışıyor. Kaç olması lazım yani bunun ideali nedir, ne kadar olması lazım? Yani bu rakamları veriyoruz ama sonuçta Türkiye için bir...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kırk iki yıldır uygulanıyor, yenilerde yok o.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, nerede?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Her tarafta yok ama ne kadar olması lazım, sonuçta onu bilmemiz lazım.

EXIMBANK’la ilgili olarak da hedef 12.320 müşteri portföyüydü, ihracatçı müşteri portföyü, ne oldu bilmiyorum.

Sayın Bakanım, yine 2018 kesin hesabınıza bakıyorum, burada, sermaye gideri olarak, yatırım olarak konulan rakamların kullanılmadığını görüyorum. Yani yatırım olarak öngörülmüş, bir ödenek konulmuş ama hemen hemen bütün hem Bakanlığınızla hem Bakanlıkla ilgili kurumlarda, genel müdürlüklerde bunlar kullanılmamış. Ona göre fırsat da bulamadım, 2020 nasıl değerlendirilmiş, biraz sonra bakarım ama neden öngörülen yatırımlar yapılmıyor, aksiyor, onu bilmek isterim, memnun olurum.

Çok uzatmayayım, süremi aştım.

Çok teşekkür ederim, bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, dün, bugün Sayın Kuşoğlu’nun ifade ettiği konu Sayıştayla ilgili, çok önemli. Dün de bu konuyu konuştuk. Tüm bakanlıklarda, mahallî idarelerde aşağı yukarı 8 binin üzerinde hatalı işlem var. Neden kaynaklanıyor bunlar? Muhtemelen oradaki teknik personelin veya bu işlemi yapan kişilerin yeterli düzeyde eğitim almamasından kaynaklanıyor. Bu, tabii, Ticaret Bakanlığımızda da var. Özellikle Sayıştayla iş birliği hâlinde eğer bir çalışma yürütülürse, eğitim çalışması yürütülürse bu hataları bir sonraki yıl görmeyeceğiz. Doğru mu efendim? Yani Sayın Kuşoğlu iki günden beri bunu söylüyor. Düşünün 8 bin civarında. 8 binin üzerinde herhâlde değil mi?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 8.240.

BAŞKAN – 8.240 hata. Dolayısıyla, her bakanlığımıza ben bunu söyleyeceğim kürsüden. Bu konuda mutlaka kapsamlı bir çalışma yürütülüp artık oradaki bu çalışan arkadaşlarımızın altyapısını güçlendirmemiz gerektiğini açıkçası ben düşünüyorum, Sayın Kuşoğlu’na da katılıyorum.

Çok teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Katırcıoğlu konuşacak.

BAŞKAN – Sayın Katırcıoğlu, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, servis yapılacak galiba.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Servis yapılırken olmaz Sayın Başkan.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bir ara verelim isterseniz.

BAŞKAN – Hayır, eğer isterseniz erteleyebilirim servisi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu servis sırasında inanım bütün dikkat dağılıyor. Öğle arası vermeyecek misiniz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye servis yapılıyor?

BAŞKAN - Ama Ticaret Bakanlığımız börek getirmiş.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öğleden sonra alalım.

BAŞKAN - Öğleden sonra alalım efendim.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Soğur.

BAŞKAN – Olsun, aşağıda ısıtılır.

Doğru söylüyor Sayın Paylan, doğru söylüyorsunuz.

Öğleden sonra yapalım. Sayın Bakanım, öğleden sonra olur değil mi?

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Olur.

BAŞKAN – Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sayın üyeler ve değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, konuşacağımız Bakanlık doğrusunu isterseniz, baktıysanız eğer raporlarına çok geniş bir alanı kapsıyor yani gerçekten çok konu var; bunların bir kısmı büyük ölçüde dış ticaretle ilgili, diğer bir kısmı da iç ticaretle ilgili. Dolayısıyla da kapsama alanı itibarıyla... Zaten biliyorsunuz Ekonomi Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığının birleşmesiyle ortaya çıkmış bir Bakanlık dolayısıyla da işgal alanı oldukça geniş bir Bakanlık. Dolayısıyla da bu kadar bize verilen buradaki süreler çerçevesinde neyi, ne kadar ele alabileceğiz, doğrusu bilmiyorum. Onun için ben de bazı seçimler yaptım, onlar üzerinde konuşacağım.

Bir kere, öncelikli olarak, tabii, Ticaret Bakanlığının dış ticaret faaliyetleriyle ilgili, daha doğrusu, dış ticaretin düzenlenmesi ve tabii ki artırılmasına yönelik olmak üzere “Yapılan faaliyetlerden nasıl bir performans elde ettik”le ilgili olarak birkaç şey söylemek lazım geldiğini düşünüyorum. Ben bazı notlar aldım. Yani “Dış ticaret politikamızda acaba başarılı mı olduk?” diye bir soru sorduğumda, doğrusunu isterseniz, gördüğüm kadarıyla özellikle 2019 yılının Ocak, Eylül ayları rakamlarını dikkate alarak baktığımda başarılı olduğumuza dair çok ipucu yok. Bir kere, şöyle söyleyeyim: OECD ülkelerine yapılan ihracatımızın yüzde 1,8 azalmış olduğunu görüyoruz ki bu ihracatımızın yüzde 50’sinin yapıldığı bir kalem olması itibarıyla önemli. Burada demek ki ihracatımızın yüzde 50’sinin yapıldığı OECD ülkelerine olan ticaretimiz, 2019 yılı dikkate alındığında, yüzde 1,8 civarında bir daralma yaşıyor olduğunu görüyoruz. Bunun sonucunda ithalata baktığımızda, ithalatın hemen bütün

alanlarında daralma olduğunu görüyoruz. Ayrıntısına girmeyeyim, hepimizin elinde o veriler var. Ama açıkça gözüküyor şu ki: İçine girdiğimiz dünya konjonktüründe ithalatımızın daraldığını, ihracatımızın da çok fazla bir genişleme göstermediğini söylüyor bana. Buna rağmen, sonuçta dış ticaret açığının giderek iyileştiğine dair argümanlar, biliyorsunuz, Hükümet tarafından sıkça dile getiriliyor. Doğrudur fakat dış ticaret açığının daralması veya küçülmesi dediğimiz şey eğer ihracat artarken oluyorsa anlamlı bir cümle, öyle olmuyor, bu durum ithalatımızın daralıyor olmasından kaynaklanıyor yani üretimin daralıyor olmasından kaynaklanan bir sonuç olduğunu düşünüyorum.

Peki, öte yandan, Hükümet tarafından ihracatımızın çok başarılı gittiği şeklinde sıkça dile getirilen bir cümle var. Doğrusu burada da çok emin değilim ben çünkü bakıyorum, mesela 2019'un ilk on ayında 154 milyar dolar civarında bir ihracat yapılmış, fena değil, bu sene itibarıyla kaçta biter bilmiyoruz ama 158'de bittiğini düşünelim ama 2014'te de 158 milyar dolardı. Yani yıllar itibarıyla baktığımızda ihracatımızda da olumlu bir gelişme olmadığını söylememiz lazım. Yani özellikle 2023 hedeflerine ulaşmamız için bu seyir çok yavaş bir seyir ve buradan giderek başarılı bir dış ticaret politikası uyguladığımız söylemek son derece zor geliyor bana.

Öte yandan, biliyoruz ki ihracat politikamız çerçevesinde yine Bakanlığımızın önemli bir tespiti var -hepimizin de katıldığı bir tespit bu- mümkün olduğunca teknoloji yoğun ürünlerin ihracatını sağlamak. Fakat burada da benim elimdeki rakam 2019'a ait yani teknoloji içeren ihracatımızın imalat sanayisi içinde ileri teknoloji ürünlerinin içinde olduğu ihracatın yüzde 3,1 olduğunu söylüyor. Dolayısıyla da dış ticaret politikamızın ihracat ayağına baktığımızda, ihracat ayağında çok başarılı olduğunu söylememiz bana zor geliyor. O bakımdan, birazdan diğer konuları da söyleyeceğim, ondan sonra da ne düşündüğümü söyleyeceğim.

Bunun dışında, ithalat politikamızla ilgili olarak Bakanlığımızın benimsediği anlayış bizim için de olumlu olan bir anlayış. Yani mümkün olduğunca ithalat konusu olan mallarımızın içeride üretilmesini sağlamaya yönelik olmak üzere, üretimi teşvike yönelik olmak ve üretimin artırılmasına yönelik olmak üzere, çalışan kurumlarla iş birliğiyle gerçekten de ithalatımızın bu anlamıyla azaltılması, bir başka biçimde söyleyecek olursak ithalat konusu olan malların iç piyasada üretilmesinin sağlanması. Tabii ki özellikle dış ticaret açığının lehimize oluşmasını ve giderek de ihracat temelli bir büyümeyi sağlayabilmemizin imkânı olacaktır diye düşünmemiz mümkün. Fakat orada da yine benim gördüğüm kadarıyla, birçok üründe, ki bizim ürettiğimiz birçok üründe -bunların çoğu tarımsal ürünler-gümrüklerin sıfırlandığını görüyoruz. Yine, şöyle söyleyeyim: Mesela 2018'de ayçiçek yağı, ayçiçek tohumu, buğday, arpa, mısır, pirinç, özellikle buğday, arpa, mısır, pirinçte sıfır gümrük kararı verilmiş yani bir bakıma ithalat yapılması teşvik edilmiş. Tabii bu soruyu sormamız lazım, Sayın Bakandan gerçekten bu sorunun doğrudan cevabını vermesini beklemiyorum çünkü bu, ekonominin yönetimiyle de doğrudan ilgili bir hadise. Yani tarıma ayrılan kaynakların yetersizliğiyle ilgili bir şey ve tarım üretiminin ciddi bir şekilde sıkıntılı olduğunu söyleyen bir şey.

Bu arada verdiğiniz belgelere bakarken ilgimi çeken bir madde var, onu sormak istiyorum, şöyle: 2018 yılı içerisinde Kimyasal Silahlar Sözleşmesi ve ozon tabakasını incelten kimyasal maddelere ilişkin 145 ithalat lisansı vermişsiniz. Niçin? Bunlar neye yarıyor Allah aşkınıza? Bunun cevabını bekliyorum lütfen.

Öte yandan bir başka konu daha var, bu da yine siyasi bir konu gibi duruyor ama Afrin'den 52 bin ton zeytin ithal edilmiş, patates de var ve bunlar nasıl olmuş ben anlamış değilim, hangi rejime göre bu zeytinler alınmış? İçerideki zeytin üreticilerinin iddiasına göre bu zeytinler Türkiye'ye getirilmiş ve Türkiye'de işlenerek yurt dışına satılmış. Şimdi, bunun nasıl bir mekanizma içerdiğini doğrusu merak ediyoruz, bunu da cevaplarsanız sevinirim.

Diğer bir konu -dış ticaretle ilgili bu kadar şey söyledik- iç ticaret, bununla ilgili de birkaç şey söylemek istiyorum. Depoculuğa destek veriyorsunuz, ki bu çok makul, çok doğru bir şey. Özellikle tarımsal ürün üreticileri, ürettikleri malları depolamak ve piyasa uygun olduğu zaman piyasaya sürmek biçiminde iktisadi rasyonaliteye uygun bir anlayışla depoculuk yaparlar, kendi depoları varsa ya da devletin depoları varsa orada ürünlerini depolamak isterler. Fakat bu ülkede geçen yıl -Sayın Bakan siz yeni Bakan olmuştunuz- bir soğan ve patates peşine düştük. Hiç unutmuyorum Hazine ve Maliye Bakanımız Sayın Berat Albayrak “50 bin ton depolanmış patates ve soğan tespit ettik ve işlem yaptık.” dedi. Bir anlamda depocuların peşine düşmüştük. Yani siz Bakanlık olarak, depoculuğu destekleyen bir kurumun Başkanı olarak, bu anlayışın esasında siyaseten doğru olmayan bir anlayış olduğunu söylemeniz lazım gibi geliyor bana ve maalesef Türkiye’de siyasetin öz güveni öyle yerlere geldi ki gerçekten ekonomik rasyonaliteyi darmadağın eden bir anlayışla yürütülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İlave süre veriyorum.

Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Benim anladığım kadarıyla 2018’de bu kapasiteyi yüzde 85 artırmışsınız, ki bence de doğru bir şey yapmışsınız ama doğru bir şey yapmış olduğunuz hâlde – bilmiyorum şu anda ne düşünüyorlar ama- o günün siyasetinde böyle bir mesele var.

Anlaşılan zamanım çok fazla değil onun için de hızla devam edeceğim.

KOBİ’ler iç ticaretin önemli unsurlarından bir tanesi ve bizim ilgi alanımızda olan bir kesim. Bildiğiniz gibi, KOBİ’ler, Türkiye ekonomisinin önemli bir dinamiğini temsil ediyorlar ve diyebilirim ki Türk ekonomisini bir çerçeveden değerlendirdiğimiz zaman şöyle söylememek mümkün: Ekonominin bir merkezi var, bir de çevresi var, merkezinde daha çok büyük şirketler var, daha çok ihracata yönelik olmak üzere üretim yapan şirketler var. Biliyorsunuz ki KOBİ’ler çevre firmaları olarak özellikle finansmana ulaşma konusunda sıkıntıları olan kesimler. Yani bu insanların fikirleri var, bu insanların yetenekleri var ama bu insanların yeteri kadar finansman imkânları yok. Dolayısıyla da bir devlet politikası olarak, normal olarak bunların finansmanla birleştirilmesi, yakınlaştırılması, daha doğrusu finansman sorunlarını aşmalarıyla ilgili katkıda bulunmak lazım, ki siz de bu konuda doğru bir adım atmışsınız “BAKK” diye bir proje yapmışsınız Anadolu’daki KOBİ’lere yönelik olmak üzere.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim devam edin.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bu da iyi bir şey fakat 2019 rakamları itibarıyla baktığımızda bütün bunlara rağmen... Ki 1 milyar euro da galiba destek vermişsiniz fakat her nasılsa 2019’un... Mesela şöyle söyleyeyim: Takibe düşen KOBİ kredileri yüzde 45 civarında. Efendim, 2019’un ilk yarısında 53 bin esnaf kepenk kapatmış. Haziran 2018-2019 yılları arasında 34 bin KOBİ piyasadan çıkmış ve 428 bin kişi işini kaybetmiş. Bir yandan sizin desteğiniz de var tabii, ayrıca Kredi Garanti Fonu’nun destekleri de var, onları hiç saymıyoruz ama ben, Bakanlık olarak sizin bu desteklerinize rağmen –nasıl oluyor da- böyle bir tür hezimetle karşılaşmış olmamızı nasıl yorumluyorsunuz, bunu da merak ediyorum. Bunu nasıl açıklarsınız?

Son olarak, Rekabet Kurumuyla ilgili olarak birkaç şey söylemek istiyorum: Bildiğiniz gibi geçen sene de yine konu etmiştik, Rekabet Kurumu serbest piyasa ekonomisinin olması gerektiği gibi çalışmasını sağlayacak olan kurumlardan bir tanesi. Fakat bu kurumların gerçekten bir işlev sürdürebilmesi için bunların bağımsız kurumlar olması gerekir. Bağımsızlıktan kastettiğimiz de sadece özel sektöre karşı değil, aynı zamanda devletin işletmelerine karşı da bir tavır üretebilme kapasitesi

olması gerekir. Yani başka biçimde söyleyecek olursam, bu tür kurumların aslında devletin yani toplumun toplam iradesini yansıtan kurumlar olması lazım, tüm tarafların çıkarlarını gözeten kurumlar olması lazım ama maalesef, 2011’den beri bu Hükümet bu gerçeği tamamen çignedi ve bütün bu kurumları bakanlıklara bağladı, ki Sayın Rekabet Kurumu Başkanı zaten Bakanın yanında oturuyor. Doğrusunu isterseniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Üstelik geçen yıl da arkadaydı, sanırım biz bunları söylediğimiz için Sayın Başkan buraya gelmiş ve sunum yapmış, bundan da memnun olduk ama şöyle bir şey söyleyeyim arkadaşlar: Türkiye imalat sanayisinin -neresinden bakarsanız bakın- yüzde 60’ında rekabet ihlallerinin olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla da Rekabet Kurumunun verdiği rakamların, açtığı ön araştırmaların, verdiği kararların sayılarının çok az olduğunu düşünüyoruz. Yani ben şahsen Rekabet Kurumunun olması gereken performansa sahip olmadığını düşünüyorum.

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayınız efendim.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

Bir de Sayın Fuat Oktay geçen gün burada bir sunuş yaptığında 2018’le ilgili olarak söyledi, dedi ki: “Fiyatlama davranışlarında ortaya çıkan bozulma enflasyonun önemli bir sebebi oldu.” Yani esasında bizim de tespitimiz buydu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Dövizden kaynaklanan maliyet artışları sonucunda piyasalarda fiyatlama davranışları bozuldu ve enflasyonun ortaya çıkmasının ve yükselmesinin de önemli sebeplerinden biriydi ama her ne hikmetse... Bu da mesela bu dönemde rekabet ihlalleriyle ilgili soruşturmanın daha yoğun olarak açılması gerektiğini gösteriyor.

Son bir nokta daha söyleyeceğim: Geçen gün burada bir kanun geçti, aşağıda, Genel Kurulda da konuşuldu -benim dikkatimi çekti- “Elektronik Para Kuruluşları Birliği” diye bir birlik kuruluyor. Ben sordum ama cevap da alamadım, bu birlik nasıl kuruluyor? Çünkü sonuç olarak piyasada özel sektöre ait farklı elektronik para işlemi yapan firmaların bir birliği kuruluyor. Bu bir tür meslek kuruluşu gibi görünmekle birlikte bunun herhangi bir kartel anlamına gelmediğini nasıl anlamamız lazım; bir. İkincisi de bu kurum kurulurken veya bu kurumun kurulması düşünülürken gerçekten, Rekabet Kuruluna danışılmış mıdır, Rekabet Kurulunun görüşü alınmış mıdır?

Ben burada noktalayayım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Katircioğlu.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Ben de benden önceki arkadaşlarım gibi Değerli Bakanım, sizi, yardımcılarınızı, Değerli Rekabet Kurulu Başkanımızı, bürokratları, basın mensuplarını saygıyla selamlıyorum.

Ben de işe şuradan başlamak istiyorum: Sunumuzun 18’inci sayfasında “İhracat miktar endeksi yılın ilk sekiz ayında yüzde 8,5 oranında artmıştır. 2019 yılı ilk sekiz ay için küresel emtia fiyatları yüzde 6,9 gerilemiştir.” ifadeleri var. Şimdi, dış ticaret hadleri ülkenin refahı açısından, dış ticaret teorisi açısından son derece önemli. Dolayısıyla bu endeksteeki gelişmeler bizim dünya ticaretinden ne kadar pay aldığımızı ve aldığımız payı da ne kadar mal satarak elde ettiğimizi gösteren bir uygulama.

Dolayısıyla burada ilk söylediğiniz “İhracat miktar endeksi yılın ilk sekiz ayında yüzde 8,5 oranında artmıştır.” dan biz anlıyoruz daha fazla mal satmışız. Buradan biz daha fazla mal mı elde ettik yoksa aynı miktar döviz kazanabilmek için daha fazla mal mı satmak zorunda kaldık, bunun arasında çok büyük bir fark var. Dolayısıyla dış ticaret hadleriyle ilgili olarak bir bilgi verirsiniz bizim burada kazancımız nedir, ne değildir, bunu bir görmek istiyorum ben şahsen.

Buna ilave olarak, bu konuyla ilgili olarak –geçen sene de aynı soruyu sormuştum, değişik ortamlarda yıl içerisinde yine sormaya devam ettim fakat hiçbir yerden de cevap gelmedi- bizim ihracatımızın içindeki ithalatın payı nedir yani bizim ihracatımızın katma değeri nedir? 2018 yılındaki 168 milyar dolarlık ihracatın katma değeri nedir? Bu ülke 82 milyonla kaç milyar dolara çalışıyor? Bunun yapılabilmesi bence o kadar zor bir şey değil. Gerek sizin kurumunuzda gerek Hazineye gerekse Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında bu işi yapabilecek, becerebilecek eleman var. Fakat bunun da ötesinde kimin elinde bu imkân var? Gerek parasal kaynakları gerekse oradaki danışmanlarından gördüğüm kadarıyla bunu yapabilecek güçte ve kabiliyette. Lütfen, bir talimat verin, bundan sonra her ay ihracatla ilgili olarak kim değişik illere gidip orada açıklamalarda bulunuyorsa -Türk milleti şunu da duymak istiyor artık, bunu da görsün- “Şu kadar ihracat yaptık, bunun şu kadarında ithalat girdisi var dolayısıyla şu kadar net kârdayız.” gibi bir şey öğrenelim. Bu, son derece önemli bir şey.

Onun dışında, Gümrük Birliği ve serbest ticaret anlaşmalarına değindiniz fakat bu konuda burada çok fazla bir şey yok. Dolayısıyla benim şahsi kanaatim, gümrük birliğinin uygulamaya konulduğu günden bugüne kadar Türk sanayisi bundan faydalandı yani Türkiye’nin aleyhine olmadı bu fakat gelinen noktada, artık aleyhimize işliyor. Siz de bunun yeniden gözden geçirilmesiyle ilgili olarak ilgili tarafta da bir istek ve arzu olduğunu söylediniz. Dolayısıyla bu serbest ticaret anlaşmalarında bizim ülkemize Avrupa Birliği üzerinden ucuza mal satacak bir durum ortaya çıkacak gibi görülüyor. Bununla ilgili olarak da bir bilgi verirsiniz son derece memnun olurum.

Bir başka konu: Yine, Brexit’e değindiniz. Şimdi, raporunuzda, sunumunuzda değindiniz, toplam ihracatımızda en büyük ikinci paydaş İngiltere, Birleşik Krallık. Şu anda TEPAV’ın yaptığı bir araştırmaya göre eğer İngiltere “no deal” şeklinde bir anlaşmayla ayrılırsa İngiltere’yle olan ticaretimizin yüzde 70’i bu işten olumsuz etkilenecek. Bunun da iki ana etki alanı, süreci var: Bunlardan bir tanesi direkt olanı, diğeri de “indirect” olanı. Direkt olanı şu: İngiltere Türkiye’ye daha yüksek gümrük vergisi uygulamak zorunda kalacak, buradan bir zarar göreceğiz. İkinci, “indirect” etkisi de İngiltere’nin bizimle birlikte İngiltere’ye mal satan rakiplerimize daha düşük gümrük vergisi uygulayacağı dolayısıyla Türkiye ihracatının da oradan bir zarar göreceği gündeme getiriliyor, konuşuluyor; onların bulgusu bu yönde. Bu konuda eğer bir açıklamada bulunursanız yine memnun olurum.

Bir başka husus: Sayın Başkanım, bu sadece sizin kurumunuzla ilgili değil; Sayın Bakanım, sizinle ilgili değil, geçen sene de bu sene de dâhil bugüne kadar hiçbir bakan gelip burada kendi kurumuyla, bakanlığıyla ilgili olarak hazırlanan Sayıştay raporlarına dair otomatik olarak bir şey söylemedi. Yani hiçbir bakan “Sayıştay bizim kurumumuzla ilgili olarak şöyle şöyle bir rapor düzenledi, bunun içerisinde şöyle şöyle bulgular var. Bu bulgularla ilgili olarak biz şunları şunları yaptık.” gibi hiçbir şey söylemedi ve dolayısıyla aslında ben bu eleştiriyi size, kürsüye, Komisyon Başkanına yöneltiyorum. Bakanlardan bu da istensin, sunumlarının içerisinde bu bulgularla ilgili ne yapıldı, ne yapılacak, o konuda da bir şey istiyorum. Bugüne kadar siz dâhil bundan sonra gelecek bakanlara da söylemiştik, geçen sene de hiçbir şey söylenmedi; böyle bir eleştirim var.

Onun dışında, bir başka konu Rekabet Kuruluyla ilgili. Buna “evet” veya “hayır” şeklinde şimdi mi cevap verirsiniz yoksa bu görüşmeler bittikten sonra toptan cevap verme aşamasında mı verirsiniz, bilmiyorum. Sayın Başkanım, sorum şu: Yani şu anda Türkiye’deki basın sektöründeki yazılı, basılı,

sözlü, sesli, görüntülü tümünü aldığımızda konsantrasyon oranının bir monopolü yaratıp yaratmadığını düşünüyor musunuz? Yani bir monopol durumu söz konusu mu burada? Bu konuda da bir bilgi verirseniz memnun olurum.

Son olarak şunu söyleyeceğim: Şu anda ülkemiz ödemeler sistemi üzerinden zaman zaman özellikle “stratejik ortağımız” denilen Amerika Birleşik Devletleri tarafından haksız ve yersiz olarak tehdit ediliyor, ödemeler sistemi üzerinden tehdit ediliyor. Bu, ahlaksız, etik de değil, doğru da değil, uluslararası yerleşik hukuk kurallarına da uygun değil ama böyle bir durum ortaya çıktığında bizim ülkemizin yöneticilerinin buna karşı olan tavrı şu: Yaparlarsa yaparlar ama biz de ulusal paramızla ticaret yapmayı geliştirelim. Buna bu şekilde cevap verelim.” Ve dolayısıyla 28 Aralık 2016 Döviz Bozdur Kampanyası sırasında böyle bir durum ortaya atıldı, denildi ki: “Artık, bundan sonra biz ulusal paralarımızla ticaret yapacağız.” Ben Rusya Merkez Bankasının yakınlarda açıkladığı bir veri setinden bu konuyla ilgili olarak kendim bir araştırma yaptım, bunu şu anda sizinle paylaşmayacağım ama bu konuda sizin özellikle Rusya’yla... Önce şunu söyleyeyim: Dünya genelinde Türkiye’nin dış âlemle olan ticaretinde karşılıklı olarak Türk lirasının bugünkü rolü nedir, ne kadar ithalatımızı Türk lirasıyla ödüyor, ne kadar ihracatımızda Türk lirası alıyoruz? Özellikle ihracatımızda Türk lirası almamız doğru mu? Bununla ilgili olarak Rusya Merkez Bankasının açıkladığı birtakım rakamlar var, ben bir çalışma yaptım bir arkadaşımınla beraber, bunu paylaşabilirim ama bu konuda da sizden şunu istiyorum: Şu andaki son durum nedir? Rusya ile bizim 20 milyar dolara yakın dış ticaret hacmimiz var; 3,5 milyar doları bizim ihracatımız, geriye kalan onların bize olan ithalatı. Yani burada biz gerçekten ulusal parayla bir şey yapıyor muyuz, bir alışveriş yapıyor muyuz? Bunun önemi şuradan kaynaklanıyor: Biz bunu destekliyoruz ve desteklemek zorundayız. Maalesef rezerv paraya sahip olan ülkeler -ki şu anda Amerika Birleşik Devletleri doları bu rezerv para- ülkelerin başında Demokles’in kılıcı gibi sallanıyor, ülkeleri tehdit ediyor ve gerçekten de önemli bir sömürü aracı. Yani bu kelimeyi ben her yerde kullanmak istemem ama maalesef bu böyle. 19’uncu yüzyılın sonlarında, Birinci Dünya Harbi öncesinde sterlindi, İkinci Dünya Harbi’nden sonra da Amerika Birleşik Devletleri bugün dünya ödeme sistemlerini de dünya ticaretini de domine etmiş vaziyette. Amerika Birleşik Devletleri’nin global üretimdeki payı yüzde 15, dünya ticaretindeki payı yüzde 10 fakat gelişmekte olan ülkelerin ihraç ettikleri borçlanma enstrümanlarının 2/3’ü Amerikan dolarında, 70’e yakın ülke parasını Amerikan dolarına “peg” etmiş vaziyette.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, lütfen tamamlar mısınız.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tamamlayacağım.

Bu sizin de sorunuz değil, İngiltere’nin de sorunu, Türkiye’nin de sorunu, bizim de sorunuz. Dolayısıyla biz bu ulusal parayla ticaret yapma işini destekliyoruz. Fakat sorun şu: Sorun, ülkenin başı bir derde girdiğinde, bir yerden bir sıkıştığımızda “Aha şunu yaparız, aha bunu yaparız...” Sokaktaki vatandaş da gerçekten anlıyor gibi bir çıkış yolumuz var zannediyor. Yok böyle bir şey. Dolayısıyla, bunun altı boş. Bu umutları doldurulabilir hâle getirmeniz lazım ki vatandaş, ülkenin başı derde girdiğinde Hükümetin arkasında durabilecek noktaya gelsin. Altı boş olup bir şey yapamadığımız zaman hayal kırıklığı ortaya çıkacak. Dolayısıyla, bu konuda da bir bilgi verirseniz, dünya ticaretinde, şu anda Türkiye’nin ticaretinde ne kadar TL kullanıyoruz, ne kadar TL’yle ödeme yapıyoruz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, Sayın Bakanımız, Saygıdeğer Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Peygamber Efendimiz'in dünyaya teşriflerini ifade eden mübarek Mevlit Kandili'nizi kutluyorum. Yine, vefatının 81'inci yıl dönümünde cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü rahmet ve minnetle anıyorum.

Sayın Bakanım, hem sunumuz için hem de odalarımıza gönderdiğiniz bilgilendirme notu için çok teşekkür ediyorum.

Bakanlığınızın görev alanı iç ticaret, dış ticaret, gümrük, tüketicinin korunması, ürün güvenliği, esnaf ve sanatkâr gibi hem hitap ettiğiniz kitle hem de görev ve sorumlulukların ehemmiyeti itibarıyla oldukça kapsamlı. Ben satır başlarıyla kısaca belli hususlara değinmek istiyorum:

Bilgi notunda da var, sunumunuzda da var; on aylık dönem itibarıyla dış ticaret verilerine bakıldığında bir önceki yıla göre 52,3 milyar dolar dış ticaret açığı bugün itibarıyla 23,2 milyar dolara düşmüş; kuşkusuz bu çok önemli. İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 73,6'dan yüzde 86,5'e çıkmış. Tabii, bu durumun içerideki üretimi de olumsuz etkilememesi lazım. O şekilde olduğunu düşünüyoruz. Türkiye'nin düşük tasarruf, az yatırım ve az istihdam; tekrar düşük gelir döngüsünden kurtulması için ihracatı artırmamız, bu fasit daireyi ancak ihracatla kırabilmemiz mümkün. O sebeple ihracat için yaptığımız teşvik önlemlerinin çok önemli olduğunu düşünüyoruz, ihracatın tabana yayılması politikası kapsamındaki çalışmalarınızı da çok değerli buluyoruz.

Kadın ve Genç Girişimciler Daire Başkanlığı kurulmuş örneğin, Kadın ve Genç Girişimci Ağı, Melek Yatırım Ağı, İhracat Akademisi Programlarıyla Danışmanlık, İletişim ve Eğitim Ağları kurulmuş; bunların çok önemli olduğunu değerlendiriyoruz. Yine, sunumda da ifade ettiniz, gelişen teknolojiyi dünyayla birlikte entegre olarak kullanmaya çalıştığımız görülüyor. Bunlar da takdire şayan.

Tabii, ithalat politikasının yerli üretimi olumsuz etkilememesi gerekiyor. İthalat politikasının da buna göre düzenlenmesi...

Yine, ifade ettiniz, damping ve sübvansiyonlara karşı da Türk markasını, Türk üreticisini koruyacak önlemlerin alınması lazım.

Şirket kurmanın kolaylaştırılması çalışmasının yapıldığı ifade ediliyor. Kuşkusuz bunlar önemli, bununla beraber, kurulan şirketlerin yaşatılması, sürdürülebilir olması da yine katma değer yaratılması bakımından son derece önemli. Lisanslı depoculuğa yer verilmiş, bu da çok önemli bir konu. Özellikle Türkiye'nin üretimde tekel olduğu fındık gibi stratejik tarım ürünlerinin hak ettiği değeri ve pazarı bulması bakımından lisanslı depoculuğun yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi son derece önemli.

Gümrük işlemleri yine Bakanlık faaliyetlerinizin en önemli konularından birini oluşturuyor. Kuşkusuz, gümrük işlemlerinin hızlı olmaması sorunu en çok karşılaştığımız, bizim de milletvekilleri olarak en çok aldığımız şikâyetlerden biri. Ancak -yine bilgi notlarında da var- burada da önemli çalışmalar yapıldığı görülüyor, birtakım renkli hatlar oluşturulmuş, kırmızı hat, sarı hat, yeşil hat gibi; bunlar da son derece önemli.

İhracatta kağıtsız beyanname, Liman Tek Pencere Sistemi, yükümlülerin doğru beyanda bulunması için birtakım girişimlerin, eğitim faaliyetlerinin yapılması, tarife arama programları, yetkilendirilmiş yükümlü uygulaması gibi hususlar tabii ki önemli. Güvenilir firmalar için gümrükle teması en aza

indirme, “riskli durumlara daha fazla yoğunlaşma” diye bir kavram var. Kuşkusuz bu da karşılıklı güvenin sağlanması anlamında çok önemli. İş yükünü de azaltacak anlamda fonksiyon ifa edecek bir proje olduğunu değerlendiriyoruz.

Dış temsilciliklere değindiniz, önemli hizmet veriyor ticaret müşavirlikleri ancak bazı yurt dışı ziyaretlerimizde karşılaştığımız şeyler var, onlardan bir tanesi şuydu: Oradaki ilgili arkadaşın görev alanı, kapsamı oldukça geniş ancak buralara gidebilme, dolaşabilme imkânı yok çünkü ya yeterli ödenek verilemiyor ya da büyükelçiliğin bu anlamda tahsis ettiği bazı imkânlar yok. Dolayısıyla bu, kâğıt üzerinde kalmaktan öte gitmiyor gibi bazı yerlerde bu tür şeylerle karşılaştık. Belki buralarda bir rasyonelleştirme mi yapılabilir, onları siz takdir edersiniz.

Şimdi, Gümrük Muhafaza konusu var. Gümrük Muhafazanın hem yapısı itibarıyla hem de burada çalışan insanların bazı şikâyetleri bize yine geliyor. Sanırım yapısal yani Gümrük Muhafazanın Emniyetle yahut diğer güvenlik birimleriyle çakışan “görev tedahülü” dediğimiz bazı hususlar var. Bunların giderilmesi, görev, yetki ve sorumlulukların burada tekleştirilmesi gerekir. Aynı zamanda burada çalışan memurların da bu anlamda yine görev, yetki ve sorumluluklarla paralel olarak bazı problemleri var, bunların da giderilmesi gerekir.

Tüketicinin korunması son derece önemli. Bu anlamda piyasa gözetimi ve denetiminin yapılması, tüketicinin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi, hak arama yollarının gösterilmesi, tanıtıcı filmler, broşürler, örnek uygulamaların özellikle kurumsal firmalarla eş güdüm içerisinde tüketicinin bilinçlendirilmesi açısından son derece önemli olduğunu düşünüyoruz.

Ürün güvenliği meselesi yine önemli. Özellikle ithalde güvenli ürünlerin... Yine çalışmalarınızı da biliyoruz, Uzak Doğu’dan yapılan ithallerdeki güvenlik sorunu kamuoyuna da yansıyan problemlerden bir tanesi.

Esnaf, sanatkâr çok önemli. Esnafımızı korumamız lazım, özellikle küçük esnafı. Bu kapsamda da bu büyük mağazalar meselesinin belki tekrar gözden geçirilmesinde yarar var.

Kuşkusuz Türk malı markalı ürünleri artırmamız, dünyada en çok tercih edilen ürünler kapsamına sokmamız lazım. Türk malı imajını korumamız gerekir, bunun için her türlü adımın atılması lazım. Türk malı imajının oluşturulması için moda marka oluşturulması ile tanıtım ve tasarım faaliyetlerinin de desteklenmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Tabii, dış ticarete Avrupa Birliği en büyük paydaşımız. Bununla beraber, eğer ülkemizin 21’inci yüzyılda dünyada stratejik ve ekonomik ağırlığının artarak etkin bir güç odağı hâline gelebilmesi bakımından Türk cumhuriyetleriyle olan yakın tarihî ve kültürel bağlarımız en büyük avantajlarımızdan birisini oluşturuyor aslında. Bu çerçevede Türkiye’nin, Türk cumhuriyetleriyle iktisadi, sosyal ve kültürel ilişki ve iş birliklerinin geliştirilmesine, dış ticaretin artırılmasına azami gayret gösterilmelidir ancak şu anda ihracat içerisindeki payının 2,7; ithalatımız içerisinde de 1,6 olduğu görülüyor. Türk cumhuriyetleriyle ticaretin geliştirilmesi bakımından karşılaşılan sorunların çözümünü sağlayan, her ülke için ayrı ve mümkünse mal bazında dış ticaret ve iş birliği fırsatlarını ortaya koyan kapsamlı bir çalışma ve gayretin sergilenmesini oldukça önemli görüyoruz.

Yine, yüksek teknoloji ürün ihracatımız içerisinde yüksek teknoloji ürünlerin payının yaklaşık yüzde 3,4 civarında olduğunu biliyoruz. Bunun mutlaka artırılması gerekir.

Yerleşirme meselesi var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Teknolojide kazanılacak kazanımların yanı sıra daha geniş ürün gamında ara malı ithalatını azaltan, yerli üretimi ve istihdamı teşvik eden temel ürünler detayında rekabet gücü olan kapsamlı yerleştirme programının ortaya konması da oldukça yararlı görülmektedir.

Dünya Bankası tarafından hazırlanan bir Lojistik Performans Endeksi var. Burada gümrük ve sınır girişim işlemleri bizim en düşük puan aldığımız husus olarak görülüyor. Yine, demek ki mevzuat altyapısına ilişkin düzenleme çalışmalarında da gümrük süreçleri ve taşımacılık mevzuatına ilişkin yapılması gereken işlere öncelik verilmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

On Birinci Kalkınma Planı'nda e-ticarette ürün güvenliği, güven damgası sistemi, perakende bilgi sistemi, tek pencere, yükümlü kayıt takip, elektronik taşıt onay bilgi sistemi gibi Bakanlığınızın sorumlu olduğu işler var. Bunlar da yine ülke ticareti açısından son derece önemli olan işlerdir.

Rekabet Kurumuyla ilgili de bir hususa çok kısa değinmek istiyorum. Rekabet Kurumu Türkiye'de yirmi yılı aşan bir süredir hizmet veriyor. Ortaya çıkan tecrübe ve bilgi birikimiyle birlikte Avrupa Birliği rekabet hukukundaki, teknolojideki ve dünya ekonomisindeki değişim ve gelişmeler dikkate alınarak faaliyetlere bunların yansıtılması gerekir. Rekabet Kurumu faaliyet raporlarından Kurumun temel sorumluluğu olan ihlal dosyalarının sayısının son yıllarda azaldığı görülüyor. Bu çerçevede teşebbüsler açısından hukuki belirliliğin artırılmasının, piyasa ekonomisi gelişmiş tüm ülkelerde olduğu gibi Rekabet Kurumunun daha etkin ve dinamik bir yapıya kavuşturulmasının, bu bağlamda Kurumun harcadığı kamu kaynaklarının ciddi rekabet ihlallerine yönlendirilmesinin önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu azalmanın neye dayandığını da bilmek istiyoruz doğrusu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Ben gayretli çalışmalarınızdan dolayı tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum sizlere. Bütçelerin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aksu.

Değerli arkadaşlar, birleşime saat 14.00'e kadar ara vereceğim ve müzakerelere Sayın Kırkpınar'la devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 12.27

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.07****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)****(Oturum, Sözcü Abdullah Nejat Koçer tarafından açıldı)**

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, 10'uncu Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Ticaret Bakanlığımızın 2020 bütçe görüşmelerine devam ediyoruz.

Söz taleplerini karşılamaya devam edeceğim.

Sırada Sayın Kırkpınar var.

Sayın Kırkpınar, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Bakanım, Değerli Komisyon Başkanımız ve çok değerli milletvekillerimiz, Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlarımız, basınımızın değerli mensupları; ben de hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Mübarek Mevlit Kandili'nizi en kalbi duygularıyla tebrik ediyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuzu dikkatli bir şekilde takip ettik. Belki biraz daha zaman olsa biraz daha ayrıntıya girecektiniz ama çok güzel şeyler yapmışsınız, tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum sizlere.

Tabii, şu an, dünyada bir durgunluk hâli söz konusu, bir resesyon söz konusu. Özellikle bölgemizde ve dünyada ticaret savaşlarının ve vekâlet savaşlarının çok yüksek düzeyde yaşandığı bir dönemde, bir süreçte küresel ekonomi bundan çok ciddi bir şekilde etkileniyor. Tabii, tehdit ve şantajların da her gün bir yenisi ekleniyor. İşte bu süreçte, tam da bu aşamada, özellikle cumhuriyeti tarihimizde dış ticaretimiz açısından, ihracat açısından rekor üstüne rekor kırdınız. Ben, sizi ve ekip arkadaşlarınızı sözlerimin başında bir kere daha tebrik etmek istiyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 2023 hedefine yaklaştık!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İnşallah ona da yaklaşıcağız Sayın Bekaroğlu.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ülkeye ilk hedef getiren biziz ya.

BAŞKAN – Arkadaşlar, dinleyelim. Sayın Bekaroğlu...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yani biz kendi rekorlarımızı kırdığımız için inşallah daha iyilerini, daha yenilerini ilerleyen süreçlerde gerçekleştireceğiz.

Tabii, ben, tamamı üzerinde konuşup ayrıntıya girecek kadar zamanımız olmadığı için genel anlamda birkaç hususu ayrıca ifade etmek istiyorum.

Ticaret Bakanlığımız geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi, 2019 yılı boyunca da tacirlerimiz, esnafımız, sanatkârlarımız, kooperatiflerimiz için hızlı, kolay ve güvenli ticaretin sağlanması adına önemli çalışmalar yapmıştır. Ülkemizin 2023 hedeflerine hızlı bir şekilde ilerlemesine vesile olan bu çalışmaları yürütürken vatandaşlarımızın taleplerine de azami ölçüde değer vermiş olduğunuzu görmek bizleri mutlu ediyor.

24 Ekim 2019 tarihinde yayımlanan 2020 Dünya Bankası Raporu'na göre, iş yapma kolaylığında ülkemiz geçen seneye göre 10 sıra yükselmiş ve 190 ülke arasında 33'üncü sıraya yükselmiştir. Tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü ve serbest meslek erbabının finansmana erişimini kolaylaştırmak ve rekabet güçlerini arttırmak amacıyla, 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'yla taşınırın teslimsiz rehin edilmesine imkân sağlanmıştır, bu da önemli bir gelişmedir. Bugün itibarıyla ticari aktörlere 670 milyar Türk lirası, 53 milyar dolar ve 33 milyar avro güvence tutarı karşılığında finansman imkânı da sağlanmıştır.

Vatandaşlarımızın daha ucuz ve kaliteli sebze ve meyveye ulaşabilmesini sağlamak amacıyla sebze ve meyve ticaretine yönelik önemli çalışmalar yapıldığını takip ediyoruz. Bu çerçevede, modern toptancı hallerinin kurulmasına, tedarik zincirinin kısaltılmasına, üretici örgütlerinin güçlendirilerek pazar payının artırılmasına ve ürün zayıf oranının azaltılmasına yönelik çalışmaların sürdürülmesi de önemlidir. Marketlerde, pazar yerlerinde ve toptancı hallerinde arz talep dengesiyle uyum olmayan fiyat artışlarının tespiti amacıyla saha denetimlerinin gerçekleştirilmesi ve fiyatlar üzerindeki değişikliklerin yakından takip edilmesi de ayrıca önemlidir. Özellikle de kırtasiye ve oyuncak gibi, çocukların ve gençlerin kullandığı ürünlerin piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri sık sık gerçekleştiriliyor.

Teknolojide ve dijitalleşmede dünyada yaşanan gelişmeler doğrultusunda, işletmelerimizin bu gelişmelere uyum sağlaması adına elektronik ticaretin düzenlenmesi ve yönlendirilmesinde önemli çalışmalar yürütülüyor. Elektronik ticaretin kayıt altına alınması ve verilerin sağlıklı bir şekilde elde edilerek politika oluşturulması amacıyla da Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi kurulmuştur.

Ticaret Bakanlığınca, perakende ticarete yönelik önemli düzenlemeler hayata geçirilmiş, perakende ticarete uygulanacak ilke ve kurallar belirlenmiş, ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti ile taşınmaz ticareti ilk defa sizin zamanınızda düzenlenmiştir. Perakende Bilgi Sistemi'nin kurulmasına yönelik çalışmalar yürütülmüş, ticari hayatımız ve işletmelerimiz için devrim niteliğindeki bu çalışmalarda önemli yol katedilmiştir.

Devletimiz esnaf ve sanatkârlarımızı faiz indirimli kredilerle desteklemeye devam etmektedir. Özellikle 2019 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla faiz indirimli kredi bakiyesi bulunan esnaf sayısı 560 bini aşmış, toplam kredi bakiyesi ise 40 milyar liraya yaklaşmıştır. 2019 yılı içinde 205 bin esnafımıza toplam 20 milyar liraya yakın yeni kredi kullanılmıştır. 2002 yılından bugüne kadar ise 2 milyonun üzerinde esnafımıza yaklaşık olarak 113 milyar lira faiz indirimli kredi kullanılmıştır.

Ayrıca esnaf ve sanatkârlarımızı sıfır faizli kredilerle destekleme noktasında çalışmalar da bulunmaktadır. Örneğin, ustalık belgesi sahibi girişimci esnaf ve sanatkârlara, kültürel ve sanatsal değeri olan ve unutulmaya yüz tutmuş meslek kollarında faaliyet gösteren esnaf ve sanatkârlarımıza ve genç girişimci esnaf ve sanatkârlarımıza sıfır faizli krediler sunulmaktadır. Hükümetimiz bugüne kadar 49 bin esnafımıza toplam 1 milyar 366 milyon TL sıfır faizli kredi kullanmıştır.

Kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla Halk Bankasından kredi kullanan esnaf ve sanatkârların faiz yükü hafifletilmiş olup kredi oranları yüzde 6'ya varan oranlara kadar düşürülmüştür. Ticaret Bakanlığınca Türkiye genelinde 12 bin kooperatifimize hizmet verilmekte olup kooperatifçiliğin geliştirilmesine yönelik çalışmalar da yapılmaktadır. Ülkemiz kooperatifçilik sektörünü daha ileri seviyelere taşımak, kooperatifçilik imajını olumlu yönde güçlendirmek ve kooperatifçiliğimizi dünyadaki gelişmelere paralel biçimde geliştirmek amacıyla Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanmıştır. Ülkemizin yerli ve millî enerji politikasına katkı sağlamak amacıyla enerji piyasasında alternatif bir model olarak kurulan Yenilenebilir Enerji Üretim Kooperatifleri, tesis kurulmasına

ve enerji üretimine başlamıştır. Ticaret Bakanlığınca, ülkemizde kooperatifçiliğin geliştirilmesi, kooperatif ürünlerinin tanıtımı ve bu alanda bir farkındalık oluşturularak kooperatifler aracılığıyla iç ve dış ticaretin geliştirilmesi amacıyla Türkiye Kooperatifler Fuarı düzenlenmektedir.

Ticaret Bakanlığı için görüşülmüş olan bu ödeneğin, ticareti destekleyici, ticaret erbabına zaman ve maliyet avantajı sağlayıcı birçok yeniliğin hayata geçirilmesi yönünde kullanılacağına elbette inancımız tamdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kırkpınar, tamamlar mısınız lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Özellikle, sabah seansında Sayın Kuşoğlu'nun da kısmen değindiği gibi, bizim Ticaret Bakanlığımızın faaliyet alanlarına baktığımızda, kooperatifçilik, Hal Yasası, gümrük, depoculuk ve pazarlamayla ilgili çok ciddi alanlar var ve bu alanların da tarım sektörünü ilgilendiriyor olması özellikle bizim için çok önemli. Tarım Bakanlığımızla koordineli yapılacak çalışma sayısının artırılması ve Tarım Bakanlığımızın önümüzdeki süreçte sözleşmeli tarıma geçmesi, tarıma dayalı organize sanayi bölgelerinin geliştirilmesi hususları da dikkate alındığında, yine bizim bu Komisyonda düzenlemiş olduğumuz Gümrük Yasası ve lisanslı depoculukla ilgili yapmış olduğumuz çalışmaların inşallah önümüzdeki süreçte Tarım Bakanlığıyla entegre bir şekilde yapıp hayata geçirilmesi konusunda tavsiyelerimizi de dikkatlerinize sunmak isterim.

Sözlerimi nihayetlendirirken, ben, bir kere daha bu bütçemizin inşallah vatanımıza, milletimize, memleketimize hayırlı olmasını diliyorum. Başta Sayın Bakanımız, siz olmak üzere, tüm ekibinize bir kere daha teşekkür ediyor, şükranlarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kırkpınar.

Sayın Beştaş, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

MERAL DANİŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, evet, Ticaret Bakanı olarak bir kadını görmek, hemcinsimi görmek büyük bir mutluluk doğrusu. Özellikle ticaret alanı olması ayrıca sevindirici ama tabii ki bizim dileğimiz, kesinlikle Meclisin de bakanlıkların da hayatın her alanında, her kademesinde, yönetim mekanizmalarında özellikle kadınların yarı oranda temsilidir. Bu, taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelerin de bir gereğidir.

Evet, başlığımız “ticaret ve sanayi” fakat her zaman, her yerde söylediğimiz gibi kadının ticarete ve sanayideki azlığı ya da yokluğu bir kadın Bakan olarak sizin de dertlerinizden biridir, olmalıdır. Çünkü “girişimcilik” “iş insanı olma” “sanayideki üretime dâhil olma” kavramları her zamanki gibi erkek egemen dünyanın konuları gibi algılanıyor ve bu algıya göre çeşitli oluşumlar, kurumlar söz konusu oluyor. Kadının yoksulluğu, işsizliği, ev içi emeği görmezden geldiği gibi, sanayi ve ticaret alanında da kadınlar hak ettiği şekilde söz sahibi olamıyor.

Sanayi verilerine, büyüme verilerine, tüm makro ve mikroekonomi göstergelerine bakıldığında, Türkiye'nin bir kriz döneminde olduğu görülüyor. Kriz dönemlerinde en çok işsizlik artıyor tabii, bunu biliyoruz. Ama şunu da biliyoruz, kadın işsizliğindeki artış 2 kat oluyor ve kadınların özellikle istihdama giriş aşamasında çok büyük engelleme ve kısıtlamalarla karşılaştığı da bir realite. Büyük kentlerde yaşayan 15-24 yaş arası genç kadınların işsizlik oranı, Sayın Bakan, 41.2. Bu, Temmuz 2005'ten beri en yüksek oran. Bunu dikkatinize sunmak istiyorum.

Yine, genç nüfusta kadın işsizlik oranı Nisan 2018'e göre 5 puan artarak yüzde 27,2 olmuştur. İstihdam oranı ise 2018 yılının Nisan ayına göre 0,3 puanlık kısıtlı bir artışla yüzde 23,5. Çünkü kadınların iş gücüne katılmalarının önündeki en büyük engel, toplumun paylaşması gereken, ortak bir sorumluluk olan bakım emeğinin neredeyse bütünüyle kadınların üzerinde olmasıdır. Kreş hizmetleri çok pahalı olduğu için toplumun büyük kesimi tarafından kullanılamamaktadır. 2016 verilerine göre kreşte veya anaokulunda gündüz bakımı alan çocukların oranı yüzde 2,8'dir. Bu çok vahim bir rakamdır gerçekten. Örneğin Sayıştay raporlarına da yansıyan bir hadise, kamu veya kurum zararı olarak görülen kreşlerin kapatılması yönündeki hâkim görüşle kreşlerin kapatılması söz konusu. Hâl böyle olunca ticari girişimlerde de kadınları ya göremiyoruz ya daha az görüyoruz. Türkiye hâlâ kadın girişimcilerin erkeklere göre yarıdan az olduğu ülkeler arasındadır. Bunlar, Slovenya, Yunanistan, İsveç, İsviçre, Birleşik Krallık ve Türkiye olarak seyrediyor.

Yine, bir diğer mesele, araştırmalar şunu gösteriyor kadın girişim geçmişleri açısından: Girişimcilerin, kadın girişimcilerin kurdukları şirkete odaklanıp çoğu zaman başka bir işte çalışmadıkları, şirketin kuruluş aşamasında en çok aileden borç aldıkları, yakın geçmişte en fazla Türkiye'deki özel şirketlerle iş birliği yaptıkları görülüyor. Kadınların henüz şirket kurup, geliştirip satma oranı oldukça düşük seviyede. Satış sebepleri ise iyi bir fırsat görüp değerlendirmekten ziyade, anlaşmazlıklar ve maddi sorunlar olarak göze çarpıyor. Yani demek ki eşleri, babaları yani bir erk olmaksızın bir girişim neredeyse imkânsız hâle geliyor.

Yine, bunun haricinde emeğini üretime dönüştürmek isteyen kadınların teşvik ve sair kredileri almaları da bir borçlanmaya bağlı olup bir kefil ilişkisi gerekiyor. Bu aşamada yine eş ya da babalarının desteği yahut çoğu kez destek olmaması söz konusu. Ve ne yazık ki erkek egemen bu toplumda erkeklerin de kadınların bu alanlara yönelmesini engelleme eğilimi ciddi bir şekilde söz konusu. Çünkü kadının ev içi emeği, çocuk bakımı, yaşlı bakımı gibi son derece yoğun ancak görmezden gelinen emeğinin erkek tarafından paylaşılmaması kadını girişimcilik noktasında da engelleyen bir durum. Bu noktada Bakanlığınız destekleyici olmasını tabii ki talep ediyoruz.

Girişimcilik erkek işi gibi bir bakış açısıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet Sayın Beştaş, tamamlar mısınız lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tamamlayacağım.

Bir kadın bakan varken, kadınlara ilk kez bir kadın konuşuyor, dikkatinizi çekerim, Bakandan sonra. Pozitif ayrımcılık istiyorum.

BAŞKAN – Hiç gerek yok, ben zaten mikrofonunuz açtım, tamamlayın dedim.

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben de pozitif ayrımcılık diyeyim. Siz de buna destek...

BAŞKAN – Bakın, kendi sürenizi kendiniz şey yaptınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bunu kabul etmiyorum diyormuşum, geçti.

“Girişimcilik bir erkek işi” gibi bir bakış açısıyla, ticaret ve sanayinin gelişmesine gerçekten katkı sunulamaz. Kadınlara iş yaşamında fırsat eşitliği vermezsek eğer, dış ticaretteki yerimiz tekstil yahut domates salçası ihracatını geçemez. Bir otomobil sektörü niye gelişmiyor? Bu bakış açısının hâkim olmasıyla ilintili olarak değerlendirmek lazım. Örneğin Türkiye'nin dış ticaret alanlarına baktığımızda, kadın emeğinin yoğun olarak sömürüldüğü iş alanları olarak çıkıyor karşımıza. İşin özü, eşitliğin bu topluma zerk edilmemiş olması.

Birkaç sorum da var Sayın Bakan.

İhracatçılar arasında kaç kadın vardır sizdeki verilere göre? Esnafkadın oranı nedir? Mikrokredilerin oranı ve kapsamı nedir? “Kadınlar ticaret yapamaz, para kazanamaz” yaklaşımının olduğunu siz de bizimle paylaşıyor musunuz? Amaçlanan, kadınları erkeğe bağımlı hâle getirmek midir? Ticaret Bakanı olarak bu görüşlerinizi soruyorum.

Bir de son olarak, Bakanlığınızın projeleri kapsamında, 2019 yılında kurduğunuz Kadın ve Genç Girişimciler Daire Başkanlığının görev, amaç ve kapsamı hakkında bize biraz daha ayrıntılı bilgi vermenizi rica edeceğim. Buna ilişkin ne kadar bütçe ayırdınız?

Çok teşekkürler.

Sağ olun Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Beştaş.

Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım ve Bakanlığımızın ve ilgili kurumların çok değerli temsilcileri, bürokratlarımız, basınımızın değerli temsilcileri; Ticaret Bakanlığımız gerçekten çok kapsamlı bir görev, yetki, sorumluluk alanına, çok geniş bir görev, yetki, sorumluluk alanını haiz ama bunlara baktığımızda her konunun kendi içinde konuşulabilecek, söylenebilecek, katkı konabilecek, teşekkür edilecek çok meselesi var.

Ben özellikle esnaf ve sanatkarlarımızın durumuna öncelikle üzerinde durarak değinmek istiyorum.

Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; esnafımız, bildiğimiz gibi, ekonominin can damarı, istihdam yaratır, işsizliğe çare olur ve nitelikli iş gücünü iş yeri ortamında yetiştirir ve ülkenin nitelikli insan kaynağına ihtiyacının karşılanmasına da çok önemli bir katkı sunar.

Aslında ben onu her yerde söylüyorum, esnafımız bir kentin can damarlarıdır, yaşam kaynağıdır. Bu damarları eğer koparırsanız, esnafı öldürürseniz, esnafın olmadığı bir kentte aslında yaşam da çekilmez olur. Bunu sizin de gayet iyi bildiğinizi, çeşitli vesilelerle bu konudaki konuşmalarımızda vurguladığınızı da biliyorum. Ama sorun yok mu? Gerçekten sorun var ve Sayın Bakanım, eminim bu sorunlar size değişik vesilelerle iletilyordur gittiğiniz her yerde. Bu sorunların başında, mesela, uygun koşullu finansman imkânlarının yetersizliği, bazı mevzuat düzenlemeleri, esnafımızın pazarlama bilgisi eksikliği, mesleki eğitim eksikliği, teknolojik bilgi eksikliği, planlama, vergi ve sosyal güvenlik uygulamaları, iş yeri temini, ihracat yapamama, danışmanlık hizmetlerinin yetersizliği gibi daha birçok bürokratik işlemler de buna sayılabilir.

Bunların bazılarını sizlerle paylaşmak istiyorum. Örneğin, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılar altmış günden fazla prim borcu olmaları hâlinde sağlık hizmetinden yararlanamamaktadır. Esnaf ve sanatkarlarımız ile bakmakla yükümlü oldukları aileleri de bu altmış günlük sürenin kısalığı sebebiyle maalesef sağlık hizmetlerinden yararlanamamakta ve ciddi bir mağduriyet oluşmaktadır.

Tabii, bu bir yaşam hakkıdır. Anayasa'yla güvence altına alınmış olan bir hak olup “Senin prim borcun var.” diyerek sağlık hizmetinden yararlandırılmaması esasen sosyal devlet ilkesiyle de asla bağdaşmaz.

Burada, bu prim borcu süresine bakılmaksızın bu hizmetten yararlanabilmesi, bunun mümkün olmaması hâlinde -bu tercih kesinlikle kabul edemeyeceğimiz bir tercih ama- esnafımızca hiç olmazsa -zaten bu konuda çok hatırlınadır esnafımız- altmış günlük bu sürenin en azından yüz seksen güne çıkarılması talep ediliyor, bunun çok önemli olduğu düşünülüyor.

Esnaf ve sanatkârlarımızın geriye dönük hizmet süresinde de borçlanma hakkı verilmesi gibi bir talepleri var. Ayakta tedavilerinde geçici iş göremezlik ödeneği almayı diliyorlar. Çırakların 1980 sigorta girişi yapılmış ve iş kazası, meslek hastalığı sigorta primi yatırılmış olan 1986 yılından itibaren çırak olarak çalışmaya başlamış kişilerin sigorta giriş tarihlerinin uzun vadeli sigorta primlerinin yatırılması suretiyle çırak olarak çalışmaya başladıkları tarih sigorta başlangıcı tarihi olarak kabul edilmesi gibi bir talepleri var.

Tabii, temel sorun alanlarından biri finansman ihtiyaçlarının yeterli düzeyde karşılanamaması. Özellikle bu finansman ihtiyaçlarını karşılarken kredi teminatı sorulması bir engel olurken esnafımızın bu kredilere ulaşamaması gibi bir sorunu ortaya koyuyor.

Tabii, esnaf ve kefarete kooperatifleri aracılığıyla Halk Bankası tarafından kullanılan kredilerin de çeşitlendirilmesi, mesleki krediler, iş yeri açma kredisi gibi kredilerin de sunulması talep ediliyor esnaflarımız tarafından.

Tabii, sicil affı uygulamasının da yasal olarak yürürlüğe girmesine karşılık bankalar bunu hiçbir şekilde uygulamıyor ve bu yasayı bekleyen ve geçmişe dönük olumsuz sicil bilgileri nedeniyle bankalarla ihtilafa düşen çok sayıda esnaf ve sanatkârımız da sıkıntıya düşmüş durumda.

KOSGEB desteklerinden küçük ve orta ölçekli işletmelerin listesinde yer almayan kahvehane, çay ocağı, internet kafe ve emlak bürolarının, emlakçı esnafın bu desteklerden yararlanabilmesinin sağlanması talep ediliyor.

Hipermarketler yasası esnafı gerçekten en çok rahatsız eden, en çok yıkan bazı düzenlemeler içeriyor. Kendi içinde kentin ve ticaret alanının düzenlenmesine dair önemli içeriği olsa da esnafımızın en azından varlığını sürdürmesine engel olan bazı düzenlemeleri var. Örneğin, bu yasal düzenleme organize, perakende, AVM, zincir mağaza, büyük mağaza ve geleneksel perakende sektöründe herhangi bir şeyi değiştirmemiş, hatta AVM ve özellikle zincir mağazalar şehir merkezlerinde ve mahalle aralarında daha da çok açılarak faaliyetlerini yaygınlaştırmış. Böylece, perakende ticarete ilişkin olumsuz durum esnaflarımızın aleyhine gelişmiş durumda.

Esnaf ve sanatkârlarımızın bu kanunda yer almasını istedi ve beklediği en önemli konulardan biri, AVM'lerin, zincir mağazaların ve büyük mağazaların haftanın bir günü mutlaka kapalı olması ve uzun çalışma saatlerine de bir sınırlama getirilmesi. Perakende işletmelerin bir kısmının veya tamamının çalışma saatlerinin faaliyet konularına göre perakende işletmelerin çalışma saatlerinin bölge veya ülke düzeyinde belirlenmesine de Bakanlık yetkili kılınıyor. Takdir edilmeli ki hiçbir gün ve saat sınırlamasına tabi olmadan faaliyet yürüten bu AVM, zincir mağaza ve büyük mağazalar, bunların üst meslek kuruluşları, bunların haksız rekabetine maruz kalan esnaf ve sanatkârlarımızın kuruluşunun perakende işletmelerin çalışma gün ve saatlerinin belirlenmesi konusunda ortaya müşterek bir teklif koyabilmeleri de oldukça zor. Bu konuya da dikkatinizi çekmek istedim.

Tabii, bunların, AVM'lerin, zincir mağazaların yılda üç yüz altmış beş gün, günde on iki-on dört saat açık kalması buralarda çalışanların da İş Kanunu'nda öngörülen yasal çalışma sürelerine göre mağduriyetlerinin de oluşmasına neden oluyor.

İmar uygulamalarında da yerel yönetimlerin şehirlerin imar planlarına yönelik özellikle ticaret alanlarının belirlenmesinde esnaf ve sanatkârlarımızın kuruluşlarına, meslek örgütlerine başvuru yapılması, bilgi alınması, en azından görüş sorulması önemli olduğu ben de düşünüyorum.

Gıda ürünlerinin KDV'sinde toptan ve perakende ayrımının kaldırılması, bu oranın yüzde 1'e indirilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum. Toptan alırken yüzde 1, satarken yüzde 8 olan KDV oranı uygulamasında her ikisinde de yüzde 1'e getirilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Tabii, bu Et ve Süt Kurumu piyasayı regüle etmek amacıyla yaptığı alımlarda büyük zincir mağazaları kullanıyor ancak onlara verilen fiyatlardan yararlanma hususunda kasap esnafımızın da talebi var.

Köye Dönüş Projesi'nde gençlerimize yönelik hibe desteği 30 bin lira. Bu genç çiftçilerimize 40 yaş sınırı getirilmiş, bu yaş sınırı kaldırılmazsa ve aynı zamanda, ev onarımı ve ev yapımı için de destek verilmezse bu Köye Dönüş Projesi'nin başarılı olması pek mümkün görülüyor.

Sayın Bakanım, aslında taksici esnafımızın da taksicilik faaliyeti maliyeti yüksek. Buna karşın, talebi düşük olan bir meslek kolu olması sebebiyle şehir içi ve şehirler arası yük ve yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan esnafımıza tıpkı deniz ve hava ulaşımında olduğu gibi ÖTV'siz akaryakıt temin talebi var.

Tabii, bu tek durak ofis uygulaması esnafımızın, özellikle kayıt dışı faaliyette bulunan esnaf ve sanatkarların önemli bir kısmının kayda alınması anlamında esnafımızın kaydını öngören önemli bir düzenleme olacaktır.

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; bu perakende alkollü içki satışında da saat sınırlaması uygulamasının yeniden değerlendirilmesi... Nereye gittiyssek, bu seçim faaliyetlerinde de bu anlamda hangi esnafımıza gittiyssek bunu talep ediyorlar. Çünkü pazar imkânı o saatten sonra çok ciddi bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkanım, izin istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Sındır, lütfen tamamlayın.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – O da önemli bir düzenleme olacaktır diye düşünüyorum.

Tabii, “K” türü yetki belgelerinin de TESK'e bağlı meslek odalarınca da verilebilmesi... Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesindeki odalara yetki verilmiş ama Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonuna bağlı odalara bu yetki ne yazık ki ilgili Bakanlık tarafından verilmiyor. Bunun ortadan kaldırılması talebi var.

Sayın Bakanım, bu Helal Akreditasyon Kurumuyla ilgili -Sayın Başkan, izin verirseniz- bir iki cümlem var. Benim için “helal” kavramı, her şeyden önce alın terimle ve hak ederek elde ettiğim kazançtır ve bu kazançla boğazımdan geçen lokmadır veya satın aldığım mal veya hizmettir. Tabii, sizin sunumunuzdan gördüğüm kadarıyla, Helal Akreditasyon Kurumu Kasım 2017'de kurulmuş olduğu hâlde hâlen daha akreditasyon işlemi yapabilmiş değil, hatta Yönetim Kurulu bile henüz oluşturulmamış ve stratejik planı da oluşturulmamış aradan geçen iki yıla rağmen.

Bakın, örneğin, GDO'lu ürünlerin, içeriğinde GDO olan ürünlerin helal olamayacağı, akredite olamayacağı tarafınıza verilmiş olan bir soru önermesine yönelik verilen yanıtta tarafınızca bildirilmiş. Oysaki bugün Türkiye'ye fütursuzca hayvan yemi olarak giren GDO'lu yemlere -mısırlı, soya ve vesaire- bunlara sadece hayvan yemi olarak ithalat izinleri -altını çizerek söylüyorum- veriliyor GDO'lu olarak. Türkiye'deki hayvansal üretimin -hayvansal ürünlerin- neredeyse tamamında GDO'lu yemle besleniyor hayvanlar. Dolayısıyla böyle bir uygulama yapacaksınız, GDO'yu getireceksiniz, diğer yandan “GDO'lu ürün helal değildir.” diyeceksiniz, birbiriyle çok büyük çelişen bir durum.

BAŞKAN – Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir konuya daha özellikle değinmek istiyorum. Türkiye'ye uzun yıllardır donmuş et ithalatı yapıldı, ben hep sorardım bunu “Hangi yılda dondurulmuş, beş yıl önce mi, on yıl önce mi?” “O dondurulduğu zaman da bu İslami kurallara göre, bizim helal tanımımıza uygun olarak mı hayvanlar kesilmiş, eti dondurulmuş?” diye. Türkiye'ye ithal edilen böylesi etlerin

de gerçekten soru işareti bıraktığını söylemek istiyorum. Helal Akreditasyon Kurumunun bu konulara özel önem vermesini özellikle diliyorum. Aslında sadece helal belgesiyle sorunun çözülemeyeceğini, kurumsal ve mevzuat eksiklerinden kaynaklanmadığını, bunun, bu eksikliğin temel dayanağınmsa dış politikamız olduğunu da özellikle belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Lisanslı depoculuk... Sayın Bakanım, her ilde lisanslı depoculuğu teşvik ediniz lütfen, iller arasında ayırım yapmayınız. Şu anda sadece 41 ile yönelik bir teşvik uygulaması var ve bunun yaygınlaşmasını biz de çok arzu ederiz tarımcı birisi olarak ama çiftçimizin bu konuda hâlen hiçbir bilgisi yok Sayın Bakanım. Lütfen, Tarım ve Orman Bakanımızla bir araya geliniz. Bu konuda çiftçinin bilinçlendirilmesi, bilgilendirilmesi ve lisanslı depoların hem kapasitelerinin artırılması hem de faydalanan çiftçi sayısının artırılması çok önemli. Lisanslı depoculuğu önemsiyorum ama bunu Toprak Mahsulleri Ofisinin piyasayı regüle eden yetki ve sorumluluğuyla birbirine karıştırmamak gerekir diye düşünüyorum. Bu konuda bir karışıklık da oldu. Bir zamanlar, bir Sayın Tarım Bakanı tarafından TMO'nun kapatılması bile gündeme gelmişti. Bu karışıklığa neden verilmemesini özellikle diliyorum.

Sayın Bakanım, bütçeniz hayırlı olsun.

Sizin başarınız, Bakanlığımızın başarısı devletimizin bir başarısıdır, milletimizin huzur ve refahıdır. Dileğimiz odur. Bu dediklerimi, bu dileklerimi dikkate alırsanız esnafımız da iş dünyası da mutlu olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sındır.

Sayın Erim, buyurun lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, kıymetli Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimiz, kıymetli milletvekillerim, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarım, bürokratlarımız ve çok kıymetli basın; hepinizi saygıyla selamlıyorum sözlerimin başında.

Ben biraz heyecanlanıyorum ihracat, ithalat olayı olduğu zaman. 2010 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 61 –küsurları saymayayım- 2012 yılında yüzde 64; geçtiğimiz 2018 Nisan ayında yüzde 68,3; 2019 Nisan ayında da yüzde 84,4 internetten aldığım kadarıyla. Bunlarda bir iyileşme var. Bu iyileşmenin suni değil de kalıcı olmasını çok istiyorum. Biz yapabiliriz, yerli araba da yapabiliriz, yerli uçak da yapabiliriz, istedik mi yaparız.

Ben 2011 yılında Çin'e gittim. Huawei telefon fabrikasının, iletişim fabrikasının yönetiminde üst düzeyde yetkili Türk.

CAVİT ARI (Antalya) – Niye yapmıyoruz?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Söyleyeceğim şimdi niye yapmadığımızı.

Çin'in Quanzhou kısmında, güneyde 75 bin nüfuslu ilçenin belediye başkanı 44 yaşında bir Kayserili. Yine BMW'de üst düzeyde var. Yurt dışındaki fabrikalarda Türklere çok kişi var. Biz kendimizi tanımıyoruz.

“Yerli araba” dedik, “Babayiğit çıksın.” dedik. Vallaha, burada bir tek bayayiğit var, o da Sayın Cumhurbaşkanımız, Genel Başkanımız Recep Tayyip Erdoğan. Başlayalım artık.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Maalesef, işte problem o.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Mektup nerede? Mektup nasıl oldu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tek babayığıtle olmuyor yani.

CAVİT ARI (Antalya) – Gerisi ne oldu, gerisi?

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen müdahale etmeyelim.

Bakın, siz de rahatsız oluyorsunuz.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Söyleyeceğim şimdi, formülünü de söyleyeceğim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şu para aktardığınız yığıtler nerede?

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen...

Buyurun Sayın Erim.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Alman arabası kullanıyoruz –kendim de aynı- rahatsızım.

CAVİT ARI (Antalya) – Kullanmayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Japon kullan, Japon.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bakın, burada kötü ev sahibi kiracıyı ev sahibi yaparmış. Biz de artık ev sahibi olalım ve başlayalım. Başlamak da bitirmenin yarısıdır. Bir şey daha söyleyeceğim, biraz argo olacak ama: Ayya sormuşlar “Ensen niye kalın?” demişler, “Kendi işimi kendim görürüm.” demiş. Artık kendi yağımızla kavrulmanın zamanı geldi.

Sayın Bakanım, sahada olmanızı çok önemsiyorum. Denizli’de olduğunuzu duydum. Bürokratlarımız için de aynı şey geçerli. Masada değil de içeride, sahada olmamızın çok büyük önemi var.

Ben 2008’de belediye su işleme fabrikası yaptım, kaynak suyu fabrikası yaptım. Paramız yoktu, ikinci el bir makine aldım, sonra arkası geldi. Başlamak gerçekten bitirmenin yarısıdır. 2011 yılında da çok kârlı bir şekilde hasılat kirasıyla on yıllığına ihale ettik özel sektöre. Yani yatırımcı yapmıyorsa biz yapalım.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – “Biz” kim?

BAŞKAN – Buyurun siz Sayın Erim.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Biz yapalım, devlet yapsın, gerekirse hükümet yapsın.

CAVİT ARI (Antalya) – On yedi senedir neden yapmadınız? On yedi sene oldu.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yapılıyor, yapılıyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Altyapı yapıldı, yolları, okulları... O kadar çok açığımız vardı ki. Makas kapandı artık. Bundan sonra yapacağız.

Bu yerleşme böyle.

BAŞKAN – Bir saniye, Sayın Erim...

Arkadaşlar, bakın, siz konuşurken karşı taraftan bir müdahale olduğu zaman çok büyük tepki gösteriyorsunuz, inanılmaz tepki gösteriyorsunuz ama siz de fazlasıyla yapıyorsunuz. Lütfen, sakince dinleyelim. Söz sırası size gelince siz de görüşlerinizi, düşüncelerinizi ifade edin. Elbette, ara sıra latife yapmak gerekir, belki birbirimizin gönlünü okşamak gerekebilir ama sükûneti tesis edelim.

Buyurun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Yerleşme az çok anlaşıldı.

Diğer konu, kooperatifleşme. Kooperatifle ilgili sunumunuzu dinledim Sayın Bakanım, çok memnun oldum. Girişimcilik, kooperatifleşme çok önemli. Ben istiyorum ki çiftçilerde –benim de bir ÇKS’ m var- kooperatifçilik mecbur olsun. Ben de bir şey üretiyorsam, eğer entegre üretmiyorsam, şirket değilse, belli bir büyüklükte değilse bunlarda mutlaka kooperatifleşme mecbur olsun. Vatandaş başka türlü gitmiyor. Ama bu kooperatiflerin de denetlenmesinde ticaret odalarımızı harekete geçirelim, Tarım Bakanlığımızı harekete geçirelim, çok önemli. Antalya’da Kumluca’da çiftçi avansı, tohumunun parasını İstanbul’ daki hâlcî kabızıldan alıyor, tüccardan alıyor. O zaman ona vermek zorunda kalıyor. Gübresini, akaryakıtını, sarf malzemelerini, tohumunu kooperatiften alırsa... Bu şekilde, kooperatif der ki: “Çok ektik, siz başka bir şey ekin.” Yani ürün çeşitliliği de olur. Patates geçen yıl uçtu, bu sene de sanırım düştü. Yani burada da bir dengeleme olur.

Canlı bir örnek daha vermek istiyorum. 2003 yılında İsviçre’ye gittim işimle ilgili. Türkiye’ye hastalık nedeniyle gelemeyen bir teyzeden vekâlet almak için gittim. Küçük bir kasaba, 3 bin nüfusu var yok, Fransa sınırlarında bir yerde, tarım şehri. Arabayı park ettik, fiş aldık; kooperatif. Vekâlet alacağız, fotoğraf çektireceğiz, otomatik bir makineye gittik, bastık; kooperatif. “Hadi bir yemek yiyelim.” dedik; kooperatif. Kasım ayıydı, yılbaşı yakındı “Alışveriş edelim.” dedik gelmeden; alışveriş merkezi de kooperatif.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Onlar sosyal demokrat politikalarda olur, sizinki gibi serbest piyasada olmaz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Hatice’ye değil, neticeye bakmamız lazım. Neticeye bakalım, neticeye.

Her şey kooperatif ama yüz yıl olmuş. Ben böyle olsun demiyorum ama en azından disipline olsun. Kooperatif kurulu yüz yıl olmuş. 2003 yılından bahsediyorum şimdi kaç yıl olduysa...

Demek istediğim, yapılması gereken işler masada değil, sahada olursa zaten işin içinde olunca görecekiz gerçekleri. İnşallah, güzel işler yapacağız. Yalnız, bu işi yaparken de aslında “Sanayiye Bakanına söyleyin.” diyebilirsiniz, ona da söyleyeceğim, Sanayi ve Teknoloji Bakanına da söyleyeceğim, Tarım Bakanına da söyleyeceğim aynı şeyleri. Bu işlerde bakanlıklar arasında koordinasyon şart.

Vaktinizi aldım. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Erim.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Arkadaşlar, şimdi, ekonomiyi konuşacağız, eleştireceğim tabii ekonomiyi ciddi bir şekilde, yanlışlarınızı söyleyeceğim. Dün ya da önceki gün Sayın Hazine ve Maliye Bakanı şöyle bir cümle kurdu arkadaşlar, duyduunuz mu bunu? “Birileri çıkacak, isimlerinin başında ekonomist, profesör yazan ama bu ülkeye zarar vermeye çalışan, nereye hizmet etmeye çalıştığı, hangi tabloları çizerek falan. Bunların ellerinde silah olan teröristlerden hiçbir farkı yok.”

Değerli arkadaşlar, ne yapmaya çalışıyorsunuz? Bu nedir arkadaşlar? Bu Sayın Bakanı kulağından tutup birisi uyarıyor mu?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, bir tek o cümleyle şey yapmayın.

CAVİT ARI (Antalya) – O cümle önemli.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, sizi eleştireceğiz değerli arkadaşlarımız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Eleştirin de Sayın Bekaroğlu, hakaret ediyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu nasıl bir söylem?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yanlışlarınız var, ekonomi... Bir sürü yanlışınız var. Vergi politikalarınız yanlış, teşvik politikalarınız yanlış. Ben bunları eleştireceğim, terörist muamelesi mi göreceğim değerli arkadaşlarım? Yanlış, yanlış!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yanlış bir söz kullanmayın.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Kulağından tutmak ne demek? Bu devletin bakanına...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

Sayın Bekaroğlu, tabii, Sayın Albayrak burada değil. Bunun önünde, arkasında ne söylediğini bilmiyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hükûmete söylüyorum.

BAŞKAN – Onun için, kendisi geldiğinde neyi kastettiğini çok daha iyi anlayacaksınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yani olumsuz bir şeyi eleştirirken siz de hakaret ediyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hakaret ediyorsun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne hakareti? Kınıyorum, siz de kınayın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, kime söyledi de kınıyorsun? Kime söyledi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Söylerken aşağılıyorsun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başkanım, bunlara bir söz ver, konuşsunlar, ben sonra konuşayım.

BAŞKAN – Ticaret Bakanlığını bütçesini görüyorsunuz. Lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu, ne söyledi, kimi kastetti, kime söyledi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kime söyledi, bilmem, genelleme yaptı. Hükûmeti eleştiriyoruz. “Ekonomi kötü.” diyene terörist diyor. Böyle bir saçmalık olmaz. Konuşulmaz bu şekilde değerli arkadaşlarım, hemen “hain” damgası vuruyorsunuz “gayrimillî, gayriyerli...”

Bakın, şimdi, birkaç cümle söyleyeceğim, Sayın Bakan Yardımcısı ve Sayın Bakan, ne kadınlara yönelik ne de sizin şahsınıza söylüyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hakaretinizi geri alın Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne hakareti kardeşim, bir durun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ne demek “Kulağından çekip atın...” Bu aşağılamadır ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kınıyorum “terörist” dedi, kınıyorum. Bunu diyendir terörist, ne var bunda!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bunu diyemezsiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu, basına bakarak burada konuşmanızı şekillendirmeyin. Niye? Bakınız, ben evvelki gün yirmi beş dakika konuştum, basın bir cümlemi almış... Yani ona bakarak yorum yapılır mı?

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Arkadaşlar, ben bunu, bu lafı tekrar tekrar kendi ağzından dinledim, teyit ettim ve burada gelip söylüyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Eleştirmek ayrı, hakaret etmek ayrı.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, şöyle: Biz Hazine ve Maliye Bakanlığının da bütçesini burada görüşeceğiz, Sayın Albayrak buraya gelecek. Tabii, bunun önünde arkasında ne var, neyi kastediyor, bunu kendisinden dinleyelim lütfen. Ama burada böyle hakaretvari birtakım ifadeler yerine...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Neresi hakaret ya?

CAVİT ARI (Antalya) – Hakaret etmedi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Estağfurullah, neresi hakaret? Kınıyorum, ne hakareti ya!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kınamadınız, “kulağından tutmak” dediniz, aşağıladınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Kınamak, hakaret demek değildir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kardeşim, soyutlama diye, mecaz diye bir şey var ya. Kulağından tutup atmak, burada ortaya çıkarıp kulağını tutmak demek değildir, zengin Türkçemizin hakkını verin, dilimiz böyle bir şey ya, teşbih... Kulağından tutup atın bunu.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biraz sonra başkasını kulağından tutup atarsak zengin Türkçe...

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Aydemir, kayıtlara geçti, savundun Bakanı, tamam.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, tamam; geçti, resmini de çektiler.

CAVİT ARI (Antalya) – Kayıtlara Bakanı savunan olarak geçtin, bırak konuşsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Arı, bizim dördüncü dönem milletvekilliğimiz; öyle bir derdimiz yok, siz rahat olun. Bizim dördüncü dönem vekilliğimiz, hiçbir yere geçmesine gerek yok, kayıtlara konuşmuyoruz biz, siz rahat olun. Dördüncü dönem milletvekilliğim benim.

CAVİT ARI (Antalya) – Allah ziyade etsin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Allah sizlere de göstereyim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Aydemir, bitti mi?

Bitmiş Sayın Başkanım, beş dakikamı aldılar, bana beş dakika daha ekleyin lütfen.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, size ilave süre vereceğim efendim.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sağ olun Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, şimdi söyleyeceğim sözler -hem Bakanımız kadın hem Bakan Yardımcımız kadın- kadınlara yönelik ya da kişisel olarak Gonca Yılmaz Batur'a yönelik sözler değildir. Ama bir şey ifade etmek istiyorum: Ticaret Bakan Yardımcısı özel sektörden gelen bir arkadaşımız, hanımefendi, ne kadar güzel ama yabancı denetim kuruluşlarında çalışmış, Arthur Andersen falan gibi, Maliye Bakan Yardımcımız da böyle. Hiçbir probleminiz yok, herkesle çalışıyorsunuz, bunda bir sıkıntı da yok bence. Ama biz sesimizi çıkardığımızda ya da işte, arkadaşlarımız rutin bir görüşme yaptığında “Muhalefet, İYİ PARTİ ve Cumhuriyet Halk Partisi IMF’yle görüşüyor, şununla görüşüyor, bununla görüşüyor.” Siz McKinsey’le her şeyi tutarsınız, IMF’yle şey yaparsınız, hiçbir problem olmaz, bunu hatırlatmak istedim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İyi de burada “IMF’yle birlik oluyolar.” diyen sizsiniz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

Sayın Bekaroğlu, lütfen, Komisyona hitaben konuşun efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tabii, Komisyona hitaben konuşuyorum.

Sayın Bakanım, birkaç soru soracağım, sonunda zaman kalmayacak çünkü bu arkadaşlar biraz sonra kalkıp üzerime mi yürüyecekler, bilmiyorum yani.

BAŞKAN – Yok canım, böyle bir şey olamaz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, soru olarak soruyorum: Tekirdağ’da bir operasyon yapıldı, rüşvet operasyonu; sonucu ne oldu, çok merak ediyorum.

Bir de sizin gümrük müdürlerinizin büyük çoğunluğu niye vekâleten? Ne oluyor? Epey bir zaman oldu Bakan olalı.

Bir soru daha var: Karantinadan getirilen sahte kimlikli 2.939 kurbanlık var, bunlar nasıl girdi sahte kimlikle sizin şeylere? Bu hayvanların kaybolduğunu söylüyorlar, bu konuyla ilgili bilgi verirsiniz çok memnun olurum.

Değerli arkadaşlar, şimdi de Bakanlığın eleştirisine başlıyorum. Bu Helal Akreditasyon Kurumunu -biraz evvel arkadaşımız da ifade etti- apar topar çıkardınız büyük bir reklamla falan, bir kişi başvurmamış, bir tane firma başvurmamış ya, bu nasıl bir şey? Gerçekten niye çıkardınız? Reklam olsun diye mi, istismar olsun diye mi? Niye çıkardınız ve niye kimse başvurmadı? Daha yönetimi de oluşmadı. Bunu merak ediyorum.

BAŞKAN – Onu gerekirse kurum başkanından bir dinleyelim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ama ben esasen Rekabet Kuruluyla ilgili önemli şeyler söyleyeceğim. Bakın, dün burada tartıştık ve Sayıştay Başkanını ağır bir şekilde suçladım, hatta dedim ki: “Siz yargılanacaksınız bu ülkede.” Rekabet Kuruluyla ilgili bir şey söyleyeceğim değerli arkadaşlarım, Rekabet Kurulu seçimden önce aynen Sayıştay gibi seçime müdahale etti. Niye Rekabet Kurulu şimdi marketleri denetlemiyor, fiyat kontrolleri yapmıyor? Nerede bu Rekabet Kurulu? Bu, seçime bir şekilde müdahale etmekte. “Efendim, başkaları müdahale ediyordu da biz de müdahale ettik.” diyeceksiniz, öyle değil arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz hiç müdahale etmedik.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Serbest piyasaya da müdahale etmekte, rekabet anlayışına da müdahale etmekte bu. Niye? Çünkü seçimi almaya çalışıyordunuz. Alamadınız seçimi, yine alamayacaksınız arkadaşlar. Nasıl ki İstanbul seçimini kaybettiyseniz Cumhurbaşkanlığı, milletvekilliği seçimlerini de kaybedeceksiniz ve işlenen bütün suçların yasal bir şekilde hesabı sorulacak, bürokratlar dâhil değerli arkadaşlarım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu bir tehdit mi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tehdit değil, yasayı hatırlatıyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Aynı şeyi biz söylesek burada “Yargıya müdahale ediyorsunuz.” dersiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Rekabet Kuruluyla ilgili başka bir şey daha söyleyeceğim. Bakın, Türkiye Futbol Federasyonu Başkanı, Başkanken iddia middia ihaleleri yaptı, kumar ihaleleri yaptı ve daha Başkanlıktan gitmeden kendisinin kurmuş olduğu firma, kendi firması -Demirören’den bahsediyorum- gitti bu ihaleleri aldı, neredeydin Rekabet Kurulu? Niye müdahale etmedin Rekabet Kurulu? Ne iş yaparsın sen? Şimdi aynı şekilde, muhtemelen at yarışını da Demirören alacak. Kıyametlerle anlattığınız Varlık Fonu “Şunu yapacak, Türkiye’de böyle atılımlar yapacak, dışarıdan şöyle paralar getirecek, varlıkları değerlendirecek.” dediğiniz Varlık Fonu şimdi kumar ihalesi yapacak,

at yarışları ihalesi yapacak. Arkadaşlar, zaten bu bütçeye değişik adlar verdiler, borç falan dedik, ben bir ad daha koyayım “kumar, alkol, tütün ve faiz bütçesi” bu bütçe. Yani bir bakalım, alkolden, kumardan, tütünden aldığınız para bütçenin gelirlerinin ne kadarı?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Ne alakası var? Olur mu öyle şey ya! Türkiye’nin bütçesine böyle isimler takılır mı ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Alakası bu ya! Sizin döneminizde, Adalet ve Kalkınma Partisi döneminde Türkiye kumar cenneti oldu, kumar. Ya, bir taneydi, iki taneydi, millî piyango bilmem ne; on tane kumar var şimdi.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – İyiye hastasın ha!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hatta ve hatta, geçen dönem kanun çıkardınız, yasa dışı birtakım iddiaları yasallaştırmak için kanun çıkardınız ya. Gerçekten kumarın kitabını yazdınız ya, kusura bakmayın değerli arkadaşlarım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Faiz giderleri bütçenin yüzde kaçını Sayın Bekaroğlu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, sunuşunuzda dünya ticaretinden, problemlerden...

BAŞKAN – Sunuşu beğendiniz mi Sayın Bekaroğlu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – ...söz ediyorsunuz, Türkiye’nin öncelikleri neler olabilir, bunlardan da söz ediyorsunuz ama diğer bakanların yaptığı gibi rakamları döndürüyorsunuz, çeviriyorsunuz, eğip büküyorsunuz rakamlara takla attırıyorsunuz. Size bir şey söyleyeyim: Var ya, bunlara gerçekten kimse inanmıyor yani dünya inanmıyor, herkes en az sizin kadar biliyor. Bakın, ben geçen söyledim, bir daha söylüyorum, psikiyatristim, vallahi sizin kadar biliyorum hangi rakamın ne olduğunu, herkes biliyor. O nedenle, dünya da biliyor.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Hepsini uluslararası kaynaklardan alınan rakamlar, bir tane rakamla oynamayız biz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, size bir şey söyleyeyim: Bu hedefleriniz var ya, bu hedefleriniz... Bu hedeflerinizin tutma imkânı falan yok. Niye yok?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İlave süre verecektik.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çünkü bakın, siz yüzde 5 büyüme hedefi koyuyorsunuz değerli arkadaşlarım ama bunu nasıl gerçekleştireceksiniz, ne yapacaksınız? Diyorsunuz ki: “Biz piyasayı genişleteceğiz.” Niye? “Avrupa, Amerika genişlemeye gidecek tekrar.” O genişleme, o bildiğiniz, 2009’lardaki genişleme değil bir defa, başka bir genişleme bu ve size oradan yağmayacak. Yağsa bile sizin ekonomik politikamız yine inşaata yönelik; siz betondan başka, çimentodan başka bir şey görmediğiniz için oradan para gelse bile yine betona gömeceksiniz değerli arkadaşlarım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Savunma sanayisini kim yaptı?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Yapılan hiç iyi bir şey yok mu?

BAŞKAN – Onu sonra anlatacak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şunu ifade edeyim: Özellikle Sayın Hazine ve Maliye Bakanının -Sayın Bakan gelecek, elbette kendisiyle de konuşacağız- açıklamış olduğu rakamların, hedeflerin hiçbiri tutmadı, bu büyüme hedefinin de tutma şansı yok. Ne diyor, nasıl tutacak diyor?

“Kredi vereceğiz.” Neyle kredi vereceksiniz, para yok? Borç alarak borç vereceğiz. Sayın Bakanım, bakın, piyasada belli miktarda bir para var, bu paranın en büyük müşterisi yine devlet olacak. Aynı devlet gidiyor devlet bankalarına baskı yaparak piyasaya kredi verdirmeye çalışıyor. Nasıl kredi verdirmeye çalışıyor? Mevduat faizlerinin 2-3 puan altında kredi verdirmeye çalışıyor. Bu sürdürülemez, böyle bir şey olamaz. Kaldı ki geçmişte Kredi Garanti Fonu’yla falan, bu şekilde 300 milyar TL civarında para yağdırdınız, ne istihdama ne büyümeye hiçbir şeye bir katkısı olmadı. Şimdi, 500 milyar dolarlık ihracat hedefiniz var, 500 milyar; bu bir iddiydi, Cumhurbaşkanı konuşuyordu, herkes konuşuyordu.

Bakın, şimdi, sizin ortaya koyduğunuz hedefler ortada. 2022’de 213 milyar dolar hedef, gerçekçi hedef. Neydi, ne oldu? Bize çıkıp diyorsunuz ki: “Kardeşim, saldırı var.” İşte Bakan da öyle diyor: “Bu saldırıyı yapanlar da haindir, teröristtir. “

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Trump da diyor, “Saldırdım.” diyor Trump.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Saldırı var. Ya, bu saldırının olacağını hesaplamaz mı?

AHMET AKIN (Balıkesir) – Olsun. Bir mektup gönderir, barışsınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – On sekiz sene bu ülkeyi yönetenler bu saldırıyı... Böyle bir ekip olur mu? “Hiçbir şeyden ben sorumlu değilim kardeşim. Ben yönetmeye devam edeyim. Oy vermeye devam edin, bana güvenin...” Peki, saldırıyı salmakla görevli değil misiniz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bizim adımıza konuşmayın da... Bizim adımıza konuşmayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ha, saldırıyı salmasaydınız demek ki ihracatınız 100 milyar doların altında olacaktı. Öyle değil. Bakın, en büyük ihracat yaptığımız ülkeler grubu neresi? Avrupa, değil mi, Avrupa Birliği ülkeleri? Peki, ne olacak önümüzdeki dönemde Sayın Bakanım, bu gidişle ne olacak, neler oluyor? Avrupa’yla ilişkilerimiz ne durumda, ne oluyor yani? Bizim Sayın Cumhurbaşkanımız Amerika’ya gidiyor o mektuba rağmen, mektup cebinde gidiyor filan. Peki, Avrupa’yla ilişkilerimiz, en büyük partnerimizle, ticari partnerlerimizle ilgili ilişkilerimiz ne olacak? Bunlarla ilgili niye bir şey ortaya koymuyorsunuz, söylemiyorsunuz?

Değerli arkadaşlar, evet, bana tanınan süre bitiyor ama Sayıştay raporlarında bir konuyla ilgili son birkaç cümle söyleyeceğim.

Sayın Bakanım, kantar payı... Kantar payını biliyorsunuz arkadaşlar; bilmiyorsunuz, ben kısa özetleyeyim: TOBB’la -sanıyorum 2010’da ya da 2011’de- bir anlaşma yapıldı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bir anlaşma yaptı. Giden tırlar kantara giriyor biliyorsunuz -gümrükte gelen tırlar- para kesiliyor; yüzde 25’i Bakanlığa ait olacak bu paranın, anlaşma böyle. Ama orada tuhaf bir şey oluyor -siz o zaman Bakan değildiniz Sayın Bakanım- tuhaf bir anlaşma oluyor; bu para, Bakanlığın muhasebesine -zaten bunu tespit etmiş Sayıştay- girmiyor da bir özel şirkete ya da fona -bir şirket kuruluyor- oraya yatıyor. Ne olacak bu para? Bu parayı Bakanlık kullanıyor. Sayın Bakanım, siz de kullanmışsınız, geçen sene 70 civarında araç almışsınız. Nerede bu 78 araç? Bu araçlar nerede?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Boş konuşuyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bunların plakasını nasıl aldınız? Devlet adına mı plaka aldınız? Haberiniz yok mu, nasıl haberiniz olmaz Sayın Bakanım? Bunların plakasını kim adına aldınız değerli arkadaşlarım, nasıl kaydettiniz? Bu arabalar nerede, kim kullanıyor değerli arkadaşlarım? Bu sorular ciddi sorular, bunlara cevap vermemiz gerekiyor.

Sayıştayla ilgili bir şey daha, son bir cümleyle bitireyim.

Bakın, değerli arkadaşlar, Sayıştay... Bir rapor okuma kurulu var, orada denetçilerin getirdikleri raporları buduyorlar, kuşa çeviriyorlar; buna rağmen atamadıkları şeyler var, denetimi etkilemeyen dünya kadar büyük büyük laflar. Bu laf; 78 araç. Bu sene araç alıyorsunuz... Alamıyorsunuz, değil mi yani? Kaç tane alacaksınız? 7 tane mi, 8 tane mi? Yine oradan mı alacaksınız Sayın Bakanım? Nasıl olacak bu? Nereye gidecek oradan gelen araçlar? Nereye kaydediyorsunuz? Bunu da bilmek durumundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Piriñten böyle taş ayıklar gibi, Sayıştayın yazdıklarından, çizdiklerinden bir şey çıkarmaya çalışıyoruz. Gerçekten yıkmakta bir numarasınız.

Hasankeyf'in çarşısının yıkılmasını geçen gün sosyal medyada izledim, Taliban gibi. Geliyor iş makinesi, on iki bin senelik binaları yıkıyor gidiyor.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Oraya nereden geldik, Hasankeyf'e?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Her şeyi yıktınız, bütün kurumları tahrip ettiniz, bütün kurumları yıktınız, yerine hiçbir şey kurmuyorsunuz; Sayıştayı mahvettiniz, TÜİK'i mahvettiniz, yerine hiçbir şey kurmuyorsunuz değerli arkadaşlarım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Olmaz, bu ülke hepimizin ülkesi; bu gelecek, çocuklarımızın geleceği. Böyle bir şeye hakkınız yok.

Çok şükür, 2023'e kadar falan devam edemeyeceksiniz, erken seçim yapacaksınız ve gideceksiniz, seçimle gideceksiniz ve bu yanlışlıkların da hepsinin hesabını vereceksiniz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sizi de doktora götürmemiz lazım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu bürokratlar var ya, bu bürokratlar, bunların hepsinin hesabını verecek mahkemede.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, Sayın Bekaroğlu...

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Böyle bir konuşmayı reddediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Mahkemelerde diyorum, mahkemelerde.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Sen böyle konuşamazsın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, geri alıyorum.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Al geri.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Geri alıyorum. Şu işaretimi geri alıyorum ama bütün bürokratlar yasalar önünde...

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Bürokratlara da bize de bu işareti yapamazsın.

BAŞKAN – Bir saniye...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Rekabet Kurulu, Demirören'e yaptığı bu kıyaktan dolayı bunun hesabını verecek. Sayıştay, İstanbul belediye seçimine müdahale ettiğinden dolayı hesabını verecek. Bunların hepsi olacak değerli arkadaşlarım, bu ülke böyle bir ülke.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayıştay neye müdahale etti?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayıştay müdahale etti.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Lütfen arkadaşlar, bir müsaade edin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Geri alınacak bir şey varsa aldım.

BAŞKAN - Sayın Bekaroğlu, birincisi, burada bulunan bürokrat arkadaşlarımıza böyle bir konuşma yapmaya hakkınız yok. Eğer herhangi bir bürokratin burada, Rekabet Kurumunun...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ortaya söyledim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, ortaya söylemedin.

BAŞKAN – Bir saniye... Arkadaşlar, böyle bir şey olamaz, kusura bakmayın.

Eğer burada bulunan Rekabet Kurumu Başkanımız dâhil, Rekabet Kurumu üyeleri dâhil, Genel Müdürlerimiz dâhil, burada herhangi birisinin suç işlediğini düşünüyorsanız, gidersiniz savcılığa suç duyurusunda bulunursunuz ama bu insanları itham edemezsiniz. Lütfen sözünüzü geri alınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Cevap vereyim mi? Geri alayım sözümü.

BAŞKAN – Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Geri al, geri.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir dur ya.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bekaroğlu, özür dileyin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bakın, değerli arkadaşlarım, söyledim konuşmamın başında: Kişisel olarak hiçbir insanla bir derdim yok, bir işim yok; ben olaylara bakıyorum, işlere bakıyorum.

BAŞKAN – Peki, söyleminiz doğru mu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Eğer gerçekten Demirören'in rekabeti bozarak yapmış olduğu bu işlere müdahale edilmemişse bunun sorumlusu Rekabet Kuruludur. Hasan'dır, Hüseyin'dir, Başkanını tanımam zaten, üyelerini bilmem.

BAŞKAN – Ama bakın, burada...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bunun sorumlusu budur. Bu suç duyurusu elbette yapılacaktır.

BAŞKAN – Evet, geri alıyor musunuz sözünüzü?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hangi sözümü geri alıyorum?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hepsini al.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bekaroğlu, geri al sözünü.

BAŞKAN – Bürokratlara olan tehdidinizi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Söyledim işte.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu, bürokratlar aynı tarzda cevap verseler katlanabilecek misiniz, kabul edebilecek misiniz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hiçbir kişiye, bir bürokrata, Bakan Yardımcısına kişisel olarak hiçbir şey söylemiyorum. Hiçbir ithamda asla bulunmuyorum, kişisel bir itham yok.

BAŞKAN – Ben de açıkçası...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu, bürokratların cevap verme hakkı olsa, size aynı şekilde, tarzda cevap verseler katlanabilecek misiniz o cevaplara?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kurula bir ithamım var, kurula.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Rekabet Kurulu seçime de müdahale etmiştir, Rekabet Kurulu bu iddia ve kumar ihalelerinde görevini yapmamıştır. Yaşadığımız müddetçe partimiz, grubumuz bunun peşinde olacaktır arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bütün suçlayıcı cümlelerinizi iade ediyoruz bürokratlar adına.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Ya, et iade, iyi işte! İki sene sonra iktidardan gideceksin, biz bunların hesabını soracağız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz arkadaşlar. Sayın Bekaroğlu...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bürokratların cevap verme hakkı yok.

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Böyle konuşamazsın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Değerli arkadaşlar, buradaki... Lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz de konuşun.

BAŞKAN – Ya, lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) – Bakan var orada, Sayın Bakan var.

BAŞKAN – Sayın Arı... Sayın Arı... Bir milletvekilinin bürokratu burada tehdit etme yetkisi yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, tehdit etmiyorum, kimi tehdit etmişim?

BAŞKAN – Lütfen... Lütfen... Varsa gider suç duyurusunda bulunursunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tehdit etmiyorum.

BAŞKAN – Evet, ediyorsunuz, lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hesap sorulacak yasaların önünde.

BAŞKAN – O zaman gidiniz, cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulununuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Edeceğiz tabii, edeceğiz. Söylemek suç mu?

BAŞKAN – Ben arkadaşlara söylüyorum: Bu ithamla ilgili varsa bir şey, siz de Beyefendi üzerinde suç duyurusunda bulunun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, bulunsunlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Aynı şekilde konuşmalar...

BAŞKAN - Çok net söylüyorum: Bürokratlar üzerinde böyle bir şey yapamazsınız, muhatabınız Bakandır.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, sizin bu yaklaşımınız da doğru değil.

BAŞKAN – Lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bürokatlara kim emir verdiyse ona bulunuyorum bu ithamda. Kim emir veriyor bürokatlara?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Herkes onurlu, gururlu. Suçlayamazsınız kimseyi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Seçileni suçluyorum. Bu bürokratlara kim emir verdi? İstanbul seçimlerine bürokratlar nasıl müdahale ettiler? Sayıştay Başkanı çıkıp İstanbul’da 2 adayın tartışmasının arasına nasıl girdi? Bu bir müdahaledir, hesabı verilecektir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu, büyük bir terbiyesizlik yapıyorsunuz, haksızlık yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Ya, Sayın Aydemir, lütfen...

Sayın Bekaroğlu, kurumlara yönelik elbette eleştiri yapabilirsiniz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kurumlara yapıyorum.

BAŞKAN - ...ama “buradaki bürokratlar” diye elinizle onlara dönerek böyle bir yaklaşımınız doğru değil ya.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Elim alışkanlık... Geri alıyorum. Asla kimseyi şey yapmıyorum. Bakmıyorum, görmüyorum, tanımıyorum.

BAŞKAN - Lütfen... Doğru değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Rekabet Kurumu Başkanı kimdir, bilmiyorum bile, tanımıyorum. Kurulun yaptığı işe...

BAŞKAN – Şimdi kadın milletvekillerimize ben öncelik vereceğim.

Önce Sayın Emecan, sonra Sayın Özdemir, daha sonra da Sayın Ök’e de söz vereceğim. Sırayla 3 kadın, ortamı biraz daha sakinleştirir diye düşünüyorum.

Buyurun Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, biraz sakinleştirilelim ortamı.

Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli milletvekili arkadaşlarımız, basınımızın değerli emekçileri; öncelikle hepinizi selamlıyorum

Ulu Önder’imiz Mustafa Kemal Atatürk’ü 81’inci ölüm yıl dönümünde saygı ve minnetle anıyor, Mevlit Kandili’nizi de kutlayarak konuşmama başlamak istiyorum.

Sayın Bakanım, hakikaten önümüzde çok kapsamlı bir Bakanlığınız var yani on dakika içerisinde bu Bakanlık bünyesindeki çalışmaların hangisine değinebileceğimiz konusunda kararsızlıklar yaşadık, bunun altını çizmem gerekiyor. Ama şöyle birkaç başlık altında ben de bazı konulara değinmek istiyorum, dikkatinize sunmak istiyorum.

Öncelikle Bakanlığınızın bütçesiyle ilgili sorumu sorarak başlamak istiyorum: 2019 yılında Bakanlığa ayrılan 5,6 milyar Türk lirası başlangıç ödeneğinin ağustos ayı sonuna kadar 2,4 milyar lirasının kullanıldığı görülüyor. Cari transferlerdeki kullanım oranına baktığımızda da sekiz aylık dönemde yüzde 31’i kullanılmış, yüzde 31’de kalmış yani 3,7 milyar TL düzeyindeki ödeneğin 1,1 milyar liralık kısmı kullanılmış. Şimdi, ülkedeki kriz ortamına baktığımızda, esnafımızın, ihracatla, ticaretle uğraşan insanlarımızın, firmalarımızın, şirketlerimizin bulunduğu, ticaret yapmaya çalıştığı bu kritik ortama baktığımızda bu destekler acaba onlara yeterince verilebiliyor mu? Desteklerin onlara yeterince verilmediğini düşünüyoruz. Bu destekler verilemiyorken bu bütçenin bu kadar eksik kullanılmış olmasının bir açıklamasının olacağını düşünüyorum ben. Yani bu bir olağanüstü durum mu, bir öngörüsüzlük mü, nedir, ne değildir, bunun cevabını almak isteriz.

Bütçeniz de küçülmüş; 2019’da genel bütçeden yüzde 0,6 pay alırken bu yüzde 0,5 paya düşmüş. Bunları açıklarsanız seviniriz.

Bir soruyla devam edeceğim ben konuşmama. ABD Ticaret Bakanı Wilbur Ross Eylül ayında Türkiye'ye beş gün süren bir çalışma ziyaretinde bulunmuştu. Bu görüşme -beş gün süren uzun bir ziyaret, altını çiziyorum-sadece ticari ilişkilerin geliştirilmesine dair bir görüşme miydi? Yani o dönem basına da yansıyan ticaret hacminin 20 milyar dolardan 100 milyar dolara çıkarılması gibi bazı şeyler oldu. Ama bu ticaret hacmi -biz mal mı alacağız, mal mı satacağız- hangi yönde bir ticaret hacmi? Yani burada kazanan kim olacak, Türkiye mi olacak, Amerika mı olacak? Bu süreçte S-400'lerle ilgili konular görüşüldü mü? Bunları da cevaplarsanız çok teşekkür ederim.

Türkiye'nin ticareti açısından önemseyeceğim bir başlıkla devam etmek istiyorum; e-ticaret. Dünyada küresel e-ticaret pazarı 3,5 trilyon dolara doğru gidiyor, bunu biliyoruz. Sayın Bakanım, 2018 yılı bütçe görüşmelerinde konuşmanızda şöyle demiştiniz: "Dünyada ticaretin değişen koşulları, artan rekabetçilik ortamı ülke olarak bizim de durmaksızın gelişmemizi, idari ve fiziki yapımızı yenileyerek değişen koşullara hızla uyum sağlamamızı gerekli kılıyor." Bu şekilde bir söyleminiz olmuştu. Şimdi, ülkemizde küresel e-ticaret için elverişli koşullara ve ciddi bir potansiyele sahip olduğumuz bir gerçek. Fakat burada şöyle bir durum var: Biz iktidarın getirdiği bir dijital hizmet vergisi kanununu görüştüğümüzde, Komisyondan geçti, Genel Kurulda şu anda. Yani ekonomik getiri açısından düşündüğümüzde, ülkemizin e-ticaretinin geliştirilmesi mi yoksa bu ticaretten elde edilecek vergi mi öncelikli, sizin bu konuda görüşleriniz alındı mı o süreçte? Çünkü sektör raporlarına baktığımızda, kâr marjının çok düşük olduğu bu alanda faaliyet gösteren uluslararası e-ticaret şirketlerinin net kazançlarının yüzde 1,5 olduğu ifade ediliyor. Bu alanda verginin konusuna giren hizmetlerden elde edilen hasılat üzerinden yüzde 7,5 oranında vergilendirilmesi ülkemizde e-ticaretin gelişimini ve yapılacak olan yatırımları olumsuz etkileyecektir diye düşünüyorum, sizin bu konudaki görüşlerinizi de duymak isteriz.

Bir de e-İhracat Stratejisi ve Eylem Planı'nın uygulanabilirliği noktasında hangi aşamadayız? 2018-2020 döneminde açıklanmıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Bir yanlışlık mı oldu Sayın Başkan?

BAŞKAN – Beş dakikaya ayarlıymış.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Beş dakika daha sürem var yani.

BAŞKAN – Var, var, beş dakika, bir de ilave süre isterseniz de veririm efendim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tamam, teşekkür ederim.

Şimdi, ülkemizde yaşanan bir sıkıntı çok önemli bir sıkıntı. Ülkemizde bir beyin göçü yaşıyoruz yani dış ülkelere gönderiyoruz insan kaynağımızı. Bu konuda Bakanlık olarak sektörde ne gibi destekler veya ne gibi önlemler alacaksınız, ne gibi önlemler alıyorsunuz, bunları da tekrar bizimle paylaşırsanız seviniriz. Yani dijital bir dönüşüm sağlamamız gerekirken vergi kanunlarıyla bu sürece başlamak ya da devam etmek ne kadar doğru?

Şimdi, yine Sayın Bakanım, katma değeri yüksek ürünlerle küresel değer zincirindeki yerimizi sağlamlaştırmaktan bahsetmişsiniz geçen yıl. Oysa bugün yüksek teknolojlü ürün ihracatında dünya ortalaması yüzde 24,4'ken bizde 3,6. İhracatımızın toplam dünya ticareti içindeki payı da azalmakta yani yüzde 1'in üzerine maalesef çıkamamakta. Mesela, bir örnek vermek istiyorum: Kilogram başına ortalama ihracat değeri dolar olarak 2008'de 1,54'ken 2009'da, krizin teğet geçtiği dönem 1,18'e düşmüş, 2018'de 1,29'a gerilemiş, arada artmış, 2011'de 1,43; 2014'te falan ama bir gerilememiz var bizim bu noktada, 2019 tahminleri de 1,10 olarak görülüyor, onu da hep birlikte göreceğiz. Mesela, Japonya'da kilogram başına ihracat 4 dolarken, Almanya'da 3,7; Güney Kore'de 2,5 yani arada çok

ciddi farklar var, bunun da altını çizmek gerekiyor. İhraç ettiğimiz malların kilogram başı değerinin kriz dönemlerinde daha da düştüğünü görüyoruz. Tabii, bu arada ihracatla ilgili başka bir sorun daha yaşıyoruz, pazarları korumak için daha ucuza ihracat yapıyor ve Türkiye rekabet gücünü maalesef kaybediyor, özellikle narenciye ihracatı fiyatları diğer ülkelerin çok gerisinde; bu ülkelere Çin'i, İspanya'yı ve Mısır'ı da örnek olarak verebiliriz.

Şimdi, bir karşılaştırma daha yapmak istiyorum ben. Mesela, 1 kilogram bilgisayarı 600 dolardan, akıllı telefonların kilosunu 2-3 bin dolardan ithal ediyoruz. Orta, üst teknoloji ihracatımız yüzde 34,5'ken dünya ortalamasına baktığımızda bunun yüzde 36,7 olduğunu görüyoruz; düşük teknoloji ihracatımız ise yüzde 33,7'yken dünya ortalamasının yüzde 23,9 yani dünya ülkelerinden düşük teknoloji ihracatımız çok daha yüksek, aradaki makas çok daha açık. Bunun da önemli bir veri olduğunu açıkçası düşünüyorum. Dünyada gelişmekte olan ülkeler Güney Kore gibi gücünü yüksek teknoloji ürün ve markalaşmaya borçluyken tabii ki AR-GE yatırımlarına da çok ciddi oranda pay ayırıyorlar ama bizim AR-GE'ye ayırdığımız paya baktığımızda, millî gelire oranda yani yüzde 1, hatta altında seviyelerdeyiz. Şimdi, AR-GE payının düşüklüğü de ülkemizde çok ciddi bir problem. Sizin bu noktada öngörüleriniz ya da önlemlerinizi, uyarılarımız oluyor mu, bu konuda nasıl önlemler alıyorsunuz? Bu sizi de çok ciddi etkiliyor çünkü ürettiğimiz ve ithal ettiğimiz ürünlerin katma değer açısından karşılaştırılmasına da bakmak gerekiyor.

Dış ticaret verilerinde dış ticaret açığının azalmasını geçtiğimiz günlerde basın açıklamanızda da olumlu bir değişim olarak göstermişsiniz, 2019 Ekim ayında karşılama oranının yüzde 86 olduğunu ifade etmişsiniz. Ama şimdi ithalatın azalmasından kaynaklı bu oranda artış olup bu durum normal bir ithalat azaltmasından kaynaklı görünmüyor. Bu rakamlar iyi bir gösterge gibi görünse de durum hiç de öyle değil çünkü ihraç edeceğimiz ürünleri üretmek için ara mal yani ham madde ithalatı yapan bir ülke durumundayız, bu bizim gerçeğimiz. Üretim yapmak için ithal edilen sermaye malları ithalatının 2016'dan 2018'e kadar ihracat içindeki payı yüzde 18'den yüzde 13'e düşmüş, bunlar önemli veriler. 2019 yılında yine önemli bir tespit, bu özellikle vatandaşımızı, ticaret yapan insanlarımızı çok ilgilendiriyor: 63 milyar dolar olan şirketlerin döviz açığı 2018 yılı Ağustos ayı itibarıyla 215 milyar dolar olmuş. Bunlar çok ciddi rakamlar ve şirketlerin ciddi anlamda da borçlandığını gösteren rakamlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir saniye efendim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, maalesef tutarsız ve yanlış dış politikamız var, derinlemesine girmeyeceğim, tekrar burada bir tartışma açmak istemiyorum ama bu, ülkemizin ticaretini de -bizim dış politikadaki yanlışlarımız- ciddi anlamda etkiliyor. Örneğin, Suriye politikası nedeniyle Suriye üzerinden Orta Doğu ülkeleriyle ticari ilişki geliştiren illerimizin ihracatlarında azalma, pazar kaybı ve ticari ilişkilerinin azalması olduğunu da çok iyi biliyoruz. Yani bunlar hakikaten ticaretimizde önemli konular.

Bir başka başlığa da değinmek istiyorum. Süre az olunca, konu çok olunca çok fazla derinlemesine giremiyoruz ama gümrüklerde kaçakçılık ve yolsuzlukla mücadele, konuşmanızda da bu konudaki çabalarınızdan bahsettiniz ama Türkiye de Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün 2018 yılı Yolsuzluk Algı Endeksi'nde 180 ülke arasında 41 puanla 78'inci sırada yer alıyor. Bu veri de kayıtlara düşsün, bu önemli bir veri. Buradaki sıralamamızın artık yükselmesi gerekiyor.

Geçmişte yaşadığımız bazı olaylar var, bu konuda bundan sonrasıyla ilgili... Mesela Kurban Bayramı öncesinde sahte veterinerlik, veteriner sağlık sertifikalarıyla İspanya'dan canlı hayvan ithalatı yapıldığı Tarım ve Orman Bakanlığının İskenderun Limanı Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğüne gönderdiği yazıdan anlaşılmıştı.

Çok örnek var, hepsine giremeyeceğim ama Sayıştay raporlarına konu olan hemen bir tanesini daha söyleyeyim, 2018 yılında ülkeye giriş yapan 13.420 büyükbaş hayvandan 1.637 adedinin karantinada ölmüş olması, bu hayvanlarla ilgili ihracatçı ülkede yeterli tetkikler yapılmadığı kanaatinin oluştuğu belirtilmişti.

Sayıştay raporlarını biz önemsiyoruz, çok da güzel bir rapor hazırlamış Sayıştay. Ben teşekkür ediyorum Sayıştay denetmenlerine buradan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çok kısa bir süre daha istiyorum Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bunlar önemli sorunlar gerçekten. Aslında burada sizin diğer bakanlıklarla olan iletişiminiz, iş birliğiniz ne durumda bunu sorgulamamız lazım. Bu konuda birlikte hareket edebiliyor musunuz? Bunlar çok önemli.

Sayıştay raporlarıyla ilgili de birkaç cümle söylemek istiyorum Sayın Başkan izinle. Şimdi, Sayıştay raporlarında -Sayın Kuşoğlu da belirtmişti-“denetim görüşünün dayanakları”, işte 8 tane bulgu tespit edilmiş Sayıştay tarafından, diğer taraftan; 7 tane bulgu da denetim görüşünü etkilemeyen” şeklinde ifade edilmiş. Şimdi, ben raporları incelediğim zaman, bu bulguların çoğunun 2017'den geldiğini gördüm. 2017'deki bulguların bir kısmı giderilmiş, Sayıştay raporunun arka tarafında onu görüyoruz ama bu denetim görüşü dayanakları, 8 tane bulgu var, 7 tanesi 2017 yılından bu seneye devretmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yine, aynı şekilde, diğer 7 tane bulgunun 6 tanesi 2017 yılından devretmiş. Şimdi, Sayın Bakan bunlar gerçekten ciddi bulgular, detaylarına giremeyeceğim bunların ama baktığınız zaman muhasebeleştirilmede çok ciddi eleştiriler var. Bunlar neden düzeltilemiyor? Verilere baktığımızda bazı bulguların bazı mali tablolarda gösterilmediğini görüyoruz. Örneğin çok kısa bir, bulgu 4'ten bahsedeceğim. “Ticaret Bakanlığı tarafından ihracatçı birlikleri müşterek hesabından kullanılan tutarın Bakanlık mali tablolarında izlenmemesi.” Burada 58 milyar 835 milyonluk –küsüratını bırakıyorum- bir rakamdan bahsediyoruz. Yani bunların mali tablolarda gösterilmemiş olması ve daha birçok şey var, çok detayına giremeyeceğim burada. Sayıştayın birtakım denetim kurallarıyla sizin muhasebesel işlemlerinizin birbiriyle uyumlu olmadığı görünüyor. Peki, bu nereye kadar devam edecek?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım efendim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkanımıza da hakikaten teşekkür ediyorum, bu konuyu, önemini vurguladı. Gerçekten önemli, biz artık bunları incelemek, bunları görmek, bunları konuşmak istemiyoruz. Şöyle de bir şey oluyor: Bu kadar kapsamlı ve büyük bir Bakanlığınız var, altında birçok kurum var, birçok işle uğraşıyorsunuz, daha kendi Bakanlığınızın içindeki işleyişleri

düzeltemeden bu hedeflediğiniz çalışmalarını nasıl doğru şekilde yapacaksınız? Bunu da o zaman sorgulamak gerekiyor. Lütfen bu iç düzenlemelerinizi yerine getirin ve seneye –nasıl diyeyim- daha güçlü bir Bakanlık görelim karşımızda.

Başarılar diliyorum.

Bütçeniz hayırlı uğurlu olsun.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Emecan.

Sayın Özdemir, buyurun lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli üyeler; evet, Ticaret Bakanlığı gerçekten geniş kapsamlı, bütün hatiplerin de söylediği gibi. Burada benim de dikkat çekmek istediğim husus -geçen konuşmamda da söyledim- Sayın Bakan özellikle yeni ekonomi politikalarında ihracat temelli bir büyüme önceleniyor. Geçen de söyledim ben ama burada da ihracattaki yapısal değişim noktasında bir farklılık yani yapısal bir değişimden kaynaklı bir büyüme var, siz de “Yüzde 2,9’luk büyümeye katkı.” dediniz ama dış ticaret hadleri var. Bunu Cumhurbaşkanı Yardımcısına da iletmiştik, gerçekten burada ticaretin ithalat ve ihracat yapısına baktığımız zaman orta ve düşük teknoloji yoğun ürün grubundan çıkamadık. Doğal olarak da bu yapısal değişimi sağlamadan... Ki bunu veriler de söylüyor, Cumhurbaşkanlığı programında ihracatta bir büyüme var ama sanayi büyümesinde bir farklılık yok, bunu dikkatinize sunuyorum. Ama Sayın Bakan hiçbir veride dış ticaret hadleri verisini hiçbir kurum kullanmamış yani hiçbir istatistikte ne Cumhurbaşkanlığı programında ne de genel bütçe sunuşunda kullanmamış. Bu konuda biraz daha detaylı bilgi verebilir misiniz? Çünkü o bir teknoloji açığında olduğumuzu gösteriyor. Bu dönemki vurgu bütçelerde dış ekonomik belirsizlikler, küresel faktörler. Sizin Bakanlığınızı bu çok ilgilendiriyor ancak sizin Bakanlığınızı ilgilendiren ve özellikle sizin üzerinde durmanız gereken konular: İç ekonomik kırılmalıklar, belirsizlikler, işte dış politikadaki belirsizlikler, ikili ticari ilişkiler, ikili ekonomik ilişkiler –birazdan bahsedeceğim- Avrupa Birliğiyle olan çıkmaz ki en büyük ticaret ortağımız. Bunlara özellikle yatırım ortamının iyileştirilmesi noktasında, evrensel kabul görmüş noktalarda geriye gidış, hukuk, adalet, demokrasi, bağımsız kurumların işleyişı görüntüsünden baktığımız zaman, salt niceliksel, sayısal bir artışın hiçbir etki yaratmayacağını belirtmek istiyorum.

Avrupa Konseyinin 2019 Türkiye raporu var, muhtemelen detaylı olarak bakılmıştır. Burada gümrük birliğiyle ilgili önemli ciddi sorunlardan bahsediyor. Gümrük birliği kapsamındaki yükümlülüklerin dikkate alınmayarak kamu alımları, yatırımlar, zorunlu yerleştirme planları ve AB dışı ülkelerden yapılan ithalata uygulanan ilave gümrük vergileriyle ilgili ticari engeller uygulandığını söylüyor. Nedir bunlar? Kime, hangi ülkelere uygulanıyor bu? Önemli bir tespit yapıyor “İşleyen bir piyasa ekonomisinin varlığına ilişkin endişeler...” Bu uluslararası ticaret ve yatırımlarda önemli bir veridir ve burada “ciddi endişe” diyor, bu kavramı kullanmıştır.

“Dış finansman koşullarında ciddi bozulmalar var, kırılmalıklar var.” diyor.

“Fiyat oluşumlarına müdahale, döviz kullanımına getirilen kısıtlamalar Piyasaların işleyişini olumsuz etkiliyor diyor yine, rapordan bahsediyorum size ve ticaret ortamını da bozduğunu söylüyor.

Personelin bağımsızlığından yani bürokratik noktadaki kurumsal bağımsızlıktan bahsediyor. Temel ekonomik kurumların bağımsızlığıyla ilgili de yine endişeleri de eklemiş buluyor.

Denge denetleme mekanizmasının zayıfladığı ve maalesef yeni sistemin de getirdiği birtakım sorunları da rapora eklemiş.

Hukukun üstünlüğü konusuna vurgu yapmış yani ticaret ve yatırım ortamının iyileşmesi noktasında. Bunları yine dikkatinize sunmak istiyorum.

Gümrük birliğiyle ilgili tespitler var. Gümrük birliğinin güncellenmesi konusu uzun süredir gündemde. Avrupa Birliği Uyum Komisyonu olarak değerli bürokratlarımız da bize bu konuda bilgiler vermişti, görüşmüştük ama geldiğimiz sürece baktığımız zaman, Sayın Bakan, gerçekten bu yeni Komisyonla görüşmeler yapacağımızı söylediniz. Komisyonun aslında 2016'da bir tavsiye kararı vardı Konseye. Konsey oy birliğiyle karar verecek, bu ciddi bir durum ama bizim Avrupa Birliğiyle genel siyaseten ilişkilerimiz giderek kötüye gidiyor.

Sizin sunumunuzda dikkat çeken bir terim var "ticaret diplomasisi" bu gerçekten değerli bir şey ama bizim dış politikada genel diplomamız gerçekten Avrupa Birliğiyle dahi, resmî aday olduğumuz yapıyla dahi giderek kötüleşiyor ve kopma noktasına geldi. Biliyorsunuz, geçen yıl mart ayında üyelik müzakerelerimiz durduruldu ve Gümrük Birliğinde bir ilerleme kaydedilemeyeceği vurgulandı.

Diplomasiden bahsettiniz, biz daha yanı başımızdaki Avrupa Birliğine almış olduğumuz kararları dahi anlatamadık. Avrupa Birliğinin 22 Ekimde -yeni kurumsal yapısından bahsediyorum Sayın Bakan- Türkiye'ye yaptırım kararı -kınama, tasvip etmediğimiz, kabul etmediğimiz, kesinlikle kabul etmediğimiz- Türkiye'nin Avrupa iç pazarına erişiminin engellenmesi ve gümrük birliğinin askıya alınması ve yaptırımlar.. Biz güncelleme derken karşı taraf bize yaptırım... Yani biz ticaret diplomasisi noktasında bunu o kurumsal yapıya ya da o ticaret komitesine... Avrupa Birliği ve gümrük birliğiyle ortak bir komitemiz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özdemir, lütfen tamamlar mısınız.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İzninize sığınarak...

Avrupa Birliğiyle işleyen kurumlarımız var yani her iki tarafın temsil edildiği masalar var. Orada dahi bu kurumlara anlatılamadı mı bunlar ki böyle ağır yaptırımlarla karşı karşıya kaldık.

Brexit konusu önemli. Bu hafta içi de bir sunuş olacak bizim Komisyonumuza. Bu konuda sürekli sorduğumuz soru, cevap Sayın Bakan, "Bir çalışma grubu var, ticari olmayan konularda çalışıyor." Ne çalışılıyor? Ne aşamadayız biz? Gerçekten, hangi konu başlıklarında bizim İngiltere'yle ticaret ilişkilerimiz hangi noktaya taşınacak? Sanırım Brexit kaosu da kısa zamanda çözülecek gibi. Biz ne noktaya getirdik, bunu sormak istiyorum.

Rekabet Kurumuyla ilgili bir bilgi verecektim.

BAŞKAN – Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Rekabet Kurumunun çalışmaları tabii önemli. Bir güncellemeden bahsetmişsiniz. Burada Rekabet Kurumu Başkanı yok sanırım, kendisi yok ama şöyle söyleyeyim... Soru kısmında sorayım Rekabet Kurumuna.

Bir de Ticaret Bakanımıza şunu söyleyeyim: Sayıştay bulguları gerçekten şaşırtıcı, değerli hatipler de belirtti. Sürekli, mali tabloların izlenmesinde, muhasebeleştirilmesinde, tahakkuk ve ceza tutarlarının muhasebeleştirilmesi konusunda, gerçekten ilginç bir şekilde bu konuya vurgu yapılmış. Nedir bu sorun Sayın Bakan? Bu rakamların tespiti ya da kurallara uygun muhasebeleştirilmesi noktasında nasıl bir sorun var, bunu da sormak istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, niye Rekabet Kurumu Başkanımız yok.

BAŞKAN – Burada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nerede?

BAŞKAN – Lavaboya gitme izni yok mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, hayır şunu söylüyorum...

BAŞKAN – Lütfen arkadaşlar... Garo Bey, bir dakika önce buradaydı arkadaşımız ya, lavaboya gitmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kurum başkanları izin istediğinde ara veriyorsunuz normalde de, ondan dolayı.

BAŞKAN – Ne zaman verdim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakan da istediğinde...

BAŞKAN – Kurum başkanı istediğinde ne zaman ara verdim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O bağımsız bir kurum, onun da bütçesi var, sunum yaptı. Bir bakan da isterse ara veriyorsunuz çünkü bakan olmadan olmuyor.

BAŞKAN – Şöyle: “Bakan olmadan olmuyor.” diye bir şey yok, Bakan Yardımcısı var. Dün oldu mesela, Meclis Başkan Vekilimiz çıktı, tekrar girdi. Bakan Hanımın da ihtiyacı varsa çıkar, tekrar girer. Bunda bir sıkıntı yok ama orada görmeyince arkadaşısı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz hep “teamül” diyorsunuz ya, o da bir teamül, bakan izin istediğinde ara veriliyor genelde.

BAŞKAN – Gelin, burayı siz yönetin Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teamülleri hatırlattım.

BAŞKAN – Bizler çıkalım, siz konuşun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, estağfurullah.

BAŞKAN – Gelin, yönetin siz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Estağfurullah, teamülü hatırlattım.

BAŞKAN – Vereyim burayı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teamülü hatırlattım.

BAŞKAN – Sizi de görmek istiyorum, çok merak ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hemen kameraları çağırırım, canlı yayını açarım, bütün Türkiye izlesin derim, halk görsün.

BAŞKAN – Sayın Paylan yapar.

Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok Değerli Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarım, çok değerli, kıymetli bürokratlar, Komisyonumuz değerli üyeleri; ben de sizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Öncelikle Mevlit Kandili'mizi kutluyorum. Biliyorsunuz yarın da 10 Kasım. Mustafa Kemal Atatürk'ü buradan rahmetle ve minnetle anmak istiyorum.

Bakanımız geçen hafta Denizli’deydi, ekim ayı ihracat rakamlarını açıklaması münasebetiyle. Aslında orada da söyledik, geçtiğimiz şu bir buçuk yıla şöyle bir baktığımızda, Sayın Bakanımızın önderliğinde, iş insanlarıyla birlikte, ne kadar, ne derece kol kola çalışıldığını ve onun meyvelerini gördük. Ülkemizin ve dünyanın ticareten yaşamış olduğu iç ve dış şokların gölgesinde ihracat rakamlarına baktığımızda çok başarılı bir yıl geçirdiğimizi düşünüyorum. Ben bu anlamda Sayın Bakanımızı ve ekibini tebrik etmek istiyorum gerçekten.

Tabii, Bakanımızın sunumuna baktığımız zaman da evet, alanı çok geniş olan bir bakanlık. Bir anlamda da kadın bir bakan olması münasebetiyle –ben kendisine öyle bakmıyorum- ayrıca, hassaten bir teşekkür etmek istiyorum. Böyle ağır bir bakanlığı bu kadar güzel bir performansla yönettiği için de ayrıca kendisini tebrik ediyorum. Genel olarak baktığımızda da Bakanlığımızın hazırlamış olduğu şu sunuşunda Bakanlığımız aslında bütün dünyadaki değişimleri, gelişmeleri, konjonktürel yapıları güzel bir şekilde analiz ederek bunlar neticesinde yeni projeler –biraz sonra sunumumda da bahsedeceğim- yeni önlem planları almış durumdadır.

Tabii, ticaret önemli ama ticaret sadece içte olursa değil, önemli olan dış pazarlara da açılmak. Türkiye de konum itibarıyla bu anlamda çok zengin bir ülke. Bu kapsamda dikkatinize sunmak isterim ki ülkemizin ihracatı 2001 yılında sadece 31 milyar dolardı, bugün ise ihracatımız 2018 yılı itibarıyla 168 milyar dolara ulaştı. 2019 Ekim ayı itibarıyla, ihracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 86,5’e çıkmıştır. Bu, bizim dış ticaret açığımızı, dış finansman ihtiyacımızı azaltmakta ve cari dengeye önemli katkı sunmaktadır. Tabii, bu süreçte müsaadenizle birkaç rakam daha sunmak istiyorum: İhracatımızı daha da çeşitli ve rekabetçi hâle getirmek için Avrupa Birliği dışı pazarların ihracatımız içerisindeki payını 2002 yılındaki yüzde 43,3 oranından 2018 yılında yüzde 50 mertebesine taşıdık. 2002 yılında ihracatımızın yüzde 50’sini AB’ye ve yüzde 4,7’sini Afrika ülkelerine, yüzde 9,5’ini yakın ve Orta Doğu ülkelerine gerçekleştirirken 2018 yılında söz konusu bölgelerin toplam ihracatımızdan aldığı pay sırasıyla yüzde 50, yüzde 8,6 ve yüzde 17,5 olarak gerçekleşmiştir. 2002 yılında sadece 9 üründe 1 milyar doların üzerinde ihracat yapabilirken bugün itibarıyla bunu 29 ürüne taşıdık. 2002 yılında 1 milyar doların üzerinde ihracat yaptığımız ülke sayısı 8 iken 2018 yılı itibarıyla bunu 39’a yükselttik. Yine, 2002 yılında 1 milyar doların üzerinde ihracat yapan il sayısı 5 iken Bakanlığımızın çalışmaları neticesinde 2018 yılı itibarıyla 16’ya yükselmiş durumda. Ülkemiz küresel ihracattan 0,6 pay alırken 2018 itibarıyla bunu 1,5 kat yükselterek 0,9’a taşımıştır. Tabii ki yeterli midir? Değildir ama görüyoruz ki Bakanlığımız bununla ilgili çok yoğun mesai harcıyor. 2002 yılında 3,7 milyar dolar olan motorlu kara taşıtları ihracatımızı 2018 yılında yaklaşık 7’ye katlayarak 26,8 milyara ulaştırdık. Bütün bu gelişmelerin sonucunda dış kırılmanın önemli göstergelerinden biri olarak kabul edilen cari işlemler açığının gayrisafı yurt içi hasılaya oranı 2018 yılına göre 2 puanın üzerinde bir iyileşme göstererek yüzde 3,4 olarak gerçekleşmiştir.

1992-2002 döneminde 11,6 milyar dolar doğrudan yabancı yatırım çekebilen ülkemiz, bu büyüklüğü 2003-2018 döneminde 18 kattan fazla artırarak 208,9 milyar dolar yabancı sermayeyi çekmeyi başarmıştır. 2002 yılı sonunda 28,1 milyar dolar düzeyinde bulunan altın dâhil brüt döviz rezervlerimizi Kasım 2019 tarihi itibarıyla 101,1 milyar dolara ulaştırdık. 1,3 milyar dolar düzeyinde bulunan altın rezervlerimizi de 25,9 milyar dolar düzeyine ulaştırmış bulunmaktayız.

Tabii, Sayın Bekaroğlu’nun da bahsettiği bu süreci söylemek istiyorum, diyor ki: “Vergilerin yüzde kaçını faize gidiyor?” 2002 yılında yüzde 85 küsur olan gelirlerimizin faizi karşılması bugün itibarıyla yüzde 15 oranındadır, bunu da belirtmek istiyorum.

Tabii, bilindiği üzere, On Birinci Kalkınma Planı –somutlaştırılan- ülkemizin kalkınma hedefleri, ihracata dayalı istikrarlı bir büyüme modeli çerçevesinde belirlenmiştir. Bu kapsamda, 29 Ağustos 2019’da Sayın Bakanımız tarafından kamuoyuyla paylaşılan İhracat Ana Planı’nın tüm ihracat camiası için önemli bir yol haritası ortaya koyduğunu vurgulamak istiyorum. İhracat Ana Planı çağın gereklerini ve On Birinci Kalkınma Planı, Yeni Ekonomi Programı gibi temel politika belgelerini dikkate alarak hedef ürün, hedef ülke, yeni ve yenilikçi ihracatçı yaklaşımı ve küresel tedarik zinciri bakış açısıyla hazırlanmış ciddi bir çalışmadır. Bu planla, mevcut ve yeni pazarlarımızda ticari ilişkilerimizin geliştirilmesi ve derinleştirilmesi hedeflenirken yeni nesil serbest bölgelerle teknoloji yoğun ve katma değeri yüksek ihracatın artırılması, ihracatın tabana yayılması ve dış ticaret süreçlerinde gelişen teknolojilerden yararlanılması, ihracat desteklerine ve finansman imkânlarına yeni yaklaşımlar getirilmesi gibi pek çok alanda politika hedefleri ortaya konulmuştur. Bu anlamda Sayın Bakanımıza teşekkür etmek istiyorum.

Yine, bu çerçevede, Kolay İhracat Platformu –benim de gerçekten önemseydiğim- önümüzdeki günlerde Bakanlığımız tarafından firmalarımıza sunulan önemli hizmetlerden biri olacaktır. Firmalarımıza özel dış ticaret stratejisi oluşturmaya yardımcı olacak bilgi ve yönlendirmenin tek noktadan yapılacağı bu platformun temel amacı, ihracatçımızı bilginin gücüyle daha da rekabetçi hâle getirmektir.

Benim altını çizmek istediğim diğer bir konu ise Bakanlığınız tarafından ihracatı tabana yayma politikaları kapsamında “Türkiye Kadın ve Genç Girişimci Ağı” “İhracat Akademileri” ve “Melek Yatırımcı Ağı” gibi oluşumlar yoluyla kadın ve genç ihracatçı sayımızın artırılması sürdürülebilir ihracat artışına katkı sağlayacak diğer önemli çalışmalardır.

Özellikle burada ben Sayın Bakanımıza tekrar teşekkür etmek istiyorum. Sayın Beştaş bahsetti, kadınlarla ilgili aslında birçok konuyu doğru söyledi ama en sonunda şöyle söyledi “Asıl amaç kadının sanayide ve ticaretteki sayısını azaltmak mıdır?” diye bir soru sordu. Aslında bunun çok yanlış bir soru olduğunu düşünüyorum. Sayın Bakanımızın da kadınlar ve gençler için Kadın ve Genç Girişimci Daire Başkanlığı kurmasıyla, biraz sonra EXIMBANK’ta yine kadın girişimciler için kurulan destek, finansman projeleriyle bunları da ifade edeceğim ama böyle bir bakış açımızın olmadığını gösterdiğime inanıyorum. Kendisine de buradan çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca, hepimizin bildiği gibi ihracat yapan firmalarımız için finansman ayağı da oldukça önemlidir. Bu bağlamda, Ticaret Bakanlığının bağlı kuruluşu olan EXIMBANK çok büyük önemi haizdir. EXIMBANK hâlihazırda bankacılık sektörü tarafından verilen ihracat kredilerinin yarısından fazlasını yani yüzde 53,2’sini tek başına sağlamaktadır. Bankanın müşterilerinin yüzde 72,7’sini KOBİ’lerimiz oluşturmaktadır. 2019 yılı sonunda ise bu oranın yüzde 73’e çıkması hedeflenmektedir.

Yine EXIMBANK’ın ihracatçılarımıza sağladığı katkıya daha yakından baktığımızda, 2019 Ocak–Ekim döneminde 22,3 milyar doları kredi, 14 milyar doları ihracat kredi sigortası desteği olmak üzere toplamda 36,3 milyar dolarlık finansman imkânı sunduğunu görmekteyiz. 2020 yılı sonunda ise bu desteğini 53,75 milyar dolara çıkarmayı hedeflemektedir. Böylelikle Türkiye ihracatının 2019 yılında yüzde 27’sine, 2020 yılında ise desteğini artırarak ihracatımızın yüzde 28’ine destek olunacaktır.

Sayın Kuşoğlu’nun sormuş olduğu EXIMBANK tarafından desteklenen ihracatçı sayısına da değinmek istiyorum. EXIMBANK tarafından desteklenen ihracatçı sayısı 2018 yılında yüzde 16’lık bir artışla 11.072’ye ulaşırken 2019 Eylül sonu itibarıyla bu sayı 11.626’ya ulaşmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ayrıca olumlu bulduğum birkaç konuyu daha ifade etmek istiyorum.

Finansman ürün çeşitlendirmesi hedefi kapsamında TÜRK EXIMBANK tarafından 6 yeni program uygulamaya konulmuştur. Bunlar, Leasing Şirketleri Kredi Programı, Finansal Kuruluşlar Alıcı Kredisi Sigortası, Kadın Girişimci İhracat Destek Kredisi, Genç Girişimci İhracat Destek Kredisi, Ekonomi Değer Kredisi, İVME Finansman Paketi. İVME kapsamında, yüksek, orta-yüksek teknoloji ürün ihracatına ve yerli malı yatırım harcamalarına kısa ve uzun süre seçenekleriyle kredi desteği sağlanmaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımız tarafından hâlihazırda uygulanan ihracat destekleri de günün rekabet koşullarına uygun olarak güncellenmekte ve yeni destek mekanizmaları uygulamaya geçirilmektedir.

Gerek mal gerekse hizmet ihracatında firmalarımız, ihracata hazırlık ve kurumsal kapasite kazandırılması, pazarlama ve pazarda tutundurma ve markalı ihracat gerçekleştirerek yüksek katma değer yaratılmasına yönelik marka ve TURQUALITY programlarından da yararlanmaktadır.

Arzu ettiğimiz sürdürülebilir ihracat yapısına ulaşmak üzere ülkemizde her seviyedeki ihracatçıya uluslararası rekabetçiliklerini doğrudan artıracak pek çok alanda Ticaret Bakanlığımızca bütçeden 2020 yılında ihracat destekleri kapsamında 3 milyar 780 milyon TL harcanması hedeflenmektedir.

Tabii, Ticaret Bakanlığımızın bünyesinde uluslararası ticaretin kolaylaştırılması, gümrük işlemlerinin hızlandırılması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

Buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

...kaçakçılığın da engellenmesiyle ilgili gerçekten yoğun bir mesai harcanmaktadır. Ben bu anlamda kendilerine çok teşekkür ediyorum.

Önemsediğim bir noktaya dikkat çekmek istiyorum: Bu gümrük kapılarındaki fiziki müdahalesiz kontrollerin vazgeçilmez unsuru olan, dünyada sayılı ülkeler tarafından üretilen ve çok büyük maliyeti olan X-Ray cihazlarını ülkemizde üretmek için Savunma Bakanlığıyla birlikte çalışmalarını sürdüren Ticaret Bakanlığına yerli ve Milli Tarama Sistemini yani (MİLTAR) üretme cesaretini gösterdikleri için de ben bir kez daha Sayın Bakanımıza çok teşekkür etmek istiyorum.

Aslında söyleyeceğim birçok şey var bu anlamda sözlerime burada son verirken ben bu bütçenin hazırlanmasında emeği geçen tüm Bakanlık çalışanlarına, Sayın Bakanımıza çok teşekkür ediyorum. Sizleri de saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Ök, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Kalaycı yerini Sayın Abdurrahman Başkan'a verdi.

Dolayısıyla Sayın Başkan, buyurun lütfen.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kıymetli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım, Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, Rekabet Kurumu Başkanı, değerli bürokratlar ve basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Mevlit Kandili'nizi tebrik ediyorum. Ebediyete intikalinin 81'inci seneidevriyesinde olan cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü de rahmet ve minnetle, saygıyla anıyorum.

Sayın Bakanım, Türkiye'nin geleceğinin belirlenmesinde en önemli faktörlerden biri olan ihracatın artırılmasına yönelik çabalarınızı tebrik ve takdir ettiğimi belirtmek istiyorum. İhracat, bilindiği gibi, mal ve hizmet ihracatı, dâhilde işleme ve reeksport olmak üzere 3 şekilde yapılmaktadır. İhracatımızın artırılmasında en kolay yöntemlerden bir tanesi de dâhilde işleme ve reeksporttur. Fakat bu konuda bazı sıkıntıların yaşandığını da burada belirtmek istiyorum. Özellikle dâhilde işleme ve reeksport kısmında, özellikle tarımsal ürünler ihracatında Tarım Bakanlığı ile aramızda koordinasyonda bazı sorunlar olduğunu belirtmek istiyorum. Özellikle tarımdaki zirai mücadele kısmında reeksport olarak gelen ürünlerin yani reeksportun, ihraç edilecek ürünlerin sanki Türkiye'ye giriyormuşçasına, Türkiye'de aynı işlemlerin yapılıp sağlık sertifikasıyla gelen ürünlerin tekrar yeniden yurt dışına çıkarken yeni sağlık sertifikası düzenlenmesi hem zaman kaybına hem de aynı zamanda maddi kayba sebep olmaktadır. Bu yüzden de bazı ihracatçılarımızın reeksportu Türkiye'de yapmayıp direkt aldığı ülkeden satması ve katma değerinin de o ülkede kalmasına vesile oluyor. O yüzden reeksport ve dâhilde işlemeyi bir sanayici ve ihracatçı olarak da çok desteklediğimi de belirtmek istiyorum.

Özellikle bu konuda örnek ülke olan Hollanda ki 758 milyar dolarlık ihracatının önemli kısmını reeksport ve dâhilde işlemeyle sağlamaktadır. Özellikle Rotterdam Limanı ve onun çevresindeki şehirlerin yaptığı ana işlem Çin'den ve dünyanın bir sürü ülkelerinden getirdikleri ürünleri orada millileştirerek dünyaya ihraç etmeleri ve bundan da çok ciddi anlamda katma değer sağladıklarını da belirtmek istiyorum.

İkinci konu da, sizin de katıldığımız G20 döneminde Japonya ve Çin seyahatimizde Pekin Büyükelçimizin bir sunumu oldu. 1,4 milyar nüfusa sahip olan Çin'de 360 milyon insanımızın yıllık 20 bin doların üzerinde gelire sahip olduğunu orada öğrendik. Ve artık Türkiye "Çin'den ne ithal ederim?"den ziyade "Çin'e ne ihraç ederim ki 2,1 milyar dolarlık ithalatından biz ne kadar pay alırız..." Çinli yetkililerin de buna açık olduklarını da bu görüşmelerde memnuniyetle öğrenmiş bulunuyoruz.

Bu yüzden, özellikle diğer bir konu da Antalya'mız tabii, bir Antalya Milletvekili olarak. Sizin de 9 Martta Antalya'yı ziyaret ettiğinizde serbest bölge ve limanla ilgili incelemeleriniz olmuştur. Antalya Limanı'mızın ve serbest bölgemizin küçük olması ve büyütülmesiyle ilgili size de taleplerimizi iletmıştik. Orada sunum da gerçekleşmişti. O yüzden Antalya Limanı'mızın ve Antalya Serbest Bölgemizin geliştirilmesi lazım. 2018 yılında Antalya'mızın 974 milyon dolar ihracatı, 891 milyon ithalatı vardır. Bu ithalatı ve 974 milyonluk ihracatı aslında gerçek rakamı yansıtmamaktadır çünkü ürünlerin bir kısmını, özellikle limanın pahalı ve limana gelen özellikle denizcilik hatları sayısının az olması sebebiyle Antalyalı ihracatçılarımızın önemli bir kısmı da Mersin ve İzmir üzerinden ihracatlarını gerçekleştirmektedirler. Çünkü tarım ürünleri bildiğiniz gibi yükte ağır ve pahada hafif ürünlerdir. Bu yüzden de liman masrafları ve navlun önemli bir katma değer oluşturmaktadır. O yüzden özellikle Antalya Limanı'mıza gelen hatların sayısını artırmak için limanımızı genişletmek ve serbest bölgemizi genişletmek de en önemli yapmamız gereken faaliyetlerin içerisinde.

Bir de, Antalya'mızda lisanslı depoculuk yapılmamaktadır. Antalya'mız için lisanslı depoculuk işlemlerinin de özellikle hızlandırılması gerektiğini de belirtmek istiyorum.

Sayın Bakanım, bugünkü bütçe sunumlarınızı memnuniyetle karşıladığımızı söylemek istiyorum. Bütçenizde çok güzel şeyler var ama özellikle bir konu için tebrik etmek istiyorum: Bütçeniz 5 milyar 752 milyon dolar ve bunun 3 milyar 780 milyon dolarını yani üçte 2'sini ihracatın ve ticaretin desteklenmesine ayırmışsınız. İhracata ve ticarete hangi gözle baktığınızı bir iş adamı olarak da görme imkânım oldu. Bu konudan dolayı da sizleri tebrik ediyorum ve bütçemizin de milletimize, özellikle Türkiye ticaretine, ülkemiz için, gelecek nesiller için ihracatımıza destek olması açısından hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, dolar olarak söyledi sayın hatip, düzeltirse iyi olur. Dolarize olmuş çok fena.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dolar dediniz.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Ha, pardon, bütçeyle ilgili. “5 milyar 752 milyon TL olan bütçenin 3 milyar 780 milyon TL’sinin...” düzeltiyorum.

BAŞKAN – Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanımız, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanımız, geldiğinizde, size bunu göstermişim. Esnaf, borcu borçla kapatıyor, sattığının yerine yenisini koyamıyor, kapısına kilit vurmamak durumunda kalıyor. Son bir yılda 34 bin esnaf kepenk kapattı ve ilk olarak esnafımız sicil affı istiyor çünkü kara liste sorunundan dolayı gerçekten çarklarını döndüremez hâle geldi.

Bir de, esnaf, borcu var diye sağlık hakkının kısıtlanmasını istemiyor Sayın Bakan; emeklilik priminde sigortalılarla eşit sayılmak istiyor, “Ben sıkıntıdayım, kriz var.” dediği zaman da “terörist” damgası yemek istemiyor. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu verilerine göre son beş buçuk yılda 470 bin esnaf kepenk kapattı. Ankara Sanayi Odası “Çok ağır kriz var, bu yılın sonunda krizin dibini bulacağız.” dedi ama Maliye Bakanımız maalesef “Krizden bahsedene profesörlerin, ekonomistlerin terör örgütlerinden farkı yok.” şeklinde bugün basına düşen bir cümle kurdu. Şimdi, şunu söylemek istiyoruz: “Kriz var, şirketler konkordato ilan ediyor.” dediğimiz zaman bizler terörist mi olacağız? Örneğin “Tarım Bakanının bir aile şirketine İzmir Torbalı’da, zeytinyağı fabrikasına icra geldi, kriz var.” dediğimiz zaman biz terörist mi olacağız? Bu ülkenin Bakanının bile aile şirketi eğer icraya maruz kalırsa vatandaşın vay hâline demektir. Sayın Bakan, “Çocuğuna pantolon alamadı.” diye intihar eden baba örneğini söylediğimiz zaman, “Bu ülkede kriz var.” dediğimizde gerçekten bizler terörist mi olacağız? Bunun takdirini kamuoyuna bırakıyorum Sayın Bakanım.

Değerli Komisyon üyeleri, esnaf ve sanatkarlar ülkemizin ekonomik ve toplumsal hayatında vazgeçilmez öneme sahiptir.

Küçük ve orta ölçekli işletmeler, ülkemizdeki işletmelerin yüzde 99’unu oluşturmakta, istihdamdaki payları yüzde 53, katma değerdeki payları yine yüzde 53 olarak hesaplanmaktadır. KOBİ’ler yatırımların yüzde 53’ünü, ihracatın yüzde 59’unu gerçekleştirmektedirler. KOBİ tanımı içinde yer alan işletmelerin yüzde 96’sı mikroölçekli işletme olarak adlandırılan 1 ile 9 kişinin çalıştığı işletmelerdir. Esnaf ve sanatkarlarımız, emek yoğun teknolojiyle çalışma özelliğine bağlı olarak ülke çapında istihdamı artırmaya ve işsizliği azaltmaya katkıda bulunmaları, talep değişikliklerine ve çeşitliliklerine daha kısa sürede ve daha kolay uyum sağlamaları, bölgeler arası dengeli gelişmeye ve büyümeye katkıda bulunmaları ve büyük sanayi işletmelerinin tamamlayıcısı durumunda olmaları ve yan sanayi olarak faaliyette bulunmaları nedeniyle önem arz etmektedir.

Esnaf ve sanatkarların durumunun iyi olması, işçi, memur ve çiftçinin gelirinin iyi olmasına bağlıdır. Hâlen esnafın en temel sorunu piyasalardaki talep daralmasının yarattığı azalan iş hacmi ve buna bağlı olarak ortaya çıkan sorunlardır. Sayın Bakan, zamanında borcunu ödeyememiş, birçok sıkıntı çekmiş esnafımız kara liste sorunu yüzünden krediye ulaşamıyor. Birçok banka, özellikle de özel bankalar, geçmiş dönemlerde kredi taksitlerini ya da kredi kartı borcu ödemesini bir gün bile aksatanları

kara listeye aldı. Bugün hiçbir yere bir kuruluş dahi borcu olmayan esnafa geçmiş yıllardaki ödemelerini aksattı diye kredi verilmiyor. Oysa esnaf ve sanatkârlarımız günümüz şartlarında finansman desteğine çok fazla ihtiyaç duymaktadır.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfının, Sosyal Güvenlik Kurumunun ve Türkiye İş Kurumunun verilerine dayanarak yaptığı hesaplamalara göre, Haziran 2019 itibarıyla son bir yıl içerisinde, 34 bin esnaf kepenk kapattı. Bundan dolayı istihdam toplam 428 bin azaldı. 2014'ten bu yana işlerini döndüremeyen neredeyse yarım milyon esnaf iflas bayrağı çekti. Elektriğe, doğal gaz, akaryakıtta yapılan zamlardan dolayı esnafın beli büküldü.

Sayın Bakan, esnaflarımızın sağlık yardımlarından yararlanmasına engel prim borcu süresi sorunu da çözümlenmelidir. Sorunun süre uzatımıyla çözülmesi yerine çözüm getirilmesi ve ülkemizin sosyal bir hukuk devleti olması sebebiyle öncelikli talepleri, sağlık hizmetlerinden prim borcu olup olmamasına bakılmaksızın tüm esnaf ve sanatkârlarımız ile ailelerinin yararlanabilmesidir.

Esnaf ve sanatkârlarımıza geriye dönük hizmet süresinde borçlanma hakkı verilmelidir. Prim ödeme gün sayısının 4/A'lı sigortalılarla eşitlenmesi sağlanmalıdır. Bir iş yerinin yirmi beş yıl kesintisiz faaliyet göstermesi hayatın olağan akışına da uygun değildir. Türkiye'de esnaf ve sanatkârların faaliyet sürelerinin kısalığı ve iflas etme oranlarının yüksekliği de göz önünde tutulduğunda 4/B'li sigortalıların prim ödeme gün sayısının 4/A'lı sigortalılarla eşitlenmesi hakkaniyetin gereği olacaktır. Prim ödeme gün sayısını doldurup yaşı bekleyen 4/B'li sigortalıların durumu düzenlenmelidir.

Esnaf ve sanatkârlarımız ayakta tedavilerde geçici iş göremezlik ödeneği almalıdırlar. Esnaf ve sanatkârlarımız hastanede yatmasa dahi hastalıkları sebebiyle evlerinde istirahat ettikleri günlerde iş yerlerini açamamakta ve gelir kaybına uğramaktadırlar. Kaldı ki, esnaf ve sanatkârlarımızın ödenmesi gereken çekleri ve senetleri hastalığı nedeniyle işe gidemedi diye ertelenmemektedir.

1986 yılından itibaren çırak olarak çalışmaya başlamış ve kısa vadeli sigorta primleri Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yatırılmış olan bu sigortalılar, uzun vadeli sigorta primlerini yatırmadığından bu süre emeklilik hesabında dikkate alınmamaktadır. Yapılacak yasal değişikliklerle, sigorta girişi yapılmış ve iş kazası ve meslek hastalığı sigorta primi yatırılmış olan bu kişilerin sigorta giriş tarihlerinin, uzun vadeli sigorta primlerinin yatırılması suretiyle çırak olarak çalışmaya başladıkları tarihin sigorta başlangıç tarihi olarak kabul edilmesi sağlanmalıdır.

Esnaf ve sanatkârlarımızın en önemli problemlerinden biri de krediye ulaşamamaktır. Kredi temini önündeki en önemli engellerden biri ise bankaların istediği yeterlilikte teminat gösterememektir. Teminat sorunu çözülerek bu işletmelerin ekonomiye sağladıkları katkı artırılmalıdır.

Kahvehane, çay ocağı, internet kafe ve emlakçı esnaflarımız KOSGEB desteklerinden yararlanamamaktadır. Esnaf ve sanatkârlarımızın KOSGEB desteklerinden yararlanması sağlanmalıdır.

Zincir mağazalar mahallelerin sokaklarına girdikleri gibi köylere de girmeye başladılar. Alışveriş merkezleri, büyük AVM'ler, büyük mağazalar ve zincir mağazalar karşısında varlıklarını sürdürebilmesi için, AVM'lerin, büyük mağazaların ve zincir mağazaların şehir merkezlerinde açılmasına kesinlikle izin verilmemeli, münhasıran içinde esnaf ve sanatkârların yer alacağı, özellikle kentsel dönüşüm, gelişim ve yenileme proje alanı ilan edilen yerler olmak üzere, devlet tarafından teşvik ve destek sağlanarak esnaf çarşıları yapılmalıdır.

Dünyanın hiçbir yerinde AVM ve zincir mağazaların yılın 365 günü saat 10.00 ile 22.00 saatleri arasında açık olduğu bir uygulama mevcut bulunmamaktadır. AVM, zincir mağaza ve büyük mağazaların yılda 365 gün ve günde on iki-on dört saat açık kalması buralarda çalışanların da İş

Kanunu'nda öngörülen yasal çalışma sürelerinin bir hayli üzerinde çalıştırılmasına yol açmaktadır. Bu durumun düzenlenmesi için ve çalışanların hukukunun korunması açısından da çalışma gün ve saatlerine Bakanlıkça bir düzenleme getirilmesi yararlı olacaktır.

İş yeri açılabilmesi için tahdit getirilmesi de önemlidir Sayın Bakan. Nüfus oranına göre, ekonomik yapıya göre, kültürel yapıya göre ve benzeri kriterler göz önüne alınarak bir planlama yapılmalıdır.

Gıda ürünlerinin birçoğunda toptan alınırken yüzde 1, perakende satarken yüzde 8 KDV uygulanmaktadır. Gıda ürünlerinin fiyatlarının ucuzlaması ve KDV uygulamalarındaki sorunların ortadan kalkması için gıdada tek oran uygulanarak hem toptan alıfta hem de perakende satıfta bu oran yüzde 1 olmalıdır.

Bilindiği üzere, dünyada en yüksek akaryakıt fiyatı Türkiye'dedir. Bunun en büyük nedeni de dünyada akaryakıttan en yüksek verginin Türkiye'de alınmasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum.

Benzin ve motorin fiyatlarının yüksek oluşu, ulaşım sektöründe gerek hizmet alanlar gerekse ticari faaliyette bulunanlar açısından olumsuz etkilere neden olmaktadır. Bu nedenle, hava ve deniz taşımacılığı faaliyetinde bulunan büyük şirketler vergi yönüyle teşvik edilmekte ve bunlara ÖTV'siz akaryakıt temin etme imkânı sağlanmaktadır. Benzin ve motorindeki ÖTV teşviki, kara yoluyla şehirler arası yük ve yolcu taşıyan işletmeleri dahi hava yolu şirketleriyle rekabet edemez bir noktaya getirmiştir. Ülkemizdeki kamyon sayısının Avrupa Birliğine üye ülkelerdeki toplam kamyon sayısından daha fazla olduğu düşünüldüğünde, sözü edilen sorun daha da iyi anlaşılacaktır.

Diğer yandan, şehir içi ulaşımın vazgeçilmez bir parçası olan taksici esnafımızın en büyük maliyeti şüphesiz akaryakıttır. Bu nedenle, şehir içi ve şehirler arası yük ve yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan esnafımıza da tıpkı deniz ve hava ulaşımında olduğu gibi ÖTV'siz akaryakıt temin etme imkânı tanınmalı, bunun yanında, birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi ulaştırma sektöründe indirimli KDV oranı uygulanmalıdır.

Sayın Bakan, Sayıştay raporuyla ilgili bir iki şey söylemek istiyorum. Türk firmalarına ait markaların yabancı şirketlere satılmasıyla birlikte, artık TURQUALITY programının misyon ve hedeflerinde vurgu yapılan “Türk firması” ve “Türk markası” olgusunun sona erdiği açıktır. Bakanlık bu konuda ısrarla şirketin sermayesinin kime ait olduğunun önemli olmadığını belirtmektedir. Oysaki Sayıştay, değerlendirmesinde yabancı sermayeli bir şirketin, bu tebliğ kapsamında, neden Türkiye Cumhuriyeti devleti tarafından destekleneceğinin gerekçesinin anlaşılmadığını söylemiştir. Bu çerçevede markayı satın alan yabancı şirketlerin desteklenmesi gibi tuhaf bir sonuç ortaya çıkmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Girgin, lütfen tamamlayın mısınız.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler.

Yabancı şirketlere satılan ve sayısı her geçen gün artan Türk markalarına anılan tebliğ kapsamında sağlanan desteklerin devam ettirilmesinin mümkün olmadığı belirtmesine rağmen neden hâlen Bakanlık bu anlamsız uygulamayı devam ettirmektedir? Sayıştayın dört yıldır sürekli ikaz ettiği bu konuda neden bir düzenleme yapmaktan ısrarla kaçınılmaktadır?

Diğer soru: Son günlerde zehirli ıspanakla gündeme gelen meyve sebze hallerinde yeterli ve gerekli denetimler yapılıyor mu? Buralarda Ticaret Bakanlığı denetçileri bulunmakta mıdır?

Diğer soru: Türkiye'nin ihraç ettiği özellikle tarım ürünleriyle ilgili son dönemde önemli miktarda iadeler olduğu belirtilmektedir. Bu konuda gümrük muayene istasyonlarında gerekli muayeneler yapılmakta mıdır? Söz konusu iadelerle ilgili açıklamalarınız nelerdir?

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Girgin.

Sayın Keşir, buyurun lütfen.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan ve heyetine de hoş geldiniz diyorum.

Çok kısa iki hususun üzerinde duracağım. Öncelikle, Kadın ve Genç Girişimciler İhracat Daire Başkanlığı ve o minvaldeki çalışmalarınız için teşekkür ediyorum size ve ekibinize ve kadın girişimcileri destekleyen program ve projelerinizin de memnuniyetle karşılandığını ifade etmek isterim.

Diğer yandan, özellikle benim şehrim gibi tarım ve orman şehirleri, Anadolu şehirlerinde kadın kooperatifçiliğinin son derece önemli olduğunu vurgulamak istiyorum fakat üretici kooperatifleriyle birlikte hizmet kooperatiflerinin de önemli olduğunu buradan ifade etmek isterim. Bu anlamda kadınlar bir araya gelerek kreş vesaire noktasında hizmet kooperatiflerinde hizmet vermektedirler. Bu anlamda bunun da sizin proje kapsamınıza alınmasını özellikle önemsedığimi ifade etmek istiyorum. Tabii, 14 il başlangıç için gayet iyi bir rakam ama bunun bütün Anadolu şehirlerine özellikle yayılmasının önemli olduğunu düşünüyorum, özellikle tarım şehirlerine yayılmasının önemli olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda da teşekkür ediyorum.

Diğer yandan, Millî Tarama Projesi'ni çok önemsedığimi ifade etmek isterim ama şehrimin burada ufak bir sorununu da sizlerle paylaşmak istiyorum. Aslında ufak değil, bizim için çok önemli bir sorun. Düzce, depremden önce gümrüğü bulunan bir ildi, depremde yüzde 85'i yıkıldığı için geçici olarak gümrük kapandı. O zaman ilçeydik tabii. Fakat bugün, teşvikle beraber bize gelen firmaların büyük bir kısmının şirket merkezleri doğal olarak Düzce'de değil, İstanbul'da ve başka şehirlerde fakat şu an resmî ihracat rakamımız 400 milyon dolar olarak görülmekle beraber şirket merkezlerinin İstanbul'da olması ama fabrikalarının Düzce'de olması hasebiyle yaklaşık 1 milyar 300 milyon dolar civarında ihracatı olan bir şehiriz ve 124 ülkeye ihracat yapıyoruz fakat ne yazık ki gümrüğümüz yok. O anlamda desteğinizi bekliyorum. Özellikle hemşehrilerimin ve iş adamlarının bu anlamdaki desteğini, beklentisini buradan sizlere ifade etmek istedim.

Tabii, MİLTAR'ı da bu anlamda önemsedığimi, bunun da bu gümrüklerin kolaylaşması noktasında büyük bir katkı sağlayacağını düşünüyorum. Hatta şöyle bir örnek vereyim size: Düzce'de 60-70 kişi çalıştıran bir KOBİ, yerli makine imalatı yapıyor ve tasarımdan imalata ve gümrüklemeye kadar, büyük makineler ve bu makinelerin bir başka gümrük kapısına gitmesi bizim için gerçekten büyük bir zorluk ve hem KOBİ'lerin desteklenmesi açısından hem yerli tasarım ve üretimin desteklenmesi açısından bu gümrük konusunun şehrim için önemli olduğunu ifade etmek isterim.

Tekrar, heyetinize hoş geldiniz diyorum, bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Keşir.

Sayın Taşdoğan, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, kıymetli hazırım; Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü olarak ve Esnaf ve Sanatkarlar Genel Müdürlüğü olarak iki ayrı genel müdürlük altında teşkilatlanmış olan kurumlarımız, 10 Temmuz 2018 tarihinde yayımlanan 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle görev tanımı yapılan, Ticaret Bakanlığımız teşkilat yapılanmasında yeni adıyla Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü çatısı altında birleştirilmiştir, tek genel müdürlük hâline getirilmiştir.

Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 21/10/2017 tarihli verilerine göre, ülkemizde 35 farklı konuda faaliyet gösteren 51.811 kooperatif ve 6 milyon 608 bin 134 kooperatif ortağı bulunmaktadır. Aslında bu sayılar bugün 59 binin üzerinde kooperatif ve 8 milyonun üzerinde ortaklı büyüklüğe ulaşmıştır. Bu kooperatiflerin önemli bir kısmı da yine ihracat yapmaktadır.

Kooperatif oluşturmak, insanları bir araya getirerek aynı amaca yönelik eylem birliği gerçekleştirmek, devamını sağlayıp sürdürülebilir büyüme sağlamak meşakkatli olduğu hâlde faaliyetlerini yürütmektedirler. Özel teşebbüslere karşı, kooperatifçiliğin kuruluş amacı olan üyelerinin menfaatlerini korumaya çalışmaktadırlar.

Esnaf konusuna gelince... Ülkemizde TESK verilerine göre, 20 meslek kolu başlığı altında 499 çeşit esnaf kolu ve kuruluşu, bir buçuk milyonun üzerinde faal esnaf bulunmaktadır. Böylesine büyüklükte üyeleri bulunan kooperatiflerin, bu kadar çeşitlilikte iş kollarının, ayrı ticari mantalite ve teamüllerle çalışan, ayrı ve ana sözleşmesi birbirinden farklı kooperatiflerin tek çatı altında bir Genel Müdürlükçe idare edilmesi model olarak doğru ve yerinde değildir. Kamu hizmetlerinin hızlı ve verimli olmasını engelleyecek büyüklükte iş ve üye sayısına sahiptirler. Bu Genel Müdürlüğün ayrı çatılar altında iki ayrı genel müdürlük şeklinde teşkilatlanmasının, iş ve işlemlerin hızlı, verimli ve sade olması bakımından önemli bir konu olduğu kanaatindeyim, aynı zamanda sevk ve idaresini kolaylaştıracağı da aşikârdır.

Bir başka konu da Ticaret Bakanlığı faaliyetlerinin finansmanında bütçe dışında kalan iç ticaret hizmetlerini geliştirme payı ve kantar payı gelirleri hesabından olmak üzere önemli bir miktarda kaynak kullanılmaktadır. Bakanlığa aktarılması gereken bahse konu bu payların bütçe dışında tutularak Bakanlık harcamalarında kullanılması denetimsizliğe ve israfa yol açtığı göz ardı edilmemelidir. Ayrıca bu durum bütçenin birlik ilkesine, doğruluk ilkesine ve açıklık ilkesine çok net bir biçimde aykırı bir durumdur. Bu durum her yıl düzenlenen Sayıştay raporunda tenkit konusu olmasına rağmen Bakanlık bahse konu bu payları ısrarla bütçeye aktarmadan kullanmaya devam etmektedir. Raporun bulgu kısmındaki 6'ncı maddesinde "Bakanlık adına ayrılan kantar payı gelirlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak özel bir şirket hesabında tutulması ve bu hesaptan yapılan Bakanlık harcamalarının Kamu İhale Kanunu hükümlerine uyulmadan yapılması" ve 7'nci maddelerinde "iç ticaret hizmetlerini geliştirme payı hesabında biriken tutarların ve bu hesaptan yapılan harcamaların Bakanlık tarafından muhasebeleştirilmemesi" şeklinde yer almaktadır. Bakanlık adına ayrılan paylar, Bakanlık açısından bir kamu geliri olup bu payların Bakanlık adına açılacak bir banka hesabında izlenmesi ve bu hesaba yatırılan tutarlar ile bu hesaptan yapılan ödemelerin Kamu İdarelerine Ait Özel Hesaplara İlişkin İşlemlerin Muhasebeleştirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri doğrultusunda muhasebeleştirilmesi ve bu suretle Bakanlık mali tablolarında yer alması gerekmektedir. 2018 yılı Sayıştay raporunda yine kantar payının kullanımına ilişkin usul ve esasların protokolle düzenleneceğine yönelik maddeler mevzuata uygun bulunmamaktadır. Bu nedenle 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 451'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının j) bendine göre özel bir gelir niteliği taşıyan Bakanlık payı gelirlerinden Bakanlık adına yapılacak harcamaların protokol hükümlerine göre...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Taşdoğan, lütfen tamamlayın.

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – ...4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre yapılması ve bu suretle denetime tabi tutulması gerekmektedir. Genel bütçeye aktarılmayan bu payların denetimsizliğe ve israfa yol açacağını buradan tekraren söylüyor; bütçemizin devletimize, milletimize hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Taşdoğan.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİTARI (Antalya) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlar, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Ülkemizin geleceği açısından, hepimizin menfaati açısından baktığımızda özellikle Bakanlığımızın başarılı çalışmalar yapan bir Bakanlık olmasını arzu ederiz çünkü bu memleket hepimizin memleketidir. Özellikle Ticaret Bakanlığı olarak sizlerin bilhassa başarılı olmanız hepimizin beklediği bir gelişme olacaktır.

Tabii, bu temenniyle beraber bazı hususları da paylaşmak istiyorum. Öncelikle bir ülkenin gelişmesi, başarısı üretime dayalı olacaktır. Bu ister teknolojiye dayalı ürünler olsun, ister tarımsal ürünler olsun, sonuçta üreten devletler kazanır. Üreten ve ürettiğini gerektiği şekilde satabilen ülkeler gelişir.

Sayın Bakanım, EXPO 2019 Pekin’le ilgili, 4,5 milyon ziyaretçinin orada Türk standını ziyaret ettiğinden bahsettiniz. Ben de Antalya Milletvekili olarak Türkiye’de yaşanan bir EXPO skandalını, rezaletini buradan hatırlatmak istiyorum sizlere. Antalya’da bilindiği üzere çiçek ve çocuk temalı bir EXPO düzenlendi ve gerçekten Antalya’nın en önemli tarım arazisi niteliğinde bulunan Aksu ilçesi sınırları içerisinde, yaklaşık 500 dönümlük bir alanda EXPO kuruldu. Buraya da yaklaşık 5 milyon ziyaretçinin gelmesi beklenmişti ancak daha EXPO Kanunu çıkarken ölü doğumla başladığı için iş yani EXPO Türkiye’nin bir ortak paydası olabileceken siyasete alet edilerek süreç başladığı için, bugün dünyanın en pahalı düğün salonu alanı olarak kullanılan bir EXPO alanımız var, bunu özellikle sizin bilginize sunmak istiyorum. Her ne kadar alan Tarım Bakanlığı uhdesinde bir alan gibi gözükse de özellikle Bakanlığımızı da yakından ilgilendiren bir durumu var çünkü ta Çin’lere kadar gidip de EXPO alanına 4,5 milyon ziyaretçi geldiğinden bahsediyor isek Antalya’daki şu an, mevcut, yaklaşık 2 milyar TL paranın gömüldüğü EXPO’nun da yeniden Türkiye’ye kazandırılması gerektiğini buradan ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, özellikle bütçenize şöyle bir baktığımızda 2019 bütçesinin 5 milyar 693 bin 573 TL ile başladığı ve ödenek transferleriyle 5 milyar 832 bin 857,265 TL ile aktarmaların yapıldığı sizin raporunuzda var. Şimdi 2020 bütçe teklifinize baktığımızda ise başlangıç rakamı yönünden söyler isek 5 milyar 752 bin 364 TL yani bu kadar önemli olduğunu sizin de ifade ettiğiniz ve bizim de önemli gördüğümüz, gerçekten ülkemizin gelişmesi açısından yeniliklerle beraber iş dünyasının bilhassa dünyayla entegre olmasının önünü açacak olan Bakanlığımızın bütçesinde yüzde 1,03 oranında bir artış hesap edilmiş. Yani ben bir milletvekili olarak ve bir vatandaş olarak bu bütçenin yeterli olmadığını ifade etmek istiyorum. Bütçe rakamlarına baktığımızda o kadar farklı ve belki de çoğu zaman gerekli olmayan yerlere o kadar büyük paralar ayrıldı ki bu bütçe kaleminde, sizin gibi önemli bir Bakanlıkta artışın yüzde 1,03’ün burada ifade edilmiş olmasını ben Bakanlığınız adına üzüntüyle karşılıyorum.

Yine, sunumunuzda dikkat çeken güzel beyanlar var, ifadeler var, onlara da şöyle bir göz atarsak; dış ticaret gümrükler, iç ticaret ve ürün güvenliği süreçlerinin tamamında yenilikçiliğe, başta dijitalleşme ve otomasyon olmak üzere teknolojik etkinliğe önem verdiğinizizi ifade ettiniz. Tabii ki gelişen dünya ve teknolojik ortamda özellikle Bakanlığımızın, iş dünyasıyla birlikte çalışan Bakanlığımızın bu teknolojik gelişmelerden bilhassa yararlanması gerçekten önemli çünkü çağa ayak uydurmak zorundasınız.

Bunun yanı sıra, dikkat çeken birkaç hususu da ifade etmek istiyorum, özellikle tüketici şikâyetleri. Bakın, Alo 175 hattına on ayda 293.013 çağrıyla şikâyet yapılmış -sizin raporunuzda- yani demek ki ülkede üretilen ürünlerle ilgili ciddi bir sıkıntı var. Yani bu sıkıntı üreticinin şikâyetiyle değil, üretim aşamasında sanki denetlenen daha mı iyi olur diye soru akla gelebilir. 450.699 tüketici hakem heyetinin kararı var 2019'da, yüzde 62'si tüketici lehinde hükme bağlanmış. Yani demek ki üretim aşamalarında büyük sıkıntıların olduğu görülmekte.

Burada önem verdiğim -yine ilimiz açısından çok önemli ve önemsiyorum da- lisanslı depoculuk ve ürün ihtisas borsacılığı. Bu konu özellikle sebze yönünden ülkemizin başkenti sayılabilecek Antalya ilimiz ve ilçelerimiz yönünden çok önemli. Bu hususun Antalya yönünden de ve hatta genel anlamda ülkemiz yönünden de geliştirilmesinde fayda var. Kuruluş izni alan işletme sayısının 168, faaliyete geçenin de 88 olduğu ifade edilmiş; inşallah kalan diğer kısımlar da faaliyete geçer ve arzu edilen şekilde çalışır.

Zincir mağazalara karşı ürün temin maliyetlerini düşürebilmesi ve fiyatlara da katkı sağlamak üzere tedarik ve dağıtım kooperatif modeli oluşturulmasından bahsettiniz. Çok güzel bir cümle yani buradaki beyan yönünden bakarsak gerçekten çok hoş gelen bir cümle ancak ürünlerin maliyetini düşürmek için kooperatifçiliği her ne kadar doğru bir yöntem olarak görsek de bu hususun tek başına bir çare olmadığını da ifade etmek istiyorum. Siz zincir mağaza sisteminin önüne geçemediğiniz müddetçe, zincir mağazacılığın koşullarını ağırlaştırmadığınız müddetçe kooperatifleşme modelini ne kadar öne sürerseniz sürün bahsettiğiniz piyasa rekabet koşullarını sağlamanız mümkün olmayabilir çünkü bugün artık ülkemizde öyle bir şey ki bir zincir mağazanın neredeyse 5 bin, 6 bin, 7 bin bayisi var. Gelirken gördüm, inanın bir barakada -şu an ismini vermeyeyim- bir zincir mağazanın bayisi var, mağazası var yani artık bu kadar köylere, ilçe ara sokaklarına kadar giren bu sistem devam ettiği müddetçe siz ne yaparsanız yapın bu konuda sorunu çözemezsiniz. O nedenle öncelikle temelde bunun koşullarını belli standartlara bağlayıp esas bu işi çözmekle meşgul olsanız sanki daha iyi olur gibi geliyor.

Değerli arkadaşlar, 12 bin kooperatiften, 1,5 milyon kooperatif ortağından bahsedilmekte. Kooperatif aracılığıyla esnaf ve sanatkarlarımıza sermaye desteği yapıldığını hep beraber biliyoruz zaten. Esnaf ve sanatkâra kullanılan kredilerinin yüzde 50'si veya bazen tamamının faizleri hazine tarafından karşılanmakta; bu sayede de esnafımız düşük krediden yararlanmakta. Ben de bu uygulamayı destekliyorum ancak şu rakamlara da yine dikkat çekersek, ekim ayı sonu itibarıyla ülkemizde 222 bine yakın esnaf ve sanatkârimıza toplam 21,1 milyar liralık kredi kullanılmış ve şu an yine toplamda 560 bin esnafımızın kredi kullandığından ve 40 milyar TL civarında da bir krediden bahsedilmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Yani şöyle ifade edersek, Bakanlık kayıtlarınızda 1 milyon 800 bin esnaf ve sanatkâr -ki bunun içerisinde belki de faaliyette bulunmayanlar da vardır- sonuçta bu rakamlar üzerinden gidersek yaklaşık üçte 1 esnafımız şu an kredi kullanmakta. Yani “Krediyi fazla veriyoruz.” diye övünebilirsiniz ama esnafın düştüğü durumu ve esnafın devamlı krediyle yaşayan, can suyuyla yaşayan bir esnaf durumunda olması da ekonominin geldiği ve getirildiği yeri de açıkça göstermektedir.

Sebze ve meyve ticaretinde kayıt dışılıkla mücadele amacıyla Hal Kayıt Sistemi'nin etkinliğinin artırılması ve bu amaçla 2019 yılında bildirim sayısının 120 milyona ulaştırıldığından bahsedilmekte, denetim sayısı ve özellikle de sebze ve meyve ticaretiyle ilgili modern toptancı hallerinin kurulması.

Bu konuyla ilgili, geçtiğimiz yıl, biliyorsunuz çok önemli polemikler yaşandı, bu yıl da dâhil. Hallerin kapatılmasıyla ilgili önce bir süreç başlatıldı, arkasından doğru bir anlayış olmadığı hatta özellikle de hal üzerinden tanzim satışlarla neredeyse halciler bu ülkede sanki tek başına fiyatların yüksekliğinin sebebiymiş gibi gösterilip halciler ve üreticiler -o dönemde konuşulduğu şekliyle söylüyorum, polemik olsun diye değil- neredeyse terörist ilan edilmişti.

Bakın, Antalya'da halcilerin pozisyonu bir İstanbul gibi değildir. Buradaki ayrımlara çok dikkat etmemiz lazım çünkü şehrimizdeki halciler, komisyoncular üreticinin malını getirdiği ve üretici adına satış yapan kişilerdir. Dolayısıyla onlar hem normal zamanlarda üreticiye destek verir hem de en iyi fiyatla üreticinin malını satmaya çalışır. Buradaki modern toptancı hallerinin kurulmasından anlayış, bazı yayın organlarında çıktığı üzere, karteller oluşmasına yol açacak şekilde, rekabet koşullarını etkileyecek şekilde eğer bir hal oluşturulması düşüncesi ise bu doğru bir düşünce olmayacaktır hem üretici hem de tüketici üzerinde olumsuz sonuçlara yol açacak bir uygulama olacaktır diyorum.

BAŞKAN – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Bitirmek üzereyim; bir hususu daha paylaşmak istiyorum.

22 Ekim tarihinde Millî Eğitim Bakanlığıyla imzalamış olduğunuzu ifade ettiğiniz protokol kapsamında, dış ticarete mesleki eğitim geliştirilmesi amaçlı meslek liselerinde eğitim projesinden bahsettiniz; evet, çok güzel bir proje, özellikle ara eleman ve yetişkin eleman konusunda. Sonuçta bir meslek lisesi. Bugün ülkemizde son dönemlerde özellikle devasa binalar yapılmış ama içerisinde öğrencisi olmayan binalar, okullar var -siz ne demek istediğimi çok iyi biliyorsunuz- özellikle bu okullarda... Daha bugün bir habere konuydu; devasa bir okul yapılmış, açıkça söylüyorum imam-hatip ve 7 öğrencisi var ama yan tarafta bir sınıfta 40 öğrenci, bütün okulda 7 öğrenci. Millî Eğitim Bakanlığıyla mademki böyle bir protokol yapıldı, bu tipten binaların da verimli şekilde kullanılması gerektiğini ve bu okulların bu projenin sağlıklı bir şekilde işletilmesinde faydalı olduğunu düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Bitiriyorum, bir cümle Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Siz ne kadar ekonominin ve ticaretin iyi olduğunu ifade etmeniz de maalesef rakamlar gerçekleri yansıtmamakta, bu ülkede hâlâ neredeyse yüzde 20 seviyelerine yaklaşan gerçek işsizlik oranları bulunmakta ve özellikle bir avukat olarak söylüyorum, artık icra daireleri en zor girilen yerler oldu çünkü icra dairelerinde adım atacak yer kalmadı. İcra dairelerinde, geçen yıl rakamlarına, 2017-2018 rakamlarına göre söyler isek yaklaşık 30 milyon civarında icra dosyası var ve bana ulaşan bilgilerde 2019'dan bahsedilmemiş.

BAŞKAN – Sayın Arı, teşekkür ederim.

CAVİT ARI (Antalya) – Bitiriyorum Başkanım, teşekkürle biteceğim.

2019 rakamları da tahmin ederim ki yaklaşık yine 30 milyon civarında olacak; bu, demektir ki yaklaşık her 2,5 kişiden birinin icra borcu var.

Yani kısa, öz; her ne kadar çalışmalarınızın önemli olduğunu ifade etsek de maalesef getirdiğiniz noktada ticaretin ve ekonominin çok da iyi olmadığını ifade ediyorum ve özellikle de bütçenizin daha da güçlendirilmesi gerektiğini bir kez daha tekrar ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın İpekyüz, söz talebiniz talebiniz var mı?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Daha sonra konuşacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamam.

Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarımız, değerli bürokratlarımız ve basın mensuplarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, Hazreti Peygamberimizin doğum gecesi olan Mevlit Kandili'nizi tebrik ediyorum.

Sayın Bakanım, sabahki sunumunuzu gerçekten de ilgiyle izledik, çok da memnun oldum; hele hele 2019 yılının ilk on ayında ihracatımızın yüzde 2 artışla 148 milyar dolara çıkması, ithalatımızın yüzde 13 düşüşle 172 milyar dolarda kalması, ihracatın ithalatı karşılama oranının yüzde 73,6'dan yüzde 86'lara çıkması gerçekten de bizi çok ümitlendirdi ve ayrıca bu sunumunuzda işte, Kadın ve Genç Girişimci Daire Başkanlığı gibi, işte kooperatiflere olan destekleriniz ve ihracatın kolaylaştırılması anlamında elektronik sisteme geçmeyle ilgili ve iş yapabilirliğin daha kısa sürede ve etkin olması gibi pek çok konulara değindiniz. Ben, şahsınızda tüm ekibinizi canıyürekten tebrik ederim.

Ben, kendi ilimde ilgili bir konuyu dile getirmek istiyorum. Tabii, Türkiye'de işlenen küçükbaş hayvan derilerinin yaklaşık yüzde 60'ı Uşak ilimizde işlenmektedir ve bunların bir kısmı kromlu ham deri, bir kısmı işlenmiş deri, bir kısmı da nihai ürün olarak satılmaktadır. Son zamanlarda bu kromlu deriyle ilgili bir gümrük vergisi getirildi, yüzde 40 ve bu gümrük vergisi getirilince dış dünyaya kromlu deri ihracatında sıkıntılar oldu. Siz bunu yüzde 40'tan yüzde 20'lere çektiniz. Oysa büyükbaş hayvanda bu kilogram başına 50 sentmiş. Yani bizdeki bu deri işleyen firmaların talebi ya bunun büyükbaş hayvan seviyesine getirilmesi ya da bu verginin tamamen kaldırılması, “Bu derileri biz daha çok Pakistan, Hindistan'a ihraç ediyorduk, biz bunları yapmadığımız zaman bizim bu pazarımızı İran aldı ve bu konuda bize bir kolaylık sağlanmaması gerekir.” diyorlar. Tabii, siz bunu iç piyasada deri fiyatlarının ucuz olması, daha çok işlenmiş ve nihai ürün olarak ihracatının yapılması anlamında belki bunu yapmış olabilirsiniz ama bu konuyu bir kez daha gözden geçirmenizi ben istirham ediyorum.

Diğer taraftan, bu 2020 yılı bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Bu kısa konuşma için de biz teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri ve Ticaret Bakanlığımızın değerli bürokratları; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanımız 2019 yılı bütçe görüşmelerinde “Türkiye için küresel ihracattaki payımızı artırmak, ithalata olan bağımlılığımızı azaltmak, katma değeri yüksek ürünlerle küresel değer zincirindeki yerimizi sağlamlaştırmak ve Türkiye markasını dünyaya tanıtmak büyük önem arz ediyor.” demişti. Bu tespit ve hedeflere katılmamak imkânsız. Acaba bu hedeflere ne kadar ulaşabildik? Evet,

herkesin belirttiği gibi, ihracatımız patladı, ihracatımız rekor kırıyor. Mesela, küresel ihracattaki payımız ne kadar arttı, artırabildik mi? Ticaret Bakanlığının verilerine baktığımız zaman, 2015 yılında 0,87 olan küresel ihracattaki payımızın 2018 yılında 0,86'ya düştüğünü görüyoruz. Oysa bir önceki dönem Ekonomi Bakanımız Nihat Zeybekci "Dünya mal ticaretindeki payımızı yüzde 1,5'e çıkarmayı hedefliyoruz." demişti. Mal ticaretinde durum bu.

Peki, hizmet ticaretinde ne durumdayız? Burada da durum pek iç açıcı değil ne yazık ki. Gene, Ticaret Bakanlığının verilerine göre, 2013-2014 yıllarında Türkiye'nin küresel hizmet ihracatındaki yüzde 1 olan payı bugün için yüzde 0,83'e düşmüş durumda. Katma değeri yüksek ürünlerle küresel değerler zincirinde yerimizi sağlamlaştırmak önemli bir hedef, bu hedefe ulaşabilecek miyiz veyahut da hedefin neresindeyiz? İleri teknoloji ürünlerin ihracatımız içindeki payı yüzde 3'e demirlemiş; hedeflerin çok gerisinde. Kilogram başına ortalama ihracat değeri rakamlarına bakarsak sınıf t a kaldığımız görülüyor; 2008 yılında 1,54 dolar olan değer, 2018 yılında 1,29 dolara düşmüş.

Sayın Bakan, Ticaret Bakanlığımızın değerli temsilcileri; bir de Türkiye markasını dünyaya tanıtmaya meselesi var. Bu konuda bir kurum oluşturulmuş "TURQUALITY" diye, bir de hedef koymuş bu kurum kendine, "On Yılda 10 Dünya Markası" Evet, "On Yılda 10 Dünya Markası" hedefi iddialı ama gerçekler ne yazık ki acı. Bir şirket dünyada şirketlerin marka değerlerini hesaplıyor, her sene bu hesaplama yapılıyor, dünya genelinde ve ulusal bazda listeler hazırlanıyor. Her yapılan bu çalışmada dünyada en değerli 500 marka ve marka değerleri sıralanıyor, ilk 500 marka içerisinde bir tek Türk firması yok ne yazık ki. Türkiye'nin en değerli 100 şirketi her sene yayınlanıyor, bu çalışmaya göre, 2015 yılında en değerli ilk 100 Türk firmasının marka değerlerinin toplamı 34 milyar dolarmış, 2019 yılında 19 milyar dolara düşmüş; neredeyse yarı yarıya bir düşüş var. Bir kurum inşa edilmiş, dünyada benzeri yok, adı "TURQUALITY", hedef koymuşsun markalaşmaya dair ki bu, çok önemli ancak hedefin çok gerisindeyiz. Neden? Yüzlerce firmaya destek veriliyor, kaynak aktarılıyor ama sonuç yok. Üstelik söz konusu kurum bu kaynağı çoğunluk hisseleri yabancılara kullanırmaya, tüm Sayıştay raporlarına rağmen ısrarla devam ediyor. Ayrıca, vergi vermeyen ve bunda ısrar eden firmalar da bu program kapsamında desteklenmekte.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir diğer husus da rekabetçilik, küresel rekabet. Dünya Ekonomik Forumu'nun her yıl yaptığı araştırmaya göre, 2014 yılında küresel rekabette 45'inci sırada olan Türkiye, 2019 yılında 61'inci sıraya gerilemiş durumda. Araştırmaya göre, Türkiye'deki inovasyonda, teknolojik altyapıda, iş gücü piyasasında sıkıntılar var ama en büyük sıkıntı kurumsal yapı ve makroekonomik orta...

Bir de, daha önce sıklıkla dile getirdiğimiz bir olay vardı Afrin'den gelen zeytinyağıyla alakalı. Ben, bu konuda Bakanlığınıza çeşitli defalar soru önergeleri verdim fakat doğru bir cevap alamadım işin doğrusu. Bu yağ, bildiğiniz gibi, Tarım Kredi Kooperatifleri getiriyor. En son bize doğru bilgiyi, doğru olduğuna inandığımız bilgiyi daha doğrusu, Tarım Kredi Kooperatifleri verdi. 26 bin ton 2019 yılında Suriye'den zeytinyağı gelmiş. Oysa Tarım Bakanımız 5 bin ton zeytinyağı geleceğini söylemişti. Yani söylenen rakamın 5 katından daha fazla bir zeytinyağı girmiş. Ama burada kafamıza takılan birtakım sorular var: Mesela, bu ihracatla ithalat yapılıyor fakat bu hangi rejime uymakta? Diğer konuşmacılar da bunu sordu. Tarım Kredi Kooperatifine özel izin verilmiş, Tarım Kredi Kooperatifi...

Sayın Başkanım, toparlıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakırhoğlu, toparlama değil, tamamlama sözü veriyorum.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Başka özel izin verilen firmalar var mı? Varsa bu firmalar ülkemize ne kadar zeytinyağı getirdi? Önemli bir iddia var, bu yağların yurt dışına Türk menşeli olarak satıldığı gibi bir iddia var. Bu, Avrupa basımında sıklıkla dile getirilmeye başlandı. Bu yağların iç piyasaya verildiği konusunda ciddi iddialar var. Son bir soru daha sormak istiyorum: Bu işlemlerde yani sonuçta bir ithalat işlemi var, Suriye Hükümetine, Suriye devletine herhangi bir vergi veyahut da herhangi bir harç veriyor muyuz, veriyorsak ne kadar veriyoruz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kabukcuoğlu, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, sayın Komisyon üyeleri, Sayın Bakan Hanım, Bakan Yardımcılarımız, bürokratlarımız, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Mübarek kandilinizi kutluyorum. Büyük Önder Atatürk'ü ölüm yıl dönümünde saygıyla anıyorum.

Bu bütçenin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Şimdi, Sayın Bakanım, yerli üretim logosu altında pek çok üretim yapılmaktadır, öyle ki ithal muzun üzerine bile Türkiye Cumhuriyeti, Türk malı damgası vurularak vatandaşa takdim edilmektedir. Sanıyorum, burada denetimde yetersizlik var. Üretimi ve ihracatı ithalata bağımlılıktan kurtarmak gerekir. Bunun için de tarım politikalarını ayarlayıp vatandaşımızın ihtiyacı olan soğanı, patatesi, domatesi sağlamak lazımken birtakım gümrük indirimleriyle ya da ithalatı kolaylaştırmalarla geçici çözümler bulunmaktadır ve bu, Türkiye Cumhuriyeti'nin kalkınmasına değil, dışarıdan gelen bazı malları ya da o malları getirenlerin yararına çalışmaktır.

Bundan dört yıl önce dönemin Ticaret Bakanı “Toplumun bel kemiği olan esnafımızla Türkiye’yi büyüteceğiz.” demişti. Şimdiki durum nasıl? Şimdi, 30 bini bulan zincir marketler, sayısı 450’yi aşan alışveriş merkezleriyle Türkiye Cumhuriyeti’nde esnafın önu kesilmiştir, işsiz hâle getirilmiştir. İşsiz hâle gelen bu esnafı, bu insanları birtakım sosyal yardımlarla ayakta tutmaya çalışmaktayız. Hâlbuki bu sosyal yardımlar o insanlar iş başındayken verilse ekonomiye daha faydası olacak, kendileri de mutluluk ve refah içerisinde ayakta kalacaktır.

Şimdi, burada Sayın Bakanın açıkladığı bazı bilgiler var, öyle sanıyorum ki onun açıklamaya yetiştiremediği bazı alt cümleler de sayın iktidar milletvekillerinin elinde var, onlar devam ediyor. Şimdi herkes diyor ki: “Türkiye Cumhuriyeti çok iyiye gidiyor.” 2003 ile 2018 arasında Türkiye Cumhuriyeti'nin ortalama büyümesi yüzde 4,8; 2003 ile 2018 arasında ise yüzde 4,5. Yine 2002-2018 arasında Türkiye Cumhuriyeti gayri safi milli hasılasını 2,6 kez, Arjantin 4,8 kez, Romanya 5,6 ve Rusya da 4,6 kez artırmış. Şimdi bunların dâhilinde biz kalkıp da “Ekonomimiz çok iyiye gidiyor, ticaretimiz çok iyiye gidiyor.” dersek sadece kendi kendimizi avutmuş oluruz. Bunun yerine biz durumumuzu tespit edelim, ekonomimizin zayıflıklarını görelim ve hani birtakım insanları övüp birtakım insanları yermek değil ama ekonominin gerçeği neyse onu düşünüp onu gerçekleştirmeliyiz. Lütfen herkes burada gerçekçi olsun.

Sayın Bakanım, zaman zaman Kurumunuzdan şikâyetçiler geliyor. 2010 yılında iş müfettiş yardımcılığı sınavı açılmış ve 2014 yılında bu insanlar yükselmek için sınava girmişler. Bu sınava girenler göreve atanmamış, denmiş ki bunlara: “Mahkemeye gidin, mahkeme sonucuna göre görevinize atanacaksınız.” 2019 yılında, bu sınavı kazanıp hizmet içinde yükselmeyi başaran insanlardan 55’i

müfettişliğe atanmamış. Bunlar diyorlar ki: “Müfettişlerle biz de teftişlere gidiyoruz –kurumunuzu temsilen teftişe gidiyoruz- biz müfettiş yardımcısı, onlar da müfettiş olduğu hâlde bize ‘üstat’ diye hitap ediyorlar, biz bundan hicap duyuyoruz.” Bu 55 insan niye atanamadıklarını ve gerekçelerinin ne olduğunu bilmediklerini, bunlara gerekçe olarak gösterilen şeyi; sarayda işlerin çok olduğu, bir gün sıranın kendilerine geleceği ve bunların da atanacağı şeklinde söylüyorlar.

Teşekkür eder, 2020 yılında Bakanlığınıza başarılar dilerim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Gürer, buyurun lütfen, süreniz beş dakikadır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, patates ve soğan fiyatlarında artış nedeniyle geçen yıl üretici depolarını Bakanlığımızca basarak üreticiyi stokçu, hatta terörist ilan ettiniz, cezalar da kestiniz. Bu yıl patates ve soğan fiyatları da yerlerde sürünüyor. Bakanlık olarak, bir kere de ürünün üreticide değer bulması için bir çalışmanız şu ana kadar yok, olacak mı? Ayrıca o dönemde çoğu ürün fiyatlarında artış oldu. Yabancı ortaklı su firmalarının su fiyatlarına 3-4 kat artış geldi, hâlen de süt fiyatından daha pahalı ambalajlı ve damacanalı su satılıyor. Bakanlığımıza konuyla ilgili, bir yıl önce, yazılı soru önergeme “Sektörde yer alan ve önemli pazar payına sahip firmalardan fiyat artışları gerekçeleri hakkında bilgi ve belge talep edilmiş olup konuyla ilgili Bakanlığımız çalışmaları titizlikle sürdürülmektedir.” demiştiniz. Bir yılda bu çalışma bitmedi mi? Sordum, hâlâ yanıt bekliyorum. Patates ve soğan deposu basmadaki beceriniz bu anlamda neden gerçekleşmedi? Yabancı ortaklı firmaların bu alanda olması “Uygulama yalnız yerli üreticiye mi yapılıyor?” sorusunu sorduruyor. AVM’lerde yabancı ortaklı marketlerin bazılarında doğrudan üreticiden ürün alıp hale girmeden alım yetkisi sağladınız. Bu tarladan ürünü alan marketler, halden çıkan ürünle aynı fiyatla ürün satıyorlar, hatta daha pahalı ürün satmaları neden önlenemiyor ya da neden yeterli denetim sağlanmıyor?

Hal yasası yine çok konuştüğümüz konu idi. Hak etmedikleri biçimde halci esnafına yüklenildi. Sebze Meyve Ticareti Haller Başlıklı bölümde bu konudan söz etmemişsiniz. Halle ilgili düzenleme ortadan mı kalktı? O konuda hal esnafını mağdur edecek bir düzenlemede kesinlikle olmamalı ve üreticiden tüketiciye ürün erişiminde maliyetlerin düşürülmesi sağlanmalıdır. İthal tohum, ilaç, gübre fiyat denetimleri, yem denetimleriyle maliyeti düşük ürün elde edilmesi yolu açılmalı, mazot, köprü, yol giderleri, elektrik gibi giderlerin üretici ve aracı üzerindeki etki baskısı düşürülüp tüketicinin daha ucuz ürün almasını sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır.

Ürün etiketleriyle ilgili yeni bir düzenleme getirdiniz. Malın üretim yerinin belirlenmesi başlığında üretilen ürünler yerli ürün sayılıyordu, üretilen yerin adı yazısı yeterliydi. Yeni değişikliklerle “yerli üretim” logosu bulunan etiketlerde ve fiyat listelerinde “Ayrıca üretim yeri belirtilmesine gerek yoktur.” diye bir uygulama getirdiniz etiketlerde. Bu, yerli ve yerel ürüne vurulan bir darbedir, tekelleşmenin yolunun açmaktır.

Sayın Başkan, Türk ürünlerinin yurt dışında markalaşması, Türk malı imajının yerleştirilmesi için sağladığımız destekler yabancılara şirketler satıldıktan sonra da devam etmektedir ve marka için verilen bu desteklerin Türkiye’ye ne faydası olduğu bugüne kadar görülmemiştir. Türkiye Cumhuriyeti devleti yabancı ülkelere ait firmaların sahibi olduğu marka için kamu bütçesinden nakit yardım yaparken Türk şirketlerin satın aldığı yabancı markada o şekilde bir desteği o ülkeden alamadığı görülüyor.

Sayıştayın belirttiği Türk marka ama sahibi yabancı şirket sayısı kaçtı? Ne kadar destek sağlanmaktadır. Dâhilde işleme rejimi kapsamında ülkemize gelen ithal ürünlerin işlenip ihracı esastır ancak tarımda bu sürecin işleyişinde sorunlardan söz edilmektedir. İthal buğday, arpa ve benzerlerinin

tamamı DİR kapsamında ihraç edilmekte midir? 2018 Ocak-Ekim döneminde dahilde işleme rejimi kapsamında 77 firma 308 milyon dolar tutarında mısır ithalatı gerçekleştirmiş. Ne kadar ihracat yapıldığını sorduğumuzda yanıt yok. Yurt içi pazarında DİR kapsamında getirilip haksız rekabete yol açacak biçimde iç piyasaya ürün satılmakta mıdır? Farklı kaynaklarda bunun yapıldığı ifade edilmektedir. Neden doğru bilgi verilmekten kaçınıyor?

Çok sayıda soru önergemizde ya ticari sır ya da TÜİK adres gösterilmektedir. TÜİK'in çoğu bilgileri güncel ya da yeterli değildir. Bu bilgiler Bakanlığımızda olmadığı için mi verilmemektedir?

Bakanlığınızda neden 89 üst düzey bürokrat vekâleten görevdedir? Asaleten atanmamaları bu işlerin işleyişinde aksamalar yaratmakta mıdır?

“Ülkemize ne kadar ton ceviz, badem geldi?” diyoruz, TÜİK adres gösteriliyor. GDO’lu ürünlerin ithali yasak ama 30’a yakın hayvan yemi geliyor; nerden geldiğini, içeriğini, miktarını soruyoruz, yanıt yok. “Her ithal ürün içerik olarak GDO incelemesine alınıyor mu?” diyoruz, yanıt yok. “Ne kadar kasaplık sığır, damızlık koyun, besili dana, karkas et, lop et, soya vb. geldi, bitkisel ilaç aşısı geldi, tropikal meyve geldi, ne kadar döviz ödedik?” diyoruz, yanıt yok. Kim bu ticareti yapanlar? Verilen yanıtta “Ticari sır.” Et ithal eden firma adı “Ticari sır.” Sonra gazetelerde firma adları, hatta ithal eden firma sahibi televizyonlarda konuşuyor, milletvekiline ise bilgi yok. Değiştirin bu uygulamayı. Kim bu ithalciler? Ülkemizdeki firmanın adı var da ithalci firma neden sır?

Artık ülkemizde Suriyeli esnaf şirketler var. Esnaf odaları dert yanıyor “Aynı şartlarda iş yapmıyoruz.” diyorlar. Soruyoruz “Suriyeli işçilerin durumu?” Yanıtınız: “Suriyeli sermaye şirketlerinin sayısı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği internet sayfasında yer alan ‘istatistikler’ sekmesinin altında bulunuyor.” İyi de kayıtlı olmayan firmaların, Suriyeli esnafın odalardaki kaydını nasıl göreceğiz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, süreniz tamamlandı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Beş dakikada on dakikalık konuşma yaptınız zaten, maşallah!

Buyurun, tamamlayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Tüketici lehine yeterli denetim ve kontrolün de yapıldığı kanısında değilim. Ülkemizde tüketicinin korunması yönünde düzenlemelerin yeterince işlevli kılınması için yapılması gereken çok çalışma olduğunu düşünüyorum.

Sayın Bakan, esnaf için verilen kredilerde şartlar çok ağır olduğu için esnaf yeterince yararlanamıyor. AVM’ler kent merkezi dışına alınacaktı, ne oldu? Esnaf bu nedenle kapanıyor. İncelik kaç esnaf şirketi var? Esnaf için can suları, can suyu anlamına gelmiyor.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gürer.

Sayın Kenanoğlu, buyurun lütfen.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli hazırun; ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Ticaret Bakanlığının bütçesini görüşüyoruz ve burada öncelikle zamanın darlığı nedeniyle bazı konuları başlık hâlinde ifade edeceğim.

Sayıştay raporlarında birtakım bulgular var, önce onlardan bahsetmek isterim.

Birincisi bu, 3 numaralı bulgu diye ifade etmiş; serbest bölge firmalarına kiraya verilen taşınmazların kira gelir payları ile bunlardan takibe alınan tutarların muhasebeleştirilmemesi konusu var.

4 numaralı bulgu da Ticaret Bakanlığı tarafından İhracatçı Birlikleri müşterek hesabından kullanılan tutarın Bakanlık mali tablolarında izlenmemesi konusu var. Bunları detaylandıran arkadaşlar da olmuştu.

6 numaralı bulguda, Bakanlık adına ayrılan kantar payı gelirinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak özel bir şirket hesabında tutulması ve bu hesaptan yapılan Bakanlık harcamalarının Kamu İhale Kanunu hükümlerine uyulmadan yapılması konusu var.

7 numaralı bulguda ise iç ticaret hizmetleri geliştirme payı hesabında biriken tutarın ve bu hesaptan yapılan harcamanın Bakanlık tarafından muhasebeleştirilmemesi konusu yine bulunuyor. Bunların izaha ihtiyacı var.

Diğer taraftan da şu tür sorun alanları var: Bir kere dış ticaret açığının ilk 10 ayda 23 milyar 228 milyon dolar olarak gerçekleştiği ifade ediliyor. En fazla ihracat ham madde, ara malları grubunda gerçekleştiriliyor. En fazla ihracat yapılan fasıl ise motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet ve diğer kara taşıtları grubu oluyor. Yani ham maddesini verdiğimiz ürünler bizlere teknolojisi gelişmiş ülkeler tarafından yeniden satılıyor.

Konkordatolar var, ülke genelinde bu yola başvuran firma sayısı açıklanmadı Bakanlık tarafından yani net sayıyı bilmiyoruz ancak inşaat sektörü başta olmak üzere, tekstilden gıdaya, teknolojiyen inşaaata, enerjiye, otel zincirlerine, tersane işletmelerine, ayakkabı sektörlerine hatta kestane şekeri üretimine kadar birçok sektörde bu süreç içerisinde konkordatoların ilan edildiğini biliyoruz.

Yine, karşılıksız çek konusu var. 2016 yılında getirilen düzenlemeyle hapis cezası olasılığıyla karşı karşıya kaldı bu konuda ancak buna rağmen, herhangi bir düşme söz konusu değil; tam tersi, 2016'dan bu tarafa ekonomik kriz nedeniyle bu karşılıksız çekte bir patlama da söz konusu.

KOBİ'ler ve kapanan şirketler var. 2019 itibarıyla toplam krediler içerisinde takibe düşen KOBİ kredi oranı yüzde 54'ü buluyor, takipteki kredi borcu da 2019 itibarıyla 9,1 milyar dolar olarak gözüküyor.

Şimdi, Haziran 2018-Haziran 2019 arasında küçük ve orta ölçekli işletme sayısı 34 bin azalmış durumda. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu verilerine göre de KOBİ müşteri sayısı bu yılın ilk beş ayında geçen yılın aynı dönemine göre, 79.872 azalırken borç miktarı artmış durumdadır.

Şimdi, diğer taraftan, Türk Eczacıları Birliğine açılan bir soruşturma var Rekabet Kurumu tarafından. Bu da çok tartışılan bir konu çünkü konuya dair Türk Eczacıları Birliğinin yaptığı açıklama var "Eczanelerin alım koşullarını sadece ve sadece Sağlık Bakanlığı belirler." deniyor ve sağlık alanının doğası gereği rekabete sonuna kadar açık bir alan olmadığı ifade ediliyor. Sağlık alanını rekabete tabi tutmanın insan sağlığıyla açıkça oynamak anlamına geldiğine yönelik de Türk Tabipleri Birliğinden gelen açıklamalar var. Bunları da dikkate almak gerekiyor.

Şimdi, burada tartışıldı, çokça konuşuldu -ben de bu konuyla ilgili araştırma önergesi veren bir milletvekili olarak- Afrin'den getirilen zeytin meselesi var. Aslında bunun adını doğru koymak lazım yani Afrin'den getirilen ne demek? Doğrudan bunun ÖSO tarafından yağmalanması demektir yani oradaki köylerdeki zeytinlerin yağmalanıp zeytinyağına çevrilmesi ve zeytinyağı olarak da Türkiye'ye gönderilmesi anlamına geliyor.

Şimdi, karşımızda bir ülke yok. Bu kitapçığın 54'üncü sayfasında da şöyle bir cümle var: "5 Kasım 2019'da Zeytin Dalı Gümrük Müdürlüğünü ticaret faaliyetine açtık." deniliyor yani üç gün öncesi ifade ediliyor tarihte bir yanlışlık yoksa –basım tarihini bilemiyorum, ne zaman- kitabın 54'üncü sayfasında.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Lütfen konuşmanızı tamamlayın.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

Şimdi, tabii, burada şunu sormak lazım: Karşımızda Suriye devletiyle bu konuda herhangi bir ilişki olmadığına göre bu ticaret kiminle yapılıyor? Yani bu Afrin'den yapılan ticaret kiminle yapılıyor? Bununla ilgili olarak Türk malı menşesi vurularak yurt dışına satıldığı iddiaları var. Bu konuyla ilgili olarak yurt dışından Türkiye'deki herhangi bir firmaya ya da Türkiye Cumhuriyeti'nin herhangi bir kurumuna açılmış dava var mıdır? Bunu da öğrenmek istiyorum.

Hepinize teşekkür ederim, saygılar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akın...

AHMET AKIN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, Sayıştay üyelerimiz, basın; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Sayın Bakan, sunumlar, konuşmalar gerçekten profesyonelce hazırlanmış, tam bir profesyonellik öne alınmış ve zannettiğim kadarıyla dijital çağa ayak uydurmak için Bakanlığınız büyük bir çaba içerisinde. Bunu saygıyla karşılamak lazım. Ancak dijital çağa ayak uydurmak için öncelikle altyapının çok sağlam olması gerekiyor. Mevcut Bakanlığımızın şu andaki faaliyet alanları çoğu bakanlığın çok üstünde ama bütçesi bir o nebze de iyi düşünülmemiş olduğuna kanaat getiriyorum.

Ayrıca, her şey toz pembe gözükken -sizlerin anlattıklarına ve sunumlara bakarken-sokaktaki esnafımızın, çiftçimizin, hayvancımızın gerçek anlamda çektiği sıkıntılar hatta buna istinaden yaşadıkları gerçekten dram var. Onun için esnafımızın kendisini artık asacak dereceye getirdiği bu durumdan kurtarması için sizlerden onlar adına destek istiyoruz. Bizler mücadele ediyoruz esnaflarımızın sesini duyurmak için ama sizlerin yetki alanında daha fazla mücadele etmeniz gerektiğine inanıyorum.

Ayrıca, Sayın Bakan, "Amerika Birleşik Devletleri"yle ticaret hacmi 100 milyar dolara çıkacak." diye raporunuzda var. Şu an, yanlış hatırlamıyorsam, 20 milyar dolar civarında. Diğer ülkelerde de büyük artışlar öngörülüyor. Bu dış politikayla bunları nasıl hesaplıyorsunuz? Bu planları, programları yaparken diğer bakanlarla istişare içinde misiniz? Çünkü gerçek anlamda hedeflere ulaşmayan hedefler ortaya koyduğunuz zaman bakanlıklarımızın da inandırıcılığını zedeliyor.

Bu TURQUALITY konusu çok önemli bir konuydu, bizler çok desteklemiştik zamanında. Bununla ilgili ben bir sunuma katılmıştım yıllar evvel fakat 2018'in Kasım ayından itibaren görevlendirilmesi son buldu. Bizim bununla ilgili çalışmalarımız vardı, neden son buldu? TURQUALITY'in bize maliyeti ne oldu? Burada şirketlerin vergi alacakları vardı, birçok konu var, borçları ne oldu? Bu konuda sizden bilgi rica ediyorum.

Ayrıca, Sayın Bakan, eylül ayında, sanıyorsam, bir açıklama yapmıştınız; ihracatımızın 15 milyar 220 milyon dolar olarak gerçekleştirildiğini ve bunun cumhuriyet tarihinin en büyük rekoru olduğunu söylediniz fakat bizlerin de vatandaşlarımızın da sizler ne zaman "rekor" "müjde" desiniz elimiz ayağımız titriyor çünkü ya altı boş çıkıyor ya da büyük sorunlarla karşı karşıya kalıyoruz.

Şimdi, ben bunu Meclis kürsüsünde sormuştum, inşallah burada da cevabını alabiliriz. İhracat rakamları hesaplanırken hangi kriterler esas alınıyor? Merak ediyoruz.

Ayrıca, antrepo beyannamesi ve transit beyannamesi ihracat kapsamında mı gösteriliyor?

Yurt içi satış teslimleri ihracat rakamlarına mı ekleniyor?

Milli Savunma Bakanlığına teslim edilen mallar ihraç malı mı sayılıyor?

İstatistik verilerinizde gümrük kodlarını nasıl ve hangi kriterlerde kullanıyorsunuz?

Yaptığımız ihracatın ne kadarı ithalat kaynaklı? Örneğin, ithal ettiğiniz cıvata ve somunla montaj yapılıp tekrar yurt dışına gönderiyorsanız, bu, ihracat rakamlarına nasıl yansıtılıyor?

Dikkat edilmesi gereken şey, bir ihracat işlemi için üretilen malın ham madde ve girdisinin ne kadarının yurt dışından ithal edildiğidir. Örneğin, enerjisini kendisi üreten ülkelerde üretimde kullanılan enerjiyle, enerjide dışa bağımlı ülkelerdeki gider kalemleri size göre aynı mıdır?

Bu sorulara aldığımız yanıtlar açıklanan ihracat verilerinin doğruluğuna kanaat getirmemize yardımcı olacak.

Sayın Bakan, gerçek anlamda, milletimizin bakanlıklarımıza ve Hükûmete veya yönetime inancı kalmamış durumda çünkü bir sayın bakan çıkıyor, tek haneli bir enflasyon açıklıyor, diğer bakanlık veya onun temsilcileri elektrige yüzde 70 zam yapıyor veya vesaire vesaire buna benzer bir sürü çelişkiler var.

Elbette işiniz kolay değil. Bizler ana muhalefet, 2'nci parti milletvekilleriyiz. Biz milletimiz adına yapılacak her türlü doğru işte destekçiniziz ama bu konularda bizlerin de fikirlerinin alınmasını ve bütün paydaşların dinlenmesini öneriyoruz.

Arkadaşlarımız söyledi, Balıkesir Milletvekiliyim. Balıkesir'de de zeytin ve zeytinyağı çok önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız.

AHMET AKIN (Balıkesir) – On beş saniye...

Anadolu'nun en eski zamanlarından bugüne kadar zeytin ve zeytinyağı üretiminin ana vatanıydı. Ülkemizde zeytinyağı üretimi ne şekilde azalmıştır ki Afrin'den zeytinyağı alıp -yerli üretim olan- dış piyasaya gönderilmektedir? Afrin'den zeytinyağı adı altında başka ürün getirilip getirilmediğini biliyor musunuz? Örneğin, “zeytinyağı” deyip kaçak mazot getirilmesi söz konusu mudur?

Çok teşekkür ediyorum.

Bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akın.

Sayın Sezgin, buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; hızla sorularıma geçiyorum, hepimizi saygıyla selamladıktan sonra.

Sayın Bakan, Avrupa Birliği ile gümrük birliğine değindiniz. Avrupa Birliği içinde özellikle bazı ülkeler gümrük birliğinin güncellenmesi, yenilenmesi, genişletilmesi müzakerelerine ciddi şekilde direniyorlar. Bu mukavemet siyasi nedenlerden kaynaklanıyor. Hukuk alanındaki, insan hakları alanındaki bazı uygulamalarımıza atıfla gerekçelendiriliyor. Ticaret Bakanlığı olarak Avrupa Birliği ile

gümrük birliğinin yenilenmesine, kapsamının genişletilmesine nasıl yaklaşıyorsunuz, hesaplarınız ne gösteriyor? Avrupa Birliği ile Gümrük Birliğinin mevcut koşullarında 3'üncü ülkelerle serbest ticaret anlaşmaları akdetme çabalarımızda ne tür zorluklarla karşılaşılıyor?

Bakanlığınızın muhtelif projeleri için Avrupa Birliğinden bu yıl sağlanan fonların miktarını ve bunların hangi projelerde yoğunlaştığını aktarmanızı rica ediyorum.

ABD ve Rusya'yla dış ticaret hedefleri 100'er milyar dolar olarak belirlendi. Rusya'yla açığımız yaklaşık 20 milyar dolar civarında. Rusya'ya ihracatımız bu yıl da cılız kaldı. Bu iki ülkeye, yaptığımız projeksiyonlarda, bu 100'er milyarlık hedefleri ne ölçüde gerçekçi, makul görüyorsunuz?

İthalat kolaylığı sağlanan tarım ürünleri, tarım sektörümüzde üreticilerin yoğun şikâyetlerine konu olan olumsuz etkiler Tarım Bakanlığıyla ortak bir çalışma zemininde belirlenmiş midir?

İhracatta geri dönen ve imha edilen veya iç piyasada satışa sunulan yaş meyve ve sebze miktarı nedir?

Kestane ve incir ihracatını artırmaya yönelik çalışmalarınız var mı?

Sadece Afrin'le bağlantılı değil, zeytinyağı ithalatındaki artışın ekonomimize ve üreticimize nasıl yansdığını bizlere izah edebilir misiniz?

Yeni bir düzenlemeyle, Toprak Mahsulleri Ofisine patates ve soğan dâhil her türlü tarımsal ürünü, İhale Kanunu'na tabi olmaksızın, ithal etme yetkisi verilmiştir. Anlaşılan, TMO her türlü tarımsal ürünü İhale Yasası'nın hükümlerine uymaksızın, dilediği anda, dilediği şekilde ithal edebilecektir. Bu düzenlemenin, tarım ürünleri dış ticaretimize etkileri ne olacaktır?

Kısaca, kendi seçim bölgemle ilgili birkaç soru soracağım Sayın Bakan.

Aydın vilayetinde son beş yılda iflas eden işletmelerin yıllık bazda sayısı nedir? Aydın'da son beş yılda icra takibine uğrayan işletmelerin yıllık bazda sayısı nedir? Son beş yılda, Bakanlığınızın ve bağlı kuruluşlarının, Aydın için kendi bütçelerinden hazırladığı projelerin ve yapılan yatırımların toplam miktarı ve finansman kaynakları nedir, ne kadardır?

Çok teşekkürler.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Sezgin.

Sayın Şahin, buyurunuz.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bu gece yaşayacağımız Mevlit Kandili'nin ülkemize, milletimize ve tüm insanlığa hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Pazar günü 10 Kasım; Ulu Önderimiz, cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün sonsuzluğa intikalinin 81'inci yıl dönümünü anacağız. Kendisini şükran ve minnetle anıyorum.

Efendim, tabii, Ticaret Bakanlığının bugün konuştuğumuz bütçesinin de ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Bakanım, ben şunu merak ediyorum: Türkiye'nin ticari itibarı dünyada nasıl? Yani, giderek yalnızlaşan bir ülke hâline geldik son yıllarda. Dış politikada yaşadığımız sıkıntılar, dolayısıyla yatırımcıları da etkiliyor. Yani, bir sıralama var mıdır? Ticari itibar -bunu bilmediğim için soruyorum- sıralamasında durumumuz nedir? Ve son yıllarda bu ticari itibar sıralamasındaki seyrimiz hangi ölçüde? Bunu öğrenmek istiyorum.

Yine, diğ er bir konu ise özellikle Amerika Birleş ik Devletlerinin ÷lkemize ait söylemleri. Geç en yine burada konuşmuş tük sizinle; yine Amerika Birleş ik Devletleri, aynı tarihlerde, demir ve ç elik üzerine burada bir kota getirmiş ve bizi ticareten birtakım sıkıntılı hâllere sokacağını ifade etmiş ti. Bu yıl da yine Amerika Başkanının “Efendim, sizin ekonominizi harap edeceğ im.” gibi söylemleri var. Yani, tabii, bu, bizleri oldukça ü züyor ve yaralıyor. Ş unu söylemek istiyorum: Yani, devamlı böyle tehditlere maruz mu kalacağız? Trump gibi -affedersiniz- dengesiz kiş ilerin bu yapmış olduğu tehditvari söylemlere karşı ekonomimizi daha güçlü , kırılğanlıktan uzak hâle getirecek tedbirler alıyor musunuz? Bunları merak ediyorum. Yani, almanız gerektiğine inanıyorum.

Diğ er bir konu ise: Ş imdi, tabii, elbette ki güzel tarafından anlatıyorsunuz bizlere ama ekonomi son üç ç eyrekte devamlı daralıyor ve kü çölüyor. Yani, devamlı ihracat rakamlarından bahsettiniz ama tabii, ithalata dayalı bir ekonomimiz var; dolayısıyla, döviz yükseldiğ i -sizler daha iyi biliyorsunuz- ve ithalat azaldığı için ithalata bağı lı ekonomi de daraldı, dolayısıyla da ihracat ile ithalat arasındaki makas daraldı. Ş unu ifade etmek istiyorum yine ekonominin kırılğanlığ ı açısından: Yani, artık ithalata dayalı bir ekonomi değı l de kendi öz kaynaklarımıza güvenerek, ü retime dayalı bir ekonomik model üzerinde ç alış malarınız var mıdır? Daha doğ rusu, olması gerektiğine de inanıyorum ç ünkü toplumsal olarak da çok büyük sıkıntılar yaşıyoruz; belki cumhuriyet tarihinin en yoğun işsizlik rakamlarıyla karşı karşıyayız, yani her 3 üniversite mezunundan belki 1’i işsiz ş u anda ki Milletvekili olarak da en yoğun yaşadığımız sıkıntılar bunlar. Tabii, sizlerden bu konuda da geleceğ e vizyon açısından artık bir politika değı ş ikliğ i de bekliyoruz.

Diğ er bir konu ise -yine arkadaşlarımız belirtti; ben de tabii, zeytin üretimini yoğun olarak yapıldığı bir şehrimizin Milletvekili olarak, Balıkesir Milletvekili olarak dile getirmek istiyorum:- Zeytin üreticilerinin, hasat döneminde yurt dışından zeytinyağı ithalatının yapılmasından dolayı büyük sıkıntıları var özellikle. Yani, bununla ilgili olarak geçen yıl da konuşmuş tük ama tablo yine devam ediyor. Buna yönelik ne gibi önlemler alıyorsunuz? Ben bunları öğrenmek istiyorum.

Bu bütçenin ÷lkemiz ve milletimiz için tekrar hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Ç ok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın İpekyüz...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım ve bürokratlar; hoş geldiniz

Aslında arkadaşlarımız birçok konuyu dile getirdi fakat bu sorun alanlarıyla ilgili, bu Sayıştay raporları dışında, aslında 4 başlık dile getirsem... Biri, dış ticaret açığı konusu; ikincisi, bu iflaslar ve hukuksal olarak herkesin kaçtığı zorunlu olarak borçlanmaya böyle bir af gibi getirilen konkordato olayı; diğ eri, karşılıksız çekler -bu verilerde var- ve bu KOBİ’lerle ilgili konulara değ inmek istiyorum.

Aslında dış ticaret açığı dile getirildi. Son on ayda 23 milyardan fazla bir açık söz konusu ve bununla ilgili düzenlemeler düşünölmüş ama hiçbir zaman da hedefler tutturulamamış. Biz ilkökulda okuduğumuzda “yerli malı” diye bir düzenleme vardı ve o dönem evden bir şeyler getirirdik. Yerli malında en çok dile getirilen, o dönemde öğretmenlerin bize anlattıkları konu da şuydu: “Biz bunları getiriyoruz; yurt dışına gidiyor, işleniyor, tekrar bize satıyorlar.” İşte, ham maddemiz... Ve aslında baktığımızda, bu dış ticaret açığında en fazla ihracat yine ham madde konusunda ortaya çıkmakta. İktidar “yerli ve milli”, sizler “yerli ve milli” derken aslında ne oluyor? En çok da kara taşıtlarında -traktör, bisiklet gibi şeylerde- parça üretiyoruz, gönderiyoruz ve onları ithal ediyoruz; yani, bu ne biçim bir düzenleme, ne biçim bir ticaret, ne biçim bir yerlilik, ne biçim bir millilik? Az önce arkadaşlarımızın

söylediği “Turquality” diye marka şeyinde sermaye açısından Türk Ticaret Kanunu’na göre şirket kuruluyor -çünkü kanun burada- ama sermaye yabancı olsun, marka dışarıda satılsın. Yani, bunun neresi yerli ve millî? Yani, o zaman, herkes para verdiğinde -nasıl ki buraya getirildiğinde vatandaşlık, yurttaşlık parayla şey yapıyorsa- demek ki kimi şeyleri tümüyle... Nasıl ki eğitimde, sağlıkta işletme mantalitesiyle düşünüyorsak, şirket mantalitesiyle düşünüyorsak aslında ticarete de hiçbir zaman gerçek üreticiyi düşünmüyoruz, tüketiciyi düşünmüyoruz. Bunlarla ilgili konuya değinmek istiyorum, bir.

Krizle beraber iflaslar artarken, aslında en büyük problemlerden birisi de karşılıksız çek. Çek normalde nakit gibi bir şeydir ama Türkiye’de aslında ticarete çek bir nevi vade için de düzenlenmekte, vade için de kullanılmakta. Ve ne oldu? 2016’da bu karşılıksız çeklerde sayılar filan çıkarken bunlarla ilgili bir düzenleme yapıldı. İşte, cezaevi olsun, hapis cezası olsun. Peki, sizin açtığımız rakamlarda ve bizim araştırmalarımızda ne oldu? 2018’de 332 bin kişinin yaklaşık 17 milyara yakın bir karşılıksız çeki var. Peki, 2019’un ilk dokuz ayında ne oldu? Ve “Kriz yok. Üstesinden gelinecek. Martta bitecek, yeni sayfa açılıyor, bahar geliyor.” deniyor. Ve bununla ilgili sabahtan beri konuştuğumuzda “Teröristsiniz, hainsiniz, dış mihrakların şeyisiniz.” deniyor. Ne oldu? 22 milyara çıktı ve sayı 456 bin. Bu daha ilk dokuz ay ve bu devam ediyor.

Peki bir diğeri: KOBİ, aslında Türkiye’de örnek bir şey ve normalde herkesin benimsediği bir şey. KOBİ’ler ne oldu? Boyuna iflas ediyor ve KOBİ bir taraftan yerelde istihdam alanını yaratırken boyuna işsizlik artıyor. Türkiye zaten şu anda OECD ülkeleri arasında en fazla genç işsizliğinin, kadın işsizliğinin olduğu bir yere dönüştü ve bu KOBİ’lerin kapanmasıyla ciddi sıkıntılarla karşı karşıyalar. İstihdam azaldığı gibi ve bunların, KOBİ’lerin en büyük problemleri kredilerini ödeyemiyorlar, takipteler. Nasıl ki karşılıksız çeki söyledim, keşke senetlerle ilgili bir çalışma yapılırsa. Senetlerin ne kadarı geri dönüyor? Ve ne oluyor? 2018’de 5,5 milyar dolara yakın bir para var, 2019’da 9 milyar doları geçti bu. Peki, Batman’da gördüm ben -ben Batman Vekiliyim- diyor ki: “Bir taraftan biz kredileri ödeyemiyoruz, çekleri ödeyemiyoruz.” Ve en büyük problemlerden birisi de ne biliyor musunuz: Bankalar takip ederken, faiz çalıştırırken sicil affı getirmiyorlar, yeni bir düzenleme yapmıyorlar, çek alamıyorlar, kredi çekemiyorlar. Bu bir nevi “KOBİ’yi kapatın, insanlar işsiz kalsın.” demek. Siz bunlarla ilgili düzenleme yapamazsanız, ticaret kurallarını kollamazsanız üreticiyi de bitirirsiniz, tüketiciyi de bitirirsiniz ve desteklemezsiniz, o zaman yerli ve millîlik dışı bağımlılığa dönüşür ve bir taraftan da işsizlik artar. Aslında bunlarla ilgili bir an önce düzenleme yapılması lazım.

Bir diğer konu: Mesela bir taraftan da ithalat dışında biz diyoruz ki: Yabancı sermaye gelsin. İşte, çok büyük bir spekülasyondur. Neydi? İşte, “Yerli otomobil çıkacak, üretiliyor, başladı.” filan olmadı. Bir taraftan da dışarıdaki otomobil üreticilerine “Gelin Türkiye’de...” Ve ne dedik onlara? Öyle bir kolaylık ki işte geldiler, Manisa’da Volkswagen yatırım yapacaktı ve 400 bin araç kapasiteli yüzde 15 muafiyet tanıdık. Gümrük vergisinden muaf araç getirebilecek. 400 bin üreten -yüzde 15 dediğinizde- 60 bin lüks araç getirecek, gümrük vergisi vermeyecek ve onu bir de bize satacak. Yani bir taraftan hem kolaylık sağlıyor, ortam yaratılıyor. Biz bunu çevre problemlerinde de konuşmuştuk. Almanya kendisinde dizel araç üretiminde çevre açısından, ekoloji açısından düzenleme yaparken onlara biz kolaylık sağladığımız gibi ortam yaratıyoruz. Ve artı ne oldu? Biz Suriye’yle ilgili, Suriye’nin kuzeydoğusundaki yaşamla ilgili, savaşla ilgili konuştuğumuzda kıyamet kopuyor, Almanya’da kıyamet koptuğu için yatırım durdu. Ve ne dediler: “Türkiye’deki gelişmeler sıkıntıda olduğu için.” Ve buna benzer birçok konu şey...

Şimdi, Rekabet Kurumu burada, Sayın Başkan burada. Sayın Başkana şunu söylemek istiyorum: Dün de konuştuk. Bu şehir hastaneleri gerçekten efsaneye dönüştü. Sayın Başkan, bir taraftan Rekabet Kurumu aslında tekelleşmeyi önlemek... Ama Türkiye’de sadece siyasette değil, ekonomide değil her alanda tekelleşme var, her alanda tekçilik var. Adana’daki şehir hastanesi ile Elâzığ’daki şehir hastanesinin çamaşır hizmetlerine verdiği fiyat farkını biliyor musunuz siz? Gerçi sözleşmeyi hiçbir kamu kurumu bilmiyor. Hastanedeki yemeğin Adana’daki kişi başı fiyatı ile Ankara’daki fiyatını siz biliyor musunuz? Kimi yerde yüzde 800 fark var, yüzde 800. Bu kimin cebinden çıkıyor? Bizim cebimizden çıkıyor. Rekabet Kurumu başka esnaf, küçük şeyi denetlerken niye bunları düşünmüyor, niye bunlara el atmıyor?

Sadece o mu? Tıbbi atık toplama. Kimi yerde yerel yönetimler aracılığıyla yapıyor, kimi yerde özel şirketlerle yapıyor. Yine o kadar bir fark var. Yani şehir hastanesi zaten bir dipsiz kuyu, bilinmeyen bir şey. Siz hiç bunları araştırmazsanız, rekabet yaratmazsanız siz tekelleşmenin önünü açarsınız. Siz rekabeti değil, resmen bunlarla baş edebilecek mekanizmaları durduran bir kuruma dönüştürsünüz. Bu da tümüyle sizin ve bizim hepimiz için bir tıkaç görevini görmektedir. Aslında mevcut yapının bunu önlemesi lazım.

Ve -sizin arkanızda herhâlde oturuyor- Reklam Kurulu. Ya bu tüketiciyi bir taraftan da ticareti koruması lazım. Bu uydudan yayınlanan televizyonlardaki o reklamları izlediğinde insan ürküyor yani gerçekten bu, bizim ülkemiz için büyük bir ayıp, Türkiye’de yaşayan herkes için büyük bir ayıp.

Bir diğer konu: Bu ilaç satıcılarıyla ilgili, ilaç ve tıbbi cihazla ilgili çünkü savaş sanayisinden sonra dünyadaki en büyük ve kirli olan ilaç ve tıbbi cihaz boyutudur. Bunu şişiriyorlar, abartıyorlar, kullandırtabiliyorlar, bir sağlık çalışanı, hekim olarak söylüyorum. Bunların rekabete aykırı düzenlemeleriyle ilgili herhangi bir uygulamanız var mı, araştırma yaptınız mı? Nitekim sizin Türk Eczacıları Birliğiyle ilgili bir süreniz oldu, ondan sonra bu süreci derinlemesine analiz ettiniz mi? Bu şehir hastanelerinin tekelleşmesiyle ilgili herhangi bir girişiminiz oldu mu?

Yine Reklam Kurulu arkada. Arkadaşlar, hastaneler artık bir “dalak, karaciğer, gastroenteroloji” diyeceğine neredeyse böyle afişler asacaklar. Bunlarla ilgili düzenleme yapılması lazım ve korunması lazım.

Bitiriyorum Başkanım, herhâlde sürem de azalıyor.

Bir diğeri de kimyasal silahlarla ilgili. Kimyasal silah kullanımıyla ilgili -orada bu cümleyi biz arkadaşlarımızla tartıştık, biraz spekülasyona da girmesini istemiyorum çünkü bunlar “eşya” diye tanımlanıyor gümrükte- 145 firmaya ithalat izni verilmiş. Bu çimentoda da kullanılabilir, ilaçta da kullanılabilir, olabilir. Fakat arkadaşlar Rusya’daki ateşkes sürecini izleyen bir korgeneral diyor ki: “El Nusra’da 2 varil kimyasal yakaladık.” Şimdi bu ne ilişki filan değildir? Sayın Millî Savunma Bakanı da bundan söz etti. Bir şeyin ithalatına, hele hele bu tür şeylerin ithalatına izin verildiğinde kontrol edilmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bunun denetlenmesi lazım. Gerçekten ben merak ediyorum: Hangi ülkelerden ithal ediliyor, hangi firmalar ithal ediyor? Bu 145 firma yeni mi kuruldu ve nerelere gönderiyorlar? Ne tür ürünler? Çünkü bu, krem de olabilir. Siz bir yere izin verirsiniz, mevzuatı yerine getirir ama bu mevzuat sonrası bu firmaları, 145 firmayı sizin gerçekten üretimle beraber kendi

imalatını bir analiz etmeniz lazım, “Gerçek anlamda kullanılmış mı, piyasaya sürülmüş mü hangi ülkeden getiriyor, hangi ülkeye veriyor?” diye. Bunları yapmadığımızda bir yığın spekülasyon ve önümüze sıkıntılar çıkabiliyor.

Bir diğeri de -aslında bu da önemli bir konu- Türkiye’de bu azınlıklar meselesi, mevzuatlarda var ve son dönemde aslında -dün de konuştuk, başka dönemlerde de bu sorun dile getiriliyor- yurt dışına giden, belki de Türkiye vatandaşlığından da çıkmış insanlar gerçekten bu ülkeye, Anadolu’ya hasret duyuyorlar ve farklı inançta olanlar -işte Rumlar var, Mardin’de Süryaniler var- geri dönmek istiyorlar ve geri dönüşleri için sürekli bir kolaylaştırma ve çağrı da yapılıyor televizyonlarda: “Dönün, gelin, yatırım yapın.” diye ama geldiklerinde hiçbir düzenleme yok bunlarla ilgili. Bunların ticaretle ilgili açabilecekleri bir ortam, özendirme, bunlarla ilgili hiçbir düzenleme yok. Tam tersine bu vatandaşlar, Mardin Midyat’ın bir köyünde... Benim bildiğim Avrupa’da çok ünlü bir pizzacıyla -yani orada çalışan birisi pizza üretiyor köyde- onunla konuştuğumda ciddi sıkıntılar yaşıyor ve bir Süryani olarak buraya dönmek istediğinde gerek pizzayla ilgili gerek şarap üretimiyle ilgili -çünkü orada geniş bağlar da var- bunlarla ilgili dönüşlerinin kalıcı olması için ticaretlerinin kalıcı olması için herhangi bir program yok.

Bu Helal Akreditasyonla ilgili söylersem, “HAK” diye tanımlanmış ismi. Ya, okudum, bir daha okudum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Önümüzdeki yıl bütçesini artırmayı düşünüyor. Ya, hiçbir işlem görmedim yurt dışında bir temsilcilik açma gibi, en azından herhangi bir izin verdiği, ruhsat verdiği kurum yok ne “web” sayfasında ne açıklamasında. Yani keşke burada sizin sunumunuzda sabah olsa. Ya, bu kurum bir yıl boyunca ne yapmış? Evet, insan kaynakları maaşını almış, yeni kurum masa almış, sandalye yapmış. Peki ne yapmış, oturmuş bir yıl ne yapmış? En azından bizim önümüze bir projeksiyon sunardı. “HAK” deyip haksızlık yapan bir kuruma dönüşüyorsa ya bunun helallikle ilişkisi yok, tümüyle haram ve günaha dönüşür çünkü hepimizin bütçesinden ayrılmış buna ve bu kurumun düzenlenmesi lazım. Hele hele “hak” deyince “helal” deyince sadece böyle hayvan etiyle değil, genetiğiyle oynanmış gıdalarla, genetiği değiştirilmiş gıdalarla, GDO’lu gıdalarla dünya büyük bir problem yaşarken biz Türkiye’yi bu kirlilik ortamına mahkûm etmemeliyiz. Sonra “Niye hastalıklar arttı, niye böyle dönüştük?” Buradan çıkmalıyız. Sayın Başkan, bunlarla ilgili, GDO’lu çalışmalarla ilgili bir araştırmanız var mı? Bir yıldır siz 3 milyona yakın para harcamışsınız. Sayın Bakanım, bu yapılmamışsa bu yerinde bir işlem değildir. Bir bütçe hazırlanırken önce önlemek, korumak -tırnak içinde- “yerlilik, millilik” deniyorsa burada yaşayan tüm insanları korumak lazım, geleceği korumak lazım ama tekelleşip “Her şeyi ben bilirim, ben istediğim gibi yaparım.” dersek “Ben denetlenemem, ben en iyi karar alıcıyım.” dersek bu bütçe ne hak olur ne helal olur ve işçiye, memura, öğrenciye, çiftçiye, köylüye, hepimize haksızlık olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Bütün sorulara sonunda geleceğim ama bu kimyasal silah konusunda burada kritik, yanlış bir anlaşılma var, onu düzeltmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Kimyasal silahın yapılmasına, imalatına, geliştirilmesine yönelik her türlü ithalat yasak. Türkiye’de de böyle bir ithalat yok. Sadece bu “GTİP” kodundan dolayı bir yanlış anlaşılma var. Burada kompresör, klima cihazları ve buzdolaplarında servis amaçlı kullanılmak üzere 200 ton kota dağıtılmıştır, bu kadar, başka da bir şey yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama onlar kimyasal silahta da kullanılıyor.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Bakan, yani ben hekimim...

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Ama bunlar sadece bu firmalara tahsis edilmiş miktarlar ve nerede kullandıkları, ne kadar kullandıkları kapasite raporlarıyla, kendi beyanlarıyla takip ediliyor.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Tabii, takip edilmesi lazım, biz de onu söylüyoruz.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Takip ediliyor kesinlikle. Ben bu yanlışlığı önlemek için araya girdim yoksa not alıyorum bütün soruları.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sadece “İzin verdim.” olmaması lazım çünkü bu, hepimizi ilgilendiren bir şey.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Kesinlikle, bu, uluslararası da taahhüdümüz bizim, böyle bir şey mümkün değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bir ekonominin performansını geçmiş yıllarla kıyaslayarak ölçmek artık günümüzde mümkün değildir. Geçmişin koşulları farklıdır, geleceğin koşulları daha farklıdır. Onun için bir ekonominin başarısını ve aldığı mesafeyi dünya ölçeğinde değerlendirmek lazım, Dünyada mevcut diğer ülkelerle kıyaslamak lazım. Başka ülkeler nereye gitmiş, Türkiye ne yapıyor, hangi noktada, bunu değerlendirmek gerekiyor çünkü artık bireyler de kurumlar da uluslar da küresel rekabetin baskısı altındadır. Küresel rekabette başarılı olmayan bireyin de ayakta durabilme şansı yoktur, küresel rekabette başarılı olmayan ülkelerin de devletlerin de ayakta kalabilmesi mümkün değildir. O bakımdan, dünya ölçeğinde mesafe almak, her şeyden önemlidir ve temel göstergedir diye bakıyorum.

Bunu nasıl sağlayacağız? Olayları sadece Ticaret Bakanlığımızın, Rekabet Kurumunun görevleri açısından, yaptıkları-yapmadıkları açısından mikro düzeyde değerlendirsek -elbette bunu da değerlendirelim ama- doğru sonuçlar ve ana hedefler iyi görülmemiş olur. Bir kere genel olarak bakacaksınız; sistem neye prim veriyor? Yani içinde yaşadığımız, 82 milyonu etkileyen sistem, kurumsal olarak neye prim veriyor? Çalışmaya, gayret sarf etmeye, donanımını artırmaya mı prim veriyor yoksa ranta, güç sahipleriyle dirsek temasında olarak hayatını rahat ettirmeye mi prim veriyor? Eğer bu ikincisiyse sistemin prim verdiği şey, o ekonominin geleceği karanlıktır. Eğer bir ülkede siyasi karar vericilerin yakınları, akrabaları hatta yandaşları silah sanayisine girmişse, bu doğal bir şeydir, kâr dürtüsü insanlığın en temel dürtülerinden biridir, o ülkenin barış görmesi mümkün değildir, sürekli savaş kararları alınır. Onun için silah sanayisinin mutlak surette devletleşmesi lazım, özel sektörün elindeki sanayilerin de devletleştirilmesi gerekir diye düşünüyorum. Ama daha genel baktığımızda, tüm sektörler ve ekonomik birimler itibarıyla, ranta mı prim veriyoruz yoksa üretime, küresel rekabete mi prim veriyoruz? Adalet ve Kalkınma Partisinin en temel yanlışı budur. En az son on yıldır üretime

ve küresel rekabete değil, ranta ve dirsek temasına prim veren, liyakate değil, yandaşlığa önem veren bir yapısı vardır ve mevcut ekonomik sistemi de bu yanlış, ülkeyi dünya ölçeğinde geriye bırakacak temel kavramlarla, temel eğilimlerle yönetmektedir ve yönlendirmektedir. Bunun içinden Türkiye çıkmadığı sürece ben ülkenin geleceğini aydınlık görmüyorum. Her ne kadar burada iktidar kanadına mensup arkadaşlarımız “Türkiye çok iyiye gidiyor, kriz mriz yoktur. Bakın, dış ticaret açıkları, cari açıklar, ülkenin başına hep bela olmuştur ama cari açık kalmamıştır; ihracatımız artmış, ithalat azalmış, denge tutturulmuş.” vesaire gibi laflar yapıyorlarsa da bu sadece kendilerinin de inanmadığı ve sözü geçiştirmek için kullandıkları bir şey olabilir. İhracatın ne kadar arttığı, ithalatın niye düştüğü önemlidir.

Bakıyorsunuz, bütün krizlerde zaten ihracat artmış. 94 krizinde yüzde 18 artmış, 2001 krizinde yüzde 13 artmış ve ocak-eylül itibarıyla -eylül dâhil- 2019’da yani bu içinde bulunduğumuz krizde ise sadece yüzde 2,5 artmıştır. Döviz kuru bu kadar patlayacak, döviz kuru el yakar hâle gelecek, neredeyse 6 lira düzeyine ulaşacak ve siz ihracatını artıramayan, ihracat artışı sağlayamayan bir ekonomi olarak ortada duracaksınız. Bunu bir başarı olarak değil, korkunç bir başarısızlık olarak değerlendirmek lazım. Bakıyorsunuz, yine, bütün krizlerde de ithalat azalmıştır. 94 krizinde yüzde 20,9 azalmıştır, 2001 krizinde yüzde 24 azalmıştır, bu krizde de ocak-eylül itibarıyla yüzde 15 civarında azalma var. Bunun sağladığı bir dengeyi başarı gibi göstermekten daha büyük yanlış olamaz. Dünya ölçeğine bakalım, dünya ölçeğinde ne oluyor? Bu arada dünyada ihracat yüzde 10 artıyor. Dünyada ihracatın yüzde 10 arttığı bir dönemde ve döviz kurunun bu kadar fırladığı ve yükseldiği bir ortamda yüzde 2,5’lik bir ihracat artışı sağlıyorsunuz, bunu başarı olarak görüyorsunuz. Durum korkunçtur ve vahimdir.

Değerli arkadaşlar, genel rakamlara bakıyoruz. Bakın, bir değerlendirme yaptığımız zaman gördüğümüz tablo iç açıcı değil. İşte “Dünyanın 17’nci büyük ekonomisini kurduk.” Bu, Adalet ve Kalkınma Partili siyasetçilerin çok kullandığı bir sözdür. Tüm 60’lı yıllar boyunca dünyanın 17’nci büyük ekonomisi zaten Türkiye’ydi. Daha sonraki yıllarda da, 2000’de de...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 26’ya düştük.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – 26’ya hiç düşmedi.

2004’ten 2017’ye kadar AK PARTİ iktidarları döneminde de 17’nci sıradaydı ama 17’nci sırada olması bu iktidarın, bu Hükümetin bir şey kattığı anlamına gelmiyor, hiçbir şey katmadığı anlamına geliyor. 2018 yılında 19’uncu sıraya düşüyoruz, 2019’da da 20’nci sıraya düşüyoruz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Aşağıda “Ben yaptım.” dediniz, Genel Kurulda öyle dediniz, şimdi burada farklı konuşuyorsunuz.

BAŞKAN – Evet, lütfen arkadaşlar.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – E, geriye doğru gidiyoruz, bu mu başarı?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hayır, siz ilk başta, aşağıda, Genel Kurulda dediniz ki...

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Dolayısıyla, siz AK PARTİ iktidarında Bakanken bunları yapmadıysanız o zaman niye aşağıda söylediniz?

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen siz devam ediniz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ben 2007’ye kadarkini saymıyorum. Dikkat etmemişsiniz. (Gülüşmeler) 2007’den sonrakileri sayıyorum. Meclisi de beraber bakanlık yaptığımız Sayın Binali Bey idare ediyordu. “Söylediğinin şu kısmı yanlıştır.” dedi mi? Hep beraber dinlediniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Nezaketinden dememiştir.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yok, nezaket değil; Meclis Başkanları, yanlış olduğu zaman düzeltirler.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi 20'nci sıraya düşürmüştünüz, dünyada 17'ncilikten 20'nci sıraya düşürmüştünüz ama bu önemli değil, bundan daha önemli şeyler var. Ülkelerin marka değeri sıralamasında durum ne? Bakıyoruz, Türkiye ta 37'nci sırada. Arkadaşlar, bu iyi bir gösterge değil, iyi bir tablo değil. Daha çok mal üretiyoruz, daha çok enerji kullanıyoruz, çevreyi kirletiyoruz, ham madde daha fazla tüketiyoruz. Daha fazla emek veriyoruz ama maalesef daha çok kazanamıyoruz.

Son dört yıldır sürümden kazanmaya çalışan bir ekonomimiz var ve asıl felaket burada. İhracat birim değer endeksi 2019'un üçüncü çeyreğinde sadece yüzde 3,5 azalıyor. Yüzde 3,5 azalma var. Bu tablo diğer konularda da böyle. Ülkemizin gayrisafi millî hasıla içindeki payı 1960'ta 1,03; 2013'te yüzde 1,24; 2019'da 0,72. Yüzde 1'in altına düşmüş ülkemizin dünya gayrisafi millî hasılası içerisindeki payı. 2023'te de yine yüzde 1'in altında tahmin; yüzde 0,88.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir saniye efendim, ek süre veriyorum.

Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Demek ki “Başarılı bir ekonomimiz var.” diyemeyiz.

Yüksek teknoloji ihracatına bakıyoruz. Evet, birtakım ihracatımız var. 3,85 milyar dolar, Ocak-Haziran 2018 yüksek teknoloji ürünü ihracat miktarımız. Aynı aylar itibarıyla 2019'da ise 4 milyar dolar. Sadece 4 milyar dolarlık yüksek teknoloji ürünü ihracat ediyoruz. Yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayisi ürünleri ihracatı içindeki payı ise sadece yüzde 3; AB'ye ihracatımız içerisindeki payı ise sadece yüzde 1. Yani bu, dünyayla rekabet eden bir ülkenin görüntüsü değil ki. Bu görüntü, maalesef, Türkiye'nin geleceğinin zor olduğunu, karanlık olduğunu ve bu yanlış çarkın içerisinde çıkmak gerektiğini gösteriyor. O yanlış çark nedir? Ranta, dirsek temasına prim veren bir iktidar, hükümet, ekonomi yönetimi var olduğu sürece iflah olmaz. Şimdi iş adamlarımızı düşünün, yatırım yapacak, dünya kadar borca girecek, binbir sıkıntı içerisinde üretim yapacak, dünyayla rekabet edecek, dünyanın diğer ülkelerindeki aynı ürünü üreten firmalardan daha ucuz, daha kaliteli ürünü üretmeye çalışacak, sonra bakacaksınız ki yüzde 10 kazanacak, bilemedin, yüzde 15 kazanacak, sonra da hükümetin yanlışları yüzünden bir kriz çıkacak, iflas edecek, bir ton da borca batacak. Böyle bir ekonomide gelişme olmaz ama aynı iş adamı bakıyor ki siyasetle dirsek temasına girdiğiniz zaman bire bin kazanıyorsunuz. Niye sanayiyle uğraşsın, niye ticaretle uğraşsın? Dirsek temasıyla uğraşır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir saniye efendim.

Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ülkenin geldiği nokta budur. Bu genel açmazı ortadan kaldırmak hepimizin görevidir, en fazla da Hükümetten buraya gelen her şeyi desteklemediğini göstermek suretiyle bunu başaracak olan iktidar partisinin Türkiye Büyük Millet Meclisindeki milletvekilleri olabilir. Bundan sonra bekliyorum tavrınızı.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Cemal Bey, siz yaparsınız bunu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın İbrahim Aydın... Yok.

Sayın Çelebi, size vereyim.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Başkanım, bir söz alabilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN - Bir hata var onu düzeltmek istiyorum. 2019 yılı itibarıyla -bizim kitapçıklarda da var- biraz önce başka bir milletvekili arkadaşımız da bizim kitapçıklarda olan şeyleri tekrar sordu. Bizim sabah sunumumuzda yoktu kendileri.

Dünyada ihracat aşağı yönlü, eksi 2,6. Bu, Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre ve üstelik de Türkiye 2019 yılında ihracat artışında dünyada 7'nci sırada.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ben 2018 yılını aldım. 2018 yılında yüzde 9,9 artış var.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Yok, 2019'u konuşuyoruz bugün burada; onun için 2019 rakamlarını verdim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Ben teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Çelebi, buyurun lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Sayın Bakan Yardımcım, çok değerli Komisyon üyeleri, çok değerli bürokratlar ve çok değerli hazırım; ben öncelikle, bir cumhuriyet Bakanımız burada olduğu için, bu yapmış olduğu 2020 yılı bütçesinden dolayı kendilerini kutluyorum. Gerçekten de kutluyorum. Ağzınıza sağlık, sabah da çok iyi bir sunum yaptınız.

Tabii, Sayın Şener demin bir şeyler söyledi. Eski bir bakanımız olması hasebiyle, eski Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olması hasebiyle kendisine çok saygımız var ama şöyle bir cümlesi oldu: “Türkiye 37'nci sırada. Şirketler kuruluyor, yüzde 10 kazanılmıyor, siz ne yapacaksınız?” Tabii, ben, buradaki hazırımın huzurunda bir şey arz etmek istiyorum. Hani derler ya -Sayın Cumhurbaşkanımız da bunu hep çok kullanır- “Şu çılgın Türkler var ya.” İşte bu topraktaki çılgın insanlar, çılgın Türkler, her dönem, her ne olursa olsun -gerek savaş da olsa gerek terör de olsa gerek ekonomik savaş da olsa- her zaman kalkmasını bilmişlerdir. O vesileyle de Allah bir sıkıntı vermezse, bizim özellikle 2020 yılı ekonomik programımızla birlikte, biz önümüzdeki sene de dâhil olmak üzere Türkiye'deki eski şahlanış nasılsa 2001'de -özellikle ekonomik verilerin çok tavan yaptığı 2015'in, 2016'nın başlarına kadarki- aynı şekilde 2020 yılında da bunlar böyle olacak. Bir de biraz daha tersini düşünmeyi sizin takdirlerinize bırakıyorum.

Bakın, Fransa'da bir sarı yelekli olayı çıktı, neredeyse Cumhurbaşkanı istifa ediyordu. Biz, belki kendimizi çok zayıf bir devlet gibi görüyoruz veyahut da kendimizi çok farklı bir yerde görüyoruz. Aslında bu, doğru değil. Elli yıla yakındır biz terörle uğraşıyoruz. Elli yıla yakındır bu ülkenin içerisinde, bu ülkedeki insanları birbirlerine kırdırmaya çalışıyorlar ama hamdolsun, bakın, bir sıkıntı yok. Dün Batman Milletvekilimiz burada bir şey söyledi, Çanakkale'yle ilgili. Ben kendisine de cevap verdim. Hâlen burada da karşımda. Yani Kürt ile Türk'ün bir sıkıntısı yok; Sünni ile Alevi'nin bir sıkıntı yok ama bunu algı yapmanın da bir anlamı yok. Biz, ne olursa olsun bu devletin güçlü olmasını sağlayacağız.

Ben dünkü konuşmamda da söyledim: Güç, adalettir. Bu, tek bir insanın elinde de böyledir, bir şirketin elinde de böyledir ama bir devletin elinde de böyledir. Dolayısıyla bu devlet, özellikle 2015 yılından sonra, bakın, bir, hendek gördü; iki, bir darbe gördü. Yani siz bu ülkeye baktığınız zaman, siz

bir insanı hava kuvvetlerinin başına getiriyorsunuz ama o, bu devlete ihanet ediyor. Düşünün, siz bu ülkede insanları seçiyorsunuz belediye başkanı olarak ama bu ülkenin insanlarını havaya uçuruyor, devletini havaya uçuruyor, askerini öldürüyor, polisini öldürüyor. İki...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Öyle bir şey yok, öyle bir iddia yok. Bugüne kadar...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Öyle bir iddia değil, öyle bir gerçektir. Bakın, evvelki gün de burada rakamları konuştuk, rakamları söyledik, gayrisafi millî hasılanın nerelere gittiğini söyledik. Dolayısıyla hendeklerden önce baktığınızda Gazi olayları çıkıyor, aylarca devam ediyor. İlk kez, bakın, 1974'ten sonra, bu devlet, kendi egemenlik hakkını korumak üzere, kendi vatandaşlarını korumak üzere bir Zeytin Dalı Harekâtı'nı gerçekleştiriyor, ondan sonra bir Barış Pınarı Harekâtı geliyor. Tabii bunlara giderken bedavadan gidilmiyor, işin gerçek tarafı. Siz Avrupa'ya baktığınız zaman, 2 asker gönderiyorlar, neredeyse milletten ek vergi alıyorlar ama bu devlette de böyle bir şey yoktu.

Biraz daha geriye gidelim. Bakın, şimdiye kadar Kıbrıs'ta biz başımızı çıkaramıyorduk. Ama aylardır Akdeniz'de, biz indik oraya, kendi sondaj gemilerimizle kendi donanmamızla biz orada şu anda doğal gaz ve petrol adıyoruz. Dolayısıyla bizim bunlara şükretmemiz lazım.

Evet, ekonomik anlamda sıkıntılarımız varsa bunları birlikte oturup konuşmamız lazım. Elbette ki hepimiz seçilmişiz ama hepimiz, Türkiye Cumhuriyeti devletinin milletvekilleriyiz. Burada bulunan bürokratların hepsi Türkiye Cumhuriyeti devletinden maaş alıyor, başka bir ülkeden maaş almıyor. Ama şu var: Bizim kendi ülkemizin de itibarını psikolojik anlamda da yükseltmemiz lazım.

Ben şunu bekliyordum özellikle Sayın Şener'den: Elbette ki bu sıralarda oturdu AK PARTİ hükümetlerinde de bakanlık yaptı. Yanlış varsa eyvallah, biz onu kabul ederiz ama doğru da varsa.. AK PARTİ hükümetlerinde Maliye Bakanlığı yaptığı zamanda şunu söylemesi lazımdı: O dönemlerde bizim, Hükûmetin, bizim yaptığımız şu şu şunlar da gerçektir. Gerçekten Türkiye dünyada 17'nci sıradaydı. Dolayısıyla bunu bizim gerçekten söylememiz lazım.

Benim aslında konuşma metnim biraz daha farklıydı ama bir şey daha arz etmek istiyorum. Keşke Sayın Bekaroğlu burada olsaydı.

Değerli milletvekilleri, her bürokrat, nitelikli bir insandır, nitelikli bir bürokrattır. Devletin sınavlarına girip de buralara kadar yükseliyor. Hiç kimse bedavadan bir genel müdür, bir müsteşar, bir müsteşar yardımcısı olmuyor. Şu anda Bakan Yardımcısı demeyeyim çünkü siyasi olarak atanıyorlar ama Bakan Yardımcısı, daha önce Müsteşar olarak görevliydi ve yıllarca da başı dik bu görevleri yaptı.

Ama şunu söyleyeyim: Hiçbir milletvekiline, bürokratları tehdit etmek de yakışmıyor. Eğer bir şey varsa, bu devletin hâkimi var, savcısı var. Zaten herkes hürdür. Bu anlamda Anayasa'yla da teminat verilmiştir. Bir sıkıntılar olursa elbette ki bürokratlar hakkında bunlar dava açarlar. Ama gözlerinin içine bakıp da "Ya bak, bu iktidar giderse siz yarın ne olursunuz?" Bu, doğru bir şey değildir. Bunlar iktidara göre hareket etmiyor. Türkiye Cumhuriyeti devletinin Anayasası'na göre ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin vermiş olduğu kanunlara istinaden bu görevleri yapıyorlar.

Ben, tekrardan, 2020 yılı bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum ve emeği geçen herkese huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Özellikle bizim Plan Bütçe Komisyonunda görev yapan yasama uzmanlarına da verdikleri katkılardan dolayı teşekkür ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum ve herkesin de kandilini kutluyorum.

Özellikle 10 Kasım'da da Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurucusu Gazi Mustafa Kemal'e de Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Bakanlığımıza börekler için teşekkür ediyoruz. Bakanlığımızın ikramıdır.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben sonra konuşmak istiyorum.

BAŞKAN – Tamam, biraz sonra size söz vereyim.

Sayın Cora, buyurun.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, Değerli Başkanım, çok kıymetli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, basınımızın güzide temsilcileri; Ticaret Bakanlığımızın 2020 yılı bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını öncelikle diliyorum.

Değerli arkadaşlar, öncelikle, Ekonomi Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığının “Ticaret Bakanlığı” çatısı altında birleştirilmesini doğru bir karar olarak değerlendiriyorum. Daha kapsamlı ancak daha komplike bir yapıya kavuşturulduğunu düşünüyorum. Faydalı sonuçlarını da almaya başladığımızı görüyorum.

Sayın Bakanım, sunumunuzdan da anlaşılacağı üzere Bakanlığınız, ihracattan ithalata, ticaretin birçok kademesinde önemli bir kulvarda faaliyet alanını yürütmekte, ülkemizin gelişmesine, kalkınmasına önemli katkılar sağlamaktadır. Bir başka ifadeyle, bir ürünün üretim sürecinden sonra o ürünün gerçek ve tüzel kişiler tarafından içeride veya dışarıda alınması ve satılması, hatta satıldıktan sonra tüketici boyutunu da ilgilendiren çok geniş bir kesime hitap eden bir Bakanlıktır.

Ekonomiyi bir kalbe benzetecek olursak, bu kalbi çalıştıracak olan en önemli damarlar, üretim-tüketim döngüsünü oluşturan ticarettir. Bu manada Bakanlığınız da ticaretin tam odağında faaliyetlerini yürütmektedir.

Sayın Bakanım, dünyada ticaret savaşlarının olduğu bir dönemde her türlü ekonomik saldırıya maruz kaldığımız son yıllarda hakikaten önemli bir işi başardınız. Özellikle dünyanın en önemli ülkelerinde ihracatın düşüş trendinde olduğu bir dönemde bizim ihracatta potansiyelimizi sürekli geliştirmemiz ve profilimizi yüksek tutmamız herkesin imreneceği bir tablo olarak ortaya çıkmıştır.

AK PARTİ döneminde ihracatta rekorlar kırmamızın en önemli nedeni, çok yönlü uluslararası pazarımız ve ürün çeşitliliğimizin olmasından kaynaklanmaktadır.

Ben buna ek olarak şunu da ifade etmek istiyorum ki: Bizim AK PARTİ iktidarları döneminde şayet 2007 yılında yaşanan süreçler olmamış olsaydı, 2008’de parti kapatma davası olmasaydı, 2010’lu yıllarda yine toplumsal olaylar, Gezi olayları gibi benzeri olaylar olmamış olsaydı, 17-25 Aralık sürecini, 6-8 Ekim Kobani eylemleri yaşanmamış olsaydı, Türkiye bir hendek, barikat terörüyle karşı karşıya kalmamış olsaydı, yine, Türkiye belki de tarihinde yaşayabileceği en acı tablo olarak değerlendirdiğimiz 15 Temmuz hain FETÖ darbe girişimini yaşamamış olsaydı ve son yıllarda yaşadığımız ekonomik saldırılarla karşı karşıya kalmamış olsaydı, ben inanıyorum ki ihracat oranlarımız 250 milyar dolarlara kadar çıkabilirdi. Ama tüm bunlara rağmen gerçekten güzel bir tabloyu ortaya koyuyoruz. Bu manada, Sayın Bakanımıza çabalarından dolayı teşekkürlerimizi, şükranlarımızı sunuyoruz.

Sayın Bakanım, yıl içerisinde yaptığımız faaliyetlere baktığımızda ihracata ve ithalata yönelik politikaların geliştirilmesine, kurumsal kalitenin artırılmasına, kısacası bir ihracat ve ithalat kültürünün gelişmesine ve yaygınlaştırılmasına katkı sağlayacak önemli etkinliklerde bulundunuz. Zaten ihracatın ithalatı karşılama oranının yüzde 86,5’lük bir noktaya ulaşmasını tarihî bir olay olarak değerlendiriyorum. Bunu da sizlerin hedef odaklı çalışmasının bir sonucu olarak görüyorum.

İhracatın artması, ürünlerimizin dışarıda rağbet görmesi, markalarımızın itibar görmesinin bir nedeni de ülkemizin itibarından kaynaklanmaktadır. Bunların hepsinin birbiriyle bağlantısı olduğunu düşünüyorum.

Ben bir teşekkürü de EXIMBANK'a iletmek istiyorum. En zor günlerde ihracatçımızın yanında yer alması takdire şayan bir durumdur.

Bir diğer husus da gümrük kapılarıyla ilgilidir. Bizim dönemimizde gümrük kapı sayısının artırılması, ihracat yapan il sayısının artırılmasını önemli gelişmeler olarak değerlendiriyorum. Aynı zamanda, bu gümrük kapılarındaki modernizasyonun da sürdürülmesi çok önemlidir ve vatandaşımıza hizmet sunumunda önemli geri dönüşlerini görmekteyiz.

Türkiye'nin, ülkemizin hem itibarı açısından hem de vatandaşımızın siyasi manada da geri dönüşlerini olumlu yönde görüyoruz. Lakin, Sayın Bakanım, bazı ihracatçılarımızın ihracat yapacakları ülkelere giderken bazı ülkelere transit geçişlerinde ciddi zorluklarla karşılaştıkları yönünde şikâyetler almaktayız. Bu konuda, özellikle ticari müşavirlerimizin daha aktif ve etkin çalışmaları gerektiğini düşünmekteyim.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bazı konuşmalarda bazı milletvekilleri tarafından esnafın durumunun özellikle AK PARTİ iktidarı döneminde çok kötü olduğu ifade edilmiştir. Bu durum ne rakamlarla ne somut gerçeklerle ne de hayatın olağan akışı içerisinde karşılaştığımız durumlarla bağdaşmamaktadır.

Biz esnafımızın her zaman yanında olduk ve esnafımız cumhuriyet tarihinin altın çağını AK PARTİ döneminde yaşamıştır, en parlak dönem bu dönemde olmuştur. Esnafımıza en düşük faizle kredi bizim dönemimizde sunulmuştur. Esnafımızın, özellikle emekli esnafımızın sorunlarının çözümü noktasında AK PARTİ çok radikal kararlar almıştır. İstihdam teşvikleri noktasında esnafımızı cesaretlendirecek önemli adımlar atılmıştır. Bundan daha iyisinin olduğu başka bir dönem eğer bize sunulursa rakamlarla, verilerle ben o zaman bu milletvekili arkadaşlarımızdan özür dileyecğim.

AK PARTİ iktidarı döneminde esnafımız bizden memnundur, her ziyaretimizde de şükranlarını ifade etmektedirler. Bu zor, sıkıntılı dönemlerde bile KGF'yle olsun, başka türlü olsun hep yardımcı olduk. Burada krediye erişimin zor olduğu ifade edildi ama esnafımıza ben o zor dönemlerde gittiğimde, "Kredi alabiliyor musunuz?" diye sorduğumda "Zaten almaları dövüyorlar." şeklinde ifade ederek krediye erişimin hiç zor olmadığını çok güzel bir ifadeyle yansıttılar. Dolayısıyla "Kredi almaları dövüyorlar." şeklindeki ifade gerçekten o dönemde esnafımızın ne kadar yanında olduğumuzu güzel bir şekilde ifade eder.

Ben bu duygularla bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Bütçenin hazırlanmasında emeği geçen herkesi de tebrik ediyorum.

Hayırlı uğurlu olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Cora.

Sayın İbrahim Aydın, buyurun.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) - Sayın Başkanım, değerli Bakanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri ve milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli bürokratlar, basınımızın seçkin temsilcileri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Ayrıca mübarek Mevlit Kandili'nizi tebrik ediyorum. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ü ölümünün 81'inci yıl dönümünü saygıyla ve rahmetle anıyorum.

Küresel ticarete dengelerin yeniden tanımlandığı bir süreçten geçiyoruz ve tüm ekonomiler bu süreçte ticarete ilişkin politikalarını yeniden belirlemektedir. Küresel ölçekte yaşanan birçok sıkıntıya rağmen ülkemiz olumlu ekonomik performansını başarıyla sürdürmektedir.

Ülkemizin ticaret sektörü, gelişen ekonomi, şehirleşme ve genç nüfus potansiyeline bağlı olarak yerli ve yabancı yatırımcıların ilgisini çekmektedir. 2008-2018 döneminde toptan ve perakende ticaret sektöründe toplam 8 milyar 850 milyon dolar, konaklama ve yiyecek hizmetlerinde 1 milyar dolar doğrudan uluslararası yatırım gerçekleştirilmiştir. İlk on aylık ihracatımız geçen senenin ilk on ayına göre yüzde 2,09 artışla 148 milyar 842 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Yine aynı dönemde ithalatımız ise geçen seneye göre yüzde 13,16 gibi önemli bir düşüş göstererek 172 milyar 70 milyon dolar seviyesinde kalmıştır. Geçen sene yılın ilk on ayında 52 milyar 347 milyon dolar olan dış ticaret açığımız 23 milyar 229 milyona gerilemiştir. Net ihracatımızdaki bu olumlu performans ekonomik büyümeye ciddi bir katkı sağlamıştır. 2019 yılının ilk yarısında net ihracatın büyümeye katkısı 9,7 puan olmuştur.

Hizmet ticareti bağlamında müteahhitlerimizin çok önemli bir yeri vardır. Müteahhitlerimiz 1972'den 2019 Ekim ayı sonuna kadar 126 ülkede 392,7 milyar dolar değerinde 9.909 proje üstlenmiştir. Bu projelerin yüzde 88'i 2002 sonrası döneme aittir.

Bir diğer önemli konumuz ihracatçılarımıza yeşil pasaport verilmesi konusudur. Hâlihazırda 10.005 firmanın 11.876 yetkilisine hususi damgalı pasaport verilmiştir. Bu sayede iş adamlarımız dünyanın her yerine rahatça işleri gereği seyahat edebileceklerdir.

İmalat sanayisi ihracatında ülke çeşitlenmesi sağlanmıştır. 2002-2018 döneminde imalat sanayisi ihracatında AB ülkelerinin payı azalırken diğer hedef pazarlarda ihracat payları artmıştır. Bu kapsamda Orta Doğu ülkelerinin payı yüzde 8,6'dan yüzde 15,9'a , Afrika ülkelerinin payı yüzde 4,8'den yüzde 8,9'a, Türk Cumhuriyetlerinin payı ise yüzde 1,8'den yüzde 2,4'e yükselmiştir.

2018 yılında gayrisafi yurt içi hasıla yüzde 2,8 büyürken toptan ve perakende de ticaret yüzde 3,2 büyümüş, konaklama ve yiyecek hizmetleri ise son dönemde turizm sektöründeki gelişmelere paralel olarak yüzde 14,9 büyümüştür.

Haziran 2019 itibarıyla toptan ve perakende ticarete 3,9 milyon, konaklama ve yiyecek hizmetlerinde 1,8 milyon kişi istihdam edilmiştir. Toplam istihdam içinde, toptan ve perakende ticaretin payı yüzde 13,7, konaklama ve yiyecek hizmetlerinin payı yüzde 6,4'tür.

Ticarete verimlilik ve hizmet kalitesinin artırılması yönündeki tüketici baskısı sektörde dönüşümü hızlandırmaktadır. Etnaf ve sanatkâr kesimi yeni iş modellerini takip etmekte, kümelenmeye gitmekte, isim hakkı devri sistemine katılmakta, tüketiciye en yakın konumunu kullanarak satış imkânları elde etmekte, böylece toplamda ağırlığını korumaktadır.

Ülkemizde gerçekleşen elektronik ticaret hacmi son yıllarda önemli ölçüde artış göstermiş, bu artış yabancı yatırımcıların da ilgisini çekmekte olup e-ticaretin dünya devleri ülkemizde faaliyet göstermeye başlamıştır. 2011 yılında yüzde 8,4 olan internette alışveriş yapanların oranının 2019 yılında yüzde 34,1'e ulaşması beklenmektedir. 2018 yılında e-ticaretin toplam perakende içindeki payı yüzde 5,3 iken gelişmiş ülkelerde bu oran yüzde 11,1 düzeyindedir. Türkiye'de e-ticaret pazar büyüklüğü 2014'te 18,8 milyar TL iken 2018'de 59,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu yıllar arasındaki ortalama büyüme yüzde 33 olarak hesaplanmıştır. 2018 yılında sektör büyüklüğüne perakende e-ticaretin katkısı 31,5 milyar TL iken perakende dışı e-ticaretin katkısı 28,4 milyar TL olmuştur. E-ticarette güven damgası sistemi uygulamaya girmiş olup yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu sayede tüketicilerin elektronik ortamda güvenle alışveriş yapmasına imkân sağlanmıştır.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, tüketici hakem heyetlerine yapılan başvuru sayısı 2014 yılında 5,4 milyon iken bu sayı yıllar itibarıyla gerileyerek 2018 yılında 562 bine düşmüştür. Bu düşüşteki en önemli neden, yeniden hazırlanarak kanunlaştırılan 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'dur. İnsan sağlığı, can ve mal güvenliği açısından son derece önemli olan piyasa gözetim ve denetimi faaliyetlerinin de aratarak devam ettiğini ve piyasadaki güvensiz ürün oranının azaldığını görüyoruz.

Değerli Başkanım ve kıymetli milletvekilleri; lisanslı depoculukla ilgili olarak da Ekim 2019 itibarıyla hububat, baklagiller ve yağlı tohumlarda, zeytin-zeytinyağı, pamuk ve fındık olmak üzere toplam 86 lisanslı depoculuk şirketi 4,5 milyon ton kapasiteyle faaliyet göstermektedir. Lisanslı depoların mevcut doluluk oranı yüzde 60 seviyesindedir. 2019 yılı sonuna kadar mevcut kapasiteye yaklaşık 330 bin tonluk bir ilavenin olması beklenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gümrük hizmetlerine geldiğimizde... Gümrük faaliyetleriyle ilgili olarak da, 2013 yılında işlem gören toplam gümrük beyanname sayısı 5 milyon 286 bin 421 iken bu rakam istikrarlı bir şekilde artarak 2018 yılı sonu itibarıyla 6 milyon 300 bin 626 olmuştur. Aynı dönemde ihracat ve ithalat yapan firma sayısı yaklaşık yüzde 18 artarak 109.232'den 129.081'e yükselmiştir. Bu gelişmeler gümrük idarelerinin işlem hacmini artırmış ve gümrük hizmetlerinin geliştirilmesi konusunda ilgili kurumlarda farklı projelerin başlatılmasına yol açmıştır. Bu kapsamda, gümrük işlemlerinin kolaylaştırılması ve hızlandırılması amacıyla tek pencere sistemi, konteyner ve liman takip sistemi, liman tek pencere sistemi, ihracat refakat belgesi gibi birçok önemli proje ve uygulama hayata geçirilmiştir. Ayrıca, ülkemizde gümrük hizmetlerinin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için ihtiyaç duyulan yeni gümrük idareleri de kurulmaktadır. Toplam 164 gümrük müdürlüğünün 14'ü fiilen kapalı olup 150 aktif gümrük müdürlüğüyle hizmetler yürütülmektedir.

Değerli Başkan, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; kaçakçılıkla etkin mücadele edilebilmesi ve mevcut kapasitenin artırılması amacıyla personel, ekipman ve dedektör köpek teminine devam edilmiş; kaçakçılıkla mücadelede önemli bir yer tutan araç ve konteyner tarama sistemi sayısı 2013 yılında 37'den 2019 yılında 68'e yükseltilmiş olup bu alanda dışa bağımlılığı azaltmak için Yerli ve Millî Tarama Sistemi Projesi başlatılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; esnaf ve sanatkârlarımızın desteklenmesi amacıyla 10/1/2019 tarihli ve 602 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı gereğince, 1 Ocak-31 Aralık 2019 tarihleri arasında esnaf ve sanatkârlara yüzde 50 faiz indirimli veya faizsiz olarak kredi imkânları sağlanmış bulunmaktadır.

Faiz indirimli kredilere Halk Bankası'na uygulanan faiz oranları: Bir yıldan az vadeli kredilerde yüzde 14, bir yıldan uzun vadeli kredilerde yüzde 16 faiz oranı uygulanmakta, bu faiz oranının yarısı ya da tamamı Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından bankaya aktarılarak bankanın faiz kaybı karşılanmaktadır. Bu kapsamda Eylül 2019 tarihi itibarıyla kredi bakiyesi mevcut olan esnaf ve sanatkâr sayısı 560.133'e, kredi bakiyesi ise 39,8 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Süremi iyi kullanma konusunda....

Helal Akreditasyon Kurumu kurulmuştur. Dünya genelinde, bildiğiniz gibi, Müslüman nüfusun yaşadığı birçok ülkede yaygın şekilde kullanılan helal sertifikasyonu ile ilgili, Hükümetimiz döneminde Helal Akreditasyon Kurumu kurulmuş olup teşkilatlanmasını yeni tamamlamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın Sayın Aydın.

Buyurun.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – EXİMBANK’a da değinmek istiyorum, gerçekten çok güzel hizmetleri var. Türk EXİMBANK tarafından, 2019’un üçüncü çeyreği itibarıyla, 20 milyar dolarlık kredi olanağı; 12,5 milyar dolarlık sigorta desteği olmak üzere toplamda 32,5 milyar dolarlık ihracat finansmanı imkânı sunularak geçen yıla göre yüzde 7 oranında bir artış sağlanmıştır. 2019 yılı ikinci çeyreği itibarıyla 7,2 milyar TL olan banka öz sermayesine 2020 yılında 750 milyon TL ilave edilmesi öngörülmektedir. EXİMBANK tarafından desteklenen ihracatçı sayısı 2018 yılında yüzde 16’lık artış ile 11.072’ye ulaşırken 2019 yılı Eylül...

BAŞKAN – Sayın Aydın, lütfen tamamlar mısınız.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Ticaret Bakanlığının 2020 yılı bütçesinin devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diler, selam ve saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basının değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bütün arkadaşların Mevlit Kandili’ni de tebrik ederim arkadaşlar.

Sayın Bakan, sunumunuzu dikkatlice dinledim. Geçen yıl da yeni bir bakandınız, artık daha tecrübeli bir bakansınız. Neden ihracatımız hep aynı yerde çakılı kaldı Sayın Bakan? Bakın, yaklaşık beş yıldır 160-170 milyar dolarlardayız. Ben bunun sebebinin -açıkça söyleyeyim- şu canlı yayını benim şöyle yapmamda görüyorum biliyor musunuz? Yani şu canlı yayını Türkiye’nin bir milletvekili, bakın, buradan, kendi cep telefonundan yapmak durumunda kalıyor. Yani millete ulaşmak için ben bu canlı yayını şu telefonla yapmaya çalışıyorum. Onu da birisi aradı, canlı yayın şimdi kesildi maalesef. (Gülüşmeler) Ya, işte, bakın millete gene ulaşamadım, birisi asıldı, teknik aksaklık, gitti.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – O sırrı verme, bak herkes arar şimdi seni.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O anda birisi arar beni kesin canlı yayını kesmek için.

BAŞKAN – O zaman, sırayla arıyorsunuz arkadaşlar. (Gülüşmeler)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sırayla arayın beni, yayını kesilsin.

Sayın Bakan, 2019 Türkiye’sinden bahsediyoruz. Sayın Komisyon Başkanımız diyor ki: “Ya, teknik imkân yok, biz canlı yayın yapamıyoruz.” Bakın, arkadaşlar, işte böyle bir Türkiye’de ihracat artmaz. Biz şeffaf bir demokrasi kuramadığımız sürece, milletin kaynaklarını şeffaf, hesap verilebilir bir şekilde belli yerlere aktaramadığımız sürece...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Düzeltiyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hocam, boş ver artık, gitti yayın, boş ver. O da gitti. Hocam, boş ver, boş ver, bırak kalsın.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Tamam, çekiyor buradan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, yok, çekme.

Al işte, 2019 Türkiye’sinde bütçemizi görüşüyoruz, millete ulaşamıyoruz. Yani demokrasi krizinin ekonomik kriz yarattığını düşünüyorum Sayın Bakanım. Benim sizden istirhamım şu: Bu ihracatın 500 milyar dolar hedefine ulaşması için Sayın Cumhurbaşkanının, diğer bakanların ve ülkemizin demokrasi krizine yol açan herkesin yakasına yapışmanızı rica ediyorum. “Bu ticaretimizi artırmamız için, yüksek teknoloji ürünleri artırmamız için demokrasi krizimizi mutlaka çözmemiz gerekir.” diye her yerde haykırmanızı rica ediyorum sizden.

Bakın, ben “Silicon Valley”e gittim, Avrupa’ya gidiyorum, pek çok teknoloji merkezine, oradaki o habitatlara gidiyorum, pek çok Türkiyeli vatandaşımızı görüyorum, pek çok projede çalışıyorlar ve milyarlarca dolarlık katma değer yaratacak ürünlerde çalışıyorlar ve katkı sunuyorlar, inanılmaz ürünler üretiyorlar. Çok yaratıcı insanlarımız var çünkü, bu ülkenin insanları ama bu ülkede bu habitatta o insanları tutamıyoruz maalesef ve başka habitatlara doğru gidiyorlar. Biz demokrasi krizini çözemediğimiz için, bakın, o insanlarla röportajlar yapıldı, şöyle diyorlar: “Niye buradasınız? Niye ‘Silicon Valley’desiniz?” denildiğinde, Türkçe konuşuyor, Türkiyeli insanlar “Ya, ben Türkiye’de üniversitedeydim, düşüncelerimden dolayı atıldım.” “Ben Türkiye’de üniversitedeydim, rektöre gittim, bana ‘Bu işten bir şey çıkmaz arkadaş.’ dedi, beni buraya gönderdi.” Boston’da Harvard’da milyarlarca dolarlık ilaç teknolojisi ürünleri geliştiren bir arkadaşımız bunu söylüyor. “Silicon Valley”de başka arkadaşlarımızla da bunları konuşuyoruz.

Yani demokrasi krizini çözemediğimiz sürece beyin göçü yaşayacağız. Yaratıcı beyinlerimiz başka ülkelere gidecek ve biz yüksek teknoloji ürünlerde yüzde 3’te çakılıp kalmaya devam edeceğiz. Bu ihracatı zıplatmanın ve ülkemizde katma değerli ürün üretmenin yolu demokrasi krizimizi çözmekten geçiyor, bu bir.

İkincisi: Sayın Bakan, biliyorsunuz, aynı ürünleri İtalya da üretiyor, Türkiye de üretiyor, İngiltere de üretiyor, ne bileyim, başka üçüncü dünya ülkeleri de üretiyor. İnsanlar “made in şurası” “made in Turkey” veya “made in Italy” yazmasına göre bazı ürünleri tercih ediyorlar. Bunu da o ülkenin imajına göre belirliyorlar. O ülkede, bir: Kaliteli ürün üretiliyor mu diye bakıyorlar, o bir ülke imajı yaratıyor. İkincisi, bakın tercihte de şu çok önemli: O ülkeyi seviyor mu? O ülkenin değerleri acaba kendi değerleriyle bağdaşiyor mu diye insanlar düşünüyorlar. Eğer ki o ülkede demokrasi yoksa, o ülkede insan hakları gasbediliyorsa, insanlar o ülkeye karşı ön yargılıysa o ülkenin ürünlerini almayı tercih etmiyorlar. Fuarlara da bakın. Mesela Türkiye’nin stantlarının tercih edilip edilmemesi; o ülkenin imajı, Türkiye’nin imajının iyi olduğu dönemlerde daha kalabalık olur stantlar ama bakarsınız, Türkiye’nin imajı kötüyse o stantlara kimse uğramaz.

Sayın Bakan, Suriye’ye yapılan operasyonda -hani Sayın Cumhurbaşkanı hep der ya “Dünya, 5’ten büyüktür.”- ya, 5 tane ülkeyi yanımızda bulamadık, 5 ülkeyi yanımızda bulamadık. 190-200 ülke var dünyada, 5 ülke bile bizi desteklemedi; bütün dünya karşımızda oldu. Bütün dünya medyalarında Türkiye’nin ne kadar yanlış bir operasyon yaptığı anlatıldı, biz içeride istediğimiz kadar propaganda yapalım. İşte bu tip savaşçı politikalar, bütün dünyanın değerlerine aykırı demokrasi hamleleri, antidemokratik hamleler maalesef ülkemizin imajını da yerle bir ediyor. Bu anlamda sizin bu konuda da mücadele etmeniz gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Bakan, ticaret savaşları konuşuluyor. Vallahi, her gün pazarlıklar yapıyor. Siz de bu pazarlıklara girmişsiniz ABD Ticaret Bakanıyla. “F35, S400 ne olacak?” demiş size -öyle basına yansıtınız, sizin ağzınızdan çıktı, öyle demiş size- siz de “Bunları bırakalım, parayı konuşalım.” demişsiniz yani “Ticareti konuşalım, 75 milyar dolar ticaret yapalım, bunları konuşalım.” Basından aldığım ifadeniz.

Sayın Bakan, bakın, biz niye Trump’la ve Putin’le pazarlıklar yapıyoruz da kendi ülkemizin, bölgemizin halklarıyla bu meselelerimizi çözemiyoruz? İşte kendi meselelerimizi burada çözemediğimiz için Trump karşınıza başka bir kart çıkarıyor “Bak ambargo koyarım ha!” diyor; Putin’e bakıyorsunuz, Putin’in uçağını düşürüyor Türkiye, oraya gidiyorsunuz “Sizden mal almam.” diyor. Bakın, bütün meselelerimizi biz çözemediğimiz için Trump’ın ve Putin’in maalesef Türkiye üzerinde belli operasyonlar çekmesiyle hep biz kaybediyoruz.

Avrupa Birliğiyle gümrük görüşmelerini, genişleme görüşmelerini yapamıyorsunuz bile, böyle bir şeyi talep dahi edemiyorsunuz. Niyе? Karşınıza Kopenhag Kriterleri çıkarılıyor. Siz diyorsunuz ki, Tayyip Bey “Ya, bırakalım Kopenhag Kriterlerini, paraya bakalım, ticarete bakalım.” diyor “Yok, bizim kriterlerimiz var, Kopenhag Kriterleri, demokrasi kriterleri var.” diyorlar. O yüzden, gümrük birliği genişlemesini konuşamıyorsunuz dahi. Türkiye hukuk endeksinde sonlardaysa, demokrasi endeksinde sonlardaysa, Selahattin Demirtaş, Osman Kavala hapisteyseniz sizinle gümrük birliği genişlemesini Avrupa konuşmuyor. İşte bu meselelerimizi çözersek gümrük birliği genişlemesini konuşabileceğiz.

Sayın Bakan, Ermenistan Sınırı tam yirmi altı yıldır kapalı. Şimdi, sınırı kapalı bir komşunuzla herhangi bir sorununuzu çözebilir misiniz? Çözemezsiniz. Ermenistan ithalatının dörtte 1’ini yalnızca Türkiye’den yapabiliyor, o da Gürcistan üzerinden çünkü çok daha pahalı oluyor. Kapısı açık olsa Kars’a da Iğdır’a da Trabzon’a da faydası olacak, Trabzon Limanı çalışacak. Ama biz kapalı tutmayı tercih ediyoruz. Oysa açsak, kapıyı açsak, ticari ilişkilerimizi geliştirek Türkiye’ye insanlar daha çok gelip gitse emin olun, meselelerimizi daha hızlı çözebileceğiz. Kapısı kapalı bir komşuyla sorunlarımızı da çözemeyiz Sayın Bakan.

Sayın Bakan, sunumunuzda esnaflara hiç değinmediniz, sanıyorum vaktiniz yetmedi. Yani esnafların sorunlarına yeterince değinmediniz, onu söylüyorum. Çünkü genelde hep dış ticaretten bahsettiniz, 2 bakanlık birleşti sonuç olarak, anlıyoruz ama esnaf çok zor durumda Sayın Bakan, borç altında. Neden, biliyor musunuz? Bakın, ben artık büyükşehirlerden bahsetmiyorum, küçük mahallelere gidiyorum, küçük mahallelere. Hani bir şehrin, herhangi bir ilin ilçesinin küçük mahallesine gidin, ne görüyorsunuz? A101, yanında BİM, yanında Carrefour ya da başka bir market. Ne oluyor sonucunda? Her açılan A101’de o ilçedeki, beldedeki 10 tane bakkal, 20 tane kasap, 5 tane manav kapanıyor. Ayakkabı bile satıyor onlar, ayakkabıcı dükkanı da kapanıyor.

Ya, Sayın Bakan, Allah’ımızı severseniz, hep regülasyondan bahsettiniz, Batı ülkeleri bu regülasyonları yapıyorlar. Biliyoruz ki bu şirketler de iktidara yakın şirketler. Sonuç olarak ne büyük bir lobiymiş ki en kılcal damarlara bile mağaza açıyorlar. Reklam yapıyorlar “5 bin tane mi? Yok, 10 bin tane mağazam var.” diye. Bu, bizim için kıvanç kaynağı değil, utançtır. En kılcal damarlara kadar eğer ki siz A101, BİM açarsanız orada bakkal kalmaz, esnaf kalmaz, zanaatkar kalmaz. Onun dışında bir sakıncası daha var bunun, o ürünler büyük lojistik merkezleriyle belli merkezlerden ürün alıyorlar. Domatesi gidip Antalya’dan alıyorlar, o hormonlu domatesleri bütün Türkiye’ye yayıyorlar. Yerelde o ilçenin çiftçisi, o mağazada alışveriş yapamıyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Antalya’da üretilen domatesler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, arkadaşlar, bakın, yerellik diye bir şey vardır, Sayın Bakan bunu çok iyi bilir. Bakın, Hollanda’ya gidin, Hollanda’da bir ilin etrafında köylüler vardır.

BAŞKAN – Sayın Paylan, “Antalya” ifadesini düzeltmek lazım sanırım.

CAVİT ARI (Antalya) – Domateslerimiz hormonlu değil Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İlaçlı, lezzetsiz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Paylan, süreniz bu arada bitti, ben ek süre veriyorum.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bakın, Hollanda bu anlamda örnektir, örnek olarak vereyim: Sayın Bakan, bakın, Hollanda’da bir il sınırlanır, çok fazla büyütülmez -orada bir planlama hatamız var- etrafında da çiftçiler vardır, köylüler vardır. Orada üretimi yaparlar ve “farmers’ market” dediğimiz çiftçi marketlerine gelip ürünlerini satarlar. Halk doğal ve organik ürünlere kavuşur. Hem çiftçi kalkınır, kır-kent ilişkisi sağlanır hem de şehirlerdeki insanlar doğal, organik ve ucuz ürüne

kavuşurlar, taze ürüne kavuşurlar. Biz neden böyle bir modele geçemiyoruz, neden var olanı da yok etmeye doğru yürüyoruz? Yani lojistik olarak da daha kolay. Bir yerden bir yere ürünü taşıdığında yarısı ziyan oluyor. Yapmamız gereken, bunu teşvik etmek. Şehrin etrafındaki çiftçileri destekleyip onların ürünlerinin o şehirde satılmasını sağlamak, böylece kır-kent ilişkisini sağlamak, kırdan kente göçü de engellemek her yönden faydalı. Bu modelle ilgili bir mastır plan düşünüyor musunuz Sayın Bakan?

Son olarak, tarım ürünlerini ihraç ediyoruz, Rusya'ya gidiyor. Bir bakıyoruz... "Domates" demeyeceğim bu sefer, "üzüm" diyeyim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Üzüme girme.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, ne diyeyim? Tamam, peki.

Herhangi bir ürün, bir bakıyoruz Rusya'nın gümrüğünden geri geliyor. Niye? Üzerinde aşırı kimyasal maddeler var diye geri geliyor. Bununla ilgili hep haberler duyuyoruz Sayın Bakan.

Bakın, ben size net bir soru soracağım: Bir, bu ürünler oraya gidiyor, sonra nasıl bir soruşturmaya tabi tutuluyor geri geldiğinde? İki, bu ürünler geldiğinde ne yapılıyor? Biz pazarlara sürüldüğüne dair ciddi şayialar duyuyoruz, geri gelen ürün Türkiye insanına yediriliyor diye ciddi şayialar duyuyoruz. Geçenlerde ispanaktan zehirlendik, başka ürünlerden de zehirleniyoruzdur.

Son olarak Sayın Rekabet Kurumuna da bir iki şey söyleyip bitireceğim. Sayın Rekabet Kurumu Başkanımız, geçenlerde bir torba yasada bir yasa geldi, şöyle diyor: Devlet Malzeme Ofisi, devletin altığı akaryakıtı Kamu İhale Kurumunun temsilcisinin söylediğine göre ölçek ekonomisi gerekçesiyle 13 milyon sınırına tabi olmadan... 2 milyar liraya yakın akaryakıt alacakmış, tek bir ihaleyle çıkıp tek bir firmadan alacağım diye bir yasa geçirdi Komisyondan, daha Genel Kuruldan geçmedi. "Rekabet Kurumunun görüşü var mı?" dedim, bilmiyordu maalesef. Sizden görüş aldılar mı bu konuda? Bir.

İkincisi: Ölçek ekonomisinin faydalı olduğunu her noktada düşünüyor musunuz? Yani bir devletin bütün ihaleleri tek bir firmadan almasının faydalı olduğunu düşünüyor musunuz? Ben zararlı olduğunu düşünüyorum. Her yerelde ayrı ihale yapılırsa, o yereldeki akaryakıt şirketleri eğer ki ayakta kalsa, KOBİ'ler ayakta kalsa bu ülke için çok daha faydalı olacağını düşünüyorum. Bu konudaki görüşünüzü merak ediyorum.

Bütün devlet ihaleleri 5 tane müteahhide akıyor Sayın Rekabet Kurumu Başkanı. Bu konuda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bitiriyorum.

Bakın, isimleri de sayayım: Cengiz, Kolin, Limak, Kalyon, Rönesans; 5 tane müteahhide akıyor bütün devlet ihaleleri. Bu konuda sizin resen soruşturma hakkınız var. Neden Rekabet Kurumu herhangi bir konuda bir soruşturma herhangi bir konuda bir soruşturma açamıyor? Bu konuda eğer ki herhangi bir siyasi baskı hissediyorsanız biz Meclis olarak bu konuda sizin arkanızdayız, ben en azından söyleyebilirim bir milletvekili olarak.

BAŞKAN – "Meclis olarak."

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Meclisin bir milletvekili olarak arkanızdayım.

Siz Rekabet Kurumunun arkasında değil misiniz?

BAŞKAN – Hayır, Meclis derken...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Meclisin bir milletvekiliyim. Sizin de arkasında olmanız lazım.

Son olarak KOBİ'leri kartellere karşı korumak için -az önce verdiğim örneklerdeki gibi- neler yapıyorsunuz? Yani bu marketler konusunda hiç bir soruşturma açmayı düşündünüz mü? En kılcal damarlara kadar gidip bütün o yereldeki bakkalları, esnafı yok eden kartellere karşı neler yapıyorsunuz Sayın Başkan?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Paylan, teşekkür ederim.

Sayın Aydemir, buyurun lütfen.

Son konuşmacı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Bakanımızın şahsında hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bir özel aforizma, bir güzel öğretici kavram şerefü'l-mekân bi'l-mekân, mekânları oturanlar şerefendirir. Hakikaten böyledir. Burada bir mehabet varsa burada mukim olanlar, oturanlar o yüksekliği veriyorlar. Dolayısıyla verenlere teşekkür etmek lazım. Bir ismi özellikle kayda geçeceğim: CHP Genel Başkan Yardımcısı Sayın Bülent Kuşoğlu. Burada oturuyor, dört yıldır beraberiz. Her oturumda öğreten bir tavır, öğreten bir tarzı oldu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Estağfurullah.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bütçe görüşmelerine başlarken de çok özel bir sunum yapmıştı, oradan da müthiş istifade ettik. Bu neviden aktarımlardan hakikaten istifade ediyoruz ama bazen çok enfüsü, nefsi, subjektif yani kamu vicdanında da kabul görmeyecek indi hükümlerle muhatap oluyoruz. Bu da ister istemez bizi yoruyor.

Efendim, Garo Bey'e karşılık vermeyeyim. Ya, nasıl vermeyeyim kardeşim! Şimdi, "Ermenistan Kapısı açılsın." Eyvallah, açılsın. Kim istemiyor. Çıksın Azerbaycan'ın yüzde 20 toprağını işgalden, o pozisyondan, açılsın. Böyle bir şey yok kardeşim ya! Hep bunu yapıyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynısını Türkiye'ye Yunanistan Kıbrıs'la ilgili söylüyor. Böyle mi yapsın, sınırlar mı kapansın?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hiç Azerbaycan'la ilgili bir şey söylemedin. Ben Azerbaycan Dostluk Grubu Genel Sekreteriyim, şundan bir ay önce oradaydım. Git de oradaki insanların hâlini bir gör, Dağlık Karabağ'dan gelen insanların, bir gör Karabağ'daki zulme gadre uğrayan insanları. Bunları burada dile getirelim, tek taraflı yapmayalım bunu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bundan sonra en son ben konuşacağım.

BAŞKAN – Sayın Paylan, dinleyelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, bir saat sataştı oradan.

BAŞKAN – Dinleyelim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, efendim, bir büyük haksızlık: Sabah ben... İsmail Hocama da çok saygı duyuyorum, onun da hakikaten anlatırken öğretici bir tarzı var, İYİ PARTİ'nin buradaki sözcüsü.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir kere de bize iyi bir şey söyleyin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yo, olur mu? Erol Hocama teşekkür ettim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sen iyi bir şey söyle de yani bir kere iyi bir şey söyle de...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, Necdet Hocam bugün konuştu mesela kendi sahasında, sağlıkla ilgili, güzel; öğrendim birtakım şeyler. Olur mu? Erol Hocam hakeza öyle.

Biz hak tesliminde çok gani davranan bir ekibiz, hepimiz öyleyiz, bugüne kadar hep bunu yaptık. Şimdi, sabahleyin –ben, tabii, bilmiyordum mevzuu- İsmail Hocam böyle çok usul üzerine söz aldıktan sonra da anlayamadığım tarzda birilerini tenkit etti, vâkıf olamadım, sonra öğrendim ben. Şöyle bir ifade var arkadaşlar: “Birileri çıkacak, isimlerinin başında ‘ekonomist, profesör’ yazan ama bu ülkeye zarar vermeye çalışan -nereye hizmet etmeye çalıştığı- hangi tabloları çizerek milleti korkutmaya, Türkiye aleyhinde bir algı oluşturmaya çalışan bu kişilerin terör eylemlerinde gördüğümüz ekipten farkı yok.” deyip altına bir iki daha not düşüyor. Şu tespite milyon defa milyon katılıyorum arkadaşlar. Profesörlerin hepsi böyle midir ki arkadaşlar, bunu yapan profesör yok mu? Yani profesör oldu mu bu neviden suçlamalardan azade mi olacak? Yok böyle bir şey kardeşim ya. Kalemlerini kurşun gibi kullanan yığınla isim var, tanıyoruz, biliyoruz, görüyoruz. Bunu bir Bakan söylemeyecek mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, nasıl söyleyecek ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tabii ki söyleyecek!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neyi söyleyecek! Herkese “terörist” mi diyeceksiniz? Allah Allah ya!

BAŞKAN – Sayın Paylan, dinleyelim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani çıkacaksın sen, her gün kalkıp diyeceksin, uyduruktan rakamlar vereceksin, şu ülkenin ekonomisi dumura uğrasın diye gayret sarf edeceksin, Bakan Bey de sükût edecek. Yok böyle bir şey kardeşim ya! Ve biz susacağız. Niye susalım? Böyle bir şey olur mu? Biz teşekkür etmesini de biliriz, biz hak teslimini de biliriz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Ya, siz yerel seçimlerde bütün muhalefeti terörist ilan etmediniz mi!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bırak kardeşim!

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen müdahale etmeyin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Muhalefeti yerel seçimlerde terörist ilan etmediğinizi söylesene.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, efendim, bizim öyle bir tarzımız yok, boş versene sen!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Millet ne yaptı size İstanbul’da!

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen müdahale etmeyin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Teröriste “terörist” dedirtmeyi...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Genellemediniz mi! Bütün bakanlarınız çıkıp konuşmadı mı!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sayın Bekaroğlu, bak, sana ben bir şey söyleyeyim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sizin dışınızda herkes terörist!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben de çıkıp sizsiniz terörist diye söylesem ne olacak!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Her gün ben bunu burada dile getiriyorum, altmış gündür analar Diyarbakır’da nöbet tutuyor, bak. Hiç sesin çıkıyor mu! Hiç onu görüyor musun!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne ilgisi var? Ne ilgisi var onunla bunun?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne demek ya! 60 insan orada, ana bunlar ana!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ekonomiye eleştireceğiz, tüm ekonomi politikalarınız yanlış, dış politikayı eleştireceğiz, hepsini eleştireceğiz! “Eleştiren teröristtir.” Öyle mi!

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen müdahale etmeyin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evlatları çalınmış, el insaf! Hiç onlara sesin, sözün yok!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İstanbul seçmeni cevabı verdi!

BAŞKAN – Hatibe müdahale etmeyin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sen önce Diyarbakır’da olanlarla ilgili bir şey söyle bakayım! Sen bırak onu!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne oldu İstanbul’da! Neye karşı çıksak “Terörist.” dediniz, seçmen ne yaptı!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yarın kuvvetle muhtemel sen İmamoğlu’nun da aleyhinde şeyler söyleyeceksin! Ben bunu biliyorum, göreceğiz yakın zamanda.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yargılanırken söylediğiniz şeylerin hepsinin cevabını vereceksiniz!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Diyarbakır’ı da konuş.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İstanbul seçmeni cevabı verdi, Türkiye seçmeni de verecek!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yeter ya! Böyle bir şey yok! Bağıracaksın, insanları tehdit edeceksin, yok, “Yargılanacaksınız.” falan! Kim yargılıyormuş bizi!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sizin dışınızda kalan herkes terörist! Yok öyle bir şey! Niye sürekli bunu söylüyorsunuz!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, YPG terör örgütü mü Sayın Bekaroğlu, söyle bakalım! Terör örgütü mü değil mi YPG! YPG’yle ilgili bir cümle kur ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye sürekli bunu ortaya atıyorsunuz!

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu... Arkadaşlar...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ekonomi kötü, dış politika aynı...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sen kendi zihnine “terörist” kodu koymuşsan ben ne yapayım! Ben mi söylemişim!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, böyle en sona kalıp şov yapılmaz tamam mı!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sana mı soracak! Sana mı soracak!

BAŞKAN – Böyle bağıramazsın, Başkanlık Divanına bu şekilde bağıramazsın!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bağırırım! Görmüyor musunuz! Yok böyle bir şey! Bundan sonra böyle konuşacağım!

BAŞKAN - Hayır, bu şekilde bağıramazsın sen!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen kimsin ya! Ne demek “Bundan sonra böyle.” Sen kimsin!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ona buna “Terörist.” diyemez! Şov yapamaz!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – En son konuşma hakkını kullanıyor, ne var bunda! Sen mi konuşacaksın en son! Sen mi şov yapacaksın!

BAŞKAN – Görüşmelere beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.23

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.34****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, 10¹uncu Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

İbrahim Bey bir teşekkür edecek ve soru-cevaba geçeceğiz.

Arkadaşlar bazen böyle şeyler olur ama şu doğru değil, Nejat Bey bana onu aktardı, burada kürsüde neticede Başkan olarak görev yaptığı sırada “Siz ona nasıl en son sözü verirsiniz.” ifadesi doğru bir ifade değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle demedim Başkan.

BAŞKAN – Ne dedin?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Hep en son sözü alıp, en son burada şov yapıyor.” dedim.

BAŞKAN – Neyse şöyle yapalım, zaman zaman gerginlik anında bu tür şeyler oluyor. Arkadaşlar, birbirimize hoşgörülle bakma durumundayız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Özellikle de ben basmamıştım...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Peki, bir şey söyleyeyim...

BAŞKAN – Evet, İbrahim Bey, tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben hiç basmamıştım, orada bastığı hâlde son sözü bana vermemek için.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Peki, şöyle yapalım...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olmaz böyle!

BAŞKAN – Peki arkadaşlar.

Ya İbrahim Bey müsaade edin, lütfen, burayı ben yönetiyorum.

Evet, son sözlerinizi alalım efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, dokuz saattir suhuletle gidiyorduk, niye son sözde böyle oldu?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ben de bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Nedir konu?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ben sadece bir şey söyleyeceğim Bekaroğlu’na, düzeltilmesi için, tutanıklara geçsin diye.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Düzeltiyorum, düzeltiyorum.

BAŞKAN – Evet, söyleyin, nedir?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Grubumuzu terör örgütüne destek vermekle itham etti, bizi terörist olmakla suçladı.

BAŞKAN – Düzeltti, düzeltti. Geri aldığı ifade etti.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya değerli arkadaşım, böyle bir cümle kurmadım ya, iftiranın da bu kadarı. Seni de Allah korusun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kurdunuz, geri alın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dedim ki: “Bakın, bize ‘terörist’ diyenler asıl teröristtir.”

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hayır, “Terörist sizsiniz.” dediniz, geri alın sadece.

BAŞKAN – Neyse, geri aldı, tamam.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Terör örgütüne falan nereden gittin? Geri aldım, geri aldım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

İbrahim Bey, siz de teşekkür edin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Bakanım dikte ediyor özellikle.

Bugün mübarek bir gün, hiçbir gönlü kırmak istemem ben. Elhamdülillah, bugüne kadar da hep böyle usuletle ve suhuletle götürmeye çalıştım ama bir not düşeyim. Tutanaklar burada, yasaklı, gizli bir şey yok. Hiçbir gün en sona kalmış bir sözcü değilim, bir tek bugüne denk geldi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dün de denk geldi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yok, yok değil.

BAŞKAN – Dün en son o konuşmadı evet, dün Sayın Uğur Aydemir konuştu en son.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, Değerli Bakanım, siz, ekibiniz, çalışma kadronuz hakikaten bir yükseklği ifade ediyorsunuz, size minnettarız. Hakikaten öyle, çok emek veriyorsunuz, Türkiye'nin imajını, her hâlini zirvelere taşıyorsunuz. Dolayısıyla, millet adına söylüyorum ki minnettarız, Sayın Cumhurbaşkanımıza, size.

Bakınız, şimdi, 176,9 milyar dolarlık bir rakama gelmek, nereden? 30 milyarlardan. Bu, hakikaten büyük bir başarı, bu başarıda sizin katkınız büyük, sizden önce Değerli Bakanımızın katkıları vardı, bütün ak kadronun, ekibin katkısı var. Bunu not düşünüyorum ve sadece bir talepte bulunacağım Değerli Bakanım. Başka vesilelerle de dile getirdim, malumunuz İpek Yolu güzergâhı çok sembolik anlamlar ifade ediyor, çok çok önemli. Bunun üzerinde vilayetlerimiz var ve oralarda da İpek Yolu'nu ifade eden tarihî eserlerimiz var, kervansaraylar var, çok sayıda böyle özel sayılabilecek şeyler.

BAŞKAN – Başta vilayetişahane Erzurum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yani Erzurum'da bir İpek Yolu araştırma enstitüsü kurulsun istiyorum ben, daha önce de bunu söylemişim, bu çok mühim. Efendim sadece Erzurum için mi istiyorum? Hayır. Ben mesela ihracat bağlamında liselerde bir ders konulmasını özellikle kayda geçmişim. Yani İpek Yolu güzergâhındaki illerde hususen ticaret müzelerinin de inşa edilmesinin çok önemli olduğunu söylüyorum. Bunlar da bizim talebimiz, daha önce de dile getirmiştim. Bunlar olursa hakikaten çok memnun oluruz.

Mademki Değerli Bakanım Erzurum'a vurgu yaptı, onu da söyleyip kapatıyorum hemen. Şimdi, efendim bizim Erzurum'da ihracat rakamları vardı, çok sembolikti. Ben Erzurum'da gazetecilik yaptım, siyaset yaptım, iş adamı olarak bulundum, Doğu Anadolu Sanayici İş Adamları Başkanlığı yaptım üç dönem. Dolayısıyla vukufiyetim az da olsa var. Daha önce hakikaten çok sembolikti bu rakamlar ama şimdi Erzurum'dan 43 ülkeye ihracat yapılıyor. Yani buna şapka çıkarılır ya, buna maşallah denir Fikret Hocam.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Maşallah.

BAŞKAN – Maşallah.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Buna vesile olan kadro sizlersiniz arkadaşlar.

Efendim, gecemiz mübarek olsun. Pazar günü, bu ülkenin kurulmasına vesile olan, bu ülkede lider isimlerinin zirvesinde yer alan Atatürk'ün rahmete uğurlandığı gündür 10 Kasım. Burada onu da tazimle, hürmetle yâd ediyorum, mekâmı Cennet olsun inşallah diyorum ve hepinize saygı sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, müzakereler tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemine geçiyorum.

Bu arada şunu da ifade edeyim, Komisyon üyesi birçok arkadaşımız “Uçağımız kaçacak, bir an evvel gitmek istiyoruz.” şeklinde beyanatları da oldu.

Sayın Sındır'a önce söz vereceğim, buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Helal Akreditasyon Kurumu yönetim kurulu ne zaman belirlenecek? Faaliyet raporunda da henüz kurulmadığı ve hatta stratejik planın hazırlanmadığı söyleniyor. Stratejik plan ne zaman hazırlanacak ve ne zaman aktif olarak faaliyete geçecek?

GDO'lu ürünlerin helal kapsamında olmadığını biliyoruz, bu gelen soru önermesine verilen yanıtta da belirtiliyor. Tekstil ürünleri de var aslında helal ürün kapsamında, eczacılık vesaire, çok farklı ürünler var. Mesela GDO'lu pamuktan elde edilen bir tekstil ürününde –ki bu da mümkün- bunların tespitlerini nasıl yapmayı düşünüyorsunuz? Bunları helal kapsamı dışında mı tutacaksınız?

Son sorum: Bir ürünün üzerinde “helal gıda” yazması diğerlerinin helal olmadığı anlamına mı gelecek? Bunu nasıl düzenleyeceksiniz?

Tabii bir de Bakanlığınızın 2019 yılı başlangıç ödeneğinin yüzde kaç harcanmıştır bugüne kadar?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Bakanım.

Sayın Bakanım, ben konuşmamda bu kromlu deriyle ilgili gümrük vergileriyle ilgili sorunu dile getirmiştim, onu tekrar hatırlatmak istiyorum. Şöyle bir şey söylediler bize: Bu gümrük vergileri geldikten sonra insanlar bunu aşmak için serbest bölgede bu işi yapıyorlar ve dolayısıyla da serbest bölgede bu işi yapanlar avantajlı, diğer vatandaş dezavantajlı duruma geliyor. Bu verginin kaldırılması...

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, ihracatımızın dünya ticaretinden aldığı pay 2018'de binde 86, 2019'da binde 88, 2020'de hedef binde 89. Bizim koskoca ekonomi yönetimimiz ihracat payını binde 2 yükseltmek için mi çabalıyor? Bütün hedefimiz bu mudur?

TURQUALITY kapsamında desteklenen marka sayısı 2019'da 280 -bu arada 2019-2023 Stratejik Plan, sayfa 88'deki performans hedeflerinizden aldım bunları- 2020 hedefi 290. TURQUALITY destekleme şirketlerinin kilogram başı ihrac fiyatı 4,1 dolar 2019'da, 2020'deki hedef 4,3 dolar. Tasarımda desteklenen şirketlerin kilogram başı ihracat fiyatı 2019'da 9,6 dolar, 2020 hedefi 9,9 dolar. Orta yüksek teknik ürün ihracatının imalat sanayisindeki payı 2019'da yüzde 40 ihracat, yüzde 60

ithalat; 2020’de ise yüzde 41 ihracat, yüzde 59 ithalat yani yüzde 1’lik bir fark. Bütün hedefiniz sadece 20 sent artırmak için midir? Çünkü 2018’de faaliyete geçen esnaf 2002’de 229.298 iken 2019’da 180.329’a düşmüş. Kurulan gerçek kişi ticari işletme son bir yılda 33.474’ten 16.777’ye düşmüş.

İkinci sorum: Ülkemiz hatalı atık yönetimi ve yanlış gümrük uygulamaları yüzünden Avrupa’nın çöp ithalatçısı hâline gelmiştir. Son dönemde çöp ithalatı 10 kat artmıştır. Çevre Bakanlığı ile Bakanlığınız arasında bu konuda, özellikle gümrük kontrollerinde ayrıştırılmış atık yönetimi alanında neden bir eş güdüm yoktur? 2019 yılında çöp ithalatı için ne kadar ödedik? Avrupa ve Asya pazarında çöp ithaline 2020 yılında gümrüklerden ne kadar çöp gitmesi öngörülmektedir? Gerekli koşulu sağlamadığı hâlde çöp ithali lisansı almış firma sayısı nedir? Çevre Bakanlığıyla birlikte ithal çöp düzenlemesi ithalatını azaltacak, kural koyacak ortak çalışmamız olacak mıdır?

Diğer bir sorum yine TURQUALITY’le ilgili: Desteklenmesi hakkında tebliğ kapsamında desteklenen firmalardan çoğunluk hissesi yabancı firmalara satıldığı hâlde bu destekten yararlananlar hangileridir? Bu firmalara ne kadar destek sağlanmış? Neden bu hatalı tercihlerden vazgeçmiyorsunuz? İlgili firmalardan vergi borcu olan var mıdır? Vergi borcu ödememeyi alışkanlık hâline getiren borçlu firmaların destek programından çıkarılmasını sağlayacak mısınız?

Sorum Helal Akreditasyon Kurumuyla ilgili: Kuruma bugüne kadar yapılan başvuru ve karara bağlanan dosya sayısı nedir? Kurum ülkemizde şu ana kadar kaç sektörden gelen başvurulara yanıt verebilmiştir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Katırcıoğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Birinci sorum Rekabet Kurumuna olacak: Geçenlerde, biliyorsunuz, Milli Piyango, Demirören Grubuna satıldı ve Demirören Grubu aynı zamanda İddaa’nın sahibiydi. Dolayısıyla bu kararı hâlâ savunuyor musunuz? Böyle bir karar verdiniz zaten ama bu kararın açıkçası şans oyunları pazarında bir tekel oluşumuna izin veren bir karar olduğu kanaatindeyiz biz. Dolayısıyla ilk olarak bunu öğrenmek istiyorum.

İkinci sorum: Şimdi, özellikle medya bağlamında baktığımız zaman medyada büyük bir konsantrasyon olduğunu Durmuş Yılmaz Hoca da söyledi. Ben biraz daha açarak söyleyeyim size: Medya, özellikle televizyon şirketleri ve gazetelere baktığımızda bunların özellikle devletten ihale alan şirketlerle ortaklıkları olduğunu biliyoruz. Yani bir “network”ün içinde, bir ağın içinde esasında bu şirketler birbirleriyle ilintili. Şimdi, herhangi bir durumda A Şirketi ile B Şirketi arasında bir yönetim kurulu ortaklığı var ise A Şirketinin B Şirketine rakip olduğunu söyleyemeyiz. Dolayısıyla da bu anlamıyla baktığımızda medya şirketlerinin devletten ihale alan ve çoğu da inşaat sektöründe olan şirketlerin ilişkileri çerçevesinde medyayla ilgili nasıl bir yaklaşımınız var? Biz açıkçası büyük bir tekelleşme olduğu kanaatindeyiz ve Rekabet Kurumunun bugüne kadar buna müdahale etmesi gerekirken bunu yapmadığımızı görüyoruz.

Üçüncü sorum: Bir zamanlar Doğan Medya Grubunun hâkim durumda olduğu iddiasıyla Rekabet Kurumu, Doğan Medya Grubunun bazı şirketlerini satmasını önermişti ve gerçekten de Doğan Medya Grubu bunu yapmıştı. Milliyet gibi birtakım gazeteleri ve televizyonlarının çoğunu Demirören Grubuna satmıştı yanılmıyorsam. Buna izin verdiniz ve bu kabul edilebilir bir şeydi çünkü gerçekten Doğan Grubu hâkim bir durum yaratmış vaziyeteydi fakat daha sonra Doğan Grubunun Demirören

Grubuna satılmasıyla ilgili böyle bir sıkıntınız olmadı ve buna izin verdiniz. Yani madem ki daha önce bir hâkim durum vardı, tersten bakarsak hâkim durumu yeniden yaratmış oldunuz, dolayısıyla da bir önceki kararınızla çelişen bir karar vermiş oldunuz. Bunu nasıl savunuyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, 2011 yılında -yanlış hatırlamıyorsam- Türkiye Cumhuriyeti devleti ile İran devleti arasında Ağrı ile Doğubeyazıt arasında bir serbest bölge kurulma anlaşması vardı. Daha sonra birkaç kere toplantılar yapıldı, bunların bir tanesine ben de katıldım. Şu andaki aşamasını sormak istiyorum.

İkincisi: Yine, Ağrı Doğubeyazıt'ta biliyorsunuz bizim Gürbulak Sınır Kapımız var. Gürbulak Sınır Kapısı'yla ilgili olarak 2020 yılındaki özellikle kapasite artırımı, mal ithal etmek veya kapıdan almak gibi ne gibi projeleriniz var, bunu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, OECD bünyesinde faaliyette bulunan Vergi Amaçlı Bilgi Değişimi ve Şeffaflık Küresel Forumu'nda 2013 yılında Türkiye denetimden geçtiğinde özellikle hamiline yazılı hisse senetlerinin sahiplerinin belirlenmesinin olanaksızlığı “tam eksiklik” olarak belirlendi ve bu konuyla ilgili çalışmalar bildiğim kadarıyla yapılıyordu. O dönemde Maliye Bakanı Ağbal da 2019 sonuna kadar bunun Gümrük ve Ticaret Bakanlığı içerisinde bitirileceğini söyledi. O çalışmalar ne durumdadır, bilginiz var mı acaba?

Bir de, EXIM'deki sorunlu kredileri soracaktım. Eğer gruplandırma varsa -1, 2, 3 grupta- ne kadar sorunlu kredi vardır?

Teşekkür ediyorum tekrar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkanım, sorum size: Bütçeyi değerlendirirken sabah biz sorularımızı sorduk. Gerek iktidar gerekse muhalefetten sorulmuş sorular var. Dolayısıyla gün içerisinde tartışmalardan, görüşmelerden ortaya çıkan ilave sorular varsa -zaman kazanmak için- onları soralım, sorduğumuz soruları bir daha tekrar etmeyelim. Benim sorduğum sorular geçerli.

BAŞKAN – Evet, Sayın Yılmaz'ın soruları geçerli.

Tabii, şunu da ifade edeyim: Gün içinde konuşma yapan Komisyon üyesi olan veya olmayan arkadaşlarımızın soruları varsa onların da hepsinin cevaplandırılmasını istiyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sizden bir ricam daha var: Sayın Bakanın hepsine cevap veremeyeceğini düşünüyorum, çok sayıda soru var. Yazılı cevaplarına bir süre vermenizi istirham ediyorum yani geçen sene de bunu yapmaya çalışıyorduk ama süresinde gelmiyordu. Bu konuda bir hatırlatma yapmanızı istirham edeceğim.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle: Bir hafta süre verdik, bunu dün söyledim. Bugün de Sayın Bakana tabii ki biraz sonra söyleyeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Her Bakanımıza hatırlatırsanız yani herkese hatırlatırsanız iyi olur Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bir hafta süre veriyoruz ama bizim buradaki temel amacımız, Meclis Genel Kurulunda görüşmeler başlamadan tüm soruların cevaplandırılması.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öncesinde olması mümkün mertebe...

BAŞKAN – Tabii, öncesinde.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, bu AB-gümrük güncellemesini yapamamamızın nedeninin ben Kopenhag Kriterleri'ne uymamamız olduğunu söyledim. Siz ne olduğunu düşünüyorsunuz? Tekrar etmek için soruyorum, neden güncelleyemiyoruz AB'yle gümrük birliğini?

İkincisi, İran ambargosuna uyuyor muyuz Sayın Bakan ve bununla ilgili bir hasar tespiti var mı? Yani bunun etki analizini merak ediyorum, hem sınır illerimize hem de genel olarak ekonomimize etkilerini merak ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diğer mesele Brexit. Olacak herhâlde, o da yılan hikâyesi. Önemli bir ticaret partnerimiz. Bununla ilgili neler yapıyorsunuz İngiliz partnerinizle, çalışmalar ne boyutta? Çünkü ciddi kaygılar var yani oradaki pazarın etkilenebileceğine dair. Onunla ilgili de bir risk analizi yaptınız mı, sonuca varacak mı, onunla ilgili görüşünüzü merak ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Helal Akreditasyon Kurumunun Yönetim Kuruluna yapılan aylık ödeme tutarı nedir? Kuruma en son 7 milyon 743 bin TL aktarma yapılmıştı. Kurumun 2019 harcama toplamı bu ay itibarıyla ne kadar oldu? Kurum 4 trilyon dolarlık helal pazarında kendisine yaptığı harcamalara karşılık hangi karşılığı almaya başladı?

Ayrıca, Şubat 2019'dan itibaren Helal Akreditasyon Kurumunun Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerine ayda 3'ten fazla olmamak üzere, her bir toplantı için 9000 gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucunda bulunacak miktarda huzur hakkı ödeneceği karara bağlanmıştı. Bu, tasarruf tedbiri açıklayacağını söyleyen bir iktidar için helal mi? Şimdiye kadar kaç toplantı için ne kadar ödeme yaptınız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın İpekyüz...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum.

Ben aslında daha önce de Sayın Yılmaz'ın söylediği gibi, sürekli sorular sordum fakat bir konu birçok bakanlığı ilgilendiriyor ve hepimizi de ilgilendiriyor ama Rekabet Kurumunun özellikle bu konuya dikkat etmesini istiyorum ve bir çalışma var mı? Krizle beraber, bütün marketlerde, bütün, gıdadan tekstile kadar birçok alanda ya miktar küçülüyor ya boyut küçülüyor, fiyat artmıyor veya fiyatta

hafif oynama oluyor. Diyelim ki şeker pakette 1 kilodan 700 grama kadar düşüyor. Tüketicilere yönelik bu aldatmaya yönelik Rekabet Kurumuyla ve diğer kurumlarla bir görüşmesi var mı, bir düzenlemesi var mı tüketiciciyi koruma açısından?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakanım, yapmış olduğunuz sunumda “Sebze ve meyve ticaretindeki zayıfın azaltılması amacıyla ürünlerin ambalajlanması, depolanması ve perakende satışa sunulmasına ilişkin standartlar mecburi olacak şekilde uygulamaya konulmuştur.” ifadesi bulunmakta. Ben bu anlamda, özellikle sebze, meyve ve Antalya’nın Korkuteli ilçesi başta olmak üzere, özellikle kültür mantarcılığında marka, markalaşma, raf ömrünün uzatılması, kaliteli pazarlama ve ihracat amaçlı olarak özellikle bu hususlarda da desteklemelerin yapılıp yapılmadığı veya yapılmamışsa bundan sonra yapılıp yapılmayacağı hususlarında bilgi almak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Rekabet Kurumuna soru sormak istiyorum. Öncelikle, sanırım bir hafta önce Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle başladınız. Görevinizde kolaylıklar diliyorum. O nedenle kuruma yönelik tespitlerle ilgili, geçmiş dönemle ilgili değerlendirmeleriniz bilmiyorum ne kadar olacak çünkü geçmişinize baktığımda, Albaraka Türk Katılım Bankası, Asya Katılım Bankasında görevleriniz var, Mevduat Sigorta Fonu’nda, en sonunda SPK’desiniz sanırım yani kurum içinden gelen biri değilsiniz. Bunu belirterek şu soruyu sormak istiyorum: Sunumunuzda bir düzenleme yapılacağından bahsetmişsiniz, özellikle de “de minimis” uygulamasıyla ilgili ki Rekabet Kurumu da zaten Avrupa Birliği hukukuyla uyumlu şekilde ve Gümrük Birliğinden sonra kurulan bir kurum. “De minimis” şu: Devletin belirli şirketlere ya da belli malların üretimine avantaj sağlayarak rekabeti sınırlama ihtimali olan yardım ve destekleri. Bununla ilgili vaka, soruşturma var mı, bunu bir sormak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bir de diğer bir ilgi alanınız da hâkim durumun kötüye kullanılması. Açıkçası bu da aslında bugün size sorulan ve sizin hukuksal anlamda açıklama yapacağınız -sizin kapsamınıza girip girmediği konusunda ama- pazar payı sorunu var sanırım. Bu pazar payıyla ilgili nasıl bir düzenleme olacak? Çünkü burası 4054 sayılı Kanun’da değişiklikle ilgili çalışmalar, bu çalışmalarla ilgili biraz detaylı bilgi verebilir misiniz?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akın...

AHMET AKIN (Balıkesir) – Sayın Bakan, Ticaret Bakanlığı tarafından ihracatçı birlikleriyle müşterek hesabından kullanılan tutarın Bakanlık mali tablolarında izlenmemesi nedeniyle mali sonuç doğuran her işlemin kayda girmesi ve kamuoyuyla paylaşılması kuralı çiğnenmiştir. İhracatçıları birliğiyle müşterek hesabı olan Bakanlık 2018’de bu müşterek hesaptan 58 milyon 835 bin 692 lira tutarında personel gideri, ulaşım gideri, konaklama gideri gibi ana faaliyetlere ilişkin hizmetlerin finansmanında kullanmıştır. Müşterek hesaba Bakanlık tarafından aktarma yapılmadığı gibi, bu hesaptan Bakanlık

bütçesine kaynak aktarımının da olmadığı ifade edilmişse de müşterek hesap olmasaydı bu hesaptan karşılanan faaliyetler Bakanlık bütçesinden karşılanıyor olacaktı. Bu tutarın Bakanlık mali tablolarında izlenmesi ne zaman sağlanacaktır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Bir de gümrük dairelerinin kestiği ek tahakkuk ve cezalardan kesinleşmiş olanlar neden Bakanlık hesabında muhasebe altına alınmamaktadır? 2018’de toplam 2 milyar 618 milyon TL’yi bulan bu hatanın düzeltilmesi için çalışma yapılacak mıdır?

BAŞKAN – Sayın Şahin...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

2018 yılında 5 milyon liraya yakın harcama yapan Helal Akreditasyon Kurumunun Mustafa Kemal Mahallesi’nde tutulan binası için yapılan ödeme ne kadardır? Hizmet binasına harcanan 3 milyon 117 bin lira tadilat ve tefrişat giderleri dışında yapılan masraflar nelerdir? Tasarruf tedbirleri altında, kurumun ayrı bir örgütlenme ve bina yerine bir bakanlık çatısı altında daire ya da genel müdürlük olarak yapılandırılması düşünülmekte midir? Ayrıca, Helal Akreditasyon Kurumu kurulduktan sonra İslam coğrafyasındaki mal ve hizmet piyasasındaki verilerimizde aşama kaydedilmiş midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, biliyorsunuz, Volkswagen firması Türkiye’de, Manisa’da önemli bir yatırım yapma kararı almıştı ancak bunun askıya alındığına dair birtakım duyularımız var. Böyle bir şey söz konusu mudur?

Bir de geçtiğimiz Kurban Bayramı öncesi binlerce canlı hayvanın gümrüklerden sahte veteriner belgeleriyle ithal edildiği ortaya çıkarmıştık. Benzer sıkıntılar önceden de kamuoyuna yansımıştı. Canlı hayvanlar tüm limanlardan, gümrüklerden getiriliyor ve buralarda karantina bölgeleri ne yazık ki yok. Hayvanlar ithalatı yapan kişilere yediemin olarak veriliyor ve yirmi bir günlük karantınayı yurdun dört bir yanında geçirmek zorunda kalıyor. Bu konuda, karantina bölgelerine sahip özellikli gümrükler oluşturmayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi soru, görüş ve önerilere cevap vermek üzere Ticaret Bakanımız Sayın Ruhsar Pekcan’a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Hamiline yazılı pay senetlerinin takibi konusundaki çalışmalarımız tamamlandı. İnşallah en kısa zamanda yürürlüğe girmesini bekliyoruz. Biz aynı zamanda elektronik çek ve elektronik bonoyla ilgili de çalışmalarımızı tamamladık. Artık sistemden banka hesabını on-line takip eder gibi elektronik çeki sistem üzerinden verebilecek. Mutlaka o zaman hamiline olmayacak elektronik çek verdiği zaman zaten. Kaybolması, çalınma riski ve karşılıksız çek riskini de ortadan kaldırmış olacağız inşallah bu vesileyle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vade olmayacak o zaman çekte.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Vade olacak çünkü Türkiye’de vade var ve vade...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çek Kanunu’nda vade yok.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Dünyada yok ama Türkiye’de o bir kredi mekanizması gibi çalışıyor ve biz o sistemi bozmayacağız, o şekilde çalışmalarımızı tamamladık.

Bunun dışında, TURQUALITY’yle ilgili sorular geldi. TURQUALITY’de bizim 285 tane firmamız var ve bu 285 firmanın 15’i bizde TURQUALITY Programı’ndayken çoğunluk hisseleri, yüzde 51’in üzerindeki hisseleri yabancı firmalarca satın alınmış. Şimdi, yabancı firmalara bir taraftan “Gel, Türkiye’de yatırım yap.” diyoruz bir taraftan da “Sen yabancısın, seni teşvikten çıkarıyoruz.” diyoruz hâlbuki Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın da teşvikleri var ki Türkiye’ye yabancı yatırımları çekebilelim. Ayrıca, TURQUALITY’le ilgili de bir tedbir aldık yani aynı firma bir kere TURQUALITY’e girdiyse artık sonsuza kadar TURQUALITY desteklerinden yararlanmasın. Her ülkede beş yılla sınırlama getirdik biz 2019 itibarıyla. Bir firma bir ülkede beş yıl süreyle desteklenecek. Aynı firma aynı markasıyla başka bir ülkeye giderse yine beş yıl destekliyoruz ama “Zaten beş yıl ayakta duramıyorsa devletin kaynaklarına da yazık.” dedik. Bunun dışında bir de performans kriteri getirdik, performans kriterimize net ciro artışını koyduk, kârını koyduk ve ihracat artışını koyduk yani “Yüzde 15’in altında mı, üstünde mi ihracat artışı TURQUALITY’den yararlanan firmalarımızın?” diye baktık ve puanladık, eğer 4 puanın altında kalıyorsa firma yüzde 50 destek veriyoruz, birinci sene yüzde 40’a düşürüyoruz, ikinci sene de aynı puanın altında kalıyorsa desteği yüzde 25’e düşürüyoruz, üçüncü sene de aynı puanın altında kalıyorsa iptal ediyoruz. Dolayısıyla, kendi içinde bir sistem getirmeye çalıştık.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayıştayın bu konudaki eleştirisine ne diyorsunuz?

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Sayıştay, tabii, yabancı firmanın yatırımı... Bir yabancı firma Türk markası satın almış, yabancı sermayeye karşı bir görüş olur, bütün dünya yabancı sermayeyi çekerken... Baktığımız zaman, yabancı firmayı değil, o Türk markası hâlâ ve Türk firması çünkü Türk firmasını satın almış.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Önemli olan yatırım yapmak, oraya teşvik etmek lazım.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Oraya teşvik etmemiz lazım ama bunun önünü kapatarak ona da zarar vermiş olabiliriz ama değerlendirebiliriz Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızla, onlara zarar verirse böyle bir işin içinde olmamız lazım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Rakip bir firmayı ya da markayı baltalamaya ya da önünü tıkamaya yönelik bir satın almaysa, onlarla ilgili de...

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Yok, izliyoruz, performans kriterlerimiz var zaten, onların hepsini de 2019 itibarıyla devreye aldık, daha önceden bu tip kriterler yoktu.

EXIMBANK’ın takipteki kredileri 414 milyon TL ve toplam kredilere oranı da binde 3. EXIMBANK biraz garantici, zaten ihracatçılarımız da en çok ondan şikâyet ediyorlar.

Helal Akreditasyon Kurumuyla ilgili çok fazla soru geliyor. Helal Akreditasyon Kurumu, bir genel müdürlüğün dönüştürülmesi değil, yeni bir sistem kuruyoruz ve uluslararası bir yapılanma sağlıyoruz burada, TÜRKAK’ın kuruluşu bile iki buçuk sene sürmüştür. Helal Akreditasyon Kurumu yeniden yapılandırılıyor, yeni personel, yeni yöneticiler ve bunların hepsi... Helal Akreditasyon Kurumu bir sertifika veren kurum değil, sertifikaları veren kurumları akredite eden kurum. Dolayısıyla, burada çalışan, görevlendirilen herkesin sertifika eğitimlerinden geçmeleri ve kendilerinin de sertifika alması gerekiyor. Ayrıca, buradaki yönetmeliği 43 kurum ve kuruluşumuzun önerileriyle birkaç kez tadil ettik ve 16 Ekim 2019 itibarıyla Cumhurbaşkanımızın imzasından çıktı. 16 Ekimden itibaren artık Helal Akreditasyon Kurumumuz akredite edebilir gelen sertifikaları. 30 Mart itibarıyla da Yönetim Kurulu kuruldu ve bütün kararlar Yönetim Kurulunun onayından geçiyor ve şu anda da ilk olarak

inşallah Türk Standartları Enstitüsünün verdiği helal belgelerini akredite ederek başlayacağız. Yani “Bir ürünün üzerinde ‘helal’ yazmıyorsa haram mıdır?” diye sordu gene bir milletvekili arkadaşımız. Bizim yaptığımız, helal belgesi veren kuruluşların sertifikalarını akredite etmek, biz sertifika veren kurum olmayacağız ve burada 4,5 trilyon dolarlık bir pazar var. Kasım ayında İslam İşbirliği Teşkilatı da olacak, İslam ülkelerine zaten bunun tanıtımlarını yapıyoruz ve buradan kendimize iyi bir pazar elde etmek için gayret içerisindeyiz. İyi şeyler yapmaya gayret ediyoruz. Tabii, binası yok, tefrişatı yok ve burası da Bakanlığımızla ilişkili bir kurum, Bakanlığımızın bir genel müdürlüğü değil, genel müdürlüklere nazaran biraz daha bağımsız.

Onun dışında TL’yle ticaret sorulmuştu, TL’yle ticaretimizin oranı şöyle: İhracatımız 2018’de yüzde 4,5; ithalatımız yüzde 5,3; bu sene de ihracatımız yüzde 4,6; ithalatımız da yüzde 5,6 olmuş.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Rusya dışında hangi ülkeler var, onu da söyleyebilir misiniz?

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Ezbere olarak hatırlamıyorum ama Çin var, Rusya var, Almanya var, Gürcistan var, İran var.

Sayıştayla ilgili de... Geçen sene bizde 42 bulgusu varmış Sayıştayın, bu sene biz onu 16’ya düşürmüştük, inşallah daha da fazla düşüreceğiz. Şu anda Sayıştayla beraber Bakanlığımızın ekipleri bir eğitimden geçiyorlar, nelere dikkat etmeleri lazım, bu konuda çalışıyoruz. 42’den 16’ya gelmek de başarı, onu da takdirlerinize sunuyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Söylemiştim konuşmamda zaten yani olanı da takdir ediyoruz Sayın Bakanım.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Teşekkür ederim, iyi bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Ben bugün teşekkür bekledim aslında konuşmacılardan.

Sınır ticaretiyle ilgili de özellikle terör yapılanmasını önlemek için sınır ticaretlerimizde yasal ticaretin önünü açmak üzere ciddi çalışmalar yaptık. Gümrüklerimizde kaçakçılığı önlemek üzere ciddi çalışmalar yapıyoruz. Tabii, bölge insanımız bu defa onun çayına, şekerine el konuluyor diye tepki veriyor ama bu doğrultuda... Mesela sınır ticareti için daha önce en az iki yıl orada yaşama şartı bir yıla düşürüldü. Sınır ticareti belgesinin geçerlilik süresi bir yıldan üç yıla çıkarıldı ve firma bazına sınır ticareti miktarını 50 bin dolardan 75 bin dolara çıkardık ve sınır ticareti yapacağı ülkeyle ticaretin miktarını da 75 milyon dolardan 150 milyon dolara çıkardık. Her sene aralık ayında Tarım Bakanlığımızla beraber bu listeleri oluşturuyoruz ancak bir tek şartımız var, Türkiye ithalatından yüzde 5’inden daha fazlasını yapmayacak. Ancak baktığım zaman, İran, Irak, Nahcivan, Gürcistan bunu kullanmıyorlar, bunu daha çok kullanmalarını teşvik ettik, şirketleşmelerini teşvik ediyoruz ama onlar bireysel ticaret yapmak istediklerini söylüyorlar “Şirketleşemeyiz.” diyorlar, biz dedik ki: “Kooperatif olun, biz kooperatif olarak destek verelim. 3 kişi bir araya gelin, aynı imkânlardan yararlandırılm.”

Gürbulak Kapısı’nda artan yolcu trafiği karşısında mevcut saha inşaatının projesi tamamlanmak üzere, 2020 içinde başlayacağız ve şu anda 16 peronla hizmet verilmekte iken 180 dönümü 280 dönüme çıkaracağız ve 20 peronla da hizmet vereceğiz

Gümrük birliğinin güncellenmesi etki analizi raporlarında hem Türkiye hem Avrupa Birliğinin menfaatine, Avrupa Birliği de bunu çok iyi biliyor, en çok da Komisyon biliyor ama Malmström’le de uluslararası toplantılarda defalarca bir araya geldik ve iyi de bir diyalogumuz oluştu, şimdi yeni yönetim devreye gelince inşallah onlarla da aynı sistemi oluşturacağız. Avrupa Birliği değerlendirme raporunu geçen hafta yayınladı ve burada en altta bir paragraf var, diyor ki: “Türkiye ile gümrük birliğinin güncellenmesi son derece önemlidir, bu güncellenmenin yapılması yönünde...”

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sorun ne?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sorun nedir?

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Sorun şu: Malmström “2-3 ülke var burada Türkiye’ye karşı duran, gidin onları ikna etmeye çalışın.” dedi, biz de o 2-3 ülkeyi ikna etmeye çalışıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bence Kopenhag Kriterleri.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Kopenhag Kriterlerini siz söylediniz, bana AB’den kimse söylemedi, bana söylemediklerini belki size söylemişlerdir.

Şimdi, Rusya’dan geri dönen ürünler...

Çok fazla zamanımız yok, kandil gecesi kimseyi tutmayalım.

Şimdi, geri dönme sebebi geri bildirimler, karantinayla ilgili. Tabii, biz Rusya’ya 1 milyon ton sebze meyve satıyoruz, 30 bin kadar geri bildirim oluyor, bunun 7.600’ü de geri gelen oluyor. Avrupa Birliğine de 800 bin ton satıyoruz, oradan geri bildirim olanı 833 kilo.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O geri gelenler ne oluyor? Pazara mı sürülüyor?

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Çoğu firmalarımızı tekrar ihracat yapıyor ama şimdi yeni bir önlem aldık biz Bakanlık olarak. Öncelikle Tarım ve Orman Bakanlığımız denetimleri çok sıklaştırdı; yurt dışına gidecek olanlara Bitki Sağlığı Sertifikası veriyor zaten normalde, bunların biraz daha otokontrol sistemini artırdı. Biz de Bakanlık olarak ihracat yapacak partilerden -konuşmamda da söylemiştim aslında- bu sene ilk on ayda 125 bin ihracat partisini sebze meyveden denetime aldık ve 2 bin tanesini göndermedik. Yani oraya kadar gidip geri gelmeden yerinde önlem almaya çalışıyoruz. Tarım Bakanlığının da bu konuda ciddi çalışmaları var.

“Bitcoinle ilgili yasa çalışmalarlarıyla ilgili görüşünüz alındı mı?” diyor. Bizim, Hazine, Maliye, Ulaştırma ve Ticaret Bakanlığı olarak elektronik ticaret platformu çalışma grubumuz var ve burada çalışıyoruz. Bu yasa taslağını da arkadaşlarımız, burada beraber gözden geçirdiler. Bizim Bakanlığımızın yaptığı “blockchain” çalışmalarlarıyla dış ticaret sisteminin bir bütün olarak “blockchain”e taşınabilmesi... Ancak “blockchain” bütün tarafların, partilerin bilgilerini “blockchain”e aktarmasıyla gerçekleşebilecek bir durum. Biz bu durumda ne yapıyoruz? Kimyasal Silahlar Sözleşmesi’nde olduğu gibi, oradaki bütün bilgileri “blockchain”e taşıyoruz, herkesten de taşınmasını bekliyoruz ki her şey açık, net, şeffaf olsun, herkes paylaşabilsin.

Onun dışında, zeytinyağı ticaretinde bir sürü testten geçiyor; Tarım Bakanlığı, Bakanlığımız, gümrük laboratuvarları. İnsanlar illallah diyor. Bütün bu test süreçlerinde de Tarım Bakanlığıyla ortak projemiz var, “blockchain”e taşıyoruz, 3 pilot projemiz. Öbür 2 pilot projemiz de Singapur ve Güney Kore’yle alakalı. Singapur’la Trade Trust Projesi’ni -Singapur “blockchain”de en çok ilerleyen ülkelerden biri- ortak çalışıyoruz. Ben bakanlarıyla bir araya geldim. Ayrıca, bizim ihtisas serbest bölgeleriyle ilgili de yatırım konusunda mutabık kaldık kendileriyle. Ayrıca, Güney Kore’yle de menşe belgelerinin paylaşımını “blockchain” üzerinden yapıyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan, siz daha iyi durumdasınız, buna memnun olduk ama o kanun hazırlığına siz katılmamışsınız. Siz daha iyi durumdasınız, keşke katılsaydınız.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – “Hedef ülkeler, öncelikli ülkeler vardı. Hedef ülkeleri neye göre seçtiniz?” diye bir soru gelmişti. Esasında, biz hedef ülkelerin, öncelikli ülkelerin kapsamını genişlettik: ABD, Brezilya, Çin, Etiyopya, Fas, Güney Afrika, Güney Kore, Hindistan, Irak, İngiltere, Japonya, Kenya, Malezya, Meksika, Özbekistan, Rusya, Şili. Bunu neye göre seçtik? Dünya gayrisafi

hasılasından yüzde 60 pay alan, dünya ithalatından yüzde 43,7 pay alan -bizim dünyadaki ihracat payımız binde 8,7- bu ülkelere ihracatımız binde 5, bunu yüzde 1'e çıkarmak hedefimiz ve bu ülkelerin de toplam ithalatı 8,6 trilyon, nüfusu da 4,2 milyar.

“Türkiye Tanıtım Grubu faaliyetleri 47’den 39’a düşmüş.” diyor, aslında öyle değil; 39’u on ay itibarıyla fiilen gerçekleştirdiğimiz faaliyetler, projesi onaylanmış 51 faaliyetimiz var. Ancak burada da biz bir değişiklik yaptık: Türkiye’nin tanıtımı Ticaret Bakanlığının işi değil; burada Cumhurbaşkanlığı İletişim Ofisi var, Dışişleri Bakanlığı var, Turizm Bakanlığı var. Bu ortak bir aklın yapması gereken bir şey. Adı “Türkiye Tanıtım Grubu” hâlâ ama onu artık sektörel tanıtımlarda kullanıyoruz. Bir bütün olarak hareket ediyor.

“Lisanslı depo sayısı kaç olmalı?” 88 tane aktif var, 168 başvuru var, biliyorsunuz. Şu andaki kurulu kapasitemiz 4,5 milyon ton, hedefimiz 10 milyon tona ulaşmak. Yeni yaptığımız çalışmalar bunun ileride 14,5 milyon tona da çıkma ihtiyacı olabileceğini gösteriyor.

“EXIMBANK, müşteri portföyü hedefine ulaştı mı?” Evet, ulaştı. 11.985 müşteriye ulaştık, yıl sonu hedefimiz 12.500 ve bunun 8.650’si KOBİ, yüzde 73 KOBİ olacak.

“OECD ülkelerine ihracatımızda yüzde 1,8 daralma var.” dendi. Bir yanlış var bu bilgilendirmede -bendeki kati rakamlar- ilk altı ayda OECD ülkelerine ihracatımız uluslararası veriler olduğu için altı ay yayımlanmış, onun için altı ayı kullanabiliyorum.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ben TÜİK’ten aldım efendim.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Yani ilk altı ayda OECD ülkelerine ihracatımız bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1,6 oranında artarak 83,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiş, aynı dönemde OECD’nin dünyadan toplam ithalatı yüzde 9 düşmüş. Yüzde 1,8 sekizinci ay ya da dokuzuncu ay itibarıyla doğru olabilir ama Türkiye’den ithalatı yüzde 1,8, dünyadan ithalatı yüzde 9 düşmüş. Biz hâlâ iyi yerdeyiz.

Diğer ülkelerdeki ihracatın nasıl düştüğünü söylemiştim ve dünya genelinde, 2019 itibarıyla Ocak-Ağustos döneminde, Türkiye, yüzde 2,9 artışla dünyada ihracat artışında 7’nci sırada çünkü bütün ülkelerin aşağı yönlü bir gidişi var: Güney Kore’nin eksi 9,6, Japonya’nın eksi 4,9, Birleşik Krallık’ın eksi 6,1, Almanya’nın eksi 5,7, Güney Afrika’nın eksi 4,1 ihracat daralması var; Çin’in ihracatı artı 0,4 artmış, bizim ağustos dönemi itibarıyla 2,9.

Buğday, arpa, mısır için Tarım Bakanlığına verilen kontenjanlardan söz edildi. Bunlar Toprak Mahsulleri Ofisine piyasa fiyatlarının dengelenmesi açısından verilen limitler ama çoğu zaman bu verilen limitler zaten kullanılmıyor, olur da ihtiyaç olursa diye veriliyor.

Ayrıca, ayçiçeğiyle ilgili de böyle bir soru geldi. Türkiye, ayçiçeği ihtiyacının, ayçiçeği tohumu ihtiyacının, ayçiçeği yağı üretiminin yüzde 50’sini karşılıyor. Biz hasat zamanında gümrük vergilerini yukarı doğru çekiyoruz. 2.500 lira taban fiyat açıklandı. Geçen sene bir yenilik yaptık. Tabii, yüzde 50 yetmiyor; biz, sezon kapanınca, piyasadaki tohumlar alıcılarını bulunca ithalata izin vermek zorundayız üretim devam etsin diye. Geçen sene -bunun dağılımı- 300 bin ton kontenjan açtık ve bunu, yerli üreticiden hangi firma ya da birlik daha fazla aldıysa en büyük kontenjanı ona verdik. Formül yaptık, dağıttık yüzdeyle: Siz yüzde kaçını aldınız piyasanın? Bu kontenjan da sizin hakkınız; ithalat haklarını onlara verdik. Bu sene 2.500 lira pahalı geldiği için 2.500’ün altında fiyattan mal alanlar oldu, bu sene kriterlerimizi 2’ye çıkardık; hem yerli firmadan en çok alacak hem de yerli firmadan en yüksek fiyata alana biz de en yüksek kontenjan vereceğiz.

BAŞKAN – Toparlayalım isterseniz Sayın Bakanım.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Öyle mi? Bayağı soru var.

BAŞKAN – Kalanları da yazılı olarak verirsiniz.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Biz hazırız hepsine aslında.

“STA anlaşmalarıyla tarife sapması olur mu?” diye. Dünya ikili anlaşmalara doğru gidiyor, biz de bu doğrultuda hareket etmek zorundayız, STA'lara ağırlık vermek zorundayız. “Avrupa Birliği'nin STA imzalayıp da ülkemizin imzalamadığı ülkelerden ucuz mallar Avrupa Birliği üzerinden gelebilir mi?” Ama bu yönde de bizim ciddi bir çalışmamız var. Avrupa Birliği raporunda da belirttiği üzere, onlar belirtiyor ama biz de bu yolla Avrupa Birliği malı olmayan Meksika, Güney Afrika menşeli malları Avrupa Birliği üzerinden “AB” damgalı geldiğinde yakalıyoruz ve onlara gümrüğü uyguluyoruz. Diğer yeni imzaladığı ülkelerle de aynı şeyi yapacağız.

Ticaret müşavirlerinin imkânlarından bahsedildi. 100 kilometreyi geçen yerlerde hemen görevlendirme yapıp gönderiyoruz. Gümrük Muhafaza ile Emniyet arasında bir görev çakışmamız yok, iş birliği hâlinde çalışıyoruz, hatta Jandarma, Emniyet, Gümrük Muhafaza akaryakıt kaçakçılığında beraber operasyon yapıyorlar.

Türk malı imajının moda marka tasarımının geliştirilmesinde Bakanlık olarak tanıtım, marka, reklam, pazarlama, istihdam, patent, faydalı model, endüstriyel tasarım tesciline ilişkin harcamalar, danışmanlık harcamaları, yurt dışı birim giderleri desteklenmekte; sadece bu desteklerden herkesin yeterince haberi yok, aynı firmalar kullanıyor. Biz bunun “kolaydestek.gov.tr” ile herkese duyurulmasını sağlıyoruz ve ayrıca tasarım yarışmaları yapıyoruz. Bu sene 19 tasarım yarışması yapmışız, tasarım yarışmasında dereceye giren ilk 3'ü yurt dışına, dünyanın moda okullarına iki yıllık eğitime gönderiyoruz.

İhracatçılar arasında kadın sayısı: Kadınların iş gücüne katılım oranı 2007'de yüzde 23,6; 2018'de yüzde 34,2; bu yıl Temmuz ayı itibarıyla yüzde 34,9; kadın işveren sayısı 2007'de 75 bin kişiye yakın 2018'de 112 bin -yüzde 49 artış- ve bu yıl Temmuz itibarıyla da 126 bin. Daha da enteresani, kendi hesabına çalışan kadın sayısı 2007'de 617 bin. Bu rakamlar büyük değil, hâlâ çok az ama ilerleme çok iyi. 2018'de bu rakam 875 bine yüzde 42 artışla çıkmış. Yönetici olarak çalışan kadın sayısı -işlerini kaybediyor beyler- 2007'de 157 bin kişiye yakın 2018'de 220 bin, yüzde 40 artış. Burada da iyi yoldayız.

Biz de kadınlarımızı, ihracatta desteklerimizin onlarca anlaşılmasında Export Akademi kurduk ve Kadın Girişimci Network'ünü oluşturuyoruz ve Melek Yatırım Ağı'nı kadın girişimcilerimizle buluşturuyoruz. Aynı zamanda kadın ortağı olan 189 kooperatifimiz var. Burada da 295.253 kadın esnafımız var. Bunun da toplam esnaf sayımıza oranı yüzde 16,5. Kadın ve genç girişimcilerden bahsettim, rekabet avantajı sağlayabileceği alanları tespit ediyoruz, onlarla beraber oturup çalışıyoruz. Bana birkaç tane STK'den -eskiden ben de Kadın Girişimciler Kurulu başkanlığında, başkan yardımcılığında hep görev yaptım, çok arayan oluyor- dediler ki: “Sizin bürokratlarımızla, daire başkanlarımızla oturduk, önce birbirimize şöyle uzaktan bakıyorduk, sonra çalışırken senelerdir bir arada çalışıyor gibi olduk, çok iyi projeler üretiyoruz.” Bekliyorum şimdi projelerini.

Kadın Girişimci, Melek Yatırımcı... Ben kısa kesmeye çalışıyorum.

Diğer bakanlıklarımızla ilgili burada talepler vardı. Biz onları kendilerine iletiriz.

Bir de bu hastalıklı hayvan ithalatıyla ilgili. Evet, o Tarım Bakanlığının kontrolünde ve İspanya'dan Tarım Bakanlığına sunulan evrakta sahtecilik çıkmış ve Bakanlık bize bildirince bizim de haberimiz oldu. Bu konuda da kendileri önlem alıyorlar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bu konuda özel limanlar yapılamaz mı? Çünkü orada karantina bölgeleriyle ilgili ciddi sıkıntı var. Hastalıklı hayvanlar karantina bölgesi olmadığı için yurt içindeki diğer bölgelere yayılmak durumunda kalındı.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Onu Tarım Bakanlığımızla beraber çalışırız.

Ben bir de gelen sorular arasında onu atladım, unuttum, esas birinci sorumuz o. Bizim Bakanlığımızda iç ticaret, dış ticaret, gümrükler, esnaf, kooperatifler, tüketiciler bir bütün yani iş dünyasına, ticarete biz bütün olarak bakıyoruz ve -arkadaşlarımızın hepsi buradalar, kendileri de söyleyecektir- eskiden aylar süren yazışmalar, toplantılar... Bizde masa etrafında karar alıyor, uyguluyoruz; son derece dinamik, hızlı karar alıp uygulayabiliyoruz. Gerçekten keşke çok daha önce birleştirilseymiş bu iki bakanlık. Biz bütün birleştirmeleri de gerçekleştirdik. Diğer bakanlıkları tam bilmiyorum ama bizim Bakanlığımızda bilgi işlem, hukuk servisi, destek hizmetleri, personel, artık hepsi tek birim. Taşrayı da birleştirdik. Taşradaki önemine binaen gümrük dış ticaret bölge müdürlükleri kurduk ve ekonomi bölge müdürlerini de bölge müdür yardımcısı olarak görevlendirdik. Ürün güvenliği denetimlerini de aynı şekilde organize ediyoruz ve 2 Bakanlığın denetim elemanlarını birleştirerek -inşallah- denetim kapasitemizi yüzde 20 daha artırmayı hedefliyoruz.

2019 yılı ödeneğimizin serbest bırakılan kısmının yüzde 88,3'ünü kullandık Ekim sonu itibarıyla. Bu da toplam ödeneğin şu anda yüzde 63'üne denk geliyor.

Amerika'yla ilgili; bizim Ross'la görüşmelerimiz gerçekten iyi gidiyor yani en stresli zamanlarda da bizim e-maillerimiz, telefon irtibatımız devam ediyor, sektör bazında ciddi bir çalışma yaptık. İhracatçı birlikleri, TOBB, DEİK, Amerikan İş Konseyi her zaman işin içinde oldu ve sektör analizlerini yaptık ve bu sektörün nasıl kapasite artırımına gidebileceğini... Yani Amerika 75 milyar dolarlık ihracat yapıyorsa, bunun 50 milyar dolarını Çin'den yapıyorsa, bakıyorsunuz bizim dünyaya ihracatımız 15 milyar. Her tarafı kapatıp oraya verecek hâlimiz yok. Ölçek ekonomisi yaratmak için de artık sistemleri birleştirmemiz, birkaç tane kilit firma üzerinde toplanmamız lazım. Zaten Çin de böyle yapıyor. Bizim mobilyacılar geldi. "Ne kadar artırabilirim? Bir 500 milyon dolar artırırız." Sakın ha, böyle söylemeyeceksiniz. Biz artırırız. Ne yapıyor? Bütün mutfağı, banyoyu, oturma odasını, yatak odasını bir firma yapıyor. Çin ne yapıyor? Bir tanesi sadece masa ayağı yapıyor, bir tanesi tabla yapıyor, ölçek ekonomisine böyle geliyor. Biz de bunu öğrenirsek kapasite artırımına gidip bu taleplere cevap verebileceğiz.

Tabii, 100 milyon dolar deyince, herkes 100 milyon dolar ihracat zannediyor; 50 milyon doları ithalat, 50 milyon doları da ihracat. Mantıklı bir çözüm olacak.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Milyar dolar.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Milyar dolar, evet.

Bunda da birinci sene sonunda bizim 50 milyar dolara ulaşmamız bir hayal ama çalışmalarımızı ciddi olarak bu boyutta götürüyoruz.

Evet, Ross, bana, ilk toplantımızda masaya S-400'ü, F-35'i koydu. Dedim ki: Sen de Ticaret Bakanısın, ben de. Bizim işimiz ticaret, bunu da görevi olanlar yapsın, biz işimize bakalım. O gün bugündür de biz işimize bakıyoruz.

Yüksek teknoloji ürün üretim ihracatını artırmak üzere politikalarımız var. Hem Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının teknoloji odaklı sanayi hamlesi projeleri, orada çektiği sektörler var hem bizim ihracata ana planımızdaki sektörlerle onlar örtüşüyor. Bu doğrultuda da çalışmalarımıza her iki bakanlık olarak devam ediyoruz.

Burada bir avantajımız daha bizim, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde, bütün bakanlar birbirimizle çok entegre ve iş birliği içinde çalışıyoruz. Yani birimlerin mektup yazsın, gitsin, cevap alsın, öyle bir alışkanlık var. Biz telefonla -yazı geliyor- anında çözüme ulaştırabiliyoruz. Çok seri ve kısa çalışabiliyoruz. Çok güzel bir iş birliği yapıyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Keşke daha önce yapsalardı. Sistem değiştirmeye gerek yoktu.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Bence belki bu sistemde böyle, bilemiyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İlginç bir yorum oldu Sayın Bakan.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Antalya ve Mersin serbest bölgelerinde yer yok. Bunun genişletilmesi için çalışmalarımıza devam ediyoruz ama orada bir kamulaştırma, toplulaştırma var, Tarım Bakanlığının arazisi var, orası da Deniz Ticaret Odasına verilmiş, mahkemelik.

Tabii, zehirli ispanak, bu da bizim konumuz değil.

İhracat, evet, ilk sekiz ayda yüzde 8,5 miktar bazında artmış, değer bazında yüzde 2,9 artmış ama dünyadaki emtia fiyatlarına baktığımız zaman, bu da aynı süreçte yüzde 6,9 düşmüş birim fiyatlar. Yani bizim miktar bazında artmamız, evet, bir taraftan pozitif bir etkisi var, ihracat artış kapasitemiz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Değer olarak düşmüş ama bu da dünyanın içinde bulunduğu konjonktürden kaynaklanan bir durum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Bakanım, soru şu: Ticaret hacmine baktığımızda ülke kazanıyor mu, kayıp mı ediyor?

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Ülke kazanıyor. Dünyada ihracatı artan 7’nci ülke.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Biz aynı miktarda kazanmak için daha az mal satıyoruz mu yoksa aynı miktarda kazanmak için daha fazla mal mı satıyoruz?

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Yüzde 8,5 mal fazla satarak yüzde 102,9 kazanıyoruz, 108,5 yerine. Ama dünyada da bu fiyat yüzde 7 düşmüş zaten. Biz hâlâ dünyadan daha iyi durumdayız.

BAŞKAN – Yani emtia fiyatlarında dünyada bir düşüş söz konusu.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Evet.

BAŞKAN – Dolayısıyla, emtia fiyatlarının düşmesi nedeniyle miktar olarak daha fazla ihracat söz konusu. Hadise bu. Sayın Bakanın da söylediği bu.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Çok net değil bu.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Yok, yok, çok net. Ben size yazılı olarak da gönderirim, bütün dokümanlarıyla beraber, ikna olursunuz. Son derece net.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Memnun olurum.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Yerli üretim logosuyla ilgili düzenleme yaptık. Evet, bazı ürünler çok küçük, etikete sığmıyor. “Türkiye’de üretilmiştir.” ifadesi sığmıyor etikete. Biz burada yerli üretim logosunu koyduk. Sadece Türkiye’de üretilmiştir demedik ama nerede üretildiği, coğrafi durumuyla ilgili bilgiler hâlen duruyor.

“Alo 175 tüketicisi hattına çok şikâyet var. Bunların önlenmesi için ne yapıyorsunuz?” Ürün güvenliği denetimi ve piyasa gözetimini 9 ayrı kurum ve kuruluşla beraber Bakanlığımızın koordinasyonunda yürütüyoruz ve ciddi ilerlemeler kaydettik. O yönde de ciddi bir çalışmamız var. İnşallah, yakında onun da gerçekleşmesini bekliyoruz.

AB fonları Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğümüz tarafından kullanılıyor ve projelerin toplam değeri de 151 milyon 484 bin 368 euro. Projelerin ilave toplam bedeli de 51 milyon 827 bin 316 euro.

“Esnaf ve sanatkârlar bankalara kredi borcu varken niye yeni kredi alamıyorlar?” Bunun da önüne geçtik. Yeni bir düzenleme yaptık. 2 kez kullanabiliyor. Bir ara kredi faizleri artınca -yüzde 5’i faizler, 8’e çıktı- Halkbank diyordu ki: “Önce sen 5 kredini kapat, ondan sonra gel ben sana 8’le vereyim.” Olmaz öyle şey dedik. 5’i de duruyor, sonra 8’den şimdi tekrar 6’ya çektik zaten.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Sayın Bakanım, sicil affı var mı?

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Sicil affı benim tek başıma alabileceğim bir karar değil takdir edersiniz. İlgili bakanlıklarımızla bunu daha önce de konuştuk, tekrar gündeme getiririz.

Uyduyan yayımlanan reklamlarla ilgili... Bunlarla ilgili Reklam Kurulumuzun ciddi cezaları var ve toplam dosya sayımız 1.158, mevzuata aykırı bulunmayan 58, aykırı bulunan 1.100; 463’ü reklamın durdurma cezası almış, 636’sı da hem durdurma hem para cezası almış.

İhracat rakamları hesaplanırken esas alınan kriterler... Esasında sabah da ben bu konuya değindim ama burada olmayan milletvekillerimiz vardı. Genel ticaret sistemi, dünyada, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Japonya, Rusya, Çin, Brezilya, İngiltere gibi 117 ülkenin kullandığı bir sistem. Zaten, siz de çok iyi bilirsiniz, Merkez Bankası gelir-gider dengesinde senelerdir genel ticaret sistemini kullanıyor. İlan edilenler özel ticaret sistemi ama gelir-gider dengesinde genel ticaret sistemi kullanılır.

Dolayısıyla biz olması gerektiği üzere Türkiye sınırları içerisindeki serbest bölgeden yapılan ihracatımızı da bunun içine aldık...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İhracatın katma değeriyle ilgili olarak TİM’e görev verecek misiniz?

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Tamamlayayım, henüz cevapları tamamlamadım. Eksik kalırsa hatırlatırsınız, ona da cevap veririz. Zaten burada eksiklerimiz varsa bu kadar kısa zamanda bunlar yapabildiklerimiz. Hepsine geri dönüş yapacağız yazılı olarak bir haftayı da geçirmeyiz biz. Biz bütün iş dünyasıyla toplantılar yaptık. 3 bin tane talebin hepsine, esnafa, iş dünyasına yazılı geri dönüş yaptık. Bunların çoğu da diğer bakanlıklarla ilgiliydi.

Bunların içinde ne yok? Transit ticaret yok ve yurt içi teslim satışlar da bu ihracat rakamlarının içinde yok ama dâhilde işleme rejimi kapsamında yaptığımız ticaret bunun içinde var. İthalatta, ithal ettiğim ürünü kullanarak, katma değer yaratarak yaptığım ihracatın da ithal girdisiyle beraber tamamı ihracat rakamında var. Uluslararası mevzuat da kurallar da bunu gerektiriyor zaten ve bütün rakamlarımız, hiç şüphe götürmeyecek kadar açık, şeffaf, net. Zaten ertesi gün açıklayabilecek durumdayız biz. Herkes söylüyor: “Biz eskiden ayın 1’inde yapardık Bakanım, gene 1’inde...” Hayır, 1’inde yapmayacağız. Biz kontrol edeceğiz, doğru bir şey olsun 2’inci gün olsun, 3’üncü gün olsun. İlk üç günde yayınlıyoruz zaten. Ama iyi bir kontrolden, süzgeçten geçirelim ki yarın, bir ay sonra TÜİK açıkladığında mahcup olmayalım. Şu anda on binde 1’lerde aramızdaki fark. Onlar bir ay çalışıp yapıyorlar, biz de bir gün çalışıp yapıyoruz. Ama resmî kayıtlar zaten TÜİK kayıtları. Bizim sadece idari kayıtlarımızı paylaşıyoruz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Genele göre yapılmasının bir mahzuru yok. Doğru olan da o.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Doğru olan da o. Eski Merkez Bankası Başkanı olarak başka bir şey söylemenizi beklemiyordum zaten. Olması gereken de o.

BAŞKAN – Evet...

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Tamam mı? Kapatalım mı diyorsunuz Başkanım?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Başkanım, bir şey soracağım. Benim 2 soruma cevap verilmedi.

BAŞKAN – Hangisi?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bir tanesi, yine, bu “TURQUALITY” ile ilgili vergi borcu olanlardan desteklenen, desteklenmeye devam edilen var mı diye sormuştum.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Hayır yok, yok. Kurumlara borcu olmaması lazım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Verilen teşvikler ile vergi borcu mahsuplaşması gibi bir durum söz konusu mu?

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Var mı öyle bir şey?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çünkü öyle bir eleştiri var.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Sadece tarımda mahsup ediyorduk vergi borcunu. Normalde vergi borcu değil de tarım ihracatında...

BAŞKAN – Evet, tarım sübvansiyon alıyor ya. O sübvansiyon karşılığında bir mahsuplaşma yapıyor.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bir de çöp ithali lisansı almış firmaların sayısı...

BAŞKAN – Çöp ithalatı...

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Esasında “çöp ithalatı” diye bir şey yok. Çevre Bakanlığının zaten bu yönde muhalefeti var. Yalnız özellikle kâğıt ve plastikte, burada 300 dolar/ton gibi bir şey getirdiler, sektör geldi. Bunları ham madde olarak kullanıyorlar. Bizde bunlar yok ithal edeceğiz. Selüloz mü alalım? Kâğıttan ne bulabiliyorsak... Plastik de aynı şekilde. Bunu da petrokimya olarak dışarıdan ithal ediyoruz. Bizim de üreticilerimizi uluslararası boyutta bunları düşünmemiz gerekiyor. Onlar onu ham madde... Biz de Bakanlık olarak kontrolünü yapıyoruz. Çöp demiyoruz, kâğıt...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir saniye...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Olumsuz bir çöp ithalatı var.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Orada, Çevre Bakanlığından izin almadan ithalatı mümkün değil zaten. Mutlaka Çevre Bakanlığından izin alması gerekiyor.

Bunun dışında mesela pamuk. Sabah haberlerde vardı, pamukçular bitti, mahvoldu diye. Çin ile Amerika'nın bu anlaşmazlığından dolayı dünyada pamuk fiyatları 88 sentten 58 sente düştü. Geçen senenin pamuğunu tüccar almıştı, fiyat artacak satacağım diye bekledi. Haklı, o da oradan para kazanacak, alışı satış fiyat farkından. Ama dünyada fiyatlar aşağı yönlü gidince bize pamukçular geldiler... Ama Türkiye’de pamuk üretiminin artmasını destekliyoruz. Yüzde 50’sini ithal ediyoruz hâlen ve gümrüğümüz de sıfır. Çünkü aynı zamanda 27 milyar dolarlık hazır giyim, tekstil ihracatımız var. Şu anda dünyada 58 sentten 64 sente gelmiş. 64 sentte bize Türkiye’de 9,5; Amerika’da Memphis pamuğunun fiyatı da 9,5’a geliyor. Bizimle aynı.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tamam da ben pamukla ilgili bir şey sormadım, çöpü sordum.

BAŞKAN – Sadece çöpü sordu. Çöpü de söylediniz.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Çöpü de Çevre Bakanlığına sorarız.

BAŞKAN – O da kâğıt ve plastiktir anladığım kadarıyla. Çünkü çöp ithalatı olmaz, sadece hurda kâğıt ve hurda plastik olabilir. Hurda kâğıt...

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Sizin bütün sorularımıza cevap verdik mi?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, vermediniz.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Niye cevap vermedik?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – TİM’e ihracatın katma değerinin hesaplanması için talimat verecek misiniz?

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Onu TİM’den değil Merkez Bankası ve TÜİK’in yapması gerekiyor.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İthalat...

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Dâhilde işleme rejimi kapsamındaki ithalatımız, ihracatımızın yüzde 42, 43, 44’üne son üç senelik ortalama bu.

Ben hepinize tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakana çok teşekkür ediyoruz.

Komisyon üyelerimize soruyorum: Rekabet Kurumu Başkanımızı dinlemek ister misiniz, yoksa yazılı mı cevap versin?

Yazılı isteyenler el kaldırsın...

CAVİT ARI (Antalya) – Dinleyelim Başkanım, her zaman gelmiyorlar.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Ben cevap vereyim. Başkanımızı yeni atandı.

“De minimis” kuralı, piyasayı etkilemeyecek kadar az işlem hacmi olan firmaların bu rekabet hukukundan muaf tutulmasıyla ilgili bir kural.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Bakanım, bir de Suriye’den gelen zeytinyağıyla ilgili sorularımız vardı.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Yok, öyle bir sorumuz. Öyle bir şey yok.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben Sayın Kuşoğlu’na çok kısa bir söz vereceğim.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Rekabet Kurumuna sorduğumuz sorular önemli.

BAŞKAN – Tamam efendim, söz vereceğim. Yeter ki siz isteyin Sayın Katırcıoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Sayın Bakanım, samimi ve başarılı gördüğümüz çalışmalarımız için, samimi cevaplarınız için ekibiniz -çok da güzel bir ekibiniz var- ve size çok teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Rekabet Kurumu Başkanımıza da beş dakika süre veriyorum.

Buyurun efendim.

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Ben Sayın Sibel Özdemir’in sorusuyla başlayayım: “De minimis”... Sayın Bakanım da aslında biraz önce bahsetti. Biz Rekabet Kurulunda tabiri caizse aynı çatı altında Google’la da ilgili bir soruşturma yapıyoruz, Van ilimizde bir doğal gaz tesisatçısıyla da ilgili. Çünkü yapmazsak yargı marifetiyle tekrar geliyor ve yapmak zorundayız. Burada rekabeti engellemeyecek şekilde küçüklüğe sahip bu tip işlemleri göz ardı etmek ya da başka bir kanala sevk etmek için bir yasa tasarısı hazırlığımız var. Umarım o yasa tasarısı geçer, o konuda problem yaşamayız. Kısaca bu bahsetmek istediğim...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Düzenleme bu konuda mı yapılacak sadece? Kurumunuzdaki düzenleme bu mu sadece?

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Yok, sadece bu değil ama “de minimis”le ilgili...

Onun dışında, Sayın Erol Katircioğlu’nun sorularını yanıtlamaya çalışayım. Doğan Medyaya ait bazı şirketlerin elden çıkarılmasına dair bizim vermiş olduğumuz bir karar yok. Daha önce de bununla ilgili Rekabet Kurumunda yapılmış bir çalışma yok. Belki başka bir kurumla ilgili olabilir, sizin hafızanızda öyle kalmış olabilir.

Onun dışında, “Millî Piyangonun devrine ilişkin olarak vermiş olduğunuz izin kararını hâlen savunuyor musunuz?” diye bir soru sormuştunuz. Orada da 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun şöyle diyor: “Türkiye Varlık Fonu ve Şirket ile alt fonlar ve Şirket tarafından kurulan diğer şirketler hakkında 4054 sayılı Kanun uygulanmaz.” Dolayısıyla Varlık Fonunun satışlarıyla ilgili işlemler bize gelmiyor.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Nerede dediniz?

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – 6741 Kanun’un 8’inci maddesinin 5’inci fıkrası.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Allah Allah!

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Dolayısıyla 4054 sayılı Kanun’da biz buna bakamıyoruz.

Onun dışında Rekabet Kurumunun bağımsızlığının bulunup bulunmadığı yönünde bir eleştiriniz vardı. Kurul başkan ve üyelerinin atanması ve şartları 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle belirleniyor. Ayrıca 4054 sayılı Kanun’un 20’nci maddesinin üçüncü fıkrası “Kurum görevini yaparken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi Kurumun nihai kararını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.” hükmünü amirdir.

Bir de rekabet ihlallerine yönelik yürütülen incelemelerin sayısı ile ilgili bir sorunuz vardı. Bu soruyu biz aynı zamanda Sayın Aksu’dan da aldık. O konuda, 2010 ve 2014 yılları arasında beş yıllık döneme bakıldığında Rekabet Kurumu tarafından 75 soruşturma açılmış. 2015-2019 arasında, beş yıllık dönemde 117. Bu yeterli mi? Değil. Daha iyi olması gerekir.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – 2014 rakamını söylüyorsunuz.

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Tabii.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – 2015 sonrasında 60’a düşüyor.

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Hayır, yani şöyle: 2010 ile 2014 arası 75.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Ortalama mı?

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Yok, yok; tam sayı.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Toplam mı?

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Evet, toplamı.

2015 ile 2019 arası...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Çok az...

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Şöyle: Biz hiçbir sayıyı yeterli bulmuyoruz kendi açımızdan. Daha iyisini yapmak durumundayız, yapacağız. İnşallah önümüzdeki sene burada hep beraber olursak size daha güzel sayıları getireceğiz bu konuda.

Bir de, ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemleriyle ilgili yasa tasarısı görüşülürken arkadaşlarımız katıldı Komisyon. O konuda bir sorunuz vardı.

Sayın Bülent Kuşoğlu'nun "Rekabet Kurumunun Sayıştay raporunda değinilen iç kontrol sisteminin olmamasına ilişkin değerlendirmeler hakkında ne söyleyeceksiniz?" diye bir suali vardır. Düzenleyici ve denetleyici kurumlar arasında yer alan kurumumuz 5018 sayılı Kanun'un iç kontrol sistemine ilişkin hükümlerine tabi değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Zaten Sayıştayın raporundaki bir bulgu değil bir öneriydi, onu bu şekilde cevaplamak isterim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayıştay ısrarcı biliyorsunuz o konuda. Bir kamu kuruluşunda bir iç denetim biriminin olmasının bir mahzuru da yoktur. Öyle bir birim oluşturmak yarar getirir diye düşünüyorum ben de.

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Sayın Bakanımızla da bu konuyu konuşuyoruz.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Bence de uygun olur.

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Sayın Durmuş Yılmaz, yazılı ve görsel medyada ilgili basın ve yayın sektörlerinde yaşanan monopolleşme iddiaları hakkında bir soru sormuştum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Oranı sordum.

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Oran yüzde 40'ı geçmiyor. Yüzde 40'ı geçmediği için de 4054'e takılmadı. Dolayısıyla bizim açımızdan bir sakıncası yoktu.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – O araştırma da kabul edin ki şirketlerin birbirleriyle ilişkileri dikkate alınarak oluyor. O şirketlerin kendi başına ama...

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Biz şuna dikkat ediyoruz: Tiraj, reklam gelirleri, sütun ve santim bazında hesaplanan pazar paylarına dahi çok ayrıntılara giriyoruz. Bizim raporlarımız çok ayrıntılı. Yani bu yüzde 40 gerçekten değer verilmesi gereken bir şey. Bu yüzde 40 bizim bulduğumuz bir yüzde 40.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dışarıdan bakıldığında her şey böyle görünmüyor.

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Yüzde 40'a ulaşmadı.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, yüzde 40 falan değil, ben size söyleyeyim. Yani hesabı nasıl yaptığınıza bağlı.

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Sayın Necdet İpekyüz, siz bir soru sormuştunuz: "Bu Rekabet Kurumu tarafından tıbbi cihazlar, sağlık ve ilaç gibi sektörlerde inceleme yürütüldü mü?" Yürütülüyor, çok sayıda. Vermiş olduğumuz cezalar var, hâlâ da yürüttüklerimiz var. Ancak bu ortamda ancak bu kadar söyleyebiliyorum. Arzu ederseniz size detaylı, yazılı olarak da cevaplayabiliriz.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bir soru daha sormuştum, arada bir uçurum var, yemek ücreti, çamaşır, temizlik...

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Onu size yazılı cevaplayalım çünkü bu ortamda onu çok sağlıklı cevaplamamız mümkün olmaz.

BAŞKAN – Bence siz bir ziyaret edin.

Sayın Özdemir, siz de.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Benim oldukça detaylı sorularım var.

BAŞKAN – Siz bir ziyaret edin, çayını için.

Sayın Küle, son sözünüzü alalım.

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Son efendim, bitiriyorum.

Sayın Garo Paylan “Marketlerle ilgili soruşturma açtınız mı?” diye sormuştu. Evet.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Burada olmayanlara cevap vermek zorunda değilsin.

SALİH CORA (Trabzon) – Olmayanlara cevap vermeyin Sayın Başkan.

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Yani marketlerle ilgili açılan soruşturma devam ediyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Küle.

REKABET KURUMU BAŞKANI BİROL KÜLE – Ben de teşekkür ederim.

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, bütçe görüşmelerimiz tamamlandı.

Şimdi, bütçe ve kesin hesapların oylamalarına geçiyorum.

Ticaret Bakanlığının 2020 yılı bütçesini okutuyorum:

(Ticaret Bakanlığının 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Ticaret Bakanlığının kesin hesabını okutuyorum:

(Ticaret Bakanlığının 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Ekonomi Bakanlığının 2018 yılı kesin hesabını okutuyorum:

(Ekonomi Bakanlığının 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Rekabet Kurumunun 2020 yılı bütçesini okutuyorum:

(Rekabet Kurumunun 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Rekabet Kurumunun 2018 yılı kesin hesabını okutuyorum:

(Rekabet Kurumunun 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Helal Akreditasyon Kurumunun 2020 yılı bütçesini okutuyorum:

(Helal Akreditasyon Kurumunun 2020 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Helal Akreditasyon Kurumunun kesin hesabını okutuyorum:

(Helal Akreditasyon Kurumunun 2018 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Ben Sayın Bakanımıza, tüm Bakan Yardımcılarımıza, Rekabet Kurumu Başkanımıza, tüm bürokratlara çok teşekkür ediyorum ama lütfen ayrılmayalım arkadaşlar.

Yine, son söz milletvekilinin diyoruz ve Sayın Çelebi’ye söz veriyorum.

Buyurun Sayın Çelebi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, özellikle zatinalilerinizin şahsında gerçekten bütün Bakanlığınıza ve diğer kamu kuruluşlarındaki üst düzey ve diğer bürokratlarımıza çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca, pozitif kişiliğinizle gerçekten de bütün milletvekillerinde çok olumlu bir hissiyat uyandırdığınıza kesinlikle eminim.

Ben, yine, bütün milletvekili arkadaşlarımıza da başta Komisyon Başkanımıza da teşekkür ediyor, herkesin kandilini kutluyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN – Ben de çok teşekkür ediyorum.

Burada bulunan Sayın Bakanımızın, Bakan Yardımcılarımızın, tüm bürokratlarımızın, tabii ki Komisyon üyelerimizin her birinin kandilini kutluyorum. İnşallah, huzur içerisinde, mutluluk içerisinde, sağlık içerisinde daha nice kandillere birlikte ulaşırız.

Sayın Bakanımız zannedersen söz istiyor.

TİCARET BAKANI RUHSAR PEKCAN – Ben de tüm milletvekillerimize, Komisyon Başkanımıza, Komisyon üyelerimize çok çok teşekkür ediyorum. Aynı zamanda Bakan Yardımcılarıma, danışman ekibime ve bütün Bakanlığımızın yöneticilerine de katkılarından dolayı huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum.

Hepinize hayırlı kandiller diliyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

11 Kasım Pazartesi günü saat 11.00’de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.53

